

Vijeće
Europske unije

Bruxelles, 5. srpnja 2023.
(OR. en)

Međuinstitucijski predmet:
2023/0257(NLE)

11485/23
ADD 7

LIMITE

COLAC 81
POLCOM 146
SERVICES 27
FDI 15

PRIJEDLOG

Od:	Glavna tajnica Europske komisije, potpisala direktorica Martine DEPREZ
Datum primitka:	5. srpnja 2023.
Za:	Thérèse BLANCHET, glavna tajnica Vijeća Europske unije
Br. dok. Kom.:	COM(2023) 431 final
Predmet:	PRILOG Prijedlogu ODLUKE VIJEĆA o potpisivanju, u ime Europske unije, i privremenoj primjeni Naprednog okvirnog sporazuma između Europske unije i njezinih država članica, s jedne strane, i Republike Čilea, s druge strane

---

Za delegacije se u prilogu nalazi dokument COM(2023) 431 final – ANNEX 2 – PART 3/4.

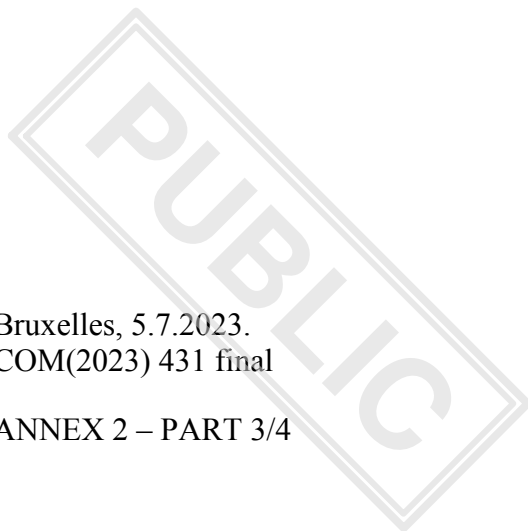
Priloženo: COM(2023) 431 final – ANNEX 2 – PART 3/4

EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 5.7.2023.
COM(2023) 431 final

ANNEX 2 – PART 3/4

PRILOG

Prijedlogu ODLUKE VIJEĆA

o potpisivanju, u ime Europske unije, i privremenoj primjeni Naprednog okvirnog sporazuma između Europske unije i njezinih država članica, s jedne strane, i Republike Čilea, s druge strane?

REZERVE KOJE SE ODNOSU NA BUDUĆE MJERE

Uvodne napomene

1. U rasporedima stranaka u dodacima 17.-B-1. i 17.-B-2. utvrđuju se, u skladu s člancima 17.14. i 18.8., rezerve koje su stranke donijele u pogledu postojećih, restriktivnijih ili novih mjera koje nisu u skladu s obvezama koje su uvedene:

- (a) člankom 18.6.;
- (b) člankom 17.9. ili člankom 18. stavkom 4.;
- (c) člankom 17.11. ili člankom 18. stavkom 5.;
- (d) člankom 17.13.; ili
- (e) člankom 17.12.;

2. Rezervama određene stranke ne dovode se u pitanje prava i obveze stranaka na temelju GATS-a.

3. U svakoj rezervi utvrđuju se sljedeći elementi:

- (a) „sektor” se odnosi na opći sektor za koji se rezerva donosi;
- (b) „podsektor” se odnosi na posebni sektor za koji se donosi rezerva;
- (c) „industrijska klasifikacija” odnosi se, ako je to primjenjivo, na djelatnost obuhvaćenu rezervom u skladu s CPC-om, ISIC Rev. 3.1 ili kako je izričito drukčije opisano u rezervi;
- (d) „vrsta rezerve” označuje obvezu iz stavka 1. ovog Priloga za koju se rezerva donosi;
- (e) „opis” utvrđuje opseg sektora, podsektora ili djelatnosti koji su obuhvaćeni rezervom; i
- (f) „postojeće mjere” označuje, u cilju transparentnosti, postojeće mjere koje se primjenjuju na sektor, podsektor ili djelatnosti koji su obuhvaćeni rezervom.

4. Pri tumačenju rezerve uzimaju se u obzir svi elementi rezerve. Element „opis” ima prednost pred svim ostalim elementima.

5. Za potrebe rasporeda stranaka „ISIC Rev. 3.1” znači Međunarodna standardna industrijska klasifikacija svih gospodarskih djelatnosti kako je utvrđena u Statističkom uredu Ujedinjenih naroda, Statistički dokumenti, serija M, br. 4, ISIC Rev. 3.1, 2002.; i

6. Za potrebe rasporeda stranaka, rezerva u pogledu zahtjeva za lokalnom prisutnošću na državnom području stranaka donosi se s obzirom na članak 18.6., a ne s obzirom na članak 17.9. ili 18.4. ili, u Prilogu 17.-C, s obzirom na članak 18.7.
7. Rezerva donesena na razini stranke EU-a primjenjuje se na mjeru Europske unije, mjeru države članice na središnjoj razini ili na mjeru vlasti unutar države članice, osim ako je određena država članica isključena na temelju rezerve. Rezerva koju je donijela država članica primjenjuje se na mjeru vlasti na središnjoj, regionalnoj ili lokalnoj razini unutar te države članice. Za potrebe rezerva Belgije središnjom razinom vlasti obuhvaćena je savezna vlast te vlasti regija i zajednica jer svaka od njih ima jednakovrijedne zakonodavne ovlasti. Za potrebe rezerva stranke EU-a regionalna razina vlasti u Finskoj znači Ålandski otoci. Rezerva donesena na razini Čilea primjenjuje se na mjeru vlasti na središnjoj ili lokalnoj razini.
8. Rasporedi stranaka ne uključuju mjere povezane sa zahtjevima i postupcima u pogledu kvalifikacija, tehničkim normama te zahtjevima i postupcima za izdavanje dozvola ako isti ne predstavljaju ograničenje u smislu članka 17.9. i 18.4. Te mjere posebice mogu obuhvaćati obvezu pribavljanja dozvole, ispunjenja obveza univerzalne usluge, pribavljanja priznanja kvalifikacija u reguliranim sektorima, polaganja određenih ispita, uključujući jezične ispite, ispunjavanja uvjeta za članstvo u određenoj profesiji, npr. članstvo u strukovnoj organizaciji, angažiranja lokalnog zastupnika za uslugu ili posjedovanja lokalne adrese ili bilo koji drugi nediskriminirajući zahtjev prema kojem se određene djelatnosti ne smiju obavljati u zaštićenim zonama ili područjima. Iako nisu navedene u ovom Prilogu, takve se mjere i dalje primjenjuju.

9. Podrazumijeva se da za stranku EU obveza odobravanja nacionalnog tretmana ne podrazumijeva zahtjev da se na fizičke ili pravne osobe iz Čilea tretman odobren u državi članici, u skladu s Ugovorom o funkcioniranju Europske unije ili bilo kojom mjerom donesenom u skladu s tim Ugovorom, uključujući njihovu provedbu u državama članicama, proširi na:

- (a) fizičke osobe ili osobe s boravištem u drugoj državi članici; ili
- (b) pravne osobe koje su osnovane ili organizirane u skladu s pravom druge države članice ili Europske unije i čije se registrirano sjedište, središnja uprava ili glavno mjesto poslovanja nalazi u Europskoj uniji.

10. Tretmanom odobrenim pravnim osobama koje su ulagatelji jedne stranke osnovali u skladu s pravom druge stranke (uključujući, u slučaju stranke EU-a, pravo države članice), a čije se registrirano sjedište, središnja uprava ili glavno mjesto poslovanja nalazi u toj drugoj stranci ne dovode se u pitanje uvjeti ili obveze u skladu s poglavljem 17. koji su možda određeni tim pravnim osobama u trenutku osnivanja u drugoj stranci i koji se i dalje primjenjuju.

11. Rasporedi stranaka primjenjuju se samo na državna područja stranaka u skladu s člankom 41.2. i relevantni su samo u kontekstu trgovinskih odnosa između stranke EU-a i Čilea. Ne utječu na prava i obveze država članica koje proizlaze iz prava Europske unije.

12. U rasporedu za stranku EU upotrebljavaju se sljedeće pokrate:

EU Europska unija, uključujući sve njezine države članice

AT Austrija

BE Belgija

BG Bugarska

CY Cipar

CZ Češka

DE Njemačka

DK Danska

EE Estonija

EL Grčka

ES Španjolska

FI Finska

FR Francuska

HR Hrvatska

HU Mađarska

IE Irska

IT Italija

LT Litva

LU Luksemburg

LV Latvija

MT Malta

NL Nizozemska

PL Poljska

PT Portugal

RO Rumunjska

SE Švedska

SI Slovenija

SK Slovačka

EGP Europski gospodarski prostor

RASPORED ZA STRANKU EU

Rezerva br. 1 – Svi sektori

Rezerva br. 2 – Profesionalne usluge – osim zdravstvenih usluga

Rezerva br. 3 – Profesionalne usluge – zdravstvene usluge i maloprodaja farmaceutskih proizvoda

Rezerva br. 4 – Poslovne usluge – usluge istraživanja i razvoja

Rezerva br. 5 – Poslovne usluge – usluge poslovanja nekretninama

Rezerva br. 6 – Poslovne usluge – usluge najma ili zakupa

Rezerva br. 7 – Poslovne usluge – usluge agencija za naplatu i usluge kreditnog izvješćivanja

Rezerva br. 8 – Poslovne usluge – usluge posredovanja u zapošljavanju

Rezerva br. 9 – Poslovne usluge – usluge zaštite i istražne usluge

Rezerva br. 10 – Poslovne usluge – ostale poslovne usluge

Rezerva br. 11 – Telekomunikacije

Rezerva br. 12 – Građevinarstvo

Rezerva br. 13 – Usluge distribucije

Rezerva br. 14 – Obrazovne usluge

Rezerva br. 15 – Usluge u području okoliša

Rezerva br. 16 – Zdravstvene i socijalne usluge

Rezerva br. 17 – Turističke usluge i usluge povezane s putovanjima

Rezerva br. 18 – Rekreativne, kulturne i sportske usluge

Rezerva br. 19 – Usluge prijevoza i pomoćne usluge prijevoza

Rezerva br. 20 – Poljoprivreda, ribarstvo i vode

Rezerva br. 21 – Rudarstvo i djelatnosti povezane s energijom

Rezerva br. 22 – Ostale usluge koje nisu drugdje uključene

Rezerva br. 1 – Svi sektori

Sektor: Svi sektori

Vrsta rezerve: Nacionalni tretman (ulaganja i CBTS)

Tretman najpovlaštenije nacije (ulaganja i CBTS)

Zahtjevi u pogledu rezultata (ulaganja)

Viša uprava i upravni odbori (ulaganja)

Lokalna prisutnost (CBTS)

Poglavlje/odjeljak: Liberalizacija ulaganja i prekogranična trgovina uslugama

Opis:

EU zadržava pravo donositi ili provoditi mjere koje se odnose na sljedeće:

(a) Osnivanje

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – nacionalni tretman:

U FI: na fizičke osobe koje nemaju regionalno državljanstvo na Ålandskim otocima i pravne osobe primjenjuju se ograničenja u pogledu prava na stjecanje i posjedovanje nekretnina na Ålandskim otocima bez dopuštenja nadležnih tijela Ålandskih otoka. Na fizičke osobe koje nemaju regionalno državljanstvo na Ålandskim Otocima i sva poduzeća primjenjuju se ograničenja u pogledu prava na poslovni nastan i obavljanje gospodarskih djelatnosti bez dopuštenja nadležnih tijela Ålandskih Otoka.

Postojeće mjere:

FI: Ahvenanmaan maanhankintalaki (Zakon o stjecanju zemljišta na Ålandskim Otocima) (3/1975), odjeljak 2.; i Ahvenanmaan itsehallintolaki (Zakon o autonomiji Ålandskih Otoka) (1144/1991), odjeljak 11.

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman, zahtjevi u pogledu rezultata, viša uprava i upravni odbori:

U FR: u skladu s člancima L151-1 i 153-1 i dalje financijskog i monetarnog zakonika strana ulaganja u FR u sektore navedene u članku R151-3 financijskog i monetarnog zakonika podliježu prethodnom odobrenju ministra gospodarstva.

Postojeće mjere:

FR: kako je prethodno navedeno pod „Opis”.

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman, viša uprava i upravni odbori:

U FR: ograničenje stranih udjela u nedavno privatiziranim društvima na promjenjivi iznos vlasničkog kapitala koji se nudi javnosti, a koji utvrđuje francuska vlada na pojedinačnoj osnovi. Za obavljanje određenih trgovinskih, industrijskih ili zanatskih djelatnosti potrebno je posebno odobrenje ako glavni direktor nema trajnu boravišnu dozvolu.

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman:

U BG: određene gospodarske djelatnosti povezane s iskorištavanjem ili upotrebom državnih ili javnih dobara podliježu izdavanju koncesija dodijeljenih na temelju Zakona o koncesijama.

Komercijalna društva u kojima je udio države ili općine u kapitalu veći od 50 % ne mogu izvršavati transakcije u svrhu prodaje dugotrajne imovine društva, sklapati ugovore o stjecanju udjela, zakupu, zajedničkim djelatnostima, kreditu i osiguranju potraživanja niti preuzimati obveze na temelju mjenica bez ovlaštenja ili dopuštenja Agencije za javna poduzeća i kontrolu ili drugih državnih ili regionalnih tijela, ovisno o tome koje je tijelo nadležno. Ova se rezerva ne primjenjuje na rudarstvo i vađenje jer se na njih primjenjuje posebna rezerva u rasporedu za stranku EU u Prilogu 17.-A ovom Sporazumu.

U IT: vlada može izvršavati određene posebne ovlasti u poduzećima koja posluju u području obrane i nacionalne sigurnosti i koja se bave određenim djelatnostima od strateške važnosti u području energetike, prometa i komunikacija. To se primjenjuje na sve pravne osobe koje se bave djelatnostima od strateške važnosti u području obrane i nacionalne sigurnosti, a ne samo na privatizirana društva.

Ako postoji prijetnja da bi se ozbiljno mogli ugroziti ključni interesi obrane i nacionalne sigurnosti, vlada ima sljedeće ovlasti:

- i. uvesti posebne uvjete za kupnju dionica;
- ii. uložiti veto na donošenje odluka koje se odnose na posebne radnje, primjerice prijenose, spajanja, razdvajanja i promjene djelatnosti; ili

- iii. odbiti stjecanje dionica ako kupac želi steći razinu udjela u kapitalu kojom bi se mogli ugroziti interesi obrane i nacionalne sigurnosti.

Dotično društvo mora obavijestiti ured predsjednika vlade o svim odlukama, aktima i transakcijama (npr. prijenosi, spajanja, razdvajanja, promjene djelatnosti ili ukidanja) koji se odnose na stratešku imovinu u područjima energetike, prometa i komunikacija. Osobito je obvezno obavijestiti o stjecanjima od strane fizičkih ili pravnih osoba koje nisu iz Europske unije, a kojima te osobe preuzimaju kontrolu nad društvom.

Predsjednik vlade može izvršavati sljedeće posebne ovlasti:

- i. uložiti veto na svaku odluku, akt i transakciju koja predstavlja iznimnu prijetnju ozbiljne ugroze javnog interesa u pogledu sigurnosti mreža i opskrbe te upravljanja njima;
- ii. uvesti posebne uvjete radi jamčenja javnog interesa; ili
- iii. odbiti stjecanje u iznimnim okolnostima u kojima su ugroženi ključni državni interesi.

Zakonom su utvrđeni kriteriji na temelju kojih se ocjenjuju stvarne ili iznimne prijetnje te uvjeti i postupci izvršenja posebnih ovlasti.

Postojeće mjere:

IT: Zakon 56/2012 o posebnim ovlastima u društvima koja obavljaju djelatnost u području obrane i nacionalne sigurnosti te energetike, prometa i komunikacija; i Dekret predsjednika vlade DPCM 253 od 30. studenoga 2012. kojim se definiraju djelatnosti od strateške važnosti u području obrane i nacionalne sigurnosti.

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman, tretman najpovlaštenije nacije, zahtjevi u pogledu rezultata, viša uprava i upravni odbori:

U LT: poduzeća, sektori, zone, imovina i objekti od strateške važnosti za nacionalnu sigurnost.

Postojeće mjere:

LT: Zakon Republike Litve o zaštiti predmeta važnih za osiguravanje nacionalne sigurnosti od 10. listopada 2002. br. IX-1132 (kako je zadnje izmijenjen 17. rujna 2020., br. XIII-3284).

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman, viša uprava i upravni odbori:

U SE: zahtjevi diskriminacije za osnivače, višu upravu i upravne odbore kad se u švedsko zakonodavstvo uključe novi oblici pravnog udruživanja.

(b) Stjecanje nekretnina

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman, viša uprava i upravni odbori:

U HU: stjecanje državne imovine.

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman:

U HU: stjecanje obradivog zemljišta od strane stranih pravnih osoba i nerezidentnih fizičkih osoba.

Postojeće mjere:

HU: Zakon CXXII. iz 2013. o trgovini poljoprivrednim i šumskim zemljištem (poglavlje II. (stavci od 6. do 36.) i poglavlje IV. (stavci od 38. do 59.)); i Zakon CCXII. iz 2013. o prijelaznim mjerama i određenim odredbama povezanim sa Zakonom CXXII. iz 2013. o prometu poljoprivrednog i šumskog zemljišta (poglavlje IV. (stavci od 8. do 20.)).

U LV: stjecanje ruralnog zemljišta od strane državljana Čilea ili treće zemlje.

Postojeće mjere:

LV: Zakon o privatizaciji zemljišta u ruralnim područjima, odjeljci 28., 29. i 30.

U SK: strana društva ili fizičke osobe ne mogu steći poljoprivredno i šumsko zemljište koje se nalazi izvan urbane zone općine kao ni neke druge vrste zemljišta (npr. prirodne resurse, jezera, rijeke, javne ceste itd.).

Postojeće mjere:

SK: Zakon br. 44/1988 o zaštiti i iskorištavanju prirodnih resursa; Zakon br. 229/1991 o regulaciji vlasništva nad zemljištem i drugom poljoprivrednom imovinom; Zakon br. 460/1992 Ustava Slovačke Republike; Zakon br. 180/1995 o određenim mjerama za uređenje vlasništva nad zemljištem;

Zakon br. 202/1995 o deviznom poslovanju; Zakon br. 503/2003 o povratu vlasništva nad zemljištima; Zakon br. 326/2005 o šumama; i Zakon br. 140/2014 o stjecanju vlasništva nad poljoprivrednim zemljištima.

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman; Prekogranična trgovina uslugama – lokalna prisutnost:

U BG: strane fizičke i pravne osobe ne mogu steći zemljište. Pravne osobe iz BG sa stranim udjelom u vlasništvu ne mogu steći poljoprivredno zemljište. Strane pravne osobe i strane fizičke osobe s trajnim boravištem u inozemstvu mogu steći zgrade i vlasnička prava nad nekretninama (pravo upotrebe, pravo gradnje, pravo podizanja nadgradnje i pravo služnosti). Strane fizičke osobe s trajnim boravištem u inozemstvu, strane pravne osobe u kojima strani udio u vlasništvu osigurava većinu pri donošenju odluka ili može spriječiti donošenje odluka mogu steći prava vlasništva nad nekretninama u određenim geografskim regijama koje odredi Vijeće ministara uz dozvolu.

Postojeće mjere:

BG: Ustav Republike Bugarske, članak 22.; Zakon o vlasništvu nad poljoprivrednim zemljištem i njegovoj upotrebi, članak 3.; i Zakon o šumama, članak 10.

U EE: strane fizičke ili pravne osobe koje nisu iz EGP-a ili iz članica Organizacije za ekonomsku suradnju i razvoj („OECD”) mogu steći nepokretnu imovinu koja obuhvaća poljoprivredno ili šumsko zemljište samo uz odobrenje okružnog guvernera i općinskog vijeća te moraju na zakonom propisan način dokazati da će nepokretnu imovinu, u skladu s njezinom namjenom, upotrebljavati učinkovito, održivo i svrhovito.

Postojeće mjere:

EE: Kinnisasja omandamise kitsendamise seadus (Zakon o ograničenjima u pogledu stjecanja nepokretne imovine) poglavlja 2. i 3.

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – nacionalni tretman:

U LT: sve mjere koje su u skladu s obvezama koje je preuzela Europska unija i koje se primjenjuju u LT u okviru GATS-a u pogledu stjecanja zemljišta. Postupci, uvjeti i ograničenja u pogledu stjecanja zemljišnih parcela utvrđuju se Ustavnim zakonom, Zakonom o zemljištu i Zakonom o stjecanju poljoprivrednog zemljišta.

Međutim, lokalnim vlastima (općine) i drugim nacionalnim subjektima iz zemalja članica OECD-a i Organizacije sjevernoatlantskog ugovora koji obavljaju gospodarske djelatnosti u LT, koje su utvrđene ustavnim zakonom u skladu s kriterijima Europske unije i ostalih integracija kojima se LT pridružio, dopušteno je stjecanje vlasništva nad nepoljoprivrednim zemljišnim parcelama koje im trebaju za izgradnju i upotrebu zgrada i objekata potrebnih za njihove izravne djelatnosti.

Postojeće mjere:

LT: Ustav Republike Litve; Ustavni zakon Republike Litve o provedbi članka 47. stavka 3. Ustava Republike Litve od 20. lipnja 1996. br. I-1392, nova redigirana verzija od 20. ožujka 2003. br. IX-1381, kako je zadnje izmijenjen 12. siječnja 2018., br. XIII-981; Zakon o zemljištu od 26. travnja 1994. br. I-446, nova redigirana verzija od 27. siječnja 2004. br. IX-1983, kako je zadnje izmijenjen 26. lipnja 2020. br. XIII-3165; Zakon o stjecanju poljoprivrednog zemljišta od 28. siječnja 2003. br. IX-1314, nova redigirana verzija od 1. siječnja 2018. br. XIII-801, kako je zadnje izmijenjen 14. svibnja 2020. br. XIII-2935; i Zakon o šumama od 22. studenoga 1994. br. I-671, nova redigirana verzija od 10. travnja 2001. br. IX-240, kako je zadnje izmijenjen 25. lipnja 2020. br. XIII-3115

(c) Priznavanje

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – nacionalni tretman:

U EU-u: direktive Europske unije o uzajamnom priznavanju diploma i drugih stručnih kvalifikacija primjenjuju se samo na građane Europske unije. Pravo pružanja zakonski uređene usluge stručnjaka u jednoj državi članici ne daje pravo na pružanje te usluge u drugoj državi članici.

(d) Tretman najpovlaštenije nacije

U pogledu liberalizacije ulaganja – tretman najpovlaštenije nacije i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – tretman najpovlaštenije nacije:

U EU-u: osiguravanje različitog postupanja prema trećoj zemlji u skladu s bilo kojim međunarodnim ugovorom o ulaganjima ili drugim sporazumom o trgovini koji je na snazi ili je potpisan prije datuma stupanja na snagu ovog Sporazuma.

U EU-u: osiguravanje različitog postupanja prema trećoj zemlji u skladu sa svim postojećim ili budućim bilateralnim ili multilateralnim sporazumima kojima se:

- i. uspostavlja unutarnje tržište za usluge i ulaganja;
- ii. dodjeljuje pravo poslovnog nastana; ili
- iii. zahtijeva usklađivanje zakonodavstva u jednom ili više gospodarskih sektora;

„unutarnje tržište za usluge i ulaganja” znači područje bez unutarnjih granica u kojem se jamči slobodno kretanje usluga, kapitala i osoba;

„pravo poslovnog nastana” znači obveza sadržajnog ukidanja svih prepreka poslovnom nastanu među strankama bilateralnog ili multilateralnog sporazuma stupanjem na snagu tog sporazuma. Pravo poslovnog nastana uključuje pravo državljana stranaka bilateralnog ili multilateralnog sporazuma na osnivanje i upravljanje poduzećima pod uvjetima koji su jednaki uvjetima koji su na temelju nacionalnog zakonodavstva propisani za državljane stranke u kojoj se obavlja takvo osnivanje;

„usklađivanje zakonodavstava” znači:

- i. ujednačavanje zakonodavstva jedne ili više stranaka bilateralnog ili multilateralnog sporazuma sa zakonodavstvom druge stranke ili stranaka tog sporazuma; ili
- ii. uključivanje zajedničkog zakonodavstva u pravni poredak stranaka bilateralnog ili multilateralnog sporazuma.

Takvo ujednačavanje ili uključivanje provodi se tek od onog trenutka kad ga se uvede u pravni poredak stranke ili stranaka bilateralnog ili multilateralnog sporazuma i tek se tada smatra da je provedeno.

Postojeće mjere:

EU: Sporazum o Europskom gospodarskom prostoru¹; Sporazumi o stabilizaciji; Bilateralni sporazumi između EU-a i Švicarske Konfederacije; i detaljni i sveobuhvatni sporazumi o slobodnoj trgovini.

U EU-u: osiguravanje različitog postupanja u pogledu prava poslovnog nastana državljanima ili poduzećima na temelju postojećih ili budućih bilateralnih sporazuma između sljedećih država članica: BE, DE, DK, EL, ES, FR, IE, IT, LU, NL, PT te bilo koje od sljedećih zemalja ili kneževina: Andore, Monaka, San Marina i Države Vatikanskoga Grada.

U DK, FI, SE: mjere koje poduzimaju DK, SE i FI u cilju promicanja nordijske suradnje, kao što su:

- i. financijska potpora projektima istraživanja i razvoja (Nordijski industrijski fond – Nordic Industrial Fund);
- ii. financiranje studija izvedivosti za međunarodne projekte (Nordijski fond za izvoz projekata – Nordic Fund for Project Exports); i
- iii. financijska pomoć trgovačkim društvima koja upotrebljavaju tehnologiju za zaštitu okoliša (Nordijska korporacija za financiranje zaštite okoliša – Nordic Environment Finance Corporation, NEFCO); svrha je NEFCO-a promicanje ulaganja u cilju zaštite nordijskog okolišnog, s naglaskom na istočnu Europu.

---

¹ SL EZ L 1, 3.1.1994., str. 3.

Ovom se rezervom ne dovode u pitanje isključenje javne nabave koje provodi jedna stranka ni subvencije iz članka 18.1. stavka 2. točaka (e) i (f) dijela III. ovog Sporazuma.

U PL: povlašteni uvjeti za poslovni nastan ili prekogranično pružanje usluga, što može uključivati ukidanje ili izmjene određenih ograničenja iz popisa rezervi koje se primjenjuju u PL, mogu se primijeniti u okviru ugovorâ o trgovini i plovidbi.

U PT: zadržano pravo odustajanja od primjene uvjeta u pogledu državljanstva za obavljanje određenih djelatnosti i zanimanja fizičkih osoba koje pružaju usluge za zemlje u kojima je portugalski službeni jezik (Angola, Brazil, Cabo Verde, Gvineja Bisau, Ekvatorska Gvineja, Mozambik, Sveti Toma i Prinsipe i Timor-Leste).

(e) Oružje, streljivo i vojni materijal

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman, tretman najpovlaštenije nacije, viša uprava i upravni odbori, zahtjevi u pogledu rezultata i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – nacionalni tretman, tretman najpovlaštenije nacije, lokalna prisutnost:

U EU-u: proizvodnja ili distribucija oružja, streljiva i vojnog materijala ili trgovina njima. Ratni materijal ograničen je na bilo koji proizvod koji je namijenjen i izrađen isključivo za vojnu upotrebu u vezi s ratovanjem ili obranom.

Rezerva br. 2 – Profesionalne usluge – osim zdravstvenih usluga

Sektor:	Profesionalne usluge – pravne usluge: usluge javnih bilježnika i sudskih izvršitelja; računovodstvene i knjigovodstvene usluge; usluge revizije, porezne savjetodavne usluge; arhitektonske usluge i usluge urbanističkog planiranja, inženjerske usluge i usluge integriranog inženjerstva
Industrijska klasifikacija:	CPC 861 (dio), CPC 87902 (dio), 862, 863, 8671, 8672, 8673, 8674 i CPC 879 (dio)
Vrsta rezerve:	Nacionalni tretman Tretman najpovlaštenije nacije Viša uprava i upravni odbori
Poglavlje:	Liberalizacija ulaganja i prekogranična trgovina uslugama

Opis:

EU zadržava pravo donositi ili provoditi mjere koje se odnose na sljedeće:

(a) Pravne usluge

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman, viša uprava i upravni odbori i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – nacionalni tretman:

U EU, osim SE: pružanje usluga pravnog savjetovanja te izdavanja pravnih potvrda, dokumentacije i ovjeravanja koje obavljaju pravnici kojima su povjerene javne funkcije, primjerice bilježnici, *huissiers de justice* ili drugi *officiers publics et ministériels* te mjere koje se odnose na usluge koje pružaju sudski izvršitelji koje imenuje vlada službenim aktom (CPC 861 (dio), CPC 87902 (dio)).

U pogledu liberalizacije ulaganja – tretman najpovlaštenije nacije i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – tretman najpovlaštenije nacije:

U BG: puni nacionalni tretman u pogledu osnivanja i upravljanja društvima te u pogledu pružanja usluga može se primijeniti samo na društva koja su osnovana u zemljama s kojima su sklopljeni, odnosno s kojima će se sklopiti povlašteni sporazumi te na državljane tih zemalja (CPC 861 (dio)).

U LT: odvjetnici iz stranih zemalja mogu sudjelovati kao odvjetnici na sudu samo u skladu s međunarodnim sporazumima (CPC 861 (dio)), uključujući posebne odredbe o pravnom zastupanju pred sudovima.

(b) Usluge revizije (CPC 86211 i 86212, osim računovodstvenih i knjigovodstvenih usluga)

U pogledu prekogranične trgovine uslugama – nacionalni tretman:

U BG: neovisne financijske revizije moraju provoditi registrirani revizori koji su članovi Instituta ovlaštenih javnih računovođa. Podložno reciprocitetu, Institut ovlaštenih javnih računovođa dužan je registrirati revizorske subjekte iz Čilea ili treće zemlje nakon što mu dostave dokaze o sljedećem:

- i. tri četvrtine članova upravljačkih tijela i registriranih revizora koji provode reviziju u ime subjekta ispunjavaju zahtjeve istovjetne zahtjevima za bugarske revizore te su uspješno položili ispite kojima su to potvrdili;
- ii. revizorski subjekt provodi neovisne financijske revizije u skladu sa zahtjevima za neovisnost i objektivnost; i
- iii. revizorski subjekt na svojim internetskim stranicama objavljuje godišnje izvješće o transparentnosti ili na istovjetan način ispunjava zahtjeve za objavljivanje ako provodi revizije subjekata od javnog interesa.

Postojeće mjere:

BG: Zakon o neovisnoj financijskoj reviziji.

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman, viša uprava i upravni odbori:

U CZ: samo pravna osoba u kojoj je najmanje 60 % udjela u kapitalu ili glasačkih prava rezervirano za državljane Češke ili država članica ovlaštena je provoditi revizije u Češkoj.

Postojeće mjere:

CZ: Zakon od 14. travnja 2009. br. 93/2009 zb., o revizorima, kako je izmijenjen.

(c) Arhitektonske usluge i usluge urbanističkog planiranja (CPC 8674)

U pogledu prekogranične trgovine uslugama – nacionalni tretman:

U HR: prekogranično pružanje usluga urbanističkog planiranja.

Rezerva br. 3 – Profesionalne usluge – zdravstvene usluge i maloprodaja farmaceutskih proizvoda

Sektor: Profesionalne zdravstvene usluge i maloprodaja farmaceutskih, medicinskih i ortopedskih proizvoda te ostale usluge koje pružaju farmaceuti

Industrijska klasifikacija: CPC 63211, 85201, 9312, 9319, 93121, 932

Vrsta rezerve: Nacionalni tretman

Viša uprava i upravni odbori

Zahtjevi u pogledu rezultata

Lokalna prisutnost

Poglavlje: Liberalizacija ulaganja i prekogranična trgovina uslugama

Opis:

EU zadržava pravo donositi ili provoditi mjere koje se odnose na sljedeće:

- (a) medicinske i stomatološke usluge; usluge primalja, medicinskih sestara, fizioterapeuta, psihologa i paramedicinskog osoblja (CPC 63211, 85201, 9312, 9319, 932)

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman, viša uprava i upravni odbori i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – nacionalni tretman:

U FI: pružanje svih profesionalnih zdravstvenih usluga, financiranih iz javnih ili privatnih izvora, uključujući medicinske i stomatološke usluge, usluge primalja, fizioterapeuta i paramedicinskog osoblja te usluge psihologa, osim usluga koje pružaju medicinske sestre (CPC 9312, 93191).

Postojeće mjere:

FI: Laki yksityisestä terveydenhuollosta (Zakon o privatnoj zdravstvenoj zaštiti) (152/1990).

U BG: pružanje svih profesionalnih zdravstvenih usluga, financiranih iz javnih ili privatnih izvora, uključujući medicinske i stomatološke usluge, usluge medicinskih sestara, primalja, fizioterapeuta i paramedicinskog osoblja te usluge psihologa (CPC 9312, CPC 9319 (dio)).

Postojeće mjere:

BG: Zakon o medicinskim ustanovama, Zakon o profesionalnoj organizaciji medicinskih sestara, primalja te udruženih liječnika specijalista.

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – nacionalni tretman:

U CZ, MT: pružanje svih profesionalnih zdravstvenih usluga, financiranih iz javnih ili privatnih izvora, uključujući usluge koje pružaju djelatnici kao što su liječnici, stomatolozi, primalje, medicinske sestre, fizioterapeuti, paramedicinsko osoblje i psiholozi te drugih povezanih usluga (CPC 9312, CPC 9319 (dio)).

Postojeće mjere:

CZ: Zakon br. 296/2008, zb., o zaštiti kvalitete i sigurnosti ljudskog tkiva i stanica namijenjenih za upotrebu u humanoj medicini (Zakon o ljudskom tkivu i stanicama); Zakon br. 378/2007 zb., o farmaceutskim proizvodima i o izmjenama određenih povezanih zakona (Zakon o farmaceutskim proizvodima); Zakon br. 268/2014, zb. o medicinskim uređajima i izmjeni Zakona br. 634/2004, zb. o administrativnim naknadama, kako je naknadno izmijenjen; Zakon br. 285/2002 zb. o darivanju, uzimanju i presađivanju tkiva i organa te o izmjeni određenih zakona (Zakon o transplantaciji); Zakon br. 372/2011 zb. o zdravstvenim uslugama i uvjetima njihova pružanja; i Zakon br. 373/2011 zb. o posebnim zdravstvenim uslugama.

U pogledu prekogranične trgovine uslugama – nacionalni tretman, lokalna prisutnost:

U EU, osim NL i SE: za pružanje svih profesionalnih zdravstvenih usluga, financiranih iz javnih ili privatnih izvora, uključujući usluge koje pružaju djelatnici kao što su liječnici, stomatolozi, primalje, medicinske sestre, fizioterapeuti, paramedicinsko osoblje i psiholozi, obvezno je boravište. Te usluge mogu pružati samo fizičke osobe koje su fizički prisutne na području Europske unije (CPC 9312, CPC 93191 (dio)).

U BE: prekogranično pružanje svih profesionalnih zdravstvenih usluga, financiranih iz javnih ili privatnih izvora, uključujući medicinske i stomatološke usluge te usluge primalja i usluge medicinskih sestara, fizioterapeuta, psihologa i paramedicinskog osoblja (CPC 85201 (dio), CPC 9312, CPC 93191 (dio)).

U pogledu prekogranične trgovine uslugama – nacionalni tretman, tretman najpovlaštenije nacije:

U PT: za profesije fizioterapeuta, paramedicinskog osoblja i podijataru strani državljani mogu dobiti odobrenje za obavljanje na temelju reciprociteta.

(b) Veterinarske usluge (CPC 932)

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – nacionalni tretman, lokalna prisutnost:

U BG: veterinarske klinike mogu osnovati fizičke ili pravne osobe.

Obavljanje veterinarske djelatnosti dopušteno je samo državljanima država članica EGP-a i osobama s trajnim boravištem (za osobe s trajnim boravištem obvezna je fizička prisutnost).

U pogledu prekogranične trgovine uslugama – nacionalni tretman:

U BE, LV: Prekogranično pružanje veterinarskih usluga.

(c) Maloprodaja farmaceutskih, medicinskih i ortopedskih proizvoda te ostale usluge koje pružaju farmaceuti (CPC 63211)

U pogledu prekogranične trgovine uslugama – lokalna prisutnost:

U EU, osim BE, BG, EE, ES, IE i IT: naručivanje poštom moguće je samo iz država članica EGP-a, stoga je za maloprodaju farmaceutskih proizvoda i određenih medicinskih proizvoda široj javnosti u EU-u obvezan poslovni nastan u bilo kojoj od tih zemalja.

U CZ: maloprodaja je moguća samo iz država članica.

U BE: maloprodaju farmaceutskih i određenih medicinskih proizvoda mogu obavljati samo ljekarne s poslovnim nastanom u BE.

U BG, EE, ES, IT i LT: prekogranična maloprodaja farmaceutskih proizvoda.

U IE i LT: prekogranična prodaja farmaceutskih proizvoda koji se izdaju na recept.

U PL: posrednici u trgovini lijekovima moraju biti registrirani i imati boravište ili registrirano sjedište na državnom području PL.

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman, viša uprava i upravni odbori, zahtjevi u pogledu rezultata i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – nacionalni tretman:

U FI: maloprodaja farmaceutskih proizvoda te medicinske i ortopedske robe.

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman, viša uprava i upravni odbori i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – nacionalni tretman:

U SE: maloprodaja farmaceutskih proizvoda i osiguravanje farmaceutskih proizvoda za opću javnost.

Postojeće mjere:

AT: Arzneimittelgesetz (Zakon o lijekovima), BGBl. br. 185/1983, čl. 57., 59. i 59.a; i

Medizinproduktegesetz (Zakon o medicinskim proizvodima), BGBl. br. 657/1996, kako je izmijenjen, čl. 99.

BE: Arrêté royal du 21 janvier 2009 portant instructions pour les pharmaciens; i Arrêté royal du 10 novembre 1967 relatif à l'exercice des profession des soins de santé.

CZ: Zakon br. 378/2007, zb., o farmaceutskim proizvodima, kako je izmijenjen; i Zakon br. 372/2011, zb., o zdravstvenim uslugama, kako je izmijenjen.

FI: Lääkelaki (Zakon o lijekovima) (395/1987).

PL: Zakon o ljekarništvu, članak 73.a (*Službeni list* iz 2020., točka. 944., 1493.).

SE: Zakon o trgovini farmaceutskim proizvodima (2009:336); Uredba o trgovini farmaceutskim proizvodima (2009:659); Švedska agencija za medicinske proizvode donijela je dodatne propise, pojedinosti su dostupne na (LVFS 2009:9).

Rezerva br. 4 – Poslovne usluge – usluge istraživanja i razvoja

Sektor: Usluge istraživanja i razvoja

Industrijska klasifikacija: CPC 851, 852, 853

Vrsta rezerve: Nacionalni tretman

Poglavlje: Prekogranična trgovina uslugama

Opis:

EU zadržava pravo donositi ili provoditi mjere koje se odnose na sljedeće:

U RO: prekogranično pružanje usluga istraživanja i razvoja.

Postojeće mjere:

RO: Vladina uredba br. 6/2011; Uredba ministra obrazovanja i istraživanja br. 3548/2006; i Vladina odluka br. 134/2011.

Rezerva br. 5 – Poslovne usluge – usluge poslovanja nekretninama

Sektor: Usluge poslovanja nekretninama

Industrijska klasifikacija: CPC 821, 822

Vrsta rezerve: Nacionalni tretman

Poglavlje: Prekogranična trgovina uslugama

Opis:

EU zadržava pravo donositi ili provoditi mjere koje se odnose na sljedeće:

U CZ i HU: prekogranično pružanje usluga poslovanja nekretninama.

Rezerva br. 6 – Poslovne usluge – usluge najma ili zakupa

Sektor: Usluge najma ili zakupa bez rukovatelja

Industrijska klasifikacija: CPC 832

Vrsta rezerve: Nacionalni tretman

Poglavlje: Prekogranična trgovina uslugama

Opis:

EU zadržava pravo donositi ili provoditi mjere koje se odnose na sljedeće:

U BE i FR: prekogranično pružanje usluga zakupa ili najma osobnih i kućanskih artikala bez rukovatelja.

Rezerva br. 7 – Poslovne usluge – usluge agencija za naplatu i usluge kreditnog izvješćivanja

Sektor: Usluge agencija za naplatu, usluge kreditnog izvješćivanja

Industrijska klasifikacija: CPC 87901, 87902

Vrsta rezerve: Nacionalni tretman

Lokalna prisutnost

Poglavlje: Prekogranična trgovina uslugama

Opis:

EU zadržava pravo donositi ili provoditi mjere koje se odnose na sljedeće:

U EU, osim ES, LV i SE: u pogledu pružanja usluga agencija za naplatu i usluga kreditnog izvješćivanja.

Rezerva br. 8 – Poslovne usluge – usluge posredovanja u zapošljavanju

Sektor – podsektor: Poslovne usluge – usluge posredovanja u zapošljavanju

Industrijska klasifikacija: CPC 87201, 87202, 87203, 87204, 87205, 87206, 87209

Vrsta rezerve: Nacionalni tretman

Viša uprava i upravni odbori

Lokalna prisutnost

Poglavlje: Liberalizacija ulaganja i prekogranična trgovina uslugama

Opis:

EU zadržava pravo donositi ili provoditi mjere koje se odnose na sljedeće:

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman, viša uprava i upravni odbori i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – nacionalni tretman, lokalna prisutnost:

U EU, osim HU i SE: usluge pronalaženja pomoćnog osoblja u domaćinstvu, drugih komercijalnih ili industrijskih radnika, sestrinskog i drugog osoblja (CPC 87204, 87205, 87206, 87209).

U BG, CY, CZ, DE, EE, FI, MT, LT, LV, PL, PT, RO, SI i SK: usluge traženja izvršnog osoblja (CPC 87201).

U AT, BG, CY, CZ, EE, FI, LT, LV, MT, PL, PT, RO, SI i SK: usluge posredovanja u zapošljavanju pomoćnog uredskog osoblja i drugog osoblja (CPC 87202).

U AT, BG, CY, CZ, DE, EE, FI, MT, LT, LV, PL, PT, RO, SI i SK: usluge pronalaženja pomoćnog uredskog osoblja (CPC 87203).

U pogledu prekogranične trgovine uslugama – nacionalni tretman, lokalna prisutnost:

U EU, osim BE, HU i SE: prekogranično pružanje usluga posredovanja u zapošljavanju pomoćnog uredskog osoblja i drugog osoblja (CPC 87202).

U IE: prekogranično pružanje usluge traženja rukovodećeg osoblja (CPC 87201).

U FR, IE, IT i NL: prekogranično pružanje usluga uredskog osoblja (CPC 87203).

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman:

U DE: Savezno ministarstvo rada i socijalnih poslova može izdati uredbu o posredovanju u zapošljavanju i zapošljavanju osoba koje nemaju boravište u Europskoj uniji ili EGP-u za određene djelatnosti (CPC 87201, 87202, 87203, 87204, 87205, 87206, 87209).

Postojeće mjere:

AT: čl. 97. i 135. austrijskog Zakona o trgovini (Gewerbeordnung), *Savezni službeni list* br. 194/1994, kako je izmijenjen; i Zakon o privremenom zapošljavanju (Arbeitskräfteüberlassungsgesetz/AÜG), *Savezni službeni list* br. 196/1988, kako je izmijenjen.

BG: Zakon o poticanju zapošljavanja, članci 26., 27., 27.a i 28.

CY: Zakon o privatnim agencijama za zapošljavanje br. 126(I)/2012, kako je izmijenjen; i Zakon br. 174(I)/2012, kako je izmijenjen.

CZ: Zakon o zapošljavanju (435/2004).

DE: Gesetz zur Regelung der Arbeitnehmerüberlassung (AÜG); Sozialgesetzbuch Drittes Buch (SGB III; Zakon o reguliranju privremenog ustupanja zaposlenika; Socijalni zakonik, knjiga 3.) – promicanje zapošljavanja; i Verordnung über die Beschäftigung von Ausländerinnen und Ausländern (BeschV; Pravilnik o zapošljavanju stranaca (Pravilnik o zapošljavanju).

DK: Članci od 8.a do 8.f Uredbe sa zakonskom snagom br. 73 od 17. siječnja 2014. i navedeno u Uredbi br. 228 od 7. ožujka 2013. (zapošljavanje pomoraca); i Zakon o radnim dozvolama iz 2006. S1(2) i (3).

EL: Zakon 4052/2012 (*Službeni list vlade* 41 A), kako su neke njegove odredbe izmijenjene Zakonom br. 4093/2012 (*Službeni list vlade* 222 A).

FI: Laki julkisesta työvoima-ja yrityspalvelusta (Zakon o javnoj službi za zapošljavanje i poduzetništvo) (916/2012).

HR: Zakon o tržištu rada (NN 118/18, 32/20); Zakon o radu (NN 93/14, 127/17, 98/19); i Zakon o strancima (NN 130/11, 74/13, 67/17, 46/18, 53/20).

IE: Employment Permits Act 2006. S1(2) i (3).

IT: Zakonodavni dekret 276/2003, članci 4. i 5.

LT: Zakonik Republike Litve o radu odobren Zakonom Republike Litve br. XII-2603 od 14. rujna 2016., kako je zadnje izmijenjen 15. listopada 2020. br. XIII-3334; i Zakon Republike Litve o pravnom statusu stranaca od 29. travnja 2004. br. IX-2206, kako je zadnje izmijenjen 10. studenoga 2020. br. XIII-3412.

LU: Loi du 18 janvier 2012 portant création de l'Agence pour le développement de l'emploi (Zakon od 18. siječnja 2012. o osnivanju agencije za razvoj zapošljavanja (ADEM)).

MT: Zakon o službama za zapošljavanje i osposobljavanje (poglavlje 343.) (članci od 23. do 25.); i Pravilnik o agencijama za zapošljavanje (S.L. 343.24).

PL: članak 18. Zakona od 20. travnja 2004. o promicanju zapošljavanja i institucijama tržišta rada (Dz. U. iz 2015., točka 149., kako je izmijenjena).

PT: Uredba sa zakonskom snagom br. 260/2009 od 25. rujna, kako je izmijenjena Zakonom br. 5/2014 od 12. veljače; Zakon br. 28/2016 od 23. kolovoza 2016. i Zakon br. 146/2015 od 9. rujna 2015. (pristup uslugama agencija za posredovanje u zapošljavanju i pružanje tih usluga).

RO: Zakon br. 156/2000 o zaštiti rumunjskih državljana koji rade u inozemstvu, kako je ponovno objavljen, i Odluka Vlade br. 384/2001 o odobrenju metodoloških standarda za primjenu Zakona br. 156/2000, s naknadnim izmjenama; Pravilnik Vlade br. 277/2002, kako je izmijenjen Pravilnikom Vlade br. 790/2004 i Pravilnikom Vlade br. 1122/2010; i Zakon br. 53/2003– Zakonik o radu, kako je ponovno objavljen, s naknadnim izmjenama i dodatkom te Odluka Vlade br. 1256/2011 o uvjetima rada i postupku odobrenja agencija za privremeno zapošljavanje.

SI: Zakon o regulaciji tržišta rada (*Službeni list Republike Slovenije*, br. 80/2010, 21/2013, 63/2013, 55/2017); i Zakon o zapošljavanju, samozapošljavanju i radu stranaca – ZZSDT (*Službeni list Republike Slovenije*, br. 47/2015), ZZSDT-UPB2 (*Službeni list Republike Slovenije*, br. 1/2018).

SK: Zakon br. 5/2004 o službama za zapošljavanje; i Zakon br. 455/1991 o trgovinskim dozvolama.

Rezerva br. 9 – Poslovne usluge – usluge zaštite i istražne usluge

Sektor – podsektor: Poslovne usluge – usluge zaštite i istražne usluge

Industrijska klasifikacija: CPC 87301, 87302, 87303, 87304, 87305, 87309

Vrsta rezerve: Nacionalni tretman

Viša uprava i upravni odbori

Zahtjevi u pogledu rezultata

Lokalna prisutnost

Poglavlje: Liberalizacija ulaganja i prekogranična trgovina uslugama

Opis:

EU zadržava pravo donositi ili provoditi mjere koje se odnose na sljedeće:

(a) Usluge zaštite (CPC 87302, 87303, 87304, 87305, 87309)

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman, viša uprava i upravni odbori, zahtjevi u pogledu rezultata i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – nacionalni tretman, lokalna prisutnost:

U BG, CY, CZ, EE, LT, LV, MT, PL, RO, SI i SK: pružanje sigurnosnih usluga.

U DK, HR i HU: pružanje usluga u sljedećim podsektorima: zaštitarske usluge (87305) u HR i HU, savjetodavne usluge u pogledu sigurnosti (87302) u HR, zaštitarska služba zračnih luka (87305 (dio)) u DK i usluge oklopnih vozila (87304) u HU.

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman, viša uprava i upravni odbori i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – nacionalni tretman, lokalna prisutnost:

U BE: Obvezno je državljanstvo države članice za članove upravnih odbora poduzeća koja pružaju zaštitarske i sigurnosne usluge (87305) te konzultantske usluge i usluge obuke povezane sa sigurnosnim uslugama (87302). Članovi više uprave društava koja pružaju savjetodavne usluge povezane sa zaštitarskim i sigurnosnim uslugama moraju imati boravište i državljanstvo države članice.

U FI: dozvole za pružanje sigurnosnih usluga mogu se dodijeliti samo fizičkim osobama s boravištem u EGP-u ili pravnim osobama s poslovnim nastanom u EGP-u.

U ES: prekogranično pružanje sigurnosnih usluga. Za privatno zaštitarsko osoblje obvezno je državljanstvo.

U pogledu prekogranične trgovine uslugama – nacionalni tretman, lokalna prisutnost:

U BE, FI, FR i PT: stranim pružateljima sigurnosnih usluga nije dopušteno prekogranično pružanje tih usluga. Državljanstvo je uvjet za specijalizirano osoblje u PT i za glavne direktore i direktore u FR.

Postojeće mjere:

BE: Loi réglementant la sécurité privée et particulière, 2 octobre 2017.

BG: Zakon o zaštitarskim djelatnostima u privatnom sektoru.

CZ: Zakon o trgovinskim dozvolama.

DK: Uredba o zaštiti zračnog prijevoza.

FI: Laki yksityisistä turvallisuuksipalveluista 282/2002 (Zakon o privatnim sigurnosnim uslugama).

LT: Zakon o osiguranju osoba i imovine od 8. srpnja 2004. br. IX-2327.

LV: Zakon o zaštitarskim djelatnostima (odjeljci 6., 7. i 14.).

PL: Zakon od 22. kolovoza 1997. o zaštiti osoba i imovine (Službeni list iz 2016., točka 1432. kako je izmijenjena).

PT: Zakon 34/2013, izmijenjen Zakonom 46/2019, 16. svibnja 2019; i Pravilnik 273/2013, izmijenjen Odlukom 106/2015, 13. travnja 2015.

SI: Zakon o zasebnem varovanju (Zakon o privatnim sigurnosnim uslugama).

(b) Istražne usluge (CPC 87301)

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman, viša uprava i upravni odbori, zahtjevi u pogledu rezultata i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – nacionalni tretman, lokalna prisutnost:

U EU, osim AT i SE: pružanje istražnih usluga.

Rezerva br. 10 – Poslovne usluge – ostale poslovne usluge

Sektor – podsektor: Poslovne usluge – ostale poslovne usluge (usluge pismenog i usmenog prevođenja, usluge umnožavanja, usluge povezane s distribucijom energije i usluge povezane s proizvodnjom)

Industrijska klasifikacija: CPC 86764, 86769, 87905, 87904, 884, 8868, 887

Vrsta rezerve: Nacionalni tretman

Tretman najpovlaštenije nacije

Viša uprava i upravni odbori

Zahtjevi u pogledu rezultata

Lokalna prisutnost

Poglavlje: Liberalizacija ulaganja i prekogranična trgovina uslugama

Opis:

EU zadržava pravo donositi ili provoditi mjere koje se odnose na sljedeće:

(a) Usluge usmenog i pismenog prevođenja (CPC 87905)

U pogledu prekogranične trgovine uslugama – lokalna prisutnost:

U HR: prekogranično pružanje usluga pismenog i usmenog prevođenja službenih dokumenata.

(b) Usluge umnožavanja (CPC 87904)

U pogledu prekogranične trgovine uslugama – nacionalni tretman, lokalna prisutnost:

U HU: prekogranično pružanje usluga umnožavanja.

- (c) Usluge povezane s distribucijom energije i usluge povezane s proizvodnjom (CPC 884 (dio), 887 osim usluga savjetovanja i konzultantskih usluga)

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman, viša uprava i upravni odbori i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – nacionalni tretman, lokalna prisutnost:

U HU: usluge povezane s distribucijom energije i prekogranično pružanje usluga povezanih s proizvodnjom, osim savjetodavnih i konzultantskih usluga koje se odnose na te sektore.

- (d) Održavanje i popravak plovila, opreme za željeznički prijevoz te zrakoplova i njihovih dijelova (CPC 86764 (dio), 86769, 8868)

U pogledu prekogranične trgovine uslugama – nacionalni tretman, lokalna prisutnost:

U EU, osim DE, EE i HU: prekogranično pružanje usluga održavanja i popravka opreme za željeznički prijevoz.

U EU, osim CZ, EE, HU, LU i SK: prekogranično pružanje usluga održavanja i popravka plovila za prijevoz unutarnjim plovnim putovima.

U EU, osim EE, HU i LV: prekogranično pružanje usluga održavanja i popravka pomorskih plovila.

U EU, osim AT, EE, HU, LV i PL: prekogranično pružanje usluga održavanja i popravka zrakoplova i njihovih dijelova (CPC 86764 (dio), 86769, 8868).

U EU-u: prekogranično pružanje usluga statutarog nadzora i certifikacije brodova.

Postojeće mjere:

EU: Uredba (EZ) br. 391/2009 Europskog parlamenta i Vijeća¹.

(e) Ostale poslovne usluge povezane sa zrakoplovstvom

U pogledu liberalizacije ulaganja – tretman najpovlaštenije nacije i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – tretman najpovlaštenije nacije:

---

¹ Uredba (EZ) br. 391/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2009. o zajedničkim pravilima i normama za organizacije koje obavljaju pregled i nadzor brodova (SL EZ L 131, 28.5.2009., str. 11.).

U EU-u: osiguravanje različitog postupanja prema trećoj zemlji u skladu s postojećim ili budućim bilateralnim sporazumima u pogledu sljedećih usluga:

- i. prodaja i oglašavanje usluga zračnog prijevoza;
- ii. usluga računalnog sustava rezervacija (CRS);
- iii. održavanje i popravak zrakoplova i njihovih dijelova;
- iv. najma ili zakupa zrakoplova bez posade.

Rezerva br. 11 – Telekomunikacije

Sektor: Usluge prijenosa radiodifuzije s pomoću satelita

Vrsta rezerve: Nacionalni tretman

Poglavlje: Liberalizacija ulaganja i prekogranična trgovina uslugama

Opis:

EU zadržava pravo donositi ili provoditi mjere koje se odnose na sljedeće:

U BE: usluge prijenosa radiodifuzije s pomoću satelita.

Rezerva br. 12 – Građevinarstvo

Sektor: Građevinske usluge

Industrijska klasifikacija: CPC 51

Vrsta rezerve: Nacionalni tretman

Poglavlje: Liberalizacija ulaganja i prekogranična trgovina uslugama

Opis:

EU zadržava pravo donositi ili provoditi mjere koje se odnose na sljedeće:

U LT: pravo izrade projektne dokumentacije za građevinske radove od iznimnog značaja dodjeljuje se samo projektnim poduzećima registriranim u Litvi ili stranim projektnim poduzećima koja su za obavljanje tih djelatnosti dobila odobrenje ustanove koju je ovlastila vlada. Pravo za obavljanje tehničkih djelatnosti u glavnim područjima građevinarstva može se dodijeliti osobi koja nije iz Litve, ali koja je dobila odobrenje ustanove koju je ovlastila litavska vlada.

Rezerva br. 13 – Usluge distribucije

Sektor: Usluge distribucije

Industrijska klasifikacija: CPC 621, 62117, 62251, 62228, 62251, 62271, 8929, 62112 (dio), 62226, 62272 (dio), 62276, 631 (dio), 63108, 6329 (dio)

Vrsta rezerve: Nacionalni tretman

Viša uprava i upravni odbori

Zahtjevi u pogledu rezultata

Poglavlje: Liberalizacija ulaganja i prekogranična trgovina uslugama

Opis:

EU zadržava pravo donositi ili provoditi mjere koje se odnose na sljedeće:

(a) Distribucija farmaceutskih proizvoda

U pogledu prekogranične trgovine uslugama – lokalna prisutnost:

U BG: prekogranična veleprodajna distribucija farmaceutskih proizvoda (CPC 62251).

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman, zahtjevi u pogledu rezultata, viša uprava i upravni odbori i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – nacionalni tretman:

U FI: distribucija farmaceutskih proizvoda (CPC 62117, 62251, 8929).

Postojeće mjere:

BG: Zakon o lijekovima u humanoj medicini; i Zakon o medicinskim proizvodima.

FI: Lääkelaki (Zakon o lijekovima) (395/1987).

(b) Distribucija alkoholnih pića

U FI: Distribucija alkoholnih pića (CPC 62112 (dio), 62226, 63107, 8929).

Postojeće mjere:

FI: Alkoholilaki (Zakon o alkoholu) (1102/2017).

- (c) Ostala distribucija (CPC 621 (dio), 62228, 62251, 62271, 62272 (dio), 62276, 63108, 6329 (dio))

U pogledu prekogranične trgovine uslugama – nacionalni tretman, lokalna prisutnost:

U BG: veleprodajna distribucija kemijskih proizvoda, plemenitih metala i dragog kamenja, medicinskih tvari i proizvoda i predmeta za medicinsku upotrebu; duhan i duhanske proizvode te alkoholna pića.

BG zadržava pravo donositi ili provoditi mjere koje se odnose na usluge koje pružaju posrednici u trgovini robom.

Postojeće mjere:

U BG: Zakon o lijekovima u humanoj medicini; Zakon o medicinskim proizvodima; Zakon o veterinarstvu; Zakon o zabrani kemijskog oružja te o nadzoru nad toksičnim kemijskim tvarima i njihovim prekursorima; Zakon o duhanu i duhanskim proizvodima; Zakon o trošarinama i trošarinskim skladištima; i Zakon o vinu i jakim alkoholnim pićima.

Rezerva br. 14 – Obrazovne usluge

Sektor: Obrazovne usluge

Industrijska klasifikacija: CPC 92

Vrsta rezerve: Nacionalni tretman

Viša uprava i upravni odbori

Zahtjevi u pogledu rezultata

Lokalna prisutnost

Poglavlje: Liberalizacija ulaganja i prekogranična trgovina uslugama

Opis:

EU zadržava pravo donositi ili provoditi mjere koje se odnose na sljedeće:

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman, zahtjevi u pogledu rezultata, viša uprava i upravni odbori i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – nacionalni tretman, lokalna prisutnost:

U EU-u: usluge obrazovanja koje se financiraju javnim sredstvima ili potporama države u bilo kojem obliku. Ako je stranim pružateljima usluga dopušteno pružanje obrazovnih usluga financiranih iz privatnih izvora, sudjelovanje privatnih subjekata u obrazovnom sustavu može podlijegati dodjeli koncesije na nediskriminirajućoj osnovi.

U EU, osim CZ, NL, SE i SK: u pogledu pružanja ostalih obrazovnih usluga financiranih iz privatnih izvora, odnosno osim onih koje su svrstane među usluge osnovnoškolskog, srednjoškolskog i visokog obrazovanja te usluga obrazovanja odraslih (CPC 929).

U CY, FI, MT i RO: pružanje usluga osnovnoškolskog i srednjoškolskog obrazovanja te usluga obrazovanja odraslih financiranih iz privatnih izvora (CPC 921, 922, 924).

U AT, BG, CY, FI, MT i RO: pružanje usluga visokog obrazovanja financiranih iz privatnih izvora (CPC 923).

U CZ i SK: većina članova upravnog odbora ustanove koja pruža obrazovne usluge financirane iz privatnih izvora mora imati državljanstvo te zemlje (CPC 921, 922, 923 za SK osim 92310 i 924).

U SI: samo slovenske fizičke ili pravne osobe mogu osnovati osnovne škole financirane iz privatnih izvora. Pružatelj usluga mora osnovati registrirano sjedište ili podružnicu. Većina članova upravnog odbora u srednjim školama ili visokim učilištima financiranim iz privatnih izvora moraju biti slovenski državljani (CPC 922, 923).

U SE: pružatelji obrazovnih usluga kojima su javna tijela izdala odobrenje za pružanje tih usluga. Ova se rezerva primjenjuje na pružatelje obrazovnih usluga financiranih iz privatnih izvora uz neki oblik državne potpore, među ostalim na pružatelje obrazovnih usluga koje priznaje država, pružatelje obrazovnih usluga pod državnim nadzorom ili pružatelje koji pružaju obrazovanje u okviru kojeg se može dobiti potpora za studiranje (CPC 92).

U SK: pružatelji svih obrazovnih usluga financiranih iz privatnih izvora, osim usluga u području tehničkog i strukovnog obrazovanja nakon srednjoškolskog, moraju imati boravište u EGP-u. (CPC 921, 922, 923 osim 92310, 924).

U pogledu prekogranične trgovine uslugama – nacionalni tretman, lokalna prisutnost:

U BG, IT i SI: ograničenje prekograničnog pružanja usluga privatno financiranog osnovnoškolskog obrazovanja (CPC 921).

U BG i IT: ograničenje prekograničnog pružanja usluga privatno financiranog srednjoškolskog obrazovanja (CPC 922).

U AT: ograničenje prekograničnog pružanja usluga privatno financiranog obrazovanja odraslih putem radijskog ili televizijskog emitiranja (CPC 924).

Postojeće mjere:

BG: Zakon o javnom obrazovanju, članak 12.; Zakon o visokom obrazovanju, stavak 4. dodatnih odredaba; i Zakon o strukovnom obrazovanju i osposobljavanju, članak 22.

FI: Perusopetuslaki (Zakon o osnovnoškolskom obrazovanju) (628/1998); Lukiolaki (Zakon o općem srednjoškolskom obrazovanju) (629/1998); Laki ammatillisesta koulutuksesta (Zakon o strukovnom osposobljavanju i obrazovanju) (630/1998); Laki ammatillisesta aikuiskoulutuksesta (Zakon o strukovnom obrazovanju odraslih) (631/1998); Ammattikorkeakoululaki (Zakon o veleučilištima i visokim školama) (351/2003); i Yliopistolaki (Zakon o sveučilištima) (558/2009).

IT: Kraljevski dekret 1592/1933 (Zakon o srednjoškolskom obrazovanju); Zakon 243/1991 (Povremeni javni doprinosi privatnim sveučilištima); Rezolucija 20/2003 CNVSU-a (Comitato nazionale per la valutazione del sistema universitario); i Dekret predsjednika Republike (DPR) 25/1998.

SK: Zakon 245/2008 o obrazovanju; Zakon 131/2002 o sveučilištima; i Zakon 596/2003 o javnom upravljanju obrazovanjem i školskoj samoupravi.

Rezerva br. 15 – Usluge u području okoliša

Sektor – podsektor: Usluge u području okoliša – gospodarenje otpadom i tlom

Industrijska klasifikacija: CPC 9401, 9402, 9403, 94060

Vrsta rezerve: Lokalna prisutnost

Poglavlje: Prekogranična trgovina uslugama

Opis:

EU zadržava pravo donositi ili provoditi mjere koje se odnose na sljedeće:

U DE: pružanje usluga gospodarenja otpadom osim savjetodavnih usluga i usluga koje se odnose na zaštitu tla i upravljanje kontaminiranim tlom, osim savjetodavnih usluga.

Rezerva br. 16 – Zdravstvene i socijalne usluge

Sektor: Zdravstvene i socijalne usluge

Industrijska klasifikacija: CPC 93, 931 osim 9312, 93191 (dio), 9311, 93192, 93193, 93199

Vrsta rezerve: Nacionalni tretman

Tretman najpovlaštenije nacije

Viša uprava i upravni odbori

Zahtjevi u pogledu rezultata

Lokalna prisutnost

Poglavlje: Liberalizacija ulaganja i prekogranična trgovina uslugama

Opis:

EU zadržava pravo donositi ili provoditi mjere koje se odnose na sljedeće:

- (a) Zdravstvene usluge – bolničke usluge, usluge hitne pomoći, usluge zdravstvenih ustanova za stanovanje (CPC 93, 931, osim 9312, 93191 (dio), 9311, 93192, 93193, 93199)

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman, zahtjevi u pogledu rezultata, viša uprava i upravni odbori:

U EU-u: za pružanje svih zdravstvenih usluga koje se financiraju iz javnih izvora ili potporama države u bilo kojem obliku.

U EU-u: za sve zdravstvene usluge financirane iz privatnih izvora, osim bolničkih usluga, usluga hitne pomoći te usluga zdravstvenih ustanova za stanovanje osim bolničkih usluga financiranih iz privatnih izvora.

Ova se rezerva ne odnosi na pružanje svih profesionalnih zdravstvenih usluga, uključujući usluge koje pružaju djelatnici kao što su liječnici, stomatolozi, primalje, medicinske sestre, fizioterapeuti, paramedicinsko osoblje i psiholozi; one su obuhvaćene drugim rezervama (CPC 931 osim 9312, 93191 (dio)).

U AT, PL i SI: pružanje privatno financiranih usluga hitne pomoći (CPC 93192).

U BE: pružanje usluga hitne pomoći te usluga zdravstvenih ustanova za stanovanje osim bolničkih usluga financiranih iz privatnih izvora (CPC 93192, 93193).

U BG, CY, CZ, FI, MT i SK: pružanje bolničkih usluga, usluga hitne pomoći i usluga zdravstvenih ustanova za stanovanje osim bolničkih usluga financiranih iz privatnih izvora (CPC 9311, 93192, 93193).

U FI: pružanje ostalih usluga zdravstvene zaštite (CPC 93199).

Postojeće mjere:

CZ: Zakon br. 372/2011 zb. o zdravstvenim uslugama i uvjetima njihova pružanja.

FI: Laki yksityisestä terveydenhuollosta (Zakon o privatnoj zdravstvenoj zaštiti) (152/1990).

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman, tretman najpovlaštenije nacije, viša uprava i upravni odbori, zahtjevi u pogledu rezultata:

U DE: pružanje usluga iz njemačkog sustava socijalne sigurnosti, u kojem usluge mogu pružati različita društva ili subjekti, a one uključuju elemente tržišnog natjecanja te se stoga ne ubrajaju u „usluge koje se isključivo obavljaju u okviru izvršavanja javnih ovlasti”.

Odobrovanje boljeg postupanja za pružanje zdravstvenih i socijalnih usluga u okviru bilateralnog trgovinskog sporazuma (CPC 93).

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman:

U DE: vlasništvo u privatnim bolnicama kojima upravljaju njemačke vojne snage.

Nacionalizacija drugih ključnih bolnica financiranih iz privatnih izvora (CPC 93110).

U FR: pružanje usluga laboratorijskih analiza i ispitivanja financiranih iz privatnih izvora.

U pogledu prekogranične trgovine uslugama – nacionalni tretman:

U FR: pružanje usluga laboratorijskih analiza i ispitivanja financiranih iz privatnih izvora (CPC 9311 (dio)).

Postojeće mjere:

FR: Code de la Santé Publique.

(b) Zdravstvene i socijalne usluge, uključujući mirovinsko osiguranje

U pogledu prekogranične trgovine uslugama – nacionalni tretman, lokalna prisutnost:

U EU, osim HU: prekogranično pružanje zdravstvenih usluga, socijalnih usluga i djelatnosti ili usluga koje su dio javnog mirovinskog sustava ili obveznog sustava socijalnog osiguranja. Ova se rezerva ne odnosi na pružanje svih profesionalnih zdravstvenih usluga, uključujući usluge koje pružaju djelatnici kao što su liječnici, stomatolozi, primalje, medicinske sestre, fizioterapeuti, paramedicinsko osoblje i psiholozi; one su obuhvaćene drugim rezervama (CPC 931 osim 9312, 93191 (dio)).

U HU: prekogranično pružanje svih bolničkih usluga, usluga hitne pomoći te usluga zdravstvenih ustanova za stanovanje, osim bolničkih usluga, koje se financiraju iz javnih izvora (CPC 9311, 93192, 93193).

(c) Socijalne usluge, uključujući mirovinsko osiguranje

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman, viša uprava i upravni odbori, zahtjevi u pogledu rezultata:

U EU-u: pružanje svih socijalnih usluga koje se financiraju iz javnih izvora ili potporama države u bilo kojem obliku te djelatnosti ili usluge koje su dio javnog mirovinskog sustava ili obveznog sustava socijalnog osiguranja.

U BE, CY, DE, DK, EL, ES, FR, IE, IT i PT: pružanje socijalnih usluga financiranih iz privatnih izvora, osim usluga povezanih s lječilištima i odmaralištima te domovima za starije osobe.

U CZ, FI, HU, MT, PL, RO, SK i SI: pružanje privatno financiranih socijalnih usluga.

U DE: njemački sustav socijalne sigurnosti, u kojem usluge pružaju različita društva ili subjekti, a one uključuju elemente tržišnog natjecanja te se stoga možda ne ubrajaju u „usluge koje se isključivo obavljaju u okviru izvršavanja javnih ovlasti”.

Postojeće mjere:

FI: Laki yksityisistä sosiaalipalveluista (Zakon o privatnim socijalnim uslugama) (922/2011).

IE: Zakon o zdravstvu iz 2004. (odjeljak 39.); i Zakon o zdravstvu iz 1970. (kako je izmijenjen – S.61A).

IT: Zakon 833/1978 o instituciji sustava javnog zdravstva; Zakonodavni dekret 502/1992 o reorganizaciji regulative u području zdravstva; i Zakon 328/2000 o reformi socijalnih usluga.

Rezerva br. 17 – Turističke usluge i usluge povezane s putovanjima

Sektor: Usluge turističkih vodiča, zdravstvene i socijalne usluge

Industrijska klasifikacija: CPC 7472

Vrsta rezerve: Nacionalni tretman

Tretman najpovlaštenije nacije

Poglavlje: Liberalizacija ulaganja i prekogranična trgovina uslugama

Opis:

EU zadržava pravo donositi ili provoditi mjere koje se odnose na sljedeće:

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – nacionalni tretman:

U FR: zahtjev državljanstva države članice za pružanje usluga turističkih vodiča.

U pogledu liberalizacije ulaganja – tretman najpovlaštenije nacije i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – tretman najpovlaštenije nacije:

U LT: ako Čile litavskim državljanima dopusti pružanje usluga turističkog vodiča, i LT će državljanima Čilea dopustiti pružanje usluga turističkog vodiča pod istim uvjetima.

Rezerva br. 18 – Rekreativne, kulturne i sportske usluge

Sektor: Rekreativne, kulturne i sportske usluge

Industrijska klasifikacija: CPC 962, 963, 9619, 964

Vrsta rezerve: Nacionalni tretman

Viša uprava i upravni odbori

Zahtjevi u pogledu rezultata

Lokalna prisutnost

Poglavlje: Liberalizacija ulaganja i prekogranična trgovina uslugama

Opis:

EU zadržava pravo donositi ili provoditi mjere koje se odnose na sljedeće:

- (a) Usluge knjižnica, arhiva i muzeja te druge kulturne usluge (CPC 963)

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman, zahtjevi u pogledu rezultata, viša uprava i upravni odbori i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – nacionalni tretman, lokalna prisutnost:

U EU, osim AT i, u pogledu liberalizacije ulaganja, u LT: pružanje usluga knjižnica, arhiva i muzeja te drugih kulturnih usluga.

U AT i LT: za poslovni nastan može biti obvezna dozvola ili koncesija.

- (b) Usluge zabavnog sadržaja, kazališta, glazbenih skupina koje nastupaju uživo i cirkusa (CPC 9619, 964 osim 96492)

U pogledu prekogranične trgovine uslugama – nacionalni tretman:

U EU, osim AT i SE: prekogranično pružanje usluga zabavnog sadržaja, uključujući usluge kazališta, glazbenih skupina koje nastupaju uživo, cirkusa te diskoteka.

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman, zahtjevi u pogledu rezultata, viša uprava i upravni odbori i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – nacionalni tretman, lokalna prisutnost:

U CY, CZ, FI, MT, PL, RO, SI i SK: u pogledu pružanja usluga zabavnog sadržaja, uključujući usluge kazališta, glazbenih skupina koje nastupaju uživo, cirkusa te diskoteka.

U BG: pružanje sljedećih usluga zabavnog sadržaja: usluga cirkusa, zabavnih parkova i sličnih atrakcija, usluga plesnih dvorana, diskoteka i učitelja plesa te drugih usluga zabavnog sadržaja.

U EE: pružanje drugih usluga zabavnog sadržaja, osim usluga kinematografa.

U LT i LV: pružanje svih usluga zabavnog sadržaja, osim usluga kinematografa.

U CY, CZ, LV, PL, RO i SK: prekogranično pružanje sportskih i drugih rekreacijskih usluga.

(c) Usluge novinskih agencija (CPC 962)

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman, tretman najpovlaštenije nacije:

U FR: strani udio u vlasništvu postojećih trgovačkih društava koja objavljuju izdanja na francuskom jeziku ne smije premašivati 20 % kapitala ili glasačkih prava u trgovačkom društvu. Na osnivanje čileanskih novinskih agencija primjenjuju se uvjeti utvrđeni nacionalnim propisima. Osnivanje novinskih agencija od strane stranih ulagatelja podliježe načelu reciprociteta.

Postojeće mjere:

FR: Ordonnance n 45–2646 du 2 novembre 1945 portant réglementation provisoire des agences de presse; i Loi n. 86–897 du 1 ao't 1986 portant réforme du régime juridique de la presse.

(d) Usluge kockarnica i kladionica (CPC 96492)

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman, zahtjevi u pogledu rezultata, viša uprava i upravni odbori i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – nacionalni tretman, lokalna prisutnost:

U EU-u: pružanje usluga kockanja koje uključuju klađenje na uloge s novčanom vrijednosti u igrama na sreću, uključujući posebno lutrije, srećke, usluge kockanja u kockarnicama odnosno igraonicama ili licenciranim objektima, usluge klađenja, usluge binga te usluge kockanja kojima upravljaju dobrotvorne ustanove ili neprofitne organizacije koje ubiru prihode od tih usluga.

Rezerva br. 19 – Usluge prijevoza i pomoćne usluge prijevoza

Sektor: Usluge prijevoza

Vrsta rezerve: Nacionalni tretman

Tretman najpovlaštenije nacije

Viša uprava i upravni odbori

Zahtjevi u pogledu rezultata

Lokalna prisutnost

Poglavlje: Liberalizacija ulaganja i prekogranična trgovina uslugama

Opis:

EU zadržava pravo donositi ili provoditi mjere koje se odnose na sljedeće:

(a) Pomorski prijevoz – sve ostale komercijalne djelatnosti koje se obavljaju brodom

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman, viša uprava i upravni odbori, zahtjevi u pogledu rezultata i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – nacionalni tretman:

U EU-u: državljanstvo članova posade plovila duge plovidbe ili unutarnje plovidbe.

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman, tretman najpovlaštenije nacije, viša uprava i upravni odbori:

U EU, osim LV i MT: samo fizičke ili pravne osobe iz EU-a mogu registrirati plovilo i upravljati flotom pod nacionalnom zastavom države poslovnog nastana (primjenjuje se na sve komercijalne pomorske aktivnosti koje se obavljaju brodom duge plovidbe, uključujući ribolov, akvakulturu i usluge povezane s ribolovom; međunarodni prijevoz putnika i tereta (CPC 721); te pomoćne usluge u pomorskom prijevozu).

U EU-u: za usluge razvoza i za premještanje kontejnera u vlasništvu ili zakupu koje ne donose prihod, a koje pružaju brodarska društava iz Europske unije, za dio tih usluga koji nije obuhvaćen isključenjem nacionalne pomorske kabotaže.

U pogledu prekogranične trgovine uslugama – nacionalni tretman, lokalna prisutnost:

U SK: strani ulagatelji moraju imati glavni ured u Slovačkoj kako bi mogli zatražiti dozvolu za pružanje usluge (CPC 722).

(b) Pomoćne usluge u pomorskom prijevozu

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman, viša uprava i upravni odbori i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – nacionalni tretman, lokalna prisutnost:

U EU-u: pružanje usluga peljarenja i pristajanja. Podrazumijeva se da, neovisno o kriterijima koji se mogu primjenjivati na registraciju brodova u državi članici, Europska unija zadržava pravo zahtijevati da samo brodovi registrirani u nacionalnim registrima država članica pružaju usluge peljarenja i pristajanja (CPC 7452).

U EU, osim LT i LV: samo plovila koja plove pod zastavom države članice mogu pružati usluge guranja i tegljenja (CPC 7214).

Kad je riječ o prekograničnoj trgovini uslugama – nacionalni tretman, lokalna prisutnost:

U LT: samo pravne osobe iz LT ili pravne osobe iz države članice s podružnicama u LT koje imaju certifikat koju je izdala litavska Uprava za pomorsku sigurnost mogu pružati usluge peljarenja, pristajanja, guranja i tegljenja (CPC 7214, 7452).

U pogledu prekogranične trgovine uslugama – nacionalni tretman, lokalna prisutnost:

U BE: usluge utovara i istovara tereta mogu pružati samo akreditirani zaposlenici koji imaju pravo rada u lukama utvrđenima kraljevskim dekretom (CPC 741).

Postojeće mjere:

BE: Loi du 8 juin 1972 organisant le travail portuaire; Arrêté royal du 12 janvier 1973 instituant une Commission paritaire des port et fixant sa dénomination et sa compétence; Arrêté royal du 4 septembre 1985 portant agrément d'une organisation d'employeur (Anvers); Arrêté royal du 29 janvier 1986 portant agrément d'une Organisation d'employeur (Gand); Arrêté royal du 10 juillet 1986 portant agrément d'une Organisation d'employeur (Zeebrugge); Arrêté royal du 1er mars 1989 portant agrément d'une Organisation d'employeur (Ostende); i Arrêté royal du 5 juillet 2004 relatif à la reconnaissance des ouvriers portuaires dans les zone portuaires tabant dans le champ d'application de la loi du 8 juin 1972 organisant le travail portuaire, tel que modifié.

- (c) Prijevoz unutarnjim plovnim putovima i pomoćne usluge u prijevozu unutarnjim plovnim putovima

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman, tretman najpovlaštenije nacije, viša uprava i upravni odbori, zahtjevi u pogledu rezultata i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – nacionalni tretman, lokalna prisutnost, tretman najpovlaštenije nacije:

U EU-u: prijevoz putnika i tereta unutarnjim plovnim putovima (CPC 722); te pomoćne usluge u prijevozu unutarnjim plovnim putovima.

(d) Željeznički prijevoz i pomoćne usluge u željezničkom prijevozu

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman, tretman najpovlaštenije nacije i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – nacionalni tretman, tretman najpovlaštenije nacije, lokalna prisutnost:

U EU-u: željeznički prijevoz putnika (CPC 7111).

U pogledu liberalizacije ulaganja – tretman najpovlaštenije nacije i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – tretman najpovlaštenije nacije, lokalna prisutnost:

U EU-u: željeznički prijevoz tereta (CPC 7112). Podložno uvjetu reciprociteta.

U LT: usluge održavanja i popravka opreme za željeznički prijevoz podliježu državnom monopolu (CPC 86764, 86769, 8868 (dio)).

Postojeće mjere:

EU: Direktiva 2012/34/EU Europskog parlamenta i Vijeća¹.

---

¹ Direktiva 2012/34/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 21. studenoga 2012. o uspostavi jedinstvenog Europskog željezničkog prostora (SL EU L 343, 14.12.2012., str. 32.).

- (e) Cestovni prijevoz (usluge prijevoza putnika, usluge prijevoza tereta, usluge međunarodnog kamionskog prijevoza) te pomoćne usluge u cestovnom prijevozu

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman, viša uprava i upravni odbori i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – nacionalni tretman:

U EU-u:

- i. zahtjev poslovnog nastana za pružanje usluga cestovnog prijevoza i ograničenje prekograničnog pružanja tih usluga (CPC 712); i
- ii. ograničenje pružanje kabotaže u određenoj državi članici od strane stranih ulagatelja s poslovnim nastanom u drugoj državi članici (CPC 712).

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – lokalna prisutnost

U BG: za prijevoz putnika i tereta isključiva prava ili odobrenja mogu se dodijeliti samo državljanima država članica te pravnim osobama iz Europske unije koje imaju sjedište u Europskoj uniji. Zahtijeva se osnivanje društva (CPC 712).

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – nacionalni tretman:

U FI: za pružanje usluga cestovnog prijevoza obvezno je odobrenje, koje se ne dodjeljuje za vozila registrirana u inozemstvu (CPC 712).

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman:

U FR: pružanje usluga međugradskog autobusnog prijevoza (CPC 712).

Kad je riječ o prekograničnoj trgovini uslugama – lokalna prisutnost:

U BG: zahtjev poslovnog nastana za pružanje popratnih usluga u cestovnom prijevozu (CPC 744).

Postojeće mjere:

EU: Uredba (EZ) br. 1071/2009 Europskog parlamenta i Vijeća¹; Uredba (EZ) br. 1072/2009 Europskog parlamenta i Vijeća²; i Uredba (EZ) br. 1073/2009 Europskog parlamenta i Vijeća³.

FI: Laki kaupallisista tavarankuljetuksista tiellä (Zakon o komercijalnom cestovnom prijevozu) 693/2006; Laki liikenteen palveluista (Zakon o uslugama prijevoza) 320/2017; i Ajoneuvolaki (Zakon o vozilima) 1090/2002.

---

¹ Uredba (EZ) br. 1071/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. listopada 2009. o uspostavljanju zajedničkih pravila koja se tiču uvjeta za obavljanje djelatnosti cestovnog prijevoznika te stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 96/26/EZ (SL EZ L 300, 14.11.2009., str. 51.).

² Uredba (EZ) br. 1072/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. listopada 2009. o zajedničkim pravilima za pristup tržištu međunarodnog cestovnog prijevoza tereta (SL EZ L 300, 14.11.2009., str. 72.).

³ Uredba (EZ) br. 1073/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. listopada 2009. o zajedničkim pravilima za pristup međunarodnom tržištu usluga prijevoza običnim i turističkim autobusima i o izmjeni Uredbe (EZ) br. 561/2006 (SL EZ L 300, 14.11.2009., str. 88.).

(f) Svemirski prijevoz i najam svemirskih letjelica

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman, zahtjevi u pogledu rezultata, viša uprava i upravni odbori i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – nacionalni tretman, lokalna prisutnost:

U EU-u: pružanje usluga svemirskog prijevoza i pružanje usluga najma svemirskih letjelica (CPC 733, 734 (dio)).

(g) Izuzeća u pogledu tretmana najpovlaštenije nacije

U pogledu liberalizacije ulaganja – tretman najpovlaštenije nacije i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – tretman najpovlaštenije nacije:

— Prijevoz (kabotaža) osim pomorskog prijevoza

U FI: osiguravanje različitog postupanja prema određenoj zemlji u skladu s postojećim ili budućim bilateralnim sporazumima kojima se za plovila registrirana pod stranom zastavom određene druge zemlje ili vozila registrirana u inozemstvu propisuje izuzeće za pružanje usluga kabotažnog prijevoza (uključujući kombinirani prijevoz – cestovni i željeznički) u FI na temelju reciprociteta (CPC 711 (dio), 712 (dio), 722 (dio)).

— Popratne usluge u pomorskom prijevozu

U BG: ako Čile dopusti pružateljima usluga iz BG pružanje usluga iskrcaja i ukrcaja tereta te usluga pohrane i skladištenja u pomorskim i riječnim lukama, uključujući usluge povezane s kontejnerima i robom u kontejnerima, i BG će dopustiti pružateljima usluga iz Čilea da pod istim uvjetima pružaju usluge iskrcaja i ukrcaja tereta te usluge pohrane i skladištenja u pomorskim i riječnim lukama, uključujući usluge povezane s kontejnerima i robom u kontejnerima (CPC 741 (dio), 742 (dio)).

— Najam ili zakup plovila

U DE: zakup stranih brodova od strane klijenata koji imaju boravište u DE može podlijegati uvjetu reciprociteta (CPC 7213, 7223, 83103).

— Cestovni i željeznički promet

U EU-u: osiguravanje različitog postupanja prema trećoj zemlji u skladu s postojećim ili budućim bilateralnim sporazumima u području međunarodnog cestovnog prijevoza tereta (uključujući kombinirani prijevoz – cestovni i željeznički) te prijevoza putnika, sklopljenima između Europske unije ili država članica i određene treće zemlje (CPC 7111, 7112, 7121, 7122, 7123). Tim se postupanjem može:

- i. zadržati ili ograničiti pružanje relevantnih usluga prijevoza između ugovornih stranaka ili na njihovu državnom području za vozila registrirana u svakoj ugovornoj stranci¹; ili
- ii. predvidjeti oslobođenja od poreza za takva vozila.

— Cestovni prijevoz

U BG: mjere koje se poduzimaju na temelju postojećih ili budućih sporazuma kojima se zadržava ili ograničava pružanje takvih usluga prijevoza i utvrđuju uvjeti pružanja usluga, uključujući dozvole za provoz ili povlaštene naknade za cestovni prijevoz, na državnom području Bugarske ili preko bugarskih granica (CPC 7121, 7122, 7123).

---

¹ Kad je riječ o Austriji, dio izuzeća u pogledu tretmana najpovlaštenije nacije koji se odnosi na prometna prava obuhvaća sve zemlje s kojima postoje ili bi se u budućnosti mogli razmotriti bilateralni sporazumi o cestovnom prijevozu ili drugi dogovori u pogledu cestovnog prijevoza.

U CZ: mjere koje se poduzimaju na temelju postojećih ili budućih sporazuma kojima se zadržava ili ograničava pružanje usluga prijevoza i utvrđuju uvjeti poslovanja, uključujući dozvole za provoz ili povlaštene naknade za cestovni prijevoz za usluge prijevoza u Češku, unutar i iz nje te kroz nju za predmetne ugovorne stranke (CPC 7121, 7122, 7123).

U ES: odobrenje za uspostavljanje komercijalne prisutnosti u ES može se odbiti pružateljima usluga čija zemlja podrijetla ne odobrava stvaran tržišni pristup pružateljima usluge iz ES (CPC 7123). Ley 16/1987, de 30 de julio, de Ordenación de los Transportes Terrestres.

U HR: mjere koje se poduzimaju na temelju postojećih ili budućih sporazuma o međunarodnom cestovnom prijevozu i kojima se zadržava ili ograničava pružanje usluga prijevoza i utvrđuju uvjeti poslovanja, uključujući dozvole za provoz ili povlaštene naknade za cestovni prijevoz za usluge prijevoza u Hrvatsku, unutar i iz nje te kroz nju za predmetne ugovorne stranke (CPC 7121, 7122, 7123).

U LT: mjere koje se poduzimaju na temelju bilateralnih sporazuma kojima se utvrđuju odredbe za usluge prijevoza i uvjeti poslovanja, uključujući bilateralnu dozvolu za provoz i druge dozvole za prijevoz za usluge prijevoza na državno područje Litve, kroz nju i iz nje za predmetne ugovorne stranke te naknade i pristojbe za cestovni prijevoz (CPC 7121, 7122, 7123).

U SK: mjere koje se poduzimaju na temelju postojećih ili budućih sporazuma kojima se zadržava ili ograničava pružanje usluga prijevoza i utvrđuju uvjeti poslovanja, uključujući dozvole za provoz ili povlaštene naknade za cestovni prijevoz za usluge prijevoza u Slovačku, unutar i iz nje te kroz nju za predmetne ugovorne stranke (CPC 7121, 7122, 7123).

— Željeznički prijevoz

U BG, CZ i SK: na temelju postojećih ili budućih sporazuma kojima se uređuju prometna prava i uvjeti poslovanja te pružanje usluga prijevoza na državnom području Bugarske, Češke i Slovačke te između predmetnih zemalja (CPC 7111, 7112).

— Zračni prijevoz – pomoćne usluge u zračnom prijevozu

U EU-u: osiguravanje različitog postupanja prema trećoj zemlji u skladu s postojećim ili budućim bilateralnim sporazumima u području usluga prihvata.

— Cestovni i željeznički promet

U EE: kad se osigurava različito postupanje prema određenoj zemlji u skladu s postojećim ili budućim bilateralnim sporazumima o međunarodnom cestovnom prijevozu (uključujući kombinirani prijevoz – cestovni i željeznički) kojima se za ugovorne stranke rezervira ili ograničava pružanje usluga prijevoza u Estoniju te unutar i iz nje za vozila registrirana u svakoj ugovornoj stranci te kojima se omogućuju porezne olakšice za takva vozila (CPC 711 (dio), 712 (dio), 721 (dio)).

- Sve usluge prijevoza putnika i tereta, osim pomorskog i zračnog prijevoza

U PL: ako Čile poljskim pružateljima usluga prijevoza putnika i tereta dopusti pružanje usluga prijevoza na državno područje Čilea i preko njega, i Poljska će čileanskim pružateljima usluga prijevoza putnika i tereta dopustiti pružanje usluga prijevoza na državno područje Poljske i preko njega pod istim uvjetima.

Rezerva br. 20 – Poljoprivreda, ribarstvo i vode

Sektor:	Poljoprivreda, lov, šumarstvo; ribarstvo, akvakultura, usluge povezane s ribarstvom; skupljanje, pročišćivanje i distribucija vode
Industrijska klasifikacija:	ISIC Rev. 3.1 011, 012, 013, 014, 015, CPC 8811, 8812, 8813, osim savjetodavnih i konzultantskih usluga; 0501, 0502, CPC 882
Vrsta rezerve:	Nacionalni tretman Tretman najpovlaštenije nacije Viša uprava i upravni odbori Zahtjevi u pogledu rezultata Lokalna prisutnost
Poglavlje:	Liberalizacija ulaganja i prekogranična trgovina uslugama

Opis:

EU zadržava pravo donositi ili provoditi mjere koje se odnose na sljedeće:

(a) Poljoprivreda, lov i šumarstvo

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman:

U HR: Djelatnosti poljoprivrede i lova.

U HU: Poljoprivredne djelatnosti (ISIC Rev. 3.1 011, 012, 013, 014, 015, CPC 8811, 8812, 8813, osim savjetodavnih i konzultantskih usluga).

Postojeće mjere:

HR: Zakon o poljoprivrednom zemljištu (NN 20/18, 115/18, 98/19).

- (b) Ribarstvo, akvakultura i usluge povezane s ribarstvom (ISIC Rev. 3.1 0501, 0502, CPC 882)

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman, viša uprava i upravni odbori, zahtjevi u pogledu rezultata, tretman najpovlaštenije nacije i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – nacionalni tretman, tretman najpovlaštenije nacije, lokalna prisutnost:

U EU-u:

1. Posebno u okviru zajedničke ribarstvene politike te sporazumâ o ribarstvu s određenom trećom zemljom, pristup biološkim resursima i ribolovnim područjima u morskim vodama pod suverenitetom ili u nadležnosti država članica Europske unije te njihova upotreba, ili prava na ribarenje na temelju povlastice za ribolov države članice, uključujući:
  - (a) reguliranje iskrcaja ulova iz plovila pod zastavom Čilea ili treće zemlje u pogledu dodijeljenih im kvota ili, samo u pogledu plovila pod zastavom države članice, uz uvjet da se udio ukupnog ulova iskrca u lukama Europske unije;
  - (b) utvrđivanje najmanje potrebne veličine poduzeća kako bi se zaštitila i tradicionalna i obalna ribarska plovila;

- (c) osiguravanje različitog postupanja u skladu s postojećim ili budućim bilateralnim sporazumima u području ribarstva; i
- (d) zahtijevanje da posada plovila pod zastavom države članice budu državljani država članica.
2. Ribarsko plovilo ima pravo ploviti pod zastavom države članice samo pod sljedećim uvjetima:
- (a) ako je u cijelosti u vlasništvu:
- i. trgovačkih društava osnovanih u Europskoj uniji; ili
  - ii. državljana država članica;
- (b) ako se njegovim svakodnevnim radom upravlja i nadzire iz Europske unije; i
- (c) ako je najmoprimac, upravitelj ili rukovatelj plovila društvo osnovano u Europskoj uniji ili državljanin države članice.
3. Dozvola za gospodarski ribolov kojom se dodjeljuju prava na obavljanje ribolova u teritorijalnim vodama određene države članice može se dodijeliti samo plovilima koja plove pod zastavom države članice.

4. Otvaranje morskih ili riječnih objekata akvakulture.
5. Stavak 1, točke (a), (b), (c) (osim u pogledu tretmana najpovlaštenije nacije) i (d), stavak 2. točka (a) podtočka i., točke (b) i (c) te stavak 3. primjenjuju se samo na mjere koje se primjenjuju na plovila ili poduzeća neovisno o državljanstvu njihovih stvarnih vlasnika.

Državljanstvo posade ribarskog broda koji plovi pod zastavom države članice.

Otvoravanje morskih ili riječnih objekata akvakulture.

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman, tretman najpovlaštenije nacije i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – nacionalni tretman:

U BG: lov živih morskih i riječnih resursa u unutarnjim morskim vodama i u teritorijalnom moru BG smiju obavljati samo plovila koja plove pod zastavom BG. Strani brodovi ne smiju obavljati gospodarski ribolov u isključivom gospodarskom pojasu, osim na temelju sporazuma između BG i države zastave. Pri prolasku kroz isključivi gospodarski pojas strani ribolovni brodovi ne smiju zadržati svoju ribolovnu opremu u operativnom načinu rada.

(c) Skupljanje, pročišćivanje i distribucija vode

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – nacionalni tretman, lokalna prisutnost:

U EU-u: djelatnosti koje uključuju usluge povezane sa skupljanjem, pročišćivanjem i distribucijom vode kućanstvima te industrijskim, komercijalnim ili drugim korisnicima, kao i opskrbu pitkom vodom i gospodarenje vodama.

Rezerva br. 21 – Rudarstvo i djelatnosti povezane s energijom

Sektor:	Rudarstvo i vađenje – materijali za proizvodnju energije; rudarstvo i vađenje – metalne rudače i druge vrste rudarstva; Djelatnosti povezane s energijom – proizvodnja, prijenos i distribucija električne energije, plina, pare i tople vode za vlastite potrebe; transport goriva cjevovodima; spremanje i skladištenje goriva koje se transportira cjevovodima; i usluge povezane s distribucijom energije
Industrijska klasifikacija:	ISIC Rev. 3.1 10, 1110, 12, 120, 1200, 13, 14, 232, 233, 2330, 40, 401, 4010, 402, 4020, 4030 (dio), CPC 613, 62271, 63297, 7131, 71310, 742, 7422, 88 (dio), 887.
Vrsta rezerve:	Nacionalni tretman Viša uprava i upravni odbori Zahtjevi u pogledu rezultata Lokalna prisutnost
Poglavlje:	Liberalizacija ulaganja i prekogranična trgovina uslugama

Opis:

EU zadržava pravo donositi ili provoditi mjere koje se odnose na sljedeće:

- (a) Rudarske i energetske djelatnosti – općenito (ISIC Rev. 3.1 10, 1110, 13, 14, 232, 40, 401, 402, dio 403, 41; CPC 613, 62271, 63297, 7131, 742, 7422, 887 (osim savjetodavnih i konzultantskih usluga))

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman, viša uprava i upravni odbori, zahtjevi u pogledu rezultata i prekogranična trgovina uslugama – nacionalni tretman, lokalna prisutnost:

U EU-u: ako država članica dopušta strano vlasništvo nad sustavom za prijenos plina ili električne energije, ili sustavom za prijevoz nafte i plina cjevovodima, u odnosu na poduzeća iz Čilea pod kontrolom fizičke ili pravne osobe iz treće zemlje iz koje Europska unija uvozi više od 5 % svojeg ukupnog uvoza nafte, prirodnog plina ili električne energije, kako bi se zajamčila sigurnost opskrbe energijom za Europsku uniju u cijelosti odnosno za pojedinačne države članice. Ova se rezerva ne primjenjuje na usluge savjetovanja i konzultantske usluge koje se pružaju kao usluge povezane s distribucijom energije.

Ova se rezerva ne primjenjuje na HR, HU i LT (za LT samo CPC 7131) u vezi s prijevozom goriva cjevovodima, ni na LV u vezi s uslugama povezanima s distribucijom energije, ni na SI u vezi s uslugama povezanima s distribucijom plina (ISIC Rev. 3.1 401, 402, CPC 7131, 887 osim savjetodavnih i konzultantskih usluga).

U CY: za proizvodnju proizvoda od rafinirane nafte, ako ulagatelja kontrolira fizička ili pravna osoba iz treće zemlje iz koje Europska unija uvozi više od 5 % svojeg ukupnog uvoza nafte ili prirodnog plina, te proizvodnja plina, distribucija plinovitih goriva distribucijskom mrežom za vlastite potrebe, proizvodnja, prijenos i distribucija električne energije, prijevoz goriva cjevovodima, usluge povezane s distribucijom električne energije i prirodnog plina, osim savjetodavnih i konzultantskih usluga, usluge veleprodaje električne energije te usluge maloprodaje motornog goriva, električne energije i plina koji nije u bocama. Za pružanje usluga povezanih s električnom energijom obvezni su državljanstvo i boravište. (ISIC Rev. 3.1 232, 4010, 4020, CPC 613, 62271, 63297, 7131 i 887 osim savjetodavnih i konzultantskih usluga).

U FI: mreže i sustavi za prijenos i distribuciju energije te pare i tople vode.

U FI: Količinska ograničenja u obliku monopola ili isključivih prava za uvoz prirodnog plina te za proizvodnju i distribuciju pare i tople vode. Trenutačno se primjenjuju prirodni monopoli i isključiva prava (ISIC Rev. 3.1 40, CPC 7131, 887, osim usluga savjetovanja i konzultantskih usluga).

U FR: sustavi prijenosa električne energije i plina te prijevoz nafte i plina cjevovodima (CPC 7131).

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman, viša uprava i upravni odbori i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – nacionalni tretman, lokalna prisutnost:

U BE: usluge distribucije energije i usluge povezane s distribucijom energije (CPC 887 osim konzultantskih usluga).

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – nacionalni tretman, lokalna prisutnost:

U BE: za usluge prijenosa energije, u pogledu vrsta pravnih subjekata i postupanja prema javnim ili privatnim subjektima kojima je BE dodijelio isključiva prava. Obvezan je poslovni nastan u Europskoj uniji (ISIC Rev. 3.1 4010, CPC 71310).

U BG: za usluge povezane s distribucijom energije (CPC 88 (dio)).

U PT: za proizvodnju, prijenos i distribuciju električne energije, proizvodnju prirodnog plina, prijevoz goriva cjevovodima, usluge veleprodaje električne energije, usluge maloprodaje električne energije i plina koji nije u bocama te usluge povezane s distribucijom električne energije i prirodnog plina. Koncesije u sektoru električne energije i plina dodjeljuju se samo društvima s ograničenom odgovornošću koja imaju sjedište i stvarnu upravu u PT (ISIC Rev. 3.1 232, 4010, 4020, CPC 7131, 7422, 887, osim savjetodavnih i konzultantskih usluga).

U SK: obvezno je odobrenje za proizvodnju, prijenos i distribuciju električne energije, proizvodnju plina i distribuciju plinovitih goriva, proizvodnju i distribuciju pare i tople vode, prijevoz goriva cjevovodima, veleprodaju i maloprodaju električne energije, pare i tople vode te usluge povezane s distribucijom energije, uključujući usluge u području energetske učinkovitosti, energetske ušteda i energetskog pregleda. Za sve te djelatnosti odobrenje se može dodijeliti samo fizičkoj osobi s trajnim boravištem u državi članici EGP-a, odnosno pravnoj osobi iz države članice EGP-a.

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman, lokalna prisutnost:

U BE: poduzećima pod kontrolom fizičkih ili pravnih osoba iz treće zemlje iz koje Europska unija uvozi više od 5 % svojeg ukupnog uvoza nafte, prirodnog plina ili električne energije može se zabraniti da steknu kontrolu nad tom djelatnošću, uz iznimku vađenja metalnih rudača te drugog oblika rudarstva i vađenja. Obvezno je osnivanje društva (bez podružnica) (ISIC Rev. 3.1 10, 1110, 13, 14, 232, 4010 (dio), 4020 (dio), 4030 (dio)).

Postojeće mjere:

EU: Direktiva (EU) 2019/944 Europskog parlamenta i Vijeća¹; i Direktiva 2009/73/EZ Europskog parlamenta i Vijeća².

---

¹ Direktiva (EU) 2019/944 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. lipnja 2019. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište električne energije i izmjeni Direktive 2012/27/EU (SL EU L 158, 14.6.2019., str. 125.).

² Direktiva 2009/73/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište prirodnog plina i stavljanju izvan snage Direktive 2003/55/EZ (SL EU L 211, 14.8.2009., str.94.).

BG: Zakon o energetici.

CY: Zakon o uređenju tržišta električne energije iz 2003., kako je izmijenjen ili zamijenjen; Zakon o uređenju tržišta plina iz 2004., kako je izmijenjen ili zamijenjen; Zakon o nafti (cjevovodi), poglavlje 273; Zakon o nafti L.64(I)/1975, kako je izmijenjen ili zamijenjen; i Zakon o specifikacijama nafte i goriva iz 2003., kako je izmijenjen ili zamijenjen.

FI: Sähkömarkkinalaki (Zakon o tržištu električne energije) (386/1995); i Maakaasumarkkinalaki (Zakon o tržištu prirodnog plina) (587/2017).

FR: Code de l'énergie (Zakonik o energetici).

PT: Uredba sa zakonskom snagom 230/2012 i Uredba sa zakonskom snagom 231/2012, 26. listopada 2012. – prirodni plin; Uredba sa zakonskom snagom 215-A/2012 i Uredba sa zakonskom snagom 215-B/2012, 8. listopada 2012. – električna energija; i Uredba sa zakonskom snagom 31/2006, 15. veljače 2006. – sirova nafta/naftni proizvodi.

SK: Zakon 51/1988 o rudarstvu, eksplozivima i državnim upravljanjem rudarstvom; Zakon 569/2007 o obavljanju djelatnosti geoloških istraživanja; Zakon 251/2012 o energetici; i Zakon 657/2004 o termalnoj energiji.

- (b) Električna energija (ISIC Rev. 3.1 40, 401; CPC 62271, 887 (osim usluga savjetovanja i konzultantskih usluga))

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman, viša uprava i upravni odbori, zahtjevi u pogledu rezultata i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – nacionalni tretman:

U FI: uvoz električne energije. U pogledu prekogranične trgovine, veleprodaje i maloprodaje električne energije.

U FR: samo društva u kojima 100 % udjela u kapitalu drže francuska država, neka druga organizacija iz javnog sektora ili Electricité de France (EDF) mogu biti vlasnici sustava prijenosa ili distribucije električne energije te upravljati njima.

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – nacionalni tretman:

U BG: za proizvodnju električne energije i proizvodnju toplinske energije.

U LT: usluge veleprodaje i maloprodaje električne energije koja potječe iz nesigurnih nuklearnih izvora.

U PT: djelatnosti prijenosa i distribucije električne energije obavljaju se u okviru isključivih koncesija za javne usluge.

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman, tretman najpovlaštenije nacije i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – lokalna prisutnost:

U BE: Za pojedinačno odobrenje za proizvodnju električne energije kapaciteta 25 MW ili više obvezan je poslovni nastan u Europskoj uniji ili u drugoj državi koja ima režim sličan režimu utvrđenom vrijedećom Direktivom 2009/72/EZ Europskog parlamenta i Vijeća¹ te u kojoj društvo ima učinkovitu i trajnu vezu s gospodarstvom.

Proizvodnja električne energije na odobalnom državnom području BE podliježe koncesiji i obvezi zajedničkog pothvata s pravnom osobom iz Europske unije ili s pravnom osobom iz zemlje koja ima režim sličan onome iz Direktive 2009/72/EZ Europskog parlamenta i Vijeća², posebno u pogledu uvjeta koji se odnose na odobrenje i odabir.

---

¹ Direktiva 2009/72/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište električne energije i stavljanju izvan snage Direktive 2003/54/EZ (SL EU L 211, 14.8.2009., str. 55.).

² Direktiva 2009/72/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište električne energije i stavljanju izvan snage Direktive 2003/54/EZ (SL EU L 211, 14.8.2009., str. 55.).

Osim toga, pravna osoba trebala bi imati središnju upravu ili glavni ured u državi članici ili zemlji koja ispunjava prethodno navedene kriterije i u kojoj ima učinkovitu i trajnu vezu s gospodarstvom.

Za izgradnju električnih vodova kojima se odobalno mjesto proizvodnje povezuje s prijenosnom mrežom Elije obvezno je odobrenje, a društvo mora ispuniti prethodno navedene uvjete, osim uvjeta za uspostavu zajedničkog pothvata.

U pogledu prekogranične trgovine uslugama – nacionalni tretman, lokalna prisutnost:

U BE: za opskrbu električnom energijom koju provodi posrednik s klijentima iz BE koji su povezani na nacionalnu mrežu odnosno na izravnu liniju s nominalnim naponom većim od 70 000 V obvezno je odobrenje. To odobrenje može se dodijeliti samo fizičkim ili pravnim osobama iz EGP-a.

Postojeće mjere:

BE: Arrêté Royal du 11 octobre 2000 fixant les critères et la procédure d'octroi des autorisations individuelles préalables à la construction de lignes directes; Arrêté Royal du 20 décembre 2000 relatif aux conditions et à la procédure d'octroi des concessions domaniales pour la construction et l'exploitation d'installations de production d'électricité à partir de l'eau, des courants ou des vents, dans les espaces marins sur lesquels la Belgique peut exercer sa juridiction conformément au droit international de la mer; i Arrêté Royal du 12 mars 2002 relatif aux modalités de la câbles d'énergie électrique qui pénètrent dans la mer territoriale ou dans le territoire national ou qui sont instalés ou utilisés dans le cadre de l'exploration du plateau kontinentalni, de l'exploitation des ressources minérales et autres ressources non vivantes ou de l'exploitation d'îles artificielles, d' Plants ou d'ouvrages relevant de la Legaltion belge; Arrêté royal relatif aux autorisations de 4niture d'électricité par des intermédiaires et aux règles de conduite applicables à ceux-ci; i Arrêté royal du 12 juin 2001 relatif aux conditions générales de 4niture de gaz naturel et aux conditions d'octroi des autorisations de 4niture de gaz naturel.

FI: Sähkömarkkinalak (Zakon o tržištu električne energije) 588/2013; i
Maakaasumarkkinalaki (Zakon o tržištu prirodnog plina) (587/2017)

LT: Zakon o potrebnim mjerama za zaštitu od prijetnji koje predstavljaju nesigurne nuklearne elektrane iz trećih zemalja od 20. travnja 2017. br. XIII-306 (kako je zadnje izmijenjen 19. prosinca 2019. br. XIII-2705).

PT: Uredba sa zakonskom snagom 215-A/2012; i Uredba sa zakonskom snagom 215-B/2012, 8. listopada 2012. – električna energija.

- (c) Goriva, plin, sirova nafta ili naftni derivati (ISIC Rev. 3.1 232, 40, 402; CPC 613, 62271, 63297, 7131, 71310, 742, 7422, 88 (dio), 887 (osim savjetodavnih i konzultantskih usluga))

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman, viša uprava i upravni odbori, zahtjevi u pogledu rezultata i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – nacionalni tretman:

U FI: radi energetske sigurnosti sprečava se kontrola ili vlasništvo stranih fizičkih ili pravnih osoba nad terminalom za ukapljeni prirodni plin (UPP) (uključujući one dijelove terminala za UPP koji se upotrebljavaju za skladištenje ili uplinjavanje UPP-a).

U FR: radi nacionalne energetske sigurnosti samo društva u kojima 100 % udjela u kapitalu drže francuska država, neka druga organizacija iz javnog sektora ili ENGIE mogu biti vlasnici sustava prijenosa ili distribucije plina te upravljati njima.

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – lokalna prisutnost:

U BE: za usluge skladištenja plinova u rasutom stanju, u pogledu vrsta pravnih subjekata i postupanja prema javnim ili privatnim subjektima kojima je BE dodijelila isključiva prava. Za usluge skladištenja plinova u rasutom stanju obvezan je poslovni nastan u Europskoj uniji (CPC 742 (dio)).

U BG: za prijevoz cjevovodima, pohranu i skladištenje nafte i prirodnog plina, uključujući prijevoz u tranzitu (CPC 71310, 742 (dio)).

U PT: za prekogranično pružanje usluga pohrane i skladištenja goriva prevezenih cjevovodima (prirodni plin). Također, koncesije koje se odnose na prijenos, distribuciju i podzemnu pohranu prirodnog plina te prihvat, skladištenje i uplinjavanje ukapljenog prirodnog plina na terminalima za UPP dodjeljuju se u okviru ugovora o koncesiji na temelju javnih poziva na podnošenje ponuda (CPC 7131, 7422).

U pogledu prekogranične trgovine uslugama – lokalna prisutnost:

U BE: Prijevoz prirodnog plina i drugih goriva cjevovodima podliježe uvjetu u pogledu odobrenja. To odobrenje može se dodijeliti samo fizičkoj ili pravnoj osobi s poslovnim nastanom u državi članici (u skladu s člankom 3. propisa Arrêté Royal od 14. svibnja 2002.).

Ako zatraži odobrenje, društvo mora:

- i. društvo mora biti uspostavljeno u skladu s belgijskim zakonodavstvom, sa zakonodavstvom druge države članice ili sa zakonodavstvom treće zemlje koja je preuzela obveze za zadržavanje regulatornog okvira sličnog zajedničkim zahtjevima utvrđenima u Direktivi 2009/73/EZ Europskog parlamenta i Vijeća¹; i

---

¹ Direktiva 2009/73/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište prirodnog plina i stavljanju izvan snage Direktive 2003/55/EZ (SL EU L 211, 14.8.2009., str. 94.).

- ii. društvo mora imati administrativno središte, glavni poslovni nastan ili glavni ured u državi članici odnosno u trećoj zemlji koja je preuzela obveze za održavanje regulatornog okvira sličnog zajedničkim zahtjevima utvrđenima u Direktivi 2009/73/EZ Europskog parlamenta i Vijeća, uz uvjet da djelatnost tog poslovnog nastana ili glavnog ureda predstavlja učinkovitu i trajnu vezu s gospodarstvom predmetne zemlje (CPC 7131).

U BE: općenito, opskrba prirodnim plinom klijenata s poslovnim nastanom u BE (klijenti su i društva za distribuciju i potrošači čija ukupna kombinirana potrošnja plina iz svih točaka opskrbe iznosi najmanje 1 milijun kubičnih metara godišnje) podliježe pojedinačnom odobrenju koje dodjeljuje ministar, osim ako je dobavljač društvo za distribuciju koje upotrebljava vlastitu distribucijsku mrežu. Takvo odobrenje može se dodijeliti samo fizičkim ili pravnim osobama iz Europske unije.

U pogledu prekogranične trgovine uslugama – lokalna prisutnost:

U CY: za prekogranično pružanje usluga pohrane i skladištenja goriva prevezenih cjevovodima te maloprodaju loživog ulja i plina u boci, osim naručivanja poštom (CPC 613, 62271, 63297, 7131, 742).

Postojeće mjere:

BE: Arrêté Royal du 14 mai 2002 relatif à l'autorisation de transport de produits gazeux et autres par canalisations; i Loi du 12 avril 1965 relative au transport de produits gazeux et autres par canalisations article 8.2).

BG: Zakon o energetici.

CY: Zakon o uređenju tržišta električne energije iz 2003., Zakon 122(I)/2003, kako je izmijenjen; Zakon o uređenju tržišta plina iz 2004, Zakon 183(I)/2004, kako je izmijenjen; Zakon o nafti (cjevovodi), poglavlje 273; Zakon o nafti, poglavlje 272., kako je izmijenjen; i Zakon o specifikacijama nafte i goriva iz 2003., Zakon 148(I)/2003, kako je izmijenjen.

FI: Maakaasumarkkinalaki (Zakon o tržištu prirodnog plina) (587/2017).

FR: Code de l'énergie (Zakonik o energetici).

HU: Zakon XVI. iz 1991. o koncesijama.

LT: Zakon Republike Litve o prirodnom plinu od 10. listopada 2000. br. VIII-1973.

PT: Uredba sa zakonskom snagom 230/2012 i Uredba sa zakonskom snagom 231/2012, 26. listopada 2012. – prirodni plin; Uredba sa zakonskom snagom 215-A/2012 i Uredba sa zakonskom snagom 215-B/2012, 8. listopada 2012. – električna energija; i Uredba sa zakonskom snagom 31/2006, 15. veljače 2006. – sirova nafta/naftni proizvodi.

(d) Nuklearna energija (ISIC Rev. 3.1 12, 23, 120, 1200, 233, 2330, 40, 4010 (dio), CPC 887)

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman, viša uprava i upravni odbori i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – nacionalni tretman:

U DE: za proizvodnju, preradu ili prijevoz nuklearnog materijala te proizvodnju ili distribuciju električne energije iz nuklearnog materijala.

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – nacionalni tretman:

U AT i FI: za proizvodnju, preradu, distribuciju ili prijevoz nuklearnog materijala te proizvodnju ili distribuciju električne energije iz nuklearnog materijala.

U BE: za proizvodnju, preradu ili prijevoz nuklearnog materijala te proizvodnju ili distribuciju električne energije iz nuklearnog materijala.

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman, viša uprava i upravni odbori, zahtjevi u pogledu rezultata:

U HU i SE: za preradu nuklearnih goriva i proizvodnju električne energije iz nuklearnog materijala.

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman, viša uprava i upravni odbori:

U BG: za obradu materijala za fisiju i fuziju ili materijala iz kojih se oni dobivaju, kao i za trgovinu tim materijalima, za održavanje i popravak opreme i sustava u objektima za proizvodnju nuklearne energije, za prijevoz tih materijala te otpadaka i otpadnih tvari iz njihove obrade, za upotrebu ionizirajuće radijacije te za sve ostale usluge povezane s upotrebom nuklearne energije u miroljubive svrhe (uključujući usluge inženjerstva i savjetovanja te usluge povezane sa softverom itd.).

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman:

U FR: proizvodnja, prerada, distribucija ili prijevoz nuklearnog materijala moraju biti u skladu s obvezama iz sporazuma Euratoma.

Postojeće mjere:

AT: Bundesverfassungsgesetz für ein atomfreies Österreich (Ustavni zakon o Austriji bez nuklearne energije) BGBl. I br. 149/1999.

BG: Zakon o sigurnoj upotrebi nuklearne energije.

FI: Ydinenergi laki (Zakon o nuklearnoj energiji) (990/1987).

HU: Zakon CXVI. iz 1996. o nuklearnoj energiji; i Uredba Vlade br. 72/2000 o nuklearnoj energiji.

SE: Švedski zakonik o okolišu (1998:808); i Zakon o nuklearnim aktivnostima (1984:3).

Rezerva br. 22 – Ostale usluge koje nisu drugdje uključene

Sektor: Ostale usluge koje nisu drugdje uključene

Industrijska klasifikacija: CPC 9703, 612 (dio), 621 (dio), 625 (dio), 85990 (dio)

Vrsta rezerve: Nacionalni tretman

Viša uprava i upravni odbori

Zahtjevi u pogledu rezultata

Lokalna prisutnost

Poglavlje: Liberalizacija ulaganja i prekogranična trgovina uslugama

Opis:

EU zadržava pravo donositi ili provoditi mjere koje se odnose na sljedeće:

(a) Pogrebne usluge, usluge kremiranja i usluge grobara (CPC 9703)

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman:

U FI: usluge kremiranja te upravljanja grobljima i njihova održavanja mogu pružati samo država, općine, župe, vjerske zajednice odnosno neprofitne fondacije ili društva.

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman, viša uprava i upravni odbori i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – nacionalni tretman, lokalna prisutnost:

U DE: samo pravne osobe osnovane na temelju javnog prava mogu upravljati grobljem. Osnivanje groblja i upravljanje grobljem i usluge povezane s pogrebima.

U PT: za pružanje pogrebnih usluga i usluga grobara obvezna je komercijalna prisutnost. Tehnički direktor subjekata koji pružaju pogrebne usluge i usluge grobara mora biti državljanin države članice EGP-a.

U SE: monopol Švedske crkve ili lokalnog tijela vlasti na usluge kremiranja i pogrebne usluge.

U CY, SI: pogrebne usluge, usluge kremiranja i usluge grobara.

Postojeće mjere:

FI: Hautaustoimilaki (Zakon o pogrebnim uslugama) (457/2003).

PT: Uredba sa zakonskom snagom 10/2015 od 16. siječnja, kako je izmijenjena Zakonom 15/2018, 27. ožujka.

SE: Begravningslag (1990:1144) (Zakon o pogrebima); i Begravningsförrordningen (1990:1147) (Pravilnik o pogrebima).

(b) Nove usluge

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman, viša uprava i upravni odbori, zahtjevi u pogledu rezultata i prekogranična trgovina uslugama – nacionalni tretman, lokalna prisutnost:

U EU-u: za pružanje novih usluga osim onih koje su klasificirane u CPC-u.

RASPORED ČILEA

Sektor: Svi

Podsektor:

Predmetne obveze: Nacionalni tretman (ulaganja)

Tretman najpovlaštenije nacije (ulaganja)

Opis: Ulaganja

Čile zadržava pravo donositi ili provoditi mjere koje se odnose na vlasništvo ili kontrolu nad zemljištem unutar pet kilometara od obale koje se koristi za poljoprivredne djelatnosti. Takva bi mjera mogla uključivati zahtjev da većinu svake kategorije dionica čileanske pravne osobe koja želi posjedovati ili kontrolirati takvo zemljište moraju posjedovati čileanske osobe ili osobe s boravištem u Čileu 183 dana ili više godišnje.

Postojeće mjere:

Uredba sa zakonskom snagom 1.939, *Službeni list*,
10. studenoga 1977., Pravila za stjecanje, upravljanje i raspolaganje
imovinom u državnom vlasništvu, glava I. (Decreto Ley 1.939, *Diario
Oficial*, noviembre 10, 1977., Normas sobre adquisición,
administración y disposición de bienes del Estado, Título I)

Sektor: Svi

Podsektor:

Predmetne obveze: Nacionalni tretman (ulaganja)

Viša uprava i upravni odbori (ulaganja)

Opis: Ulaganja

U slučaju prijenosa ili raspolaganja nekim udjelom u kapitalu ili imovinom postojećeg državnog ili vladinog subjekta, Čile zadržava pravo zabrane ili uvođenja ograničenja prava vlasništva nad navedenim udjelom ili imovinom te nad pravom stranih ulagatelja ili njihovih ulaganja da upravljaju društvom u državnom vlasništvu koje je stvoreno u okviru toga ili da upravljaju ulaganjima koje je to društvo ostvarilo. U vezi s takvim prijenosom ili raspolaganjem Čile može donijeti ili provoditi bilo koju mjeru koja se odnosi na državljanstvo članova više uprave i upravnog odbora.

„Državno trgovačko društvo”¹ znači bilo koje trgovačko društvo u vlasništvu Čilea ili kojim upravlja Čilea putem udjela u vlasništvu istog i uključuje trgovačka društva osnovana nakon datuma stupanja na snagu ovog Sporazuma isključivo u svrhu prodaje ili raspolaganja vlastitim udjelom u kapitalu ili imovinom postojećeg državnog trgovačkog društva ili vladinog subjekta.

---

¹ Popis postojećih društava u državnom vlasništvu u Čileu dostupan je na sljedećoj internetskoj stranici: <http://www.dipres.gob.cl>

Sektor: Svi

Podsektor:

Predmetne obveze: Tretman najpovlaštenije nacije (ulaganja i CBTS)

Opis: Ulaganja i prekogranična trgovina uslugama

Čile zadržava pravo donositi ili provoditi mjere kojima se odobrava različito postupanje prema zemljama na temelju bilo kojeg bilateralnog ili multilateralnog međunarodnog sporazuma koji je na snazi na dan stupanja na snagu ovog Sporazuma ili je potpisan prije tog datuma.

Čile zadržava pravo donositi ili provoditi mjere kojima se odobrava različito postupanje prema zemljama na temelju bilo kojeg međunarodnog sporazuma koji je na snazi na dan stupanja na snagu ovog Sporazuma ili je potpisan nakon tog datuma, koje uključuju:

- (a) zračni prijevoz;
- (b) ribarstvo; ili
- (c) pomorska pitanja, uključujući spašavanje.

Postojeće mjere:

Sektor:	Komunikacija
Podsektor:	Satelitsko emitiranje digitalnih telekomunikacijskih usluga
Predmetne obveze:	Lokalna prisutnost (CBTS)
Opis:	Prekogranična trgovina uslugama Čile zadržava pravo donositi ili provoditi mjere koje se odnose na prekograničnu trgovinu jednosmjernim satelitskim emitiranjem digitalnih telekomunikacijskih usluga.
Postojeće mjere:	Zakon 18.168, <i>Službeni list</i> , 2. listopada 1982., Opći zakon o telekomunikacijama, glave I., II., III., V. i VI. (Ley 18.168, <i>Diario Oficial</i> , oktubre 2, 1982., Ley General de Telecomunicaciones, Títulos I., II., III., V. i VI.)

Sektor:	Komunikacija
Podsektor:	Satelitsko emitiranje digitalnih telekomunikacijskih usluga
Predmetne obveze:	Nacionalni tretman (ulaganja) Tretman najpovlaštenije nacije (ulaganja) Zahtjevi u pogledu rezultata (ulaganja) Viša uprava i upravni odbori (ulaganja)
Opis:	Ulaganja Čile zadržava pravo donositi ili provoditi mjere koje se odnose na ulagatelje druge stranke ili na njihova ulaganja u jednosmjerno satelitsko emitiranje digitalnih telekomunikacijskih usluga.
Postojeće mjere:	Zakon 18.168, <i>Službeni list</i> , 2. listopada 1982., Opći zakon o telekomunikacijama, glave I., II., III., V. i VI. (Ley 18.168, <i>Diario Oficial</i> , oktubre 2, 1982., Ley General de Telecomunicaciones, Títulos I., II., III., V. i VI.)

Sektor: Pitanja koja uključuju manjine

Podsektor:

Predmetne obveze: Nacionalni tretman (ulaganja i CBTS)

Tretman najpovlaštenije nacije (ulaganja i CBTS)

Zahtjevi u pogledu rezultata (ulaganja)

Viša uprava i upravni odbori (ulaganja)

Lokalna prisutnost (CBTS)

Opis: Ulaganja i prekogranična trgovina uslugama

Čile zadržava pravo donositi ili provoditi mjere kojima se dodjeljuju prava ili prednosti manjinama koje su u socijalno ili gospodarski nepovoljnom položaju.

Postojeće mjere:

Sektor: Pitanja povezana s autohtonim narodima

Podsektor:

Predmetne obveze: Nacionalni tretman (ulaganja i CBTS)

Tretman najpovlaštenije nacije (ulaganja i CBTS)

Zahtjevi u pogledu rezultata (ulaganja)

Viša uprava i upravni odbori (ulaganja)

Lokalna prisutnost (CBTS)

Opis: Ulaganja i prekogranična trgovina uslugama

Čile zadržava pravo donositi ili provoditi mjere kojima se dodjeljuju prava ili prednosti autohtonim narodima.

Postojeće mjere:

Podstavak (b) uključuje nastavnike i pomoćno osoblje koje pruža obrazovne usluge u predškolskoj dobi, dječjem vrtiću, posebnom obrazovanju, osnovnom, srednjoškolskom ili visokom obrazovanju, stručnom, tehničkom ili sveučilišnom obrazovanju te sve druge osobe koje pružaju usluge povezane s obrazovanjem, uključujući sponzore obrazovnih ustanova bilo koje vrste, škole, liceje, akademije, centre za osposobljavanje, stručne i tehničke ustanove ili sveučilišta.

Ova se rezerva ne primjenjuje na ulagatelje i ulaganja ulagatelja druge stranke u dječje vrtiće, predškolske, osnovne ili srednje privatne obrazovne ustanove koje ne primaju javna sredstva ili na pružanje usluga poduke stranog jezika, usluga povezanih s korporativnim, poslovnim i industrijskim osposobljavanjem i unapređenjem vještina, što uključuje konzultantske usluge povezane s tehničkom podrškom, savjetovanjem, nastavnim planom i programom te razvojem programa u obrazovanju.

Postojeće mjere:

Sektor: Državne financije

Podsektor:

Predmetne obveze: Nacionalni tretman (ulaganja)

Opis: Ulaganja

Čile zadržava pravo donositi ili provoditi mjere povezane sa stjecanjem, prodajom ili raspolaganjem državljana druge stranke obveznicama, vrijednosnim papirima ili bilo kojom drugom vrstom dužničkih instrumenata koje je izdala Središnja banka Čilea (Banco Central de Chile) ili Vlada Čilea. Svrha ovog unosa nije utjecati na prava financijskih institucija (banaka) druge stranke sa sjedištem u Čileu na stjecanje, prodaju ili raspolaganje takvim instrumentima za potrebe regulatornog kapitala.

Postojeće mjere:

Sektor: Ribarstvo

Podsektor: Aktivnosti povezane s ribolovom

Predmetne obveze: Nacionalni tretman (ulaganja i CBTS)

Tretman najpovlaštenije nacije (ulaganja i CBTS)

Opis: Ulaganja i prekogranična trgovina uslugama

Čile zadržava pravo na kontrolu stranog ribarenja, uključujući iskrcaj ribe, prvi iskrcaj ribe obrađene na moru i pristup čileanskim lukama (lučke povlastice).

Čile zadržava pravo na kontrolu korištenja plažama, priobalnim zemljištima (*terrenos de playas*), vodenim stupcima (*porciones de agua*) i morskim dnom (*fondos marinos*) u svrhu izdavanja pomorskih koncesija. U svrhu pojašnjenja, „pomorske koncesije” ne obuhvaćaju akvakulturu.

Postojeće mjere:

Uredba sa zakonskom snagom 2.222, *Službeni list* od 31. svibnja 1978., Zakon o plovidbi, glave I., II., III., IV. i V. (Decreto Ley 2.222, *Diario Oficial*, mayo 31, 1978, Ley de Navegación Títulos I, II, III, IV y V)

D.F.L. 340, *Službeni list*, 6. travnja 1960. o pomorskim koncesijama (D.F.L. 340, *Diario Oficial*, abril 6, 1960, sobre Concesiones Marítimas)

Vrhovni dekret 660, *Službeni list*, 28. studenoga 1988., Zakon o koncesijama na moru (Decreto Supremo 660, *Diario Oficial*, noviembre 28, 1988., Reglamento de Concesiones Marítimas)

Vrhovni dekret 123 Ministarstva gospodarstva, razvoja i obnove, Podministarstva ribarstva, *Službeni list*, 23. kolovoza 2004., o korištenju lukama (Decreto Supremo 123 del Ministerio de Economía, Fomento y Reconstrucción, Subsecretaría de Pesca, *Diario Oficial*, agosto 23, 2004., Sobre Uso de Puertos)

Sektor: Umjetnost i kulturna industrija

Podsektor:

Predmetne obveze: Tretman najpovlaštenije nacije (ulaganja i CBTS)

Opis: Ulaganja i prekogranična trgovina uslugama

Čile zadržava pravo donositi ili provoditi mjere kojima se odobrava različito postupanje prema zemljama na temelju bilo kojeg postojećeg ili budućeg bilateralnog ili multilateralnog međunarodnog sporazuma u području umjetnosti i kulturne industrije, kao što su sporazumi o audiovizualnoj suradnji.

Podrazumijeva se da programi subvencioniranja za promicanje kulturnih aktivnosti, koje podupire vlada, ne podliježu ograničenjima ili obvezama iz ovog Sporazuma.

Za potrebe ovog unosa „umjetnost i kulturna industrija” uključuju:

- (a) knjige, časopise, periodične publikacije ili tiskane i elektroničke novine, osim tiskanja i slaganja slova za sva prethodno navedena izdanja;

- (b) snimke filmova ili videozapise;
- (c) glazbene snimke u zvučnom ili video formatu;
- (d) tiskane glazbene partiture ili partiture koje mogu očitati strojevi;
- (e) vizualne umjetnosti, umjetničku fotografiju i nove medije;
- (f) scenske umjetnosti, uključujući kazališnu umjetnost, plesnu i cirkusku umjetnost; i
- (g) medijske ili multimedijske usluge.

Postojeće mjere:

Sektor: Usluge zabave i emitiranja

Podsektor:

Predmetne obveze: Nacionalni tretman (ulaganja i CBTS)

Tretman najpovlaštenije nacije (ulaganja i CBTS)

Zahtjevi u pogledu rezultata (ulaganja)

Opis: Ulaganja i prekogranična trgovina uslugama

Čile zadržava pravo donositi ili provoditi mjere koje se odnose na:

- (a) organiziranje i predstavljanje koncerta i glazbenih izvedbi u Čileu; ili

- (b) radijsko emitiranje namijenjeno javnosti općenito, kao i sve aktivnosti povezane s radijem, televizijom i kabelskom televizijom, usluge satelitskog programiranja i radiodifuzijske mreže.

Neovisno o navedenom, Čile osobama i ulagateljima druge stranke te njihovim ulaganjima odobrava tretman koji nije nepovoljniji od tretmana koji ta stranka odobrava čileanskim osobama i ulagateljima te njihovim ulaganjima.

Postojeće mjere:

Sektor: Usluge u području okoliša

Podsektor:

Predmetne obveze: Nacionalni tretman (CBTS)

Tretman najpovlaštenije nacije (CBTS)

Lokalna prisutnost (CBTS)

Opis: Prekogranična trgovina uslugama

Čile zadržava pravo donositi ili provoditi mjere kojima se uvodi zahtjev da proizvodnju i distribuciju pitke vode, prikupljanje i zbrinjavanje otpadnih voda te sanitarne usluge, kao što su kanalizacijski sustavi, zbrinjavanje otpada i pročišćavanje otpadnih voda, pružaju samo pravne osobe osnovane u skladu s čileanskim pravom ili osnovane u skladu sa zahtjevima utvrđenima čileanskim pravom.

Ovaj se unos ne primjenjuje na savjetodavne usluge koje zadržavaju takve pravne osobe.

Postojeće mjere:

Sektor: Građevinske usluge

Podsektor:

Predmetne obveze: Nacionalni tretman (CBTS)

Lokalna prisutnost (CBTS)

Opis: Prekogranična trgovina uslugama

Čile zadržava pravo donositi ili provoditi mjere koje se odnose na građevinske usluge koje pružaju strane pravne osobe ili pravni subjekti.

Takve mjere mogu uključivati zahtjeve kao što su boravište, prijava ili bilo koji drugi oblik lokalne prisutnosti.

Postojeće mjere:

Sektor: Prijevoz

Podsektor: Međunarodni cestovni prijevoz

Predmetne obveze: Nacionalni tretman (ulaganja i CBTS)

Tretman najpovlaštenije nacije (ulaganja i CBTS)

Lokalna prisutnost (CBTS)

Opis: Ulaganja i prekogranična trgovina uslugama

Čile zadržava pravo donositi ili provoditi mjere koje se odnose na međunarodni kopneni prijevoz tereta ili putnika u pograničnim područjima.

Osim toga, Čile zadržava pravo uvoditi ili provoditi sljedeća ograničenja za pružanje usluga međunarodnog kopnenog prijevoza iz Čilea:

(a) pružatelj usluga mora biti čileanska fizička ili pravna osoba;

- (b) pružatelj usluga mora imati stvarno prebivalište u Čileu; i
- (c) u slučaju pravnih osoba, pružatelj usluga mora biti zakonito osnovan u Čileu, više od 50 % njegova temeljnog kapitala mora biti u vlasništvu čileanskih državljana, a stvarni nadzor nad njim moraju imati čileanski državljani.

Postojeće mjere:

Sektor: Usluge prijevoza

Podsektor: Usluge cestovnog prijevoza

Predmetne obveze: Nacionalni tretman (CBTS)

Opis: Prekogranična trgovina uslugama

Čile zadržava pravo donositi ili provoditi mjere kojima se pružanje usluge kopnenog prijevoza osoba ili robe unutar državnog područja Čilea (kabotaža) odobrava isključivo čileanskim fizičkim ili pravnim osobama U tu svrhu poduzeća koriste vozila registrirana u Čileu.

OBVEZE U POGLEDU PRISTUPA TRŽIŠTU

Uvodne napomene

1. U rasporedima stranaka u dodacima 17.-C-1. i 17.-C-2. utvrđuju se obveze u pogledu pristupa tržištu koje svaka stranka preuzima na temelju članka 17.8. ili 18.7. te rezerve koje je ta stranka donijela u pogledu postojećih, strožih ili novih mjera koje nisu u skladu s obvezama uvedenima takvim odredbama, u skladu s člankom 17.14. ili 18.8.
2. Za potrebe ovog Priloga „ISIC” znači Međunarodna standardna industrijska klasifikacija svih gospodarskih djelatnosti kako je utvrđena u Statističkom uredu Ujedinjenih naroda, Statistički dokumenti, serija M, br. 4, ISIC REV 3.1, 2002.
3. Obveze u pogledu pristupa tržištu iz stavka 1. ne obuhvaćaju gospodarske djelatnosti u sektorima ili podsektorima iz poglavlja 17. i 18. koje nisu upisane u rasporede.
4. Rasporedom stranke ne dovode se u pitanje prava i obveze stranaka na temelju GATS-a.

5. U svakom unosu u rasporede navedeni su sljedeći elementi:

- (a) „sektor” se odnosi na općeniti sektor povezan sa stavkom;
- (b) „podsektor” se odnosi na određeni sektor ili djelatnost u kojoj se obveze preuzimaju, ako je primjenjivo, u skladu s CPC-om ili ISIC-om; i
- (c) „ograničenja pristupa tržištu” određuju primjenjiva ograničenja, uključujući mogućnost provođenja postojećih mjera ako je tako određeno ili donošenja novih ili restriktivnijih mjera ako je pristup tržištu neograničen, koje nisu u skladu s obvezama iz članka 17.8. ili 18.7.

6. Rezerva donesena na razini stranke EU-a primjenjuje se na mjeru Europske unije, mjeru države članice na središnjoj razini ili na mjeru vlasti unutar države članice, osim ako je određena država članica isključena na temelju rezerve. Obveza ili rezerva koju je donijela država članica primjenjuje se na mjeru vlasti na središnjoj, regionalnoj ili lokalnoj razini unutar te države članice. Za potrebe rezerva Belgije središnjom razinom vlasti obuhvaćena je savezna vlast te vlasti regija i zajednica jer svaka od njih ima jednakovrijedne zakonodavne ovlasti. Za potrebe rezerva stranke EU-a regionalna razina vlasti u Finskoj znači Ålandski otoci. Rezerva donesena na razini Čilea primjenjuje se na mjeru vlasti na središnjoj ili lokalnoj razini.

7. Rasporedi stranaka sadržavaju samo nediskriminirajuća ograničenja pristupa tržištu.

Diskriminirajuće mjere i zahtjevi utvrđeni su u prilogima 17.-A i 17.-B.

8. Podrazumijeva se da se nediskriminirajućim mjerama ne ograničava pristup tržištu u smislu članka 17.8. ili 18.7. za bilo koju mjeru:

- (a) kojom se zahtijeva odvajanje vlasništva nad infrastrukturom od vlasništva nad robom ili uslugama koje se pružaju tom infrastrukturom radi osiguranja poštenog tržišnog natjecanja, primjerice u području energetike, prijevoza i telekomunikacija;
- (b) kojom se ograničava koncentracija vlasništva radi osiguranja poštenog tržišnog natjecanja;
- (c) kojom se nastoje očuvati i zaštititi prirodni resursi i okoliš, uključujući ograničavanje dostupnosti, broja i opsega dodijeljenih koncesija i određivanje moratorija ili zabrane;
- (d) kojom se ograničava broj izdanih odobrenja zbog tehničkih ili fizičkih ograničenja, na primjer telekomunikacijskog spektra i frekvencija; ili
- (e) kojom se zahtijeva da određeni postotak dioničara, vlasnika, partnera ili direktora poduzeća moraju imati potrebne kvalifikacije ili se baviti određenim zanimanjem kao što su odvjetnici ili računovođe.

9. Popis rezervi u nastavku ne uključuje mjere povezane sa zahtjevima i postupcima u pogledu kvalifikacija, tehničkim normama te zahtjevima i postupcima za izdavanje dozvola ako isti ne predstavljaju ograničenje u smislu članka 17.8. ili 18.7. Te mjere posebice mogu obuhvaćati obvezu pribavljanja dozvole, ispunjenja obveza univerzalne usluge, pribavljanja priznanja kvalifikacija u reguliranim sektorima, polaganja određenih ispita, uključujući jezične ispite, ispunjavanja uvjeta za članstvo u određenoj profesiji, npr. članstvo u strukovnoj organizaciji, angažiranja lokalnog zastupnika za uslugu ili posjedovanja lokalne adrese ili bilo koji drugi nediskriminirajući zahtjev prema kojem se određene djelatnosti ne smiju obavljati u zaštićenim zonama ili područjima. Iako nisu navedene u ovom Prilogu, takve se mjere i dalje primjenjuju.

10. Tretmanom odobrenim pravnim osobama koje su ulagatelji jedne stranke osnovali u skladu s pravom druge stranke (uključujući, u slučaju stranke EU-a, pravo države članice), a čije se registrirano sjedište, središnja uprava ili glavno mjesto poslovanja nalazi u toj drugoj stranci ne dovode se u pitanje uvjeti ili obveze u skladu s poglavljem 17. koji su možda određeni tim pravnim osobama u trenutku osnivanja u drugoj stranci i koji se i dalje primjenjuju.

11. Rasporedi stranaka primjenjuju se samo na državna područja stranaka u skladu s člankom 41.2. i relevantni su samo u kontekstu trgovinskih odnosa između stranke EU-a i Čilea. Ne utječu na prava i obveze država članica koje proizlaze iz prava Europske unije.

12. U rasporedu za stranku EU upotrebljavaju se sljedeće pokrate:

EU Europska unija, uključujući sve njezine države članice

AT Austrija

BE Belgija

BG Bugarska

CY Cipar

CZ Češka

DE Njemačka

DK Danska

EE Estonija

EL Grčka

ES Španjolska

FI Finska

FR Francuska

HR Hrvatska

HU Mađarska

IE Irska

IT Italija

LT Litva

LU Luksemburg

LV Latvija

MT Malta

NL Nizozemska

PL Poljska

PT Portugal

RO Rumunjska

SE Švedska

SI Slovenija

SK Slovačka

EGP Europski gospodarski prostor

RASPORED ZA STRANKU EU

Sektor ili podsektor	Ograničenja u pristupu tržištu
III-EU-1 Svi sektori	
(a) Komercijalna prisutnost	
	<p>U pogledu ulaganja:</p> <p>U EU: usluge koje se smatraju javnim komunalnim uslugama na nacionalnoj ili lokalnoj razini mogu podlijevati javnim monopolima ili isključivim pravima dodijeljenima privatnim subjektima.</p> <p>Javne komunalne usluge postoje u sektorima kao što su srodne usluge znanstvenog i tehničkog savjetovanja, usluge istraživanja i razvoja u društvenim i humanističkim znanostima, usluge tehničkog ispitivanja i analize, usluge u području okoliša, zdravstvene usluge, usluge prijevoza te pomoćne usluge u svim vrstama prijevoza. Isključiva prava za te usluge često se dodjeljuju privatnim subjektima, na primjer subjektima koji imaju koncesije javnih tijela, podložno određenim obvezama u pogledu usluga. S obzirom na to da javne komunalne usluge često postoje i na razini nižoj od središnje, detaljan i iscrpan raspored na razini pojedinih sektora ne bi bio praktičan. Ova se rezerva ne primjenjuje na telekomunikacijske usluge te na računalne i srodne usluge.</p> <p>U HU: društvo može biti osnovano u obliku društva s ograničenom odgovornošću, dioničkog društva ili predstavništva. Početni ulazak na tržište u obliku podružnice dopušten je samo za financijske usluge.</p> <p>U IT: bez obveze za stjecanje udjela u kapitalu društava koja posluju u području obrane i nacionalne sigurnosti. Stjecanje strateške imovine u području usluga prijevoza, telekomunikacija i energetike mogu podlijevati odobrenju ureda Predsjedništva Vijeća ministara.</p> <p>U LT: bez obveze za poduzeća, sektore, zone, imovinu i objekte od strateške važnosti za nacionalnu sigurnost.</p>

Sektor ili podsektor	Ograničenja u pristupu tržištu
(b) Stjecanje nekretnina	<p>U pogledu ulaganja:</p> <p>U EU, osim HU: Nema ograničenja.</p> <p>U HU: bez obveze za stjecanje imovine u državnom vlasništvu.</p>
(c) Oružje, streljivo i vojni materijal	<p>U pogledu ulaganja i prekogranične trgovine uslugama:</p> <p>U EU: bez obveze za proizvodnju ili distribuciju oružja, streljiva i vojnog materijala ili trgovine njima. Vojni materijal ograničen je na sve proizvode koji su namijenjeni i izrađeni isključivo za vojnu upotrebu u vezi s ratovanjem ili obranom.</p>

Sektor ili podsektor	Ograničenja u pristupu tržištu
III-EU-2 – Profesionalne usluge (sve profesije osim zdravstvenih)	
(a) Pravne usluge (CPC 861 (dio)), uključujući usluge patentnih zastupnika U skladu s uvodnim napomenama, a osobito uvodnom napomenom 9., podrazumijeva se da zahtjevi za upis u odvjetničku komoru mogu sadržavati i zahtjev prema kojem kandidat za prijem u članstvo u komori mora steći diplomu iz prava u zemlji domaćinu ili posjedovati jednakovrijednu ispravu, završiti osposobljavanje pod nadzorom ovlaštenog odvjetnika ili imati adresu ureda ili poštansku adresu na području nadležnosti određene odvjetničke komore.	U pogledu ulaganja i prekogranične trgovine uslugama: U EU, osim SE: bez obveze za pružanje usluga pravnog savjetovanja te izdavanja pravnih potvrda, dokumentacije i ovjeravanja koje obavljaju pravници kojima su povjerene javne funkcije, primjerice bilježnici, <i>huissiers de justice</i> ili drugi <i>officiers publics et ministériels</i> , te mjere koje se odnose na usluge koje pružaju sudski izvršitelji koje imenuje vlada službenim aktom (CPC 861 (dio), CPC 87902 (dio)). U SE: Nema ograničenja. U EU-u: u svakoj se državi članici primjenjuju posebni zahtjevi u pogledu nediskriminacije u odnosu na pravni oblik (neki primjeri navedeni su u nastavku radi transparentnosti). U BE: za zastupanje pred <i>Cour de cassation</i> u građanskim predmetima primjenjuju se kvote. U FR: za zastupanje pred <i>Cour de cassation</i> i <i>Conseil d'Etat</i> primjenjuju se kvote. Za sve odvjetnike, članove odvjetničke komore, društvo mora imati jedan od sljedećih pravnih oblika koji su dopušteni na temelju francuskog prava na nediskriminirajućoj osnovi: <i>SCP (société civile professionnelle)</i> , <i>SEL (société d'exercice libéral)</i> , <i>SEP (société en participation)</i> , <i>SARL (société à responsabilité</i> <i>limitée)</i> , <i>SAS (société par actions simplifiée)</i> , <i>SA (société anonyme)</i> , <i>SPE (société pluriprofessionnelle d'exercice)</i> i <i>association</i> , pod određenim uvjetima.

Sektor ili podsektor	Ograničenja u pristupu tržištu
<p>Pojedine države članice mogu zahtijevati da fizičke osobe koje su na određenim položajima u odvjetničkom društvu, trgovačkom društvu ili poduzeću ili dioničari imaju pravo na obavljanje pravne djelatnosti u jurisdikciji zemlje domaćina.</p>	<p>U odvjetničkom društvu koje pruža usluge u području francuskog prava ili prava Europske unije na udjele i glasačka prava mogu se primjenjivati količinska ograničenja povezana s profesionalnom djelatnošću partnera.</p> <p>U SI: komercijalna prisutnost za odvjetnike koje je imenovala slovenska odvjetnička komora ograničena je samo na društvo s jednim članom, odvjetničko društvo s ograničenom odgovornošću (komanditno društvo) ili odvjetničko društvo s neograničenom odgovornošću (javno trgovačko društvo). Djelatnosti odvjetničkog društva ograničene su na pružanje pravnih usluga. Samo odvjetnici mogu biti partneri u odvjetničkom društvu.</p>
<p>(b) Patentni zastupnici, zastupnici u području industrijskog vlasništva, odvjetnici za zaštitu intelektualnog vlasništva (CPC 879 (dio), 861, 8613)</p>	<p>U pogledu ulaganja:</p> <p>U EU, osim FR: Nema ograničenja.</p> <p>U FR: pružanje usluga samo preko SCP-a (<i>société civile professionnelle</i>), SEL-a (<i>société d'exercice libéral</i>) ili drugog pravnog oblika, pod određenim uvjetima.</p>

Sektor ili podsektor	Ograničenja u pristupu tržištu
(c) Računovodstvene i knjigovodstvene usluge (CPC 8621 osim revizorskih usluga, 86213, 86219, 86220)	U pogledu ulaganja i prekogranične trgovine uslugama: U EU, osim FR i HU: Nema ograničenja.
	U pogledu ulaganja: U FR: pružanje usluga preko bilo kojeg oblika društva osim SNC-a (<i>société en nom collectif</i>) i SCS-a (<i>société en commandite simple</i>). Posebni uvjeti primjenjuju se na SEL (<i>sociétés d'exercice libéral</i>), AGC (<i>association de gestion et comptabilité</i>) i SPE (<i>société pluri-professionnelle d'exercice</i>). (CPC 86213, 86219, 86220).
	U pogledu prekogranične trgovine uslugama: U HU: bez obveze za prekogranično pružanje računovodstvenih i knjigovodstvenih usluga.

Sektor ili podsektor	Ograničenja u pristupu tržištu
(d) Usluge revizije (CPC 86211, 86212, osim računovodstvenih usluga)	<p>U pogledu ulaganja i prekogranične trgovine uslugama:</p> <p>U EU, osim DE, EE, BG, FR, HU, PL i PT: Nema ograničenja.</p> <p>U EE: primjenjuju se nediskriminirajući zahtjevi u pogledu pravnog oblika.</p> <p>U pogledu ulaganja:</p> <p>U BG: primjenjuju se nediskriminirajući zahtjevi u pogledu pravnog oblika.</p> <p>U FR: pružanje usluga preko bilo kojeg oblika društva osim onih u kojima se partneri smatraju trgovcima (<i>commerçants</i>), kao što je SNC (<i>société en nom collectif</i>) i SCS (<i>société en commandite simple</i>).</p> <p>U PL: primjenjuju se zahtjevi u pogledu pravnog oblika.</p>
	<p>U pogledu prekogranične trgovine uslugama:</p> <p>U DE: revizorska društva (<i>Wirtschaftsprüfungsgesellschaften</i>) mogu imati samo pravne oblike dopuštene u EGP-u. Javna trgovačka društva i komanditna društva mogu se priznati kao <i>Wirtschaftsprüfungsgesellschaften</i> ako su navedena kao trgovačka društva u trgovačkom registru na temelju svojih fiducijarnih aktivnosti.</p> <p>U HU i PT: bez obveze za prekogranično pružanje revizorskih usluga.</p>

Sektor ili podsektor	Ograničenja u pristupu tržištu
(e) Usluge poreznog savjetovanja (CPC 863, ne uključuje usluge pravnog savjetovanja i pravnog zastupanja u poreznim pitanjima koje su obuhvaćene pravnim uslugama)	<p>U pogledu ulaganja i prekogranične trgovine uslugama:</p> <p>U EU, osim DE, FR i PL: Nema ograničenja.</p> <p>U DE, PL: primjenjuju se zahtjevi u pogledu pravnog oblika.</p>
	<p>U pogledu ulaganja:</p> <p>U FR: pružanje usluga preko bilo kojeg oblika društva osim SNC-a (<i>société en nom collectif</i>) i SCS-a (<i>société en commandite simple</i>). Posebni uvjeti primjenjuju se na SEL (<i>sociétés d'exercice libéral</i>), AGC (<i>association de gestion et comptabilité</i>) i SPE (<i>société pluri-professionnelle d'exercice</i>).</p>
(f) Arhitektonske usluge i usluge urbanističkog planiranja, inženjerske usluge te usluge integriranog inženjerstva (CPC 8671, 8672, 8673, 8674)	<p>U pogledu ulaganja i prekogranične trgovine uslugama:</p> <p>U EU, osim FR i HR: Nema ograničenja.</p> <p>U pogledu ulaganja:</p> <p>U FR: samo arhitekt s poslovnim nastanom u FR može pružati arhitektonske usluge u okviru jednog od sljedećih pravnih oblika (na nediskriminirajućoj osnovi): SA i SARL (<i>sociétés anonymes, à responsabilité limitée</i>), EURL (<i>Entreprise unipersonnelle à responsabilité limitée</i>), SCP (<i>en commandite par actions</i>), SCOP (<i>Société coopérative et participative</i>), SELARL (<i>société d'exercice libéral à responsabilité limitée</i>), SELAFA (<i>société d'exercice libéral à forme anonyme</i>), SELAS (<i>société d'exercice libéral</i>) ili SAS (<i>Société par actions simplifiée</i>), odnosno kao fizička osoba kao pojedinac ili partner u društvu za arhitektonske usluge (CPC 8671).</p>
	<p>U pogledu prekogranične trgovine uslugama:</p> <p>U HR: bez obveze za prekogranično pružanje usluga urbanističkog planiranja.</p>

Sektor ili podsektor	Ograničenja u pristupu tržištu
Rezerva br. 3 – Profesionalne usluge – zdravstvene usluge i maloprodaja farmaceutskih proizvoda	
(a) medicinske i stomatološke usluge; i usluge primalja, medicinskih sestara, fizioterapeuta, psihologa i paramedicinskog osoblja (CPC 85201, 9312, 9319)	<p>U pogledu ulaganja i prekogranične trgovine uslugama:</p> <p>U EU, osim AT, BE, BG, CZ, DE, FI i MT: Nema ograničenja.</p> <p>U CZ i MT: bez obveza za pružanje svih profesionalnih zdravstvenih usluga, financiranih iz javnih ili privatnih izvora, uključujući usluge koje pružaju djelatnici kao što su liječnici, stomatolozi, primalje, medicinske sestre, fizioterapeuti, paramedicinsko osoblje i psiholozi, te drugih povezanih usluga (CPC 9312, 9319 (dio)).</p> <p>U FI: bez obveza za pružanje svih profesionalnih zdravstvenih usluga, financiranih iz javnih ili privatnih izvora, uključujući medicinske i stomatološke usluge, usluge primalja, fizioterapeuta i paramedicinskog osoblja te usluge psihologa, osim usluga koje pružaju medicinske sestre (CPC 9312, 93191).</p> <p>U BG: bez obveza za pružanje svih profesionalnih zdravstvenih usluga, financiranih iz javnih ili privatnih izvora, uključujući medicinske i stomatološke usluge, usluge medicinskih sestara, primalja, fizioterapeuta i paramedicinskog osoblja te usluge psihologa (CPC 9312, 9319 (dio)).</p>

Sektor ili podsektor	Ograničenja u pristupu tržištu
	<p>U pogledu ulaganja:</p> <p>U AT: u odnosu na pravni oblik mogu se primjenjivati posebni zahtjevi u pogledu nediskriminacije (CPC 9312, 9319 (dio)). Suradnja liječnika za potrebe ambulantne javne zdravstvene skrbi, takozvane grupne liječničke prakse, može se obavljati samo u pravnom obliku <i>Offene Gesellschaft/OG</i> ili <i>Gesellschaft mit beschränkter Haftung/GmbH</i>. Samo liječnici mogu biti članovi takve grupne liječničke prakse. Moraju imati pravo obavljanja neovisne medicinske djelatnosti, biti registrirani u austrijskoj Liječničkoj komori te se aktivno baviti medicinom profesijom u toj liječničkoj praksi. Druge fizičke ili pravne osobe ne smiju biti članovi grupne liječničke prakse i ne smiju primati dio njezina prihoda ili dobiti (CPC 9312 (dio)).</p> <p>U DE: na registraciju djelatnosti mogu se uvesti geografska ograničenja koja se jednako primjenjuju na državljane i osobe koje nisu državljani. Za pružanje tih usluga mogu postojati nediskriminirajuća ograničenja pravnog oblika (članak 95. SGB-a V. (Zakonik o socijalnoj sigurnosti V.)). Na registraciju liječnika (uključujući psihologe i psihoterapeute) mogu se primijeniti količinska ograničenja koja se temelje na regionalnoj raspodjeli liječnika. Registracija je nužna samo za liječnike koji sudjeluju u sustavu javnog zdravstva.</p>
	<p>U pogledu prekogranične trgovine uslugama:</p> <p>U BE: bez obveze za prekogranično pružanje svih profesionalnih zdravstvenih usluga, financiranih iz javnih ili privatnih izvora, uključujući medicinske i stomatološke usluge te usluge primalja i medicinskih sestara, fizioterapeuta, psihologa i paramedicinskog osoblja (CPC 85201 (dio), 9312, 93191 (dio)).</p>

Sektor ili podsektor	Ograničenja u pristupu tržištu
(b) Veterinarske usluge (CPC 932)	<p>U pogledu ulaganja i prekogranične trgovine uslugama:</p> <p>U EU, osim BE, BG, DE, DK, ES, FR, IE, HU, LV, NL i SK: Nema ograničenja.</p> <p>U DE: usluge telemedicine mogu se pružati samo u kontekstu primarnog liječenja koje uključuje prethodnu fizičku prisutnost veterinara.</p> <p>U DE, DK, ES, LV, NL i SK: pružanje veterinarskih usluga ograničeno je na fizičke osobe.</p> <p>U IE: pružanje veterinarskih usluga ograničeno je na fizičke osobe ili partnerstva.</p> <p>U HU: odobrenje podliježe ispitivanju gospodarskih potreba. Glavni kriteriji:</p> <p>uvjeti na tržištu rada u sektoru.</p>
	<p>U pogledu ulaganja:</p> <p>U FR: mogući pravni oblici društva za pružanje veterinarskih usluga ograničeni su na SEP (<i>société en participation</i>), SCP (<i>société civile professionnelle</i>) i SEL (<i>société d'exercice liberal</i>).</p>
	<p>U pogledu prekogranične trgovine uslugama:</p> <p>U BE, BG i LV: bez obveze za prekogranično pružanje veterinarskih usluga.</p>

Sektor ili podsektor	Ograničenja u pristupu tržištu
<p>(c) Maloprodaja farmaceutskih, medicinskih i ortopedskih proizvoda te ostale usluge koje pružaju farmaceuti (CPC 63211)</p>	<p>U pogledu ulaganja i prekogranične trgovine uslugama:</p> <p>U EU, osim BG, LT: maloprodaja farmaceutskih proizvoda i posebnih medicinskih proizvoda javnosti može se obavljati samo u ljekarnama. zabranjeno je naručivanje farmaceutskih proizvoda poštom, osim lijekova koji se ne izdaju na recept.</p> <p>U EE: maloprodaja farmaceutskih proizvoda i posebnih medicinskih proizvoda javnosti može se obavljati samo u ljekarnama. Zabranjeno je naručivanje lijekova poštom, kao i dostava lijekova naručenih putem interneta poštom ili ekspresnom službom. odobrenje poslovnog nastana podliježe ispitivanju gospodarskih potreba. Glavni kriteriji: gustoća na određenom području.</p> <p>U EL: pružanje usluga maloprodaje farmaceutskih proizvoda i posebnih medicinskih proizvoda javnosti dopušteno je samo fizičkim osobama koje su ovlaštene farmaceuti i društvima koja su osnovali ovlaštene farmaceuti.</p> <p>U ES: pružanje usluga maloprodaje farmaceutskih proizvoda i posebnih medicinskih proizvoda javnosti dopušteno je samo fizičkim osobama koje su ovlaštene farmaceuti. Svaki farmaceut može pribaviti samo jednu dozvolu. Zabranjeno je naručivanje farmaceutskih proizvoda poštom.</p> <p>U FI: bez obveza za maloprodaju farmaceutskih proizvoda te medicinskih i ortopedskih proizvoda.</p>

Sektor ili podsektor	Ograničenja u pristupu tržištu
	<p>U IE: zabranjeno je naručivanje farmaceutskih proizvoda poštom, osim lijekova koji se ne izdaju na recept.</p> <p>U IT: djelatnost mogu obavljati samo fizičke osobe koje su upisane u registar te pravne osobe u obliku partnerstava u kojima svaki partner mora biti registrirani farmaceut. odobrenje poslovnog nastana podliježe ispitivanju gospodarskih potreba. Glavni kriteriji: stanovništvo i gustoća na određenom području.</p> <p>U LU: pružanje usluga maloprodaje farmaceutskih proizvoda i posebnih medicinskih proizvoda javnosti dopušteno je samo fizičkim osobama.</p> <p>U NL: bez obveze za poštansku narudžbu lijekova.</p> <p>U PL: djelatnost mogu obavljati samo fizičke osobe koje su upisane u registar te pravne osobe u obliku partnerstava u kojima svaki partner mora biti registrirani farmaceut.</p> <p>U SE: bez obveze za maloprodaju farmaceutskih proizvoda i opskrbu opće javnosti farmaceutskim proizvodima.</p>

Sektor ili podsektor	Ograničenja u pristupu tržištu
	<p>U pogledu ulaganja:</p> <p>U EU, osim EL, IE, LU, LT i NL: za ograničavanje broja pružatelja usluga koji imaju pravo pružati određenu uslugu u određenoj lokalnoj zoni ili području na nediskriminirajućoj osnovi. U tu bi se svrhu moglo provesti ispitivanje gospodarskih potreba, uzimajući u obzir čimbenike kao što su broj postojećih objekata i učinak na njih, prometna infrastruktura, gustoća naseljenosti te geografska rasprostranjenost.</p> <p>U BG: upravitelji ljekarni moraju biti kvalificirani farmaceuti i mogu upravljati samo jednom ljekarnom u kojoj i sami rade. U BG su uvedene kvote za broj ljekarni koje mogu biti u vlasništvu jedne osobe (najviše četiri).</p> <p>U DE: ljekarnu smiju voditi samo fizičke osobe (farmaceuti). ukupan broj ljekarni po osobi ograničen je na jednu ljekarnu i najviše tri podružnice ljekarni.</p> <p>U DK: pružanje usluga maloprodaje farmaceutskih proizvoda i posebnih medicinskih proizvoda javnosti dopušteno je samo fizičkim osobama koje su dobile dozvolu za bavljenje djelatnošću farmaceuta od Danskog nadležnog tijela za zdravlje i lijekove.</p> <p>U FR: otvaranje ljekarni mora biti odobreno, a komercijalna prisutnost, uključujući prodaju lijekova javnosti na daljinu putem usluga informacijskog društva, mora imati jedan od pravnih oblika koji su dopušteni na temelju nacionalnog prava na nediskriminirajućoj osnovi: samo <i>société d'exercice libéral</i> (SEL) <i>anonyme, par actions simplifiée, à responsabilité limitée unipersonnelle</i> ili <i>pluripersonnelle, en commandite par actions, société en noms collectifs</i> (SNC) ili <i>société à responsabilité limitée</i> (SARL) <i>unipersonnelle</i> ili <i>pluripersonnelle</i>.</p>

Sektor ili podsektor	Ograničenja u pristupu tržištu
	<p>U ES, HR, HU i PT: odobrenje poslovnog nastana podliježe ispitivanju gospodarskih potreba. Glavni kriteriji: stanovništvo i gustoća na određenom području.</p> <p>U MT: izdavanje dozvola za otvaranje ljekarni uz posebna ograničenja. Jedna osoba ne može imati više od jedne dozvole na svoje ime u nekom gradu ili selu (članak 5. stavak 1. Uredbe o dozvolama za ljekarne (LN279/07)), osim ako nema drugih zahtjeva za taj grad ili selo (članak 5. stavak 2. Uredbe o dozvolama za ljekarne (LN279/07)).</p> <p>U PT: u trgovačkim društvima u kojima je kapital podijeljen na dionice one moraju glasiti na ime. Nitko ne smije istovremeno izravno ili neizravno biti vlasnik, upravitelj ili rukovoditelj više od četiriju ljekarni.</p> <p>U SI: mreža ljekarni u SI obuhvaća javne farmaceutske ustanove u vlasništvu općina i privatne ljekarne koje imaju koncesiju, u kojima većinski vlasnik mora biti farmaceut po zanimanju. zabranjeno je naručivanje poštom farmaceutskih proizvoda koji se izdaju na recept. Za naručivanje poštom lijekova koji se ne izdaju na recept potrebna je posebna državna dozvola.</p>

Sektor ili podsektor	Ograničenja u pristupu tržištu
III-EU-4 – Poslovne usluge – usluge istraživanja i razvoja (CPC 851, 852, 853)	
	<p>U pogledu ulaganja i prekogranične trgovine uslugama: U EU, osim RO: Nema ograničenja.</p> <p>Samo u pogledu prekogranične trgovine uslugama: U RO: bez obveze za prekogranično pružanje usluga istraživanja i razvoja.</p>
III-EU-5 – Poslovne usluge – Usluge poslovanja nekretninama (CPC 821, 822)	
	<p>U pogledu ulaganja i prekogranične trgovine uslugama: U EU, osim CZ i HU: Nema ograničenja.</p> <p>U pogledu prekogranične trgovine uslugama: U CZ i HU: bez obveze za prekogranično pružanje usluga povezanih s nekretninama.</p>
III-EU-6 – Poslovne usluge – usluge najma ili zakupa	
(a) Usluge najma ili zakupa bez rukovatelja (CPC 831)	<p>U pogledu ulaganja i prekogranične trgovine uslugama: U EU: bez obveze za najam ili zakup zrakoplova bez posade (dry lease). Na zrakoplove koje upotrebljavaju zračni prijevoznici iz Europske unije primjenjuju se mjerodavni zahtjevi za registraciju zrakoplova. Na ugovor o zakupu zrakoplova bez posade u kojemu je jedna od stranaka zračni prijevoznik iz Europske unije primjenjuju se zahtjevi iz prava Europske unije ili nacionalnog prava u području sigurnosti zračnog prometa, primjerice zahtjev za prethodno odobrenje i drugi uvjeti koji se primjenjuju na upotrebu registriranih zrakoplova iz trećih zemalja(CPC 83104).</p>

Sektor ili podsektor	Ograničenja u pristupu tržištu
(b) Usluge najma ili zakupa osobnih i kućanskih artikala bez rukovatelja (CPC 832)	U pogledu ulaganja i prekogranične trgovine uslugama: U EU, osim BE i FR: Nema ograničenja. U pogledu prekogranične trgovine uslugama: U BE i FR: bez obveze za prekogranično pružanje usluga zakupa ili najma osobnih i kućanskih artikala bez rukovatelja.
III-EU-7 – Poslovne usluge	
(a) Računalne i srodne usluge (CPC 84) ¹	Nema ograničenja.
(b) Usluge istraživanja tržišta i ispitivanja javnog mnijenja (CPC 864)	Nema ograničenja.
(c) Usluge savjetovanja u području upravljanja (CPC 865) i usluge povezane sa savjetovanjem o upravljanju (CPC 866).	Nema ograničenja.

¹ EU je suglasan s „Dogovorom o području primjene računalnih usluga – CPC 84”.

Sektor ili podsektor	Ograničenja u pristupu tržištu
(d) Srodne usluge znanstvenog i tehničkog savjetovanja (CPC 8675)	<p>U pogledu ulaganja i prekogranične trgovine uslugama: U EU, osim FR: Nema ograničenja.</p> <p>U pogledu ulaganja: U FR: za ispitivanje pristup je moguć samo preko SEL-a (<i>anonyme, à responsabilité limitée ou en commandite par actions</i>), SCP-a (<i>société civile professionnelle</i>), SA-a i SARL-a (<i>sociétés anonymes, à responsabilité limitée</i>).</p>
(e) Usluge tehničkog ispitivanja i analize (CPC 8676)	<p>U pogledu ulaganja i prekogranične trgovine uslugama: U EU, osim FR i PT: Nema ograničenja.</p> <p>U pogledu ulaganja i prekogranične trgovine uslugama: U FR: obavljanje djelatnosti biologa ograničeno je na fizičke osobe. U PT: obavljanje djelatnosti biologa, kemijskog analitičara i agronoma ograničeno je na fizičke osobe.</p>
(f) Usluge oglašavanja (CPC 871)	<p>U pogledu ulaganja i prekogranične trgovine uslugama: U EU: Nema ograničenja.</p>

Sektor ili podsektor	Ograničenja u pristupu tržištu
<p>(g) Usluge posredovanja u zapošljavanju (CPC 87201, 87202, 87203, 87204, 87205, 87206, 87209)</p>	<p>U pogledu ulaganja i prekogranične trgovine uslugama:</p> <p>U EU, osim HU i SE: bez obveze za usluge angažiranja osoblja za pomoć u domaćinstvu, drugih komercijalnih ili industrijskih radnika te sestrinskog i drugog osoblja. U HU i SE: nema ograničenja (CPC 87204, 87205, 87206, 87209).</p> <p>U EU-u za usluge traženja izvršnog osoblja (CPC 87201): Nema ih, osim za BG, CY, CZ, DE, EE, FI, MT, LT, LV, PL, PT, RO, SI i SK: bez obveze.</p> <p>U EU-u za usluge posredovanja u zapošljavanju pomoćnog uredskog osoblja i drugog osoblja (CPC 87202): nema ograničenja, osim za AT, BG, CY, CZ, EE, FI, LT, LV MT, PL, PT, RO, SI i SK: bez obveze.</p> <p>U EU-u za usluge angažiranja pomoćnog uredskog osoblja (CPC 87203): nema ograničenja, osim za AT, BG, CY, CZ, DE, EE, FI, MT, LT, LV, PL, PT, RO, SI i SK: bez obveze.</p> <p>U DE: ograničenja broja pružatelja usluga posredovanja u zapošljavanju.</p> <p>U ES: ograničenja broja pružatelja usluga traženja izvršnog osoblja i usluga posredovanja u zapošljavanju (CPC 87201, 87202).</p> <p>U FR: te usluge mogu podlijegati državnom monopolu (CPC 87202).</p> <p>U IT: ograničenja broja pružatelja usluga angažiranja uredskog osoblja (CPC 87203).</p>
	<p>U pogledu prekogranične trgovine uslugama:</p> <p>U EU, osim BE, HU i SE: bez obveze za prekogranično pružanje usluga posredovanja u zapošljavanju pomoćnog uredskog osoblja i drugog osoblja (CPC 87202).</p> <p>U BE: Nema ograničenja.</p> <p>U IE: bez obveze za prekogranično pružanje usluga traženja izvršnog osoblja (CPC 87201).</p> <p>U FR, IE, IT i NL: bez obveze za prekogranično pružanje usluga uredskog osoblja (CPC 87203).</p>

Sektor ili podsektor	Ograničenja u pristupu tržištu
(h) Usluge zaštite (CPC 87302, 87303, 87304, 87305, 87309)	<p>U pogledu ulaganja i prekogranične trgovine uslugama:</p> <p>U EU, osim BG, CY, CZ, DK, EE, ES, FI, HR, HU, LT, LV, MT, PL, RO, SI i SK: Nema ograničenja.</p> <p>U BG, CY, CZ, EE, ES, LT, LV, MT, PL, RO, SI i SK: bez obveze.</p> <p>U DK, HR i HU: bez obveze za pružanje usluga u sljedećim podsektorima: zaštitarske usluge (CPC 87305) u HR i HU, savjetodavne usluge u pogledu sigurnosti (CPC 87302) u HR, zaštitarska služba zračnih luka (CPC 87305 (dio)) u DK i usluge oklopnih vozila (CPC 87304) u HU.</p>
	<p>U pogledu ulaganja:</p> <p>U FI: bez obveze obveze za licencije za pružanje usluga zaštite.</p>
i. Istražne usluge (CPC 87301)	<p>U pogledu ulaganja i prekogranične trgovine uslugama:</p> <p>U EU, osim AT i SE: bez obveze.</p> <p>U AT i SE: Nema ograničenja.</p>
(j) Usluge čišćenja zgrada (CPC 874)	<p>U pogledu ulaganja i prekogranične trgovine uslugama:</p> <p>U EU: Nema ograničenja.</p>
(k) Fotografiske usluge (CPC 875)	Nema ograničenja.
(l) Usluge pakiranja (CPC 876)	Nema ograničenja.
(m) Usluge kreditnog izvješćivanja i usluge agencija za naplatu (CPC 87901, 87902)	<p>U pogledu prekogranične trgovine uslugama:</p> <p>U EU, osim ES, LV i SE: bez obveze za pružanje usluga agencija za naplate i usluga kreditnog izvješćivanja.</p> <p>U ES, LV i SE: Nema ograničenja.</p>

Sektor ili podsektor	Ograničenja u pristupu tržištu
(n) Usluge odgovaranja na telefonske pozive (CPC 87903)	U pogledu ulaganja i prekogranične trgovine uslugama: U EU-u: Nema ograničenja.
(o) Usluge umnožavanja (CPC 87904)	U pogledu ulaganja i prekogranične trgovine uslugama: U EU, osim HU: Nema ograničenja. U pogledu prekogranične trgovine uslugama: U HU: bez obveze za prekogranično pružanje usluga umnožavanja.
(p) Usluge pismenog i usmenog prevođenja (CPC 87905)	U pogledu ulaganja i prekogranične trgovine uslugama: U EU, osim HU i PL: Nema ograničenja. U HU: službene prijevode, službene ovjere prijevoda i ovjerene preslike službenih dokumenata na stranim jezicima smije izrađivati samo Mađarski ured za prijevode i ovjere (OFFI). U PL: Samo fizičke osobe mogu biti sudski tumači.
(q) Usluge sastavljanja popisa adresa i poštanske usluge (CPC 87906)	U pogledu ulaganja i prekogranične trgovine uslugama: U EU: Nema ograničenja.
(r) Usluge specijaliziranog oblikovanja (CPC 87907)	Nema ograničenja.
(s) Ostale poslovne usluge koje nisu drugdje navedene (CPC 87909)	U pogledu ulaganja i prekogranične trgovine uslugama: U EU, osim SE: Nema ograničenja. U SE: gospodarski plan stambene zadruge moraju potvrditi dvije osobe. Te osobe moraju javno odobriti tijela u EGP-u. U SE: zalagaonice se osnivaju kao društva s ograničenom odgovornošću ili podružnice.

Sektor ili podsektor	Ograničenja u pristupu tržištu
(t) Poslovne usluge povezane sa zračnim prijevozom: — Prodaja i stavljanje na tržište — Usluge računalnog sustava rezervacija (CRS)	U pogledu ulaganja i prekogranične trgovine uslugama: U EU: Nema ograničenja
(u) Usluge popravka povezane s metalnim proizvodima, strojevima i opremom (CPC 886, osim 8868)	Nema ograničenja
	U pogledu ulaganja i prekogranične trgovine uslugama: U EU, osim HU: Nema ograničenja. U HU: bez obveze za usluge povezane s distribucijom energije i prekogranično pružanje usluga povezanih s proizvodnjom, osim savjetodavnih i konzultantskih usluga koje se odnose na te sektore.
v. Održavanje i popravak plovila, opreme za željeznički prijevoz te zrakoplova i njihovih dijelova (CPC 86764 (dio), 86769, 8868)	Nema ograničenja

Sektor ili podsektor	Ograničenja u pristupu tržištu
(x) Ostale poslovne usluge i usluge žigosanja (dio CPC 893)	U pogledu ulaganja i prekogranične trgovine uslugama: U EU, osim CZ, LT i NL: Nema ograničenja. U LT: bez obveze. U NL: isključivo pravo na žigosanje predmeta od plemenitih kovina trenutano imaju dva nizozemska državna monopola.
(y) Pakiranje (CPC 88493 (dio), ISIC 37)	U pogledu ulaganja i prekogranične trgovine uslugama: U CZ: poduzeće za pakiranje koje pruža usluge povezane s povratom i oporabom ambalaže mora biti dioničko društvo (CPC 88493 (dio), ISIC 37).
III-EU-7 – Poslovne usluge	
(a) Računalne i srodne usluge (CPC 84) ¹	Nema ograničenja.
(b) Usluge istraživanja tržišta i ispitivanja javnog mnijenja (CPC 864)	Nema ograničenja.

¹ EU je suglasan s „Dogovorom o području primjene računalnih usluga – CPC 84”.

Sektor ili podsektor	Ograničenja u pristupu tržištu
(c) Usluge savjetovanja u području upravljanja (CPC 865) i usluge povezane sa savjetovanjem o upravljanju (CPC 866).	Nema ograničenja.
(d) Srodne usluge znanstvenog i tehničkog savjetovanja (CPC 8675)	<p>U pogledu ulaganja i prekogranične trgovine uslugama: U EU, osim FR: Nema ograničenja.</p> <p>U pogledu ulaganja: U FR: za ispitivanje pristup je moguć samo preko SEL-a (<i>anonyme, à responsabilité limitée ou en commandite par actions</i>), SCP-a (<i>société civile professionnelle</i>), SA-a i SARL-a (<i>sociétés anonymes, à responsabilité limitée</i>).</p>
(e) Usluge tehničkog ispitivanja i analize (CPC 8676)	<p>U pogledu ulaganja i prekogranične trgovine uslugama: U EU, osim FR i PT: Nema ograničenja.</p> <p>U pogledu ulaganja i prekogranične trgovine uslugama: U FR: obavljanje djelatnosti biologa ograničeno je na fizičke osobe. U PT: obavljanje djelatnosti biologa, kemijskog analitičara i agronoma ograničeno je na fizičke osobe.</p>
(f) Usluge oglašavanja (CPC 871)	<p>U pogledu ulaganja i prekogranične trgovine uslugama: U EU: Nema ograničenja.</p>

Sektor ili podsektor	Ograničenja u pristupu tržištu
<p>(g) Usluge posredovanja u zapošljavanju (CPC 87201, 87202, 87203, 87204, 87205, 87206, 87209)</p>	<p>U pogledu ulaganja i prekogranične trgovine uslugama:</p> <p>U EU, osim HU i SE: bez obveze za usluge angažiranja osoblja za pomoć u domaćinstvu, drugih komercijalnih ili industrijskih radnika te sestrinskog i drugog osoblja. U HU i SE: nema ograničenja (CPC 87204, 87205, 87206, 87209).</p> <p>U EU-u za usluge traženja izvršnog osoblja (CPC 87201): Nema ih, osim za BG, CY, CZ, DE, EE, FI, MT, LT, LV, PL, PT, RO, SI i SK: bez obveze.</p> <p>U EU-u za usluge posredovanja u zapošljavanju pomoćnog uredskog osoblja i drugog osoblja (CPC 87202): nema ograničenja, osim za AT, BG, CY, CZ, EE, FI, LT, LV MT, PL, PT, RO, SI i SK: bez obveze.</p> <p>U EU-u za usluge angažiranja pomoćnog uredskog osoblja (CPC 87203): nema ograničenja, osim za AT, BG, CY, CZ, DE, EE, FI, MT, LT, LV, PL, PT, RO, SI i SK: bez obveze.</p> <p>U DE: ograničenja broja pružatelja usluga posredovanja u zapošljavanju.</p> <p>U ES: ograničenja broja pružatelja usluga traženja izvršnog osoblja i usluga posredovanja u zapošljavanju (CPC 87201, 87202).</p> <p>U FR: te usluge mogu podlijegati državnom monopolu (CPC 87202).</p> <p>U IT: ograničenja broja pružatelja usluga angažiranja uredskog osoblja (CPC 87203).</p>

Sektor ili podsektor	Ograničenja u pristupu tržištu
	<p>U pogledu prekogranične trgovine uslugama:</p> <p>U EU, osim BE, HU i SE: bez obveze za prekogranično pružanje usluga posredovanja u zapošljavanju pomoćnog uredskog osoblja i drugog osoblja (CPC 87202).</p> <p>U BE: Nema ograničenja.</p> <p>U IE: bez obveze za prekogranično pružanje usluga traženja izvršnog osoblja (CPC 87201).</p> <p>U FR, IE, IT i NL: bez obveze za prekogranično pružanje usluga uredskog osoblja (CPC 87203).</p>
<p>(h) Usluge zaštite (CPC 87302, 87303, 87304, 87305, 87309)</p>	<p>U pogledu ulaganja i prekogranične trgovine uslugama:</p> <p>U EU, osim BG, CY, CZ, DK, EE, ES, FI, HR, HU, LT, LV, MT, PL, RO, SI i SK: Nema ograničenja.</p> <p>U BG, CY, CZ, EE, ES, LT, LV, MT, PL, RO, SI i SK: bez obveze.</p> <p>U DK, HR i HU: bez obveze za pružanje usluga u sljedećim podsektorima: zaštitarske usluge (CPC 87305) u HR i HU, savjetodavne usluge u pogledu sigurnosti (CPC 87302) u HR, zaštitarska služba zračnih luka (CPC 87305 (dio)) u DK i usluge oklopnih vozila (CPC 87304) u HU.</p>
	<p>U pogledu ulaganja:</p> <p>U FI: bez obveze obveze za licencije za pružanje usluga zaštite.</p>
<p>i. Istražne usluge (CPC 87301)</p>	<p>U pogledu ulaganja i prekogranične trgovine uslugama:</p> <p>U EU, osim AT i SE: bez obveze.</p> <p>U AT i SE: Nema ograničenja.</p>
<p>(j) Usluge čišćenja zgrada (CPC 874)</p>	<p>U pogledu ulaganja i prekogranične trgovine uslugama:</p> <p>U EU: Nema ograničenja.</p>

Sektor ili podsektor	Ograničenja u pristupu tržištu
(k) Fotografiske usluge (CPC 875)	Nema ograničenja.
(l) Usluge pakiranja (CPC 876)	Nema ograničenja.
(m) Usluge kreditnog izvješćivanja i usluge agencija za naplatu (CPC 87901, 87902)	U pogledu prekogranične trgovine uslugama: U EU, osim ES, LV i SE: bez obveze za pružanje usluga agencija za naplatu i usluga kreditnog izvješćivanja. U ES, LV i SE: Nema ograničenja.
(n) Usluge odgovaranja na telefonske pozive (CPC 87903)	U pogledu ulaganja i prekogranične trgovine uslugama: U EU-u: Nema ograničenja.
(o) Usluge umnožavanja (CPC 87904)	U pogledu ulaganja i prekogranične trgovine uslugama: U EU, osim HU: Nema ograničenja. U pogledu prekogranične trgovine uslugama: U HU: bez obveze za prekogranično pružanje usluga umnožavanja.
(p) Usluge pismenog i usmenog prevođenja (CPC 87905)	U pogledu ulaganja i prekogranične trgovine uslugama: U EU, osim HU i PL: Nema ograničenja. U HU: službene prijevode, službene ovjere prijevoda i ovjerene preslike službenih dokumenata na stranim jezicima smije izrađivati samo Mađarski ured za prijevode i ovjere (OFFI). U PL: Samo fizičke osobe mogu biti sudski tumači.
(q) Usluge sastavljanja popisa adresa i poštanske usluge (CPC 87906)	U pogledu ulaganja i prekogranične trgovine uslugama: U EU: Nema ograničenja.

Sektor ili podsektor	Ograničenja u pristupu tržištu
(r) Usluge specijaliziranog oblikovanja (CPC 87907)	Nema ograničenja.
(s) Ostale poslovne usluge koje nisu drugdje navedene (CPC 87909)	<p>U pogledu ulaganja i prekogranične trgovine uslugama:</p> <p>U EU, osim SE: Nema ograničenja.</p> <p>U SE: gospodarski plan stambene zadruge moraju potvrditi dvije osobe. Te osobe moraju javno odobriti tijela u EGP-u.</p> <p>U SE: zalagaonice se osnivaju kao društva s ograničenom odgovornošću ili podružnice.</p>
(t) Poslovne usluge povezane sa zračnim prijevozom: <ul style="list-style-type: none"> — Prodaja i stavljanje na tržište — Usluge računalnog sustava rezervacija (CRS) 	<p>U pogledu ulaganja i prekogranične trgovine uslugama:</p> <p>U EU: Nema ograničenja</p>
(u) Usluge popravka povezane s metalnim proizvodima, strojevima i opremom (CPC 886, osim 8868)	Nema ograničenja

Sektor ili podsektor	Ograničenja u pristupu tržištu
	<p>U pogledu ulaganja i prekogranične trgovine uslugama:</p> <p>U EU, osim HU: Nema ograničenja.</p> <p>U HU: bez obveze za usluge povezane s distribucijom energije i prekogranično pružanje usluga povezanih s proizvodnjom, osim savjetodavnih i konzultantskih usluga koje se odnose na te sektore.</p>
<p>v. Održavanje i popravak plovila, opreme za željeznički prijevoz te zrakoplova i njihovih dijelova (CPC 86764 (dio), 86769, 8868)</p>	<p>Nema ograničenja</p>
<p>(x) Ostale poslovne usluge i usluge žigosanja (dio CPC 893)</p>	<p>U pogledu ulaganja i prekogranične trgovine uslugama:</p> <p>U EU, osim CZ, LT i NL: Nema ograničenja.</p> <p>U LT: bez obveze.</p> <p>U NL: isključivo pravo na žigosanje predmeta od plemenitih kovina trenutno imaju dva nizozemska državna monopola.</p>
<p>(y) Pakiranje (CPC 88493 (dio), ISIC 37)</p>	<p>U pogledu ulaganja i prekogranične trgovine uslugama:</p> <p>U CZ: poduzeće za pakiranje koje pruža usluge povezane s povratom i oporabom ambalaže mora biti dioničko društvo (CPC 88493 (dio), ISIC 37).</p>

Sektor ili podsektor	Ograničenja u pristupu tržištu
III-EU-8 – Komunikacijske usluge	
(a) Poštanske i kurirske usluge (CPC 71235 (dio), 73210 (dio), 751 (dio))	<p>U pogledu ulaganja i prekogranične trgovine uslugama:</p> <p>U EU: organizacija razmještaja poštanskih sandučića na javnim prometnicama, izdavanje poštanskih marki i usluge preporučene dostave koje se pružaju tijekom upravnih ili sudskih postupaka mogu se ograničiti u skladu s nacionalnim zakonodavstvom. Mogu se uvesti sustavi dozvola za usluge za koje postoji obveza opće univerzalne usluge. Te dozvole mogu podlijegati posebnim obvezama univerzalnih usluga ili financijskim doprinosima kompenzacijskom fondu.</p>
(b) Telekomunikacije (CPC 752, 753, 754)	<p>U pogledu ulaganja i prekogranične trgovine uslugama:</p> <p>U EU, osim BE: Nema ograničenja.</p> <p>U BE: bez obveze za usluge prijenosa satelitskog emitiranja.</p>
III-EU-9 – Građevinarstvo (CPC 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 5118)	<p>U pogledu ulaganja i prekogranične trgovine uslugama:</p> <p>U EU-u: Nema ograničenja.</p>

Sektor ili podsektor	Ograničenja u pristupu tržištu
III-EU-10 – Usluge distribucije	
(a) Usluge distribucije (CPC 3546, 631, 632 osim 63211, 63297, 62276, 621 (dio))	<p>U pogledu ulaganja i prekogranične trgovine uslugama: U EU, osim PT: Nema ograničenja.</p> <p>U pogledu ulaganja: U PT: za otvaranje određenih maloprodajnih objekata i trgovačkih centara primjenjuje se poseban sustav odobrenja. To se odnosi na trgovačke centre koji imaju bruto površinu za zakup od 8 000 m² ili više te na maloprodajne objekte koji imaju prodajnu površinu od 2 000 m² ili više ako se nalaze izvan trgovačkih centara. Glavni kriteriji: doprinos raznovrsnosti komercijalnih ponuda; procjena usluga koje se pružaju kupcima; kvaliteta zapošljavanja i društveno odgovorno poslovanje; uključivanje u urbanističko okruženje; i doprinos ekološkoj učinkovitosti (CPC 631, 632 osim 63211, 63297).</p>
(b) Distribucija farmaceutskih proizvoda (CPC 62117, 62251, 8929)	<p>U pogledu ulaganja i prekogranične trgovine uslugama: U EU, osim FI: Nema ograničenja.</p> <p>U FI: bez obveze za distribuciju farmaceutskih proizvoda.</p>
(c) Distribucija alkoholnih pića (CPC 62112 (dio), 62226, 63107, 8929)	<p>U pogledu ulaganja i prekogranične trgovine uslugama: U EU, osim FI i SE: Nema ograničenja.</p> <p>U FI: bez obveze za distribuciju alkoholnih pića.</p> <p>U SE: uvođenje monopola na maloprodaju likera, vina i piva (osim bezalkoholnog piva). Trenutačno Systembolaget AB ima takav državni monopol na maloprodaju likera, vina i piva (osim bezalkoholnog piva). Alkoholnim pićem smatra se piće s udjelom alkohola većim od 2,25 %. Pivo mora imati udio alkohola veći od 3,5 % (CPC 631 (dio)).</p>

Sektor ili podsektor	Ograničenja u pristupu tržištu
(d) Distribucija duhana (CPC 6222 (dio), 62228, 6310 (dio), 63108)	<p>U pogledu ulaganja i prekogranične trgovine uslugama:</p> <p>U EU, osim AT, ES, FR i IT: Nema ograničenja.</p> <p>U AT: samo fizičke osobe mogu zatražiti odobrenje za rad u svojstvu prodavača duhana (CPC 63108).</p> <p>U ES: samo fizičke osobe mogu raditi kao prodavači duhana. Svaki prodavač duhana može imati najviše jednu dozvolu (CPC 63108). Državni monopol na maloprodaju duhana.</p> <p>U FR: državni monopol na veleprodaju i maloprodaju duhana (CPC 6222 (dio), 6310 (dio)).</p> <p>U IT: za distribuciju i prodaju duhana potrebna je dozvola. Dozvola se izdaje u okviru javnih postupaka. Izdavanje dozvola podliježe ispitivanju gospodarskih potreba. Glavni kriteriji: stanovništvo i geografska gustoća na postojećim prodajnim mjestima (CPC 6222 (dio), 6310 (dio)).</p>

Sektor ili podsektor	Ograničenja u pristupu tržištu
<p>III-EU-11 – Usluge u području okoliša</p> <p>(a) Usluge upravljanja otpadnim vodama (CPC 9401)</p> <p>(b) Gospodarenje krutim/opasnim otpadom, osim prekograničnog prijevoza opasnog otpada</p> <p> i. Usluge uklanjanja otpadaka (CPC 9402)</p> <p> ii. Sanitarne i slične usluge (CPC 9403)</p> <p>(c) Zaštita okolnog zraka i klime (CPC 9404)</p>	<p>U pogledu ulaganja i prekogranične trgovine uslugama:</p> <p>U EU, osim DE: Nema ograničenja.</p> <p>Samo u pogledu prekogranične trgovine uslugama:</p> <p>U DE: bez obveze za prekogranično pružanje usluga gospodarenja otpadom, osim savjetodavnih usluga, te usluga koje se odnose na zaštitu tla i upravljanje kontaminiranim tlom, osim savjetodavnih usluga (CPC 9401, 9402, 9403, 94060)</p>

Sektor ili podsektor	Ograničenja u pristupu tržištu
<p>(d) Sanacija i čišćenje tla i vode</p> <p>i. Pročišćavanje i sanacija onečišćenog ili zagađenog tla i vode (CPC 9406 (dio))</p> <p>(e) Smanjenje buke i vibracija (CPC 9405)</p> <p>(f) Zaštita bioraznolikosti i krajolika</p> <p>(g) Usluge zaštite prirode i krajolika (dio CPC-a 9406)</p> <p>(h) Ostale usluge u području okoliša i pomoćne usluge (CPC 9409)</p>	

Sektor ili podsektor	Ograničenja u pristupu tržištu
III-EU-12 – Obrazovne usluge (CPC 92) (financirane samo iz privatnih izvora)	<p>U pogledu ulaganja i prekogranične trgovine uslugama:</p> <p>U EU: bez obveze za obrazovne usluge koje se financiraju iz javnih izvora ili državnim potporama u bilo kojem obliku. Ako je stranim pružateljima usluga dopušteno pružanje obrazovnih usluga financiranih iz privatnih izvora, sudjelovanje privatnih subjekata u obrazovnom sustavu može podlijevati dodjeli koncesije na nediskriminirajućoj osnovi.</p> <p>U EU, osim CZ, NL, SE i SK: bez obveze za pružanje drugih privatno financiranih obrazovnih usluga, odnosno onih koje nisu svrstane kao usluge osnovnoškolskog, srednjoškolskog i visokog obrazovanja te usluge obrazovanja odraslih (CPC 929).</p> <p>U CY, FI, MT i RO: bez obveze za pružanje privatno financiranih usluga osnovnoškolskog i srednjoškolskog obrazovanja te usluga obrazovanja odraslih (CPC 921, 922, 924).</p> <p>U AT, BG, CY, FI, MT i RO: bez obveze za pružanje privatno financiranih usluga visokog obrazovanja (CPC 923).</p> <p>U SE: bez obveze za pružatelje obrazovnih usluga kojima su javna tijela izdala odobrenje za pružanje tih usluga. Ova se rezerva primjenjuje na pružatelje obrazovnih usluga financiranih iz privatnih izvora uz neki oblik državne potpore, među ostalim na pružatelje obrazovnih usluga koje priznaje država, pružatelje obrazovnih usluga pod državnim nadzorom ili pružatelje koji pružaju obrazovanje u okviru kojeg se može dobiti potpora za studiranje (CPC 92).</p> <p>U SK: za sve privatno financirane obrazovne usluge, osim usluga tehničkog i strukovnog obrazovanja nakon srednje škole. Može se primijeniti ispitivanje gospodarskih potreba i lokalna tijela vlasti mogu ograničiti broj škola koje se osnivaju (CPC 921, 922, 923 osim 92310, 924).</p>

Sektor ili podsektor	Ograničenja u pristupu tržištu
	<p>U pogledu ulaganja:</p> <p>U EU, osim ES i IT: na otvaranje sveučilišta financiranog iz privatnih izvora koje izdaje priznate diplome ili akademske stupnjeve primjenjuje se ispitivanje gospodarskih potreba. Glavni kriteriji: stanovništvo i gustoća postojećih ustanova.</p> <p>U ES: postupak uključuje pribavljanje mišljenja Parlamenta.</p> <p>U IT: temelji se na trogodišnjem programu i samo talijanske pravne osobe mogu biti ovlaštene za izdavanje diploma koje priznaje država (CPC 923).</p>
<p>III-EU-13 – Zdravstvene i socijalne usluge (financirane samo iz privatnih izvora)</p>	
<p>(a) Zdravstvene usluge – bolničke usluge, usluge hitne pomoći, usluge zdravstvenih ustanova za stanovanje (CPC 93, 931, osim 9312, 93191 (dio), 9311, 93192, 93193, 93199)</p>	<p>U pogledu ulaganja:</p> <p>U EU: bez obveze za pružanje svih zdravstvenih usluga koje se financiraju javnim sredstvima ili državnim potporama u bilo kojem obliku. Bez obveze za sve privatno financirane zdravstvene usluge, osim za privatno financirane bolničke usluge, usluge hitne pomoći i usluge zdravstvenih ustanova za stanovanje, osim bolničkih usluga.</p> <p>sudjelovanje privatnih subjekata u privatno financiranoj zdravstvenoj mreži može podlijegati dodjeli koncesije na nediskriminirajućoj osnovi. Može se primijeniti ispitivanje gospodarskih potreba. Glavni kriteriji: broj postojećih poslovnih jedinica i učinka na njih, prometna infrastruktura, gustoća naseljenosti, zemljopisna rasprostranjenost i otvaranje novih radnih mjesta.</p> <p>Ova se rezerva ne odnosi na pružanje svih profesionalnih zdravstvenih usluga, uključujući usluge koje pružaju djelatnici kao što su liječnici, stomatolozi, primalje, medicinske sestre, fizioterapeuti, paramedicinsko osoblje i psiholozi; one su obuhvaćene drugim rezervama (CPC 931 osim 9312, 93191 (dio)).</p>

Sektor ili podsektor	Ograničenja u pristupu tržištu
	<p>U AT, PL i SI: bez obveze za pružanje privatno financiranih usluga hitne pomoći (CPC 93192).</p> <p>U BE: bez obveze za osnivanje privatno financiranih usluga hitne pomoći i usluga zdravstvenih ustanova za stanovanje, osim bolničkih usluga (CPC 93192, 93193).</p> <p>U BG, CY, CZ, FI, MT i SK: bez obveze za pružanje privatno financiranih bolničkih usluga, usluga hitne pomoći i usluga zdravstvenih ustanova za stanovanje osim bolničkih usluga (CPC 9311, 93192, 93193).</p> <p>U DE: bez obveze za pružanje usluga iz njemačkog sustava socijalne sigurnosti, u kojem usluge mogu pružati različita društva ili subjekti, a one uključuju elemente tržišnog natjecanja te se stoga ne ubrajaju u „usluge koje se isključivo obavljaju u okviru izvršavanja javnih ovlasti” (CPC 93).</p> <p>U DE: bez obveze za vlasništvo u privatno financiranim bolnicama kojima upravljaju njemačke vojne snage.</p> <p>U FI: bez obveze za pružanje ostalih usluga zdravstvene zaštite (CPC 93199).</p> <p>U FR: bez obveze za pružanje usluga laboratorijskih analiza i ispitivanja financiranih iz privatnih izvora.</p>

Sektor ili podsektor	Ograničenja u pristupu tržištu
	<p>U DE: (primjenjuje se i na regionalnu razinu vlasti): spasilačke usluge i „kvalificirane usluge hitne pomoći” organiziraju i uređuju savezne zemlje (<i>Länder</i>). Većina saveznih zemalja nadležnost u području spasilačkih usluga delegira općinama. Općine mogu dati prednost neprofitnim operatorima. To se jednako primjenjuje na strane i domaće pružatelje usluga (CPC 931, 933). Usluge hitne pomoći podliježu planiranju, dozvolama i akreditaciji. Kad je riječ o telemedicini, broj pružatelja IKT usluga (informacijske i komunikacijske tehnologije) može biti ograničen kako bi se zajamčila interoperabilnost, kompatibilnost i potrebni sigurnosni standardi. To se primjenjuje na nediskriminirajućoj osnovi.</p> <p>U SI: državni monopol rezerviran je za sljedeće usluge: opskrba krvi i krvnim pripravcima, uklanjanje i očuvanje ljudskih organa za transplantaciju, usluge socijalne medicine, higijenske, epidemiološke i zdravstveno-ekološke usluge, patološko-anatomske usluge i biomedicinski potpomognuta oplodnja (CPC 931).</p> <p>U FR: za bolničke usluge i usluge hitne pomoći, usluge zdravstvenih ustanova stanovanje (osim bolničkih usluga) te socijalne usluge: Društva mogu imati bilo koji pravni oblik, osim onih rezerviranih za slobodna zanimanja.</p>
(b) Zdravstvene i socijalne usluge, uključujući mirovinsko osiguranje	<p>U pogledu prekogranične trgovine uslugama:</p> <p>U EU, osim HU: bez obveze za prekogranično pružanje zdravstvenih usluga, socijalnih usluga te djelatnosti ili usluga koje su dio javnog mirovinskog sustava ili obveznog sustava socijalne sigurnosti. Ova se rezerva ne odnosi na pružanje svih profesionalnih zdravstvenih usluga, uključujući usluge koje pružaju djelatnici kao što su liječnici, stomatolozi, primalje, medicinske sestre, fizioterapeuti, paramedicinsko osoblje i psiholozi; one su obuhvaćene drugim rezervama (CPC 931 osim 9312, 93191 (dio)).</p> <p>U HU: bez obveze za prekogranično pružanje s mjesta izvan njegova državnog područja svih bolničkih usluga, usluga hitne pomoći te usluga zdravstvenih ustanova za stanovanje, osim bolničkih usluga, koje se financiraju javnim sredstvima (CPC 9311, 93192, 93193).</p>

Sektor ili podsektor	Ograničenja u pristupu tržištu
(c) Socijalne usluge, uključujući mirovinsko osiguranje	<p>U pogledu ulaganja i prekogranične trgovine uslugama:</p> <p>U EU: bez obveze za pružanje svih socijalnih usluga koje se financiraju javnim sredstvima ili državnim potporama u bilo kojem obliku te za djelatnosti ili usluge koje su dio javnog mirovinskog sustava ili obveznog sustava socijalnog osiguranja.</p> <p>Sudjelovanje privatnih subjekata u privatno financiranoj mreži socijalnih usluga može podlijegati dodjeli koncesije na nediskriminirajućoj osnovi. Može se primijeniti ispitivanje gospodarskih potreba. Glavni kriteriji: broj postojećih ustanova i učinak na njih, prometna infrastruktura, gustoća naseljenosti, geografska rasprostranjenost i otvaranje novih radnih mjesta.</p> <p>U CZ, FI, HU, MT, PL, RO, SK i SI: bez obveze za pružanje privatno financiranih socijalnih usluga.</p> <p>U BE, CY, DE, DK, EL, ES, FR, IE, IT i PT: bez obveze za pružanje privatno financiranih socijalnih usluga, osim usluga povezanih s lječilištima i odmaralištima te domovima za starije osobe.</p> <p>U DE: bez obveze za njemački sustav socijalne sigurnosti, u kojem usluge pružaju različita društva ili subjekti, a one uključuju elemente tržišnog natjecanja te se stoga možda ne ubrajaju u usluge koje se isključivo obavljaju u okviru izvršavanja javnih ovlasti.</p>
	<p>Samo u pogledu ulaganja:</p> <p>U HR: osnivanje ustanova za socijalnu skrb financiranih iz privatnih izvora može podlijegati ispitivanju gospodarskih potreba, posebno geografskih područja (CPC 9311, 93192, 93193, 933).</p>

Sektor ili podsektor	Ograničenja u pristupu tržištu
<p>III-EU-14 – Turističke usluge i usluge povezane s putovanjima</p> <p>(a) Hoteli, restorani i ugostiteljstvo (CPC 641, 642, 643), osim ugostiteljskih usluga u uslugama zračnog prijevoza, koje se nalaze u okviru zemaljskih usluga</p> <p>(b) Usluge putničkih agencija i organizatora grupnih putovanja (turoperatora) (uključujući voditelje putovanja) (CPC 7471)</p> <p>(c) Usluge turističkih vodiča (CPC 7472)</p>	<p>U pogledu ulaganja:</p> <p>U EU, osim BG: Nema ograničenja.</p> <p>U BG: obvezno je osnivanje (bez podružnica) (CPC 7471, 7472).</p>

Sektor ili podsektor	Ograničenja u pristupu tržištu
III-EU-15 – Rekreacijske, kulturne i sportske usluge (osim audiovizualnih usluga)	
(a) Knjižnice, arhivi, muzeji i druge kulturne usluge (CPC 963)	U pogledu ulaganja i prekogranične trgovine uslugama: U EU, osim AT i za ulaganja u LT: bez obveze za pružanje usluga knjižnica, arhiva i muzeja te drugih kulturnih usluga. U AT i LT: za poslovni nastan može biti obvezna dozvola ili koncesija.
(b) Usluge zabavnog sadržaja, kazališta, glazbenih skupina koje nastupaju uživo i cirkusa (CPC 9619, 964 osim 96492)	U pogledu ulaganja i prekogranične trgovine uslugama: U EU, osim CY, CZ, FI, MT, PL, RO, SI i SK: bez obveze za pružanje usluga zabavnog sadržaja, uključujući usluge kazališta, glazbenih skupina koje nastupaju uživo, cirkusa i diskoteka. U BG: bez obveze za pružanje sljedećih usluga zabavnog sadržaja: usluga cirkusa, zabavnih parkova i sličnih atrakcija, usluga plesnih dvorana, diskoteka i učitelja plesa te drugih usluga zabavnog sadržaja. U EE: bez obveze za pružanje drugih usluga zabavnog sadržaja, osim usluga kinematografa. U LT i LV: bez obveze za pružanje svih usluga zabavnog sadržaja, osim usluga kinematografa.
	U pogledu prekogranične trgovine uslugama: U EU, osim AT i SE: bez obveze za prekogranično pružanje usluga zabavnog sadržaja, uključujući usluge kazališta, glazbenih skupina koje nastupaju uživo, cirkusa i diskoteka. U AT i SE: Nema ograničenja.

Sektor ili podsektor	Ograničenja u pristupu tržištu
(c) Usluge tiskovnih agencija (CPC 962)	<p>U pogledu ulaganja i prekogranične trgovine uslugama:</p> <p>U EU, osim HU: Nema ograničenja.</p> <p>U HU: bez obveze.</p>
(d) Sportske i ostale rekreacijske usluge (CPC 964)	<p>U pogledu ulaganja i prekogranične trgovine uslugama:</p> <p>U EU: Nema ograničenja.</p>
(e) Usluge kockanja i klađenja (CPC 96492)	<p>U pogledu ulaganja i prekogranične trgovine uslugama:</p> <p>U EU: bez obveze za pružanje usluga kockanja koje uključuju klađenje na uloge s novčanom vrijednosti u igrama na sreću, uključujući posebno lutrije, srećke, usluge kockanja u kockarnicama odnosno igraonicama ili licenciranim objektima, usluge klađenja, usluge binga te usluge kockanja kojima upravljaju dobrotvorne ustanove ili neprofitne organizacije koje ubiru prihode od tih usluga.</p>
III-EU-16 – Usluge prijevoza i pomoćne usluge prijevoza	
<p>(a) Pomorski promet:</p> <p>i. Međunarodni prijevoz putnika (CPC 7211, osim nacionalnog kabotažnog prijevoza)</p> <p>ii. Međunarodni prijevoz tereta (CPC 7212, osim nacionalnog kabotažnog prijevoza)</p>	<p>U pogledu ulaganja i prekogranične trgovine uslugama:</p> <p>U EU, osim LV i MT: bez obveze za potrebe registracije plovila i poslovanja flote pod nacionalnom zastavom države poslovnog nastana (sve komercijalne pomorske aktivnosti broda duge plovidbe, uključujući ribolov, akvakulturu i usluge povezane s ribolovom, međunarodni prijevoz putnika i tereta (CPC 721) te pomoćne usluge u pomorskom prijevozu).</p> <p>U EU-u: bez obveze za usluge razvoza i za premještanje kontejnera u vlasništvu ili zakupu koji ne donose prihod, a koje pružaju brodarska društava iz Europske unije, za dio tih usluga koje nije obuhvaćen isključenjem nacionalne pomorske kabotaže.</p> <p>U MT: na pomorsku vezu između MT i kontinentalne Europe preko IT primjenjuju se isključiva prava (CPC 7213, 7214, 742 (dio), 745, 749 (dio)).</p> <p>U LV: Nema ograničenja</p>

Sektor ili podsektor	Ograničenja u pristupu tržištu
(b) Pomoćne usluge u pomorskom prijevozu i prijevozu unutarnjim plovnim putovima	<p>U pogledu ulaganja i prekogranične trgovine uslugama:</p> <p>U EU: bez obveze za pružanje usluga peljarenja i pristajanja(CPC 7452).</p> <p>U EU-u: bez obveze za pomoćne usluge u prijevozu unutarnjim plovnim putovima.</p> <p>U EU-u: za lučke usluge upravljačko tijelo luke ili nadležno tijelo može ograničiti broj pružatelja lučkih usluga za određenu lučku uslugu.</p> <p>U EU, osim LT i LV: bez obveze za usluge guranja i tegljenja (CPC 7214). U LT i LV: Nema ograničenja.</p> <p>U BG: broj pružatelja usluga u lukama može biti ograničen ovisno o objektivnom kapacitetu luke, o kojem odlučuje stručno povjerenstvo koje osniva ministar prometa, informacijske tehnologije i komunikacija (ISIC 0501, 0502, CPC 5133, 5223, 721, 722, 74520, 74540, 74590, 882).</p> <p>U BG: U pogledu popratnih usluga u javnom prijevozu koji se obavlja u bugarskim lukama, u lukama koje su od nacionalne važnosti pravo na obavljanje popratnih aktivnosti dodjeljuje se ugovorom o koncesiji. U lukama koje su od regionalne važnosti to se pravo dodjeljuje na temelju ugovora s vlasnikom luke (CPC 74520, 74540 i 74590).</p> <p>U pogledu ulaganja:</p> <p>U EU, osim EL i IT: Nema ograničenja.</p> <p>U EL: javni monopol uveden u lučkim područjima za usluge utovara i istovara tereta (CPC 741).</p> <p>U IT: na usluge utovara i istovara pomorskog tereta primjenjuje se ispitivanje gospodarskih potreba. Glavni kriteriji: broj postojećih poslovnih jedinica i učinak na njih, gustoća naseljenosti, geografska rasprostranjenost i otvaranje novih radnih mjesta (CPC 741).</p>

Sektor ili podsektor	Ograničenja u pristupu tržištu
(c) Željeznički prijevoz i pomoćne usluge u željezničkom prijevozu	<p>U pogledu ulaganja i prekogranične trgovine uslugama:</p> <p>U EU: bez obveze za željeznički prijevoz putnika i tereta (CPC 711).</p> <p>U LT: isključiva prava na pružanje usluga provoza dodjeljuju se željezničkim prijevoznicima koji su u vlasništvu države ili čiji su udjeli u stopostotnom vlasništvu države (CPC 711).</p> <p>U EU, osim LT i SE, za pomoćne usluge u željezničkom prijevozu: Nema ograničenja.</p> <p>U LT: usluge održavanja i popravka opreme za željeznički prijevoz podliježu državnom monopolu (CPC 86764, 86769, 8868 (dio)).</p> <p>U SE: usluge održavanja i popravka opreme za željeznički prijevoz podliježu ispitivanju gospodarskih potreba ako ulagatelj namjerava uspostaviti vlastite objekte terminalne infrastrukture. Glavni kriteriji: ograničenja u pogledu prostora i kapaciteta (CPC 86764, 86769, 8868 (dio)).</p>

Sektor ili podsektor	Ograničenja u pristupu tržištu
<p>(d) Cestovni prijevoz (usluge prijevoza putnika, usluge prijevoza tereta, usluge međunarodnog kamionskog prijevoza) te pomoćne usluge u cestovnom prijevozu</p>	<p>U pogledu prekogranične trgovine uslugama:</p> <p>U EU: bez obveze za cestovni prijevoz (usluge prijevoza putnika, usluge prijevoza tereta, usluge međunarodnog kamionskog prijevoza).</p> <p>U pogledu ulaganja:</p> <p>U EU: bez obveze za kabotažu unutar države članice koju obavljaju strani ulagatelji s poslovnim nastanom u drugoj državi članici (CPC 712).</p> <p>U EU: ispitivanje gospodarskih potreba može se primijeniti na usluge taksija u Europskoj uniji, čime se određuje ograničenje broja pružatelja usluga. Glavni kriterij: lokalna potražnja kako je utvrđeno u primjenjivom pravu (CPC 71221).</p> <p>U BE: zakonodavstvom se može utvrditi maksimalan broj dozvola (CPC 71221).</p> <p>U AT, BG i DE: za prijevoz putnika i tereta isključiva prava ili odobrenja mogu se dodijeliti samo fizičkim osobama iz Europske unije i pravnim osobama iz Europske unije koje imaju sjedište u Europskoj uniji (CPC 712).</p> <p>U CZ: obvezno je osnivanje u CZ-u (bez podružnica).</p> <p>U ES: na pružanje usluga prijevoza putnika u okviru CPC-a 7122 primjenjuje se ispitivanje gospodarskih potreba. Glavni kriterij: lokalna potražnja. Na pružanje usluga međugradskog autobusnog prijevoza primjenjuje se ispitivanje gospodarskih potreba. Glavni kriteriji: broj postojećih poslovnih jedinica i učinak na njih, gustoća naseljenosti, geografska rasprostranjenost, učinak na prometne uvjete i otvaranje novih radnih mjesta.</p> <p>U FR: bez obveze za pružanje usluga međugradskog autobusnog prijevoza (CPC 712).</p> <p>U IE: za pružanje usluga međugradskog autobusnog prijevoza provodi se ispitivanje gospodarskih potreba. Glavni kriteriji: broj postojećih poslovnih jedinica i učinak na njih, gustoća naseljenosti, geografska rasprostranjenost, učinak na prometne uvjete i otvaranje novih radnih mjesta (CPC 7121, 7122).</p>

Sektor ili podsektor	Ograničenja u pristupu tržištu
	<p>U IT: na pružanje usluga limuzina primjenjuje se ispitivanje gospodarskih potreba. Glavni kriteriji: broj postojećih poslovnih jedinica i učinak na njih, gustoća naseljenosti, geografska rasprostranjenost, učinak na prometne uvjete i otvaranje novih radnih mjesta.</p> <p>Na pružanje usluga međugradskog autobusnog prijevoza primjenjuje se ispitivanje gospodarskih potreba. Glavni kriteriji: broj postojećih poslovnih jedinica i učinak na njih, gustoća naseljenosti, geografska rasprostranjenost, učinak na prometne uvjete i otvaranje novih radnih mjesta.</p> <p>Na pružanje usluga prijevoza tereta primjenjuje se ispitivanje gospodarskih potreba. Glavni kriteriji: lokalna potražnja (CPC 712).</p> <p>U MT: za usluge javnog autobusnog prijevoza: na cijelu se mrežu primjenjuju koncesije koje uključuju obvezu pružanja javne usluge za određene društvene skupine (primjerice studente i starije osobe) (CPC 712).</p> <p>U MT: na broj dozvola za taksije primjenjuju se količinska ograničenja. Na broj dozvola za <i>karozzini</i> (kočije koje vuku konji) primjenjuju se količinska ograničenja (CPC 712).</p> <p>U PT: za pružanje usluga limuzina u prijevozu putnika primjenjuje se ispitivanje gospodarskih potreba. Glavni kriteriji: broj postojećih poslovnih jedinica i učinak na njih, gustoća naseljenosti, geografska rasprostranjenost, učinak na prometne uvjete i otvaranje novih radnih mjesta (CPC 71222).</p> <p>U SE: za usluge održavanja i popravka opreme za cestovni prijevoz provodi se ispitivanje gospodarskih potreba ako ulagatelj namjerava uspostaviti vlastite objekte terminalne infrastrukture. Glavni kriteriji: ograničenja prostora i kapaciteta (CPC 6112, 6122, 86764, 86769, 8867 (dio)).</p> <p>U SE: za obavljanje djelatnosti cestovnog prijevoznika potrebna je švedska dozvola. Kriteriji za dobivanje dozvole za upravljanje taksijem uključuju činjenicu da je trgovačko društvo imenovalo fizičku osobu koja će djelovati kao upravitelj prijevoza (zahtjev <i>de facto</i> u pogledu boravišta – vidjeti rezervu Švedske o vrstama poslovnog nastana) (CPC 712).</p> <p>U SK: na prijevoz tereta primjenjuje se ispitivanje gospodarskih potreba. Glavni kriteriji: lokalna potražnja (CPC 712).</p>

Sektor ili podsektor	Ograničenja u pristupu tržištu
	<p>U pogledu prekogranične trgovine uslugama:</p> <p>U EU, osim BG, za prekogranično pružanje popratnih usluga u cestovnom prijevozu (CPC 744): Nema ograničenja.</p> <p>U BG: bez obveze.</p>
(e) Pomoćne usluge u zračnom prijevozu (CPC 7461, 7469, 83104)	<p>U pogledu ulaganja i prekogranične trgovine uslugama:</p> <p>U EU: razina otvorenosti zemaljskih usluga ovisi o veličini zračne luke. Broj dobavljača u svakoj zračnoj luci može se ograničiti. Za velike zračne luke taj se broj ne može ograničiti na manje od dva dobavljača.</p> <p>U pogledu ulaganja:</p> <p>U PL: kad je riječ o uslugama skladištenja zamrznute ili rashlađene robe, mogućnost pružanja određenih kategorija usluga ovisit će o veličini zračne luke. Broj pružatelja usluga u svakoj zračnoj luci može se ograničiti zbog ograničenosti raspoloživog prostora, i to na najmanje dva pružatelja usluga zbog drugih razloga (CPC 742 (dio)).</p>
(f) Svemirski prijevoz i najam svemirskih letjelica	<p>U pogledu ulaganja i prekogranične trgovine uslugama:</p> <p>EU: bez obveze za usluge svemirskog prijevoza te najam svemirskih letjelica (CPC 733, 734 (dio)).</p>

Sektor ili podsektor	Ograničenja u pristupu tržištu
III-EU-17 – Poljoprivreda, ribarstvo, voda, proizvodnja	
(a) Poljoprivreda, lov, šumarstvo i usluge povezane s poljoprivredom, lovom i šumarstvom (ISIC 01, 02, CPC 881)	<p>U pogledu ulaganja i prekogranične trgovine uslugama:</p> <p>U EU, osim HR, HU, PT i SE: Nema ograničenja.</p> <p>U HR: bez obveze za poljoprivredne djelatnosti i djelatnosti lova.</p> <p>U HU: bez obveze za poljoprivredne djelatnosti (ISIC 011, 012, 013, 014, 015, CPC 8811, 8812, 8813 osim usluga savjetovanja i konzultantskih usluga).</p> <p>U PT: obavljanje djelatnosti biologa, kemijskog analitičara i agronoma ograničeno je na fizičke osobe (CPC 881).</p> <p>U SE: bez obveze za uzgoj sobova (ISIC 014).</p>
(b) Ribolov, akvakultura i usluge povezane s ribolovom (ISIC 05, CPC 882)	<p>U pogledu ulaganja i prekogranične trgovine uslugama:</p> <p>U EU: bez obveze za ribolov, akvakulturu i usluge povezane s ribolovom.</p> <p>U EU-u: bez obveze za otvaranje objekata za morsku ili riječnu akvakulturu.</p> <p>U FR: bez obveze za sudjelovanje u francuskom pomorskom dobru namijenjenom uzgoju ribe, školjkaša ili algi.</p> <p>U BG: bez obveze za uzimanje morskih i riječnih resursa koje obavljaju plovila u unutarnjim morskim vodama i teritorijalnom moru BG.</p>
(c) Skupljanje, pročišćivanje i distribucija vode (ISIC 41)	<p>U pogledu ulaganja i prekogranične trgovine uslugama:</p> <p>U EU: bez obveze za djelatnosti koje uključuju usluge povezane sa skupljanjem, pročišćivanjem i distribucijom vode kućanstvima te industrijskim, komercijalnim ili drugim korisnicima, kao i opskrbu pitkom vodom i gospodarenje vodama.</p>

Sektor ili podsektor	Ograničenja u pristupu tržištu
(d) Proizvodnja (ISIC 16, 17, 18, 19, 20, 21)	U pogledu ulaganja i prekogranične trgovine uslugama: U EU: Nema ograničenja.
(e) Objavljivanje, tiskanje i reprodukcija snimljenog materijala (ISIC 22, CPC 88442)	Nema ograničenja.
(f) Proizvodnja (ISIC 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37)	Nema ograničenja.
III-EU-18 – Djelatnosti povezane s rudarstvom i energijom	
(a) Rudarstvo i vađenje (ISIC 10, 11, 12: Rudarstvo – materijali za proizvodnju energije, ISIC 13, 14: Rudarstvo – metalne rude i drugo rudarstvo; CPC 5115, 7131, 8675, 883)	U pogledu ulaganja i prekogranične trgovine uslugama: U EU, osim BE, FI, IT i NL: Nema ograničenja. U IT: (primjenjuje se i na regionalnu razinu vlasti za istraživanje): na rudnike u vlasništvu države primjenjuju se posebna pravila za istraživanje i rudarstvo. Prije iskorištavanja potrebno je ishoditi dozvolu za istraživanje <i>permesso di ricerca</i> , članak 4. Kraljevskog dekreta 1447/1927). Ta dozvola ima ograničenu valjanost i u njoj su točno definirane granice zemljišta koje se istražuje, a različitim osobama ili društvima može se odobriti više od jedne dozvole za istraživanje za isto područje (ta vrsta dozvole nije nužno isključiva). Za uzgoj i iskorištavanje minerala potrebno je odobrenje (<i>concessione</i> , članak 14.) regionalnog tijela (ISIC 10, 11, 12, 13, 14, CPC 8675, 883).

Sektor ili podsektor	Ograničenja u pristupu tržištu
	<p>U pogledu ulaganja:</p> <p>U BE: istraživanje i eksploatacija mineralnih sirovina i drugih neživih resursa u teritorijalnim vodama i epikontinentalnom pojasu podliježu koncesiji. Koncesionar mora imati adresu za usluge u Belgiji (ISIC 14).</p> <p>U FI: odobrenje za rudarenje nuklearnog materijala može podlijegati ispitivanju gospodarskih potreba. Glavni kriteriji: ukupne gospodarske i socijalne koristi (ISIC Rev. 3.1 120).</p> <p>U NL: istraživanje i iskorištavanje ugljikovodika u NL uvijek se obavlja zajedno s društvom s ograničenom odgovornošću ili dioničkim društvom koje imenuje ministar gospodarstva. Člancima 81. i 82. Zakona o rudarstvu propisano je da Nizozemska mora izravno ili neizravno posjedovati sve dionice tog uvrštenog trgovačkog društva (ISIC Rev. 3.1 10, 3.1 11, 3.1 12, 3.1 13, 3.1 14).</p>
<p>(b) Energetske usluge – opće (ISIC 40, CPC 613, 7131, 7139, 742, 7422, 887 (osim usluga savjetovanja i konzultantskih usluga))</p>	<p>U pogledu ulaganja i prekogranične trgovine uslugama:</p> <p>U EU, osim BE, BG, FR i LT: Nema ograničenja.</p> <p>U FR: bez obveze za sustave prijenosa električne energije i plina te za prijevoz nafte i plina cjevovodima (CPC 7131).</p> <p>U BE: bez obveze za usluge distribucije energije i usluge povezane s distribucijom energije (CPC 887 osim konzultantskih usluga).</p> <p>U BE: bez obveze za usluge prijenosa energije, u pogledu vrsta pravnih subjekata i postupanja prema javnim ili privatnim operatorima kojima je BE dodijelio isključiva prava (ISIC 4010, CPC 71310).</p> <p>U BG: bez obveze za usluge povezane s distribucijom energije (CPC 88 (dio)).</p> <p>U pogledu prekogranične trgovine uslugama:</p> <p>U LT: bez obveze za prijevoz goriva cjevovodima i pomoćne usluge u prijevozu robe cjevovodima, osim goriva.</p>

Sektor ili podsektor	Ograničenja u pristupu tržištu
<p>(c) Električna energija (ISIC 40, 4010; CPC 62279, 887 (osim usluga savjetovanja i konzultantskih usluga))</p>	<p>U pogledu ulaganja i prekogranične trgovine uslugama:</p> <p>U EU, osim AT, BG, CZ, FI, FR, LT, MT, NL i SK: Nema ograničenja.</p> <p>U AT, BG: bez obveze za proizvodnju električne energije, usluge distribucije energije i usluge povezane s distribucijom energije (ISIC 4010, CPC 887 osim savjetodavnih i konzultantskih usluga).</p> <p>U CZ: isključiva prava postoje u pogledu dozvola za prijenos električne energije i plina te dozvola za operatore tržišta (ISIC 40, CPC 7131, 63297, 742, 887).</p> <p>U FI: bez obveze za uvoz električne energije. Bez obveze za prekograničnu trgovinu povezanu s veleprodajom i maloprodajom električne energije. bez obveze za mreže i sustave za prijenos i distribuciju električne energije (ISIC 4010, CPC 62279, 887 osim savjetodavnih i konzultantskih usluga).</p> <p>U FR: bez obveze za proizvodnju električne energije (ISIC 4010).</p> <p>U FR: bez obveze za prijenos i distribuciju električne energije (ISIC 4010, CPC 887).</p> <p>U LT: bez obveze za usluge veleprodaje i maloprodaje električne energije koja potječe iz nesigurnih nuklearnih izvora.</p> <p>U SK: za proizvodnju, prijenos i distribuciju električne energije, veleprodaju i maloprodaju električne energije te usluge povezane s distribucijom energije, uključujući usluge u području energetske učinkovitosti, uštede energije i energetskog pregleda. Primjenjuje se ispitivanje gospodarskih potreba i zahtjev se može odbiti samo ako je tržište zasićeno (ISIC 4010, CPC 62279, 887).</p>
	<p>U pogledu ulaganja:</p> <p>U MT: EneMalta plc ima monopol u opskrbi električnom energijom (ISIC 4010; CPC 887).</p> <p>U NL: bez obveze za vlasništvo nad električnom mrežom koja je dodijeljena isključivo nizozemskoj vladi (prijenosni sustavi) i drugim javnim tijelima (distribucijski sustavi) (ISIC 4010, CPC 887).</p>

Sektor ili podsektor	Ograničenja u pristupu tržištu
<p>(d) Goriva, plin, sirova nafta ili naftni derivati (ISIC 232, 4020; CPC 62271, 63297, 713, 742, 887 (osim usluga savjetovanja i konzultantskih usluga))</p>	<p>U pogledu ulaganja i prekogranične trgovine uslugama:</p> <p>U EU, osim AT, BG, CZ, DK, FI, FR, HU, NL i SK: Nema ograničenja.</p> <p>U AT: bez obveze za prijevoz plina i robe osim plina (CPC 713).</p> <p>U BG: bez obveze za prijevoz cjevovodima, pohranu i skladištenje nafte i prirodnog plina, uključujući prijevoz u tranzitu (ISIC 4020, CPC 7131, CPC 742 (dio)).</p> <p>U CZ: bez obveze za proizvodnju, prijenos, distribuciju i trgovinu plina te njegovo skladištenje (ISIC 2320, 4020, CPC 7131, 63297, 742, 887).</p> <p>U DK: vlasnik ili korisnik koji planira uspostaviti cjevovod za prijevoz sirove ili rafinirane nafte i naftnih derivata te prirodnog plina prije početka radova mora dobiti dozvolu lokalnog tijela. Broj dozvola koje se izdaju može biti ograničen (CPC 7131).</p> <p>U FI: bez obveze za mreže i sustave za prijenos i distribuciju plina. Količinska ograničenja u obliku monopola ili isključivih prava na uvoz prirodnog plina (ISIC 4020, CPC 887 osim savjetodavnih i konzultantskih usluga).</p>

Sektor ili podsektor	Ograničenja u pristupu tržištu
	<p>U FR: samo društva u kojima je 100 % kapitala u vlasništvu francuske države, druge organizacije javnog sektora ili ENGIE-a mogu posjedovati i upravljati sustavima za prijenos ili distribuciju plina iz razloga nacionalne energetske sigurnosti (ISIC 4020, CPC 887).</p> <p>U HU: bez obveze za pružanje usluga prijevoza cjevovodima. Potreban je poslovni nastan. Usluge se mogu pružati na temelju ugovora o koncesiji koji je dodijelila država ili lokalno tijelo. Pružanje te usluge uređeno je Zakonom o koncesiji (CPC 7131).</p> <p>U NL: bez obveze za vlasništvo nad elektroenergetskom mrežom i mrežom plinovoda koje se isključivo dodjeljuje nizozemskoj vladi (prijenosni sustavi) i drugim javnim tijelima (distribucijski sustavi) (ISIC 040, CPC 71310).</p> <p>U SK: za proizvodnju plina, distribuciju plinovitih goriva i prijevoz goriva cjevovodima obvezno je odobrenje. Primjenjuje se ispitivanje gospodarskih potreba, a zahtjev se može odbiti samo ako je tržište zasićeno. (ISIC 4020, CPC 62271, 63297, 7131, 742 i 887).</p>

Sektor ili podsektor	Ograničenja u pristupu tržištu
(e) Nuklearna energija (ISIC 12, 2330, 4010 (dio), CPC 887)	<p>U pogledu ulaganja i prekogranične trgovine uslugama:</p> <p>U EU, osim AT, BE, BG, DE, FI, FR, HU i SE: Nema ograničenja.</p> <p>U AT i FI: bez obveze za proizvodnju, preradu, distribuciju ili prijevoz nuklearnog materijala te za proizvodnju ili distribuciju energije iz nuklearnog materijala.</p> <p>U DE: bez obveze za proizvodnju, preradu ili prijevoz nuklearnog materijala te za proizvodnju ili distribuciju energije iz nuklearnog materijala.</p> <p>U BE: bez obveze za proizvodnju, preradu ili prijevoz nuklearnog materijala te za proizvodnju ili distribuciju energije iz nuklearnog materijala.</p>
	<p>U pogledu ulaganja:</p> <p>U BG: bez obveze za obradu materijala za fisiju i fuziju ili materijala iz kojih se dobivaju, kao i za trgovinu tim materijalima, održavanje i popravak opreme i sustava u postrojenjima za proizvodnju nuklearne energije, za prijevoz tih materijala, otpadaka i otpadnih tvari iz njihove obrade, za upotrebu ionizirajućeg zračenja te za sve druge usluge povezane s upotrebom nuklearne energije u miroljubive svrhe (uključujući usluge inženjeringa i savjetovanja te usluge povezane sa softverom itd.).</p> <p>U FR: bez obveze za proizvodnju, preradu, distribuciju ili prijevoz nuklearnog materijala u skladu s obvezama iz sporazuma Euratoma.</p> <p>U HU i SE: bez obveze za preradu nuklearnog goriva i proizvodnju električne energije iz nuklearnih izvora. (ISIC 2330, 4010 (dio)).</p>

Sektor ili podsektor	Ograničenja u pristupu tržištu
(f) Opskrba parom i toplom vodom (ISIC 4030, CPC 62271, 887)	<p>U pogledu ulaganja i prekogranične trgovine uslugama:</p> <p>U EU, osim BG, FI i SK: Nema ograničenja.</p> <p>U BG: bez obveze za proizvodnju i distribuciju topline (ISIC 4030, CPC 887).</p> <p>U SK: obvezno je odobrenje za proizvodnju i distribuciju pare i tople vode, veleprodaju i maloprodaju pare i tople vode te usluge povezane s distribucijom energije. Primjenjuje se ispitivanje gospodarskih potreba i zahtjev se može odbiti samo ako je tržište zasićeno.</p>
	<p>U pogledu ulaganja:</p> <p>U FI: za proizvodnju i distribuciju pare i tople vode postoje količinska ograničenja u obliku monopola ili isključivih prava (ISIC 40, CPC 7131).</p> <p>U FI: bez obveze za prijenosne i distribucijske mreže i sustave pare i tople vode (ISIC 4030, CPC 7131, osim savjetodavnih i konzultantskih usluga).</p>
III-EU-19 – Ostale usluge koje nisu drugdje uključene	
(a) Pogrebne usluge, usluge kremiranja i usluge grobara (CPC 9703)	<p>U pogledu ulaganja i prekogranične trgovine uslugama:</p> <p>U EU, osim CY, DE, FI, PT, SE i SI: Nema ograničenja.</p> <p>U CY, DE, FI, PT, SE i SI: bez obveze za pogrebne usluge, usluge kremiranja i usluge grobara.</p>

Sektor ili podsektor	Ograničenja u pristupu tržištu
(b) Ostale poslovne usluge (CPC 612 (dio), 621 (dio), 625 (dio), 85990 (dio))	<p>U pogledu ulaganja i prekogranične trgovine uslugama:</p> <p>U EU, osim CZ, LT i FI, za ostale poslovne usluge (CPC 612 (dio), 621 (dio), 625 (dio), 85990 (dio)): Nema ograničenja.</p> <p>U pogledu prekogranične trgovine uslugama:</p> <p>U CZ: bez obveze za usluge dražbi (CPC 612 (dio), 621 (dio), 625 (dio), 85990 (dio)).</p> <p>U LT: bez obveze za subjekt koji je vlada ovlastila za isključivo pravo pružanja sljedećih usluga: prijenos podataka putem sigurnih nacionalnih mreža za prijenos podataka.</p> <p>U FI: bez obveze za prekogranično pružanje usluga elektroničke identifikacije.</p>
(c) Nove usluge	U EU-u: bez obveze za pružanje novih usluga osim onih koje su klasificirane u CPC-u.

RASPORED ČILEA

Sektor ili podsektor	Ograničenja pristupa tržištu
Br. 1 – Svi sektori	
(a) Državno trgovačko društvo	<p>U slučaju prijenosa ili raspolaganja nekim udjelom u kapitalu ili imovinom postojećeg državnog ili vladinog subjekta, Čile zadržava pravo zabrane ili uvođenja ograničenja prava vlasništva nad navedenim udjelom ili imovinom te nad pravom stranih ulagatelja ili njihovih ulaganja da upravljaju društvom u državnom vlasništvu koje je osnovano u okviru toga ili da upravljaju ulaganjima koje je to društvo ostvarilo.</p> <p>„Državno trgovačko društvo” znači bilo koje trgovačko društvo u vlasništvu Čilea ili kojim upravlja Čile putem udjela u vlasništvu istog i uključuje trgovačko društvo osnovano nakon datuma stupanja na snagu ovog Sporazuma isključivo u svrhu prodaje ili raspolaganja vlastitim udjelom u kapitalu ili imovinom postojećeg državnog trgovačkog društva ili vladinog subjekta.</p>
(b) Javne komunalne usluge	<p>Javne komunalne usluge postoje u sektorima kao što su srodne usluge znanstvenog i tehničkog savjetovanja, usluge istraživanja i razvoja u društvenim i humanističkim znanostima, usluge tehničkog ispitivanja i analize, usluge vodoopskrbe i pročišćavanja vode, kanalizacija, usluge u području okoliša, zdravstvene usluge, usluge prijevoza i pomoćne usluge u svim vrstama prijevoza. Isključiva prava za te usluge često se dodjeljuju privatnim subjektima, na primjer subjektima koji imaju koncesije javnih tijela, podložno određenim obvezama u pogledu usluga. Ova se rezerva ne primjenjuje na telekomunikacije te na računalne i srodne usluge.</p>

Sektor ili podsektor	Ograničenja pristupa tržištu
(c) Stjecanje nekretnina	<p>U Čileu se ne preuzima obveza za stjecanje „državnog zemljišta”, „pogranične zone” i bilo kojeg zemljišta unutar pet kilometara od obale koje se upotrebljava za poljoprivredne djelatnosti kako je navedeno u prilogima 10.-A i 10.-B.</p> <p>Bilo koja fizička osoba državljanin Čilea ili osoba s boravištem u Čileu ili čileanska pravna osoba može stjecati ili upravljati zemljištima koja se koriste za obavljanje poljoprivredne djelatnosti. Čile zadržava pravo donositi ili provoditi mjere koje se odnose na vlasništvo ili kontrolu nad takvim zemljištima.</p>
(d) Komercijalna prisutnost	Ovaj se raspored ne primjenjuje na predstavništva.
(e) Autohtoni narodi	Čile zadržava pravo donositi ili provoditi mjere koje se odnose na autohtone narode.
(f) Manjine u nepovoljnom položaju	Čile zadržava pravo donositi ili provoditi mjere kojima se dodjeljuju prava ili prednosti manjinama koje su u socijalno ili gospodarski nepovoljnom položaju.
Br. 2 – Proizvodnja	
Proizvodnja osim usluga (ISIC Rev. 3.1 15, 17, 18, 19, 20, 21, 26, 27, 28, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, osim 16, 22, 24, 25, 29 i 37)	Nema ograničenja.

Sektor ili podsektor	Ograničenja pristupa tržištu
Proizvodnja (ISIC Rev. 3.1 odjeljak 16.: proizvodnja duhanskih proizvoda)	bez obveze.
Proizvodnja (ISIC Rev. 3.1 odjeljak 22.: izdavaštvo, tiskanje i reprodukcija snimljenih materijala)	Nema ograničenja, osim za: 222 Tiskanje i uslužne djelatnosti povezane s tiskanjem: bez obveze za uslužne djelatnosti povezane s tiskanjem.
Proizvodnja (ISIC Rev. 3.1 odjeljak 24.: proizvodnja kemikalija i kemijskih proizvoda)	Posebne vrste pravnih subjekata za obavljanje gospodarske djelatnosti mogu podnijeti zahtjev za: 241 Proizvodnju osnovnih kemikalija; i 242 Proizvodnju ostalih kemijskih proizvoda.
Proizvodnja (ISIC Rev. 3.1 odjeljak 25.: proizvodnja gume i proizvoda od plastike)	Posebne vrste pravnih subjekata za obavljanje gospodarske djelatnosti mogu podnijeti zahtjev za: 251 Proizvodnju proizvoda od gume; i 252 Proizvodnju proizvoda od plastike.
Proizvodnja (ISIC Rev. 3.1 odjeljak 29.: proizvodnja strojeva i opreme koji nisu drugdje navedeni)	Nema ograničenja, osim za: 2927 proizvodnju oružja i streljiva: bez obveze.
Proizvodnja (ISIC Rev. 3.1 odjeljak 31.: proizvodnja električnih strojeva i aparata koji nisu drugdje navedeni)	Posebne vrste pravnih subjekata za obavljanje gospodarske djelatnosti mogu podnijeti zahtjev za: 311 Proizvodnju elektromotora, generatora i transformatora; i 314 Proizvodnju akumulatora, primarnih ćelija i primarnih baterija.

Sektor ili podsektor	Ograničenja pristupa tržištu
Proizvodnja (ISIC Rev. 3.1 odjeljak 37.: recikliranje)	<p>Posebne vrste pravnih subjekata za obavljanje gospodarske djelatnosti mogu podnijeti zahtjev za:</p> <p>371 Recikliranje metalnih ostataka i otpadaka; i</p> <p>372 Recikliranje nemetalnih ostataka i otpadaka.</p>
Br. 3 – Rudarstvo i vađenje	
Rudarstvo i vađenje, osim usluga (ISIC Rev. 3.1 10, 11, 12, 13, 14)	<p>Bez obveze za:</p> <p>Odjeljak 11. Vađenje sirove nafte i prirodnog plina; uslužne aktivnosti povezane s vađenjem nafte i plina, i</p> <p>Odjeljak 12. Vađenje rudača uranija i torija.</p> <p>Istraživanje, iskorištavanje i obrada (<i>beneficio</i>) litija, tekućih ili plinovitih ugljikovodika, ležišta bilo koje vrste koja postoje u morskim vodama pod nacionalnom jurisdikcijom i ležišta bilo koje vrste koja se u cijelosti ili djelomično nalaze na područjima koja su klasificirana kao važna za nacionalnu sigurnost s učincima rudarenja, a koja se utvrđuju isključivo zakonom, mogu biti predmet upravnih koncesija ili posebnih ugovora o radu, podložno zahtjevima i uvjetima koji se utvrđuju, u svakom slučaju Vrhovnim dekretom.</p> <p>Nadalje, isključivo Čileanska komisija za nuklearnu energiju (<i>Comisión Chilena de Energía Nuclear</i>) ili stranke koje je Komisija ovlastila mogu izvršavati ili sklapati pravne akte koji se odnose na izvađene prirodne atomske materijale i litij, kao i njihove koncentrate, derivate i spojeve.</p>

Sektor ili podsektor	Ograničenja pristupa tržištu
Br. 4 – Poljoprivreda	
Poljoprivreda i lov, osim usluga (ISIC Rev. 3.1 A 01)	Nema ograničenja.
Šumarstvo, osim usluga (ISIC Rev.3.1 A 02)	Nema ograničenja. Podrazumijeva se da je potreban plan upravljanja koji odobrava Povjerenstvo za šumarstvo (<i>Corporación Nacional Forestal</i>).
Br. 5 – Energija	
Proizvodnja i distribucija električne energije, osim usluga (ISIC Rev. 3.1 E 40, 401, 4010)	<p>(a) Nema ograničenja, osim za proizvodnju, prijenos i distribuciju električne energije za nacionalni električni sustav (<i>Sistema Eléctrico Nacional</i>). Primjenjuju se sljedeća ograničenja:</p> <p>Samo posebna vrsta javnih društava, otvorenih ili zatvorenih (<i>sociedad anónima abierta o cerrada</i>), koja su osnovana u Čileu, ovlaštena je upravljati koncesijama za distribuciju energije. Ta društva moraju se baviti isključivo distribucijom energije.</p> <p>Samo posebna vrsta javnih društava, otvorenih ili zatvorenih (<i>sociedad anónima abierta o cerrada</i>), koja su osnovana u Čileu, ovlaštena je upravljati koncesijama za prijenos energije za nacionalni prijenosni sustav (<i>Sistema Interconectado Central</i>). Ta društva moraju se baviti isključivo prijenosom energije.</p> <p>Proizvodnja hidroelektrične energije može se iskorištavati na temelju koncesija. Samo pravne osobe osnovane u skladu s čileanskim pravom mogu podnijeti zahtjev za takve koncesije i javne ponude za dobivanje takvih koncesija.</p>

Sektor ili podsektor	Ograničenja pristupa tržištu
	<p>Istraživanje ili iskorištavanje geotermalne energije podliježe koncesijama. Samo pravne osobe osnovane u skladu s čileanskim pravom mogu podnijeti zahtjev za takve koncesije i javne ponude za dobivanje takvih koncesija.</p> <p>Proizvodnjom nuklearne energije u miroљjubive svrhe može se baviti isključivo Čileanska komisija za nuklearnu energiju ili, uz njenu suglasnost, treće osobe u suradnji s istom. Ako Komisija utvrdi da je preporučljivo izdati takvo odobrenje, u tom će slučaju utvrditi i uvjete rada.</p> <p>(b) Bez obveze za djelatnosti posrednika ili zastupnika u području električne energije koji organiziraju prodaju električne energije putem sustava za distribuciju električne energije kojima upravljaju drugi.</p>
Br. 6 – Ribarstvo	
Ribolov, upravljanje ribljim mrjestilištima i ribljim uzgajalištima; osim usluga (ISIC Rev. 3.1 B 05)	bez obveze.
Br. 7 – Usluge	
Pravne usluge (CPC 861 (dio))	<p>U pogledu ulaganja i prekogranične trgovine uslugama:</p> <p>(1) i (3): nema ograničenja, osim u slučaju stečajnih upravitelja (<i>síndicos de quiebra</i>) koje mora propisno ovlastiti ministar pravosuđa (<i>Ministerio de Justicia</i>) i koji mogu raditi samo u mjestu svojeg boravišta.</p> <p>(2): Nema ograničenja.</p>

Sektor ili podsektor	Ograničenja pristupa tržištu
Računovodstvene, revizorske i knjigovodstvene usluge (CPC 86211)	(1) i (3): nema ograničenja, osim što vanjski revizori financijskih institucija moraju biti upisani u Registar vanjskih revizora nadzornih tijela banaka i financijskih institucija (<i>Superintendencia de Bancos e Instituciones Financieras</i>) i u Nadzor vrijednosnih papira i osiguranja (<i>Superintendencia de Valores y Seguros</i>). Samo poduzeća zakonito osnovana u Čileu kao društva osoba (<i>sociedades de personas</i>) ili udruženja (<i>asociaciones</i>) i čija su glavna djelatnost revizorske usluge mogu biti upisana u registar. (2): Nema ograničenja.
Usluge poreznog savjetovanja (CPC 863)	(1), (2) i (3): Nema ograničenja.
Arhitektonske usluge (CPC 8671)	(1), (2) i (3): Nema ograničenja.
Inženjerske usluge (CPC 8672)	(1), (2) i (3): Nema ograničenja.
Usluge integriranog inženjerstva (CPC 86733)	(1), (2) i (3): Nema ograničenja.
Usluge urbanističkog planiranja i krajobrazne arhitekture (CPC 8674)	(1), (2) i (3): Nema ograničenja.
Veterinarske usluge (CPC 932)	(1), (2) i (3): Nema ograničenja.
Usluge primalja, medicinskih sestara, fizioterapeuta i paramedicinskog osoblja (CPC 93191)	(1), (2) i (3): Nema ograničenja.

Sektor ili podsektor	Ograničenja pristupa tržištu
Računalne i srodne usluge (CPC 841, 842, 843, 844 i 845)	(1), (2) i (3): Nema ograničenja.
Interdisciplinarne usluge istraživanja i razvoja, usluge istraživanja i razvoja u prirodnim znanostima te srodne usluge znanstvenog i tehničkog savjetovanja (CPC 851 (dio), CPC 853 (dio) i CPC 86751 (dio))	(1) i (3): nema ograničenja, osim: svako istraživanje znanstvene ili tehničke prirode, ili istraživanje povezano s planinskim penjanjem (<i>andinismo</i>), koje pravne ili fizičke osobe s prebivalištem u inozemstvu namjeravaju provesti u pograničnim područjima mora odobriti i nadzirati Uprava za granice (<i>Dirección de Fronteras y Límites del Estado</i>). Uprava za granice može odrediti da ekspedicija uključuje jednog ili više predstavnika relevantnih čileanskih djelatnosti. Ti bi predstavnici sudjelovali i učili o studijama i njihovu opsegu. (2): Nema ograničenja.
Usluge istraživanja i razvoja u društvenim i humanističkim znanostima (CPC 852)	(1), (2) i (3): Nema ograničenja.
Usluge poslovanja nekretninama: uključujući nekretnine u vlasništvu ili najmu ili na temelju naknade ili ugovora (CPC 821 i 822)	(1), (2) i (3): Nema ograničenja.
Usluge iznajmljivanja/davanja u zakup bez posade/operatora, povezane s plovilima, ostalom prijevoznom opremom i ostalim strojevima i opremom (CPC 8310, osim 83104)	(1), (2) i (3): Nema ograničenja.

Sektor ili podsektor	Ograničenja pristupa tržištu
Usluge najma ili zakupa zrakoplova (bez rukovatelja) (CPC 83104)	(1), (2) i (3): Nema ograničenja.
Usluge oglašavanja (CPC 871)	(1), (2) i (3): Nema ograničenja.
Usluge istraživanje tržišta i ispitivanja javnog mnijenja (CPC 864)	(1), (2) i (3): Nema ograničenja.
Usluge savjetovanja u pogledu upravljanja (CPC 865)	(1), (2) i (3): Nema ograničenja.
Usluge povezane sa savjetovanjem u pogledu upravljanja (CPC 866, osim 86602)	(1), (2) i (3): Nema ograničenja.
Usluge tehničkog ispitivanja i analize (CPC 8676)	(1), (2) i (3): Nema ograničenja.
Usluge povezane s poljoprivredom, lovom i šumarstvom (CPC 881)	(1), (2) i (3): Nema ograničenja.
Usluge povezane s rudarstvom (CPC 883)	(1), (2) i (3): Nema ograničenja.
Usluge posredovanja u zapošljavanju i pronalaženju osoblja (CPC 87201, 87202, 87203)	(1), (2) i (3): Nema ograničenja.
Istražne usluge i usluge u području sigurnosti (CPC 87302, 87303, 87304 i 87305)	(1), (2) i (3): Nema ograničenja.

Sektor ili podsektor	Ograničenja pristupa tržištu
Održavanje i popravak opreme, ne uključuje plovila, zrakoplove ili drugu prijevoznu opremu (CPC 633)	(1), (2) i (3): Nema ograničenja.
Usluge čišćenja zgrada (CPC 874)	(1), (2) i (3): Nema ograničenja.
Fotografske usluge (CPC 875)	(1), (2) i (3): Nema ograničenja.
Usluge pakiranja (CPC 876)	(1), (2) i (3): Nema ograničenja.
Usluge kreditnog izvješćivanja, usluge agencija za naplate (CPC 87901, 87902)	(1), (2) i (3): bez obveze.
Usluge odgovaranja na telefonske pozive (CPC 87903)	(1), (2) i (3): Nema ograničenja.
Usluge umnožavanja (CPC 87904)	(1), (2) i (3): Nema ograničenja.
Usluge pismenog i usmenog prevođenja (CPC 87905)	(1), (2) i (3): nema ograničenja, osim službenih prijevoda, službenih ovjera prijevoda i ovjerenih preslika službenih dokumenata na stranim jezicima koje smiju raditi samo službeni prevoditelji registrirani kod nadležnih čileanskih tijela.
Usluge sastavljanja popisa adresa i poštanske usluge (CPC 87906)	(1), (2) i (3): Nema ograničenja.
Usluge specijaliziranog oblikovanja (CPC 87907)	(1), (2) i (3): Nema ograničenja.
Ostale poslovne usluge koje nisu drugdje navedene (CPC 87909)	(1), (2) i (3): bez obveze.

Sektor ili podsektor	Ograničenja pristupa tržištu
Usluge tiskanja i izdavaštva (CPC 88442)	(1), (2) i (3): Nema ograničenja.
Kongresne usluge (CPC 87909)	(1), (2) i (3): Nema ograničenja.
Poštanske usluge (CPC 7511)	(1), (2) i (3): bez obveze.
Kurirske usluge (CPC 7512) Usluge koje se odnose na rukovanje ¹ poštanskim pošiljkama ² prema sljedećem popisu podsektora, bilo za strana ili domaća odredišta:	(1), (2) i (3): nema ograničenja, osim: ako u skladu s Uredbom (<i>Decreto Supremo</i>) br. 5037 od 4. studenoga 1960. Ministarstva unutarnjih poslova (<i>Ministerio del Interior</i>) i Uredbom sa snagom zakona (<i>Decreto con Fuerza de Ley</i>) br. 10 od 30. siječnja 1982. Ministarstva prometa i telekomunikacija (<i>Ministerio de Transporte y telecomunicaciones</i>) ili propisima koji ih zamijene Država Čile može putem Čileanskih pošta (<i>Empresa de Correos de Chile</i>) imati monopol nad prijemom, prijenosom i uručanjem poštanskim pošiljki (<i>objetos de correspondencia</i>). „Poštanske pošiljke” znači: pisma, obična ili s plaćenom poštarinom, poštanske razglednice, poslovni dokumenti, bilteni i tiskani materijali svih vrsta, uključujući tiskane materijale na Brailleovu pismu, uzorke robe, mala pakiranja do jednog kilograma i posebnu poštansku uslugu koja se sastoji od snimanja i dostave zvučnih poruka (<i>fonos pats</i>).
i. rukovanje adresiranim pisanim komunikacijama na svim vrstama fizičkih medija ³ , uključujući — usluge hibridne pošte, i — izravnu poštu;	
ii. rukovanje adresiranim pošiljkama i paketima ⁴ ;	

¹ Pojam „rukovanje” trebao bi obuhvaćati prijem (*admisión*), prijenos (*transporte*) i uručenje (*entrega*).

² „Poštanska pošiljka” odnosi se na pošiljke kojima rukuje bilo koji komercijalni operater, neovisno je li javan ili privat.

³ npr. pisma i razglednice

⁴ Ovdje su uključene knjige i katalozi.

Sektor ili podsektor	Ograničenja pristupa tržištu
iii. rukovanje adresiranim novinskim proizvodima ¹ ; iv. rukovanje pošiljkama navedenima pod točkama od i. do iii. kao preporučenom ili osiguranom poštom; v. usluge žurne dostave ² za pošiljke navedene pod točkama od i. do iii.; vi. rukovanje neadresiranim pošiljkama; i vii. ostale usluge koje nisu nigdje drugdje navedene.	
Međunarodne telekomunikacijske usluge na velike udaljenosti	(1), (2) i (3): Nema ograničenja.
Lokalne osnovne telekomunikacijske usluge i mreže, prijelazne telekomunikacijske usluge, dodatne telekomunikacijske usluge i ograničene telekomunikacijske usluge	(1), (2) i (3): Nema ograničenja.

¹ Revije, novine i časopisi.

² Usluge žurne dostave mogu uključivati, uz veću brzinu i pouzdanost, elemente dodane vrijednosti, kao što su preuzimanje na točki podrijetla, osobna dostava adresiranoj osobi, praćenje, mogućnost promjene odredišta i adresirane osobe u provozu i potvrda primitka.

Sektor ili podsektor	Ograničenja pristupa tržištu
Građevinske usluge (CPC 511, 512, 513, 514, 515, 516, 5117 i 518)	(1), (2) i (3): bez obveze.
Usluge posrednikâ (CPC 621)	(1), (2) i (3): Nema ograničenja.
Usluge veleprodaje (CPC 622, 61111, 6113 i 6121)	(1), (2) i (3): Nema ograničenja.
Usluge maloprodaje (CPC 632, 61111, 6113 i 6121)	(1), (2) i (3): Nema ograničenja.
Franšize (CPC 8929)	(1), (2) i (3): Nema ograničenja.
Usluge u području okoliša (CPC 940)	(1), (2) i (3): bez obveze, osim za savjetodavne usluge.
Obrazovne usluge (CPC 92)	(1), (2) i (3): bez obveze.
Zdravstvene usluge – bolničke usluge, usluge hitne pomoći, usluge zdravstvenih ustanova za stanovanje (CPC 93, 931, osim 9312, 93191 (dio), 9311, 93192, 93193, 93199)	(1), (2) i (3): bez obveze.
Zdravstvene i socijalne usluge, uključujući mirovinsko osiguranje	(1), (2) i (3): bez obveze.
Socijalne usluge, uključujući mirovinsko osiguranje	(1), (2) i (3): bez obveze.

Sektor ili podsektor	Ograničenja pristupa tržištu
Hoteli i restorani, uključujući pripremu i dostavu hrane i pića (CPC 641, 642 i 643)	(1), (2) i (3): Nema ograničenja.
Usluge putničkih agencija i turoperatora (CPC 74710)	(1), (2) i (3): Nema ograničenja.
Usluge turističkih vodiča (CPC 74720)	(1), (2) i (3): Nema ograničenja.
Usluge zabavnog sadržaja, uključujući usluge kazališta, glazbenih skupina koje nastupaju uživo i cirkusa (CPC 9619)	(1), (2) i (3): Nema ograničenja.
Knjižnice, arhivi, muzeji i ostale kulturne usluge (CPC 963)	(1), (2) i (3): Nema ograničenja.
Usluge zabavnog sadržaja, kazališta, glazbenih skupina koje nastupaju uživo i cirkusa (CPC 9619, 964 osim 96492)	(1), (2) i (3): bez obveze.
Usluge novinskih agencija (CPC 962)	(1), (2) i (3): bez obveze.
Sportske i druge rekreacijske usluge (CPC 9641)	(1), (2) i (3): nema ograničenja, osim što bi se od sportskih organizacija koje obavljaju profesionalne djelatnosti moglo tražiti da osnuju određenu vrstu pravne osobe. Osim toga, na temelju nacionalnog tretmana: (a) nije dopušteno sudjelovati s više od jednog tima u istoj kategoriji sportskog natjecanja; (b) mogu se donijeti posebni propisi o vlasničkom kapitalu sportskih poduzeća; i (c) može se odrediti zahtjev za najmanji iznos temeljnog kapitala.

Sektor ili podsektor	Ograničenja pristupa tržištu
Usluge kockanja i klađenja (CPC 96492)	(1), (2) i (3): bez obveze.
Ostale rekreacijske usluge koje nisu drugdje navedene (CPC 96499)	(1), (2) i (3): Nema ograničenja.
Usluge pomorskog prijevoza (CPC 721): Prijevoz putnika (CPC 7211)	(1) i (2): Nema ograničenja. (3): (a) Osnivanje registriranog trgovačkog društva za potrebe upravljanja flotom pod nacionalnom zastavom Čilea: bez obveze. (b) Ostali oblici komercijalne prisutnosti za pružanje usluga međunarodnog pomorskog prijevoza ¹ : Nema ograničenja.

„Ostali oblici komercijalne prisutnosti za pružanje usluga međunarodnog pomorskog prijevoza” znači sposobnost pružatelja usluga međunarodnog pomorskog prijevoza druge stranke da lokalno poduzimaju sve radnje kako bi svojim klijentima pružili djelomično ili potpuno integriranu uslugu prijevoza čiji je važan element pomorski prijevoz. Ta se obveza, međutim, ne smije tumačiti kao bilo kakvo ograničenje obveza preuzetih u okviru prekograničnog načina pružanja usluga.

Te radnje uključuju, među ostalim:

- (a) oglašavanje i prodaju usluga pomorskog prijevoza i povezanih usluga u izravnom kontaktu s klijentima, od izrade ponude do izdavanja računa, pri čemu te usluge izvodi ili nudi sam pružatelj usluga ili pružatelj usluga s kojima je prodavatelj usluge uspostavio trajne poslovne odnose;
- (b) nabavu, za vlastiti račun ili u ime klijenta (te preprodaju svojim klijentima), svih usluga prijevoza i povezanih usluga, uključujući usluge unutarnjeg prijevoza na bilo koji način, posebno unutarnjim plovnim putovima, cestom i željeznicom, potrebnih za pružanje integriranih usluga;
- (c) pripremanje dokumentacije za prijevoz, carinskih dokumenata ili drugih dokumenata povezanih s podrijetlom i vrstom robe koja se prevozi;
- (d) pružanje poslovnih informacija bilo kojim putem, uključujući računalne informacijske sustave i elektroničku razmjenu podataka (u skladu s odredbama ovog Sporazuma);
- (e) uspostavljanje svih poslovnih odnosa (uključujući sudjelovanje u kapitalu društva) s brogarskim agencijama s lokalnim poslovnim nastanom i imenovanje lokalno zaposlenog osoblja (ili, ako je riječ o stranom osoblju, u skladu s horizontalnim obvezama o kretanju osoblja); i
- (f) djelovanje u ime trgovačkih društava, organiziranje odlaska i dolaska broda u luku ili preuzimanje tereta kada je to potrebno.

Sektor ili podsektor	Ograničenja pristupa tržištu
Prijevoz tereta (CPC 7212) Iznajmljivanje/zakup plovila, uključujući posadu (CPC 7223) Održavanje i popravak plovila (CPC 8868) Usluge guranja i tegljenja (CPC 72140) Dodatne usluge pomorskog prijevoza (CPC 745) Usluge utovara i istovara (CPC 741) Usluge pohrane i skladištenja (CPC 742)	
Prijevoz unutarnjim plovnim putovima (CPC 722)	(1), (2) i (3): bez obveze.
Željeznički prijevoz i pomoćne usluge u željezničkom prijevozu	(1), (2) i (3): bez obveze.
Usluge cestovnog prijevoza: Prijevoz tereta (CPC 7123)	(1), (2) i (3): Nema ograničenja.

Sektor ili podsektor	Ograničenja pristupa tržištu
Usluge cestovnog prijevoza: Iznajmljivanje gospodarskih vozila s vozačem (CPC 71222 – Usluge iznajmljivanja osobnih automobila s vozačem)	(1), (2) i (3): Nema ograničenja.
Usluge cestovnog prijevoza: Održavanje i popravak opreme za cestovni prijevoz (CPC 6112 – Održavanje i popravak motornih vozila)	(1), (2) i (3): Nema ograničenja.
Usluge cestovnog prijevoza: Popratne usluge u cestovnom prijevozu (CPC 7441 – Usluge autobusnih kolodvora)	(1), (2) i (3): Nema ograničenja.
Pomoćne usluge u svim vrstama prijevoza: Usluge rukovanja teretom (CPC 741)	(1), (2) i (3): Nema ograničenja.
Pomoćne usluge u svim vrstama prijevoza: Usluge pohrane i skladištenja (CPC 742)	(1), (2) i (3): Nema ograničenja.
Pomoćne usluge u svim vrstama prijevoza: Usluge agencije za prijevoz tereta (CPC 748)	(1), (2) i (3): Nema ograničenja.

Sektor ili podsektor	Ograničenja pristupa tržištu
Prijevoz cjevovodima: prijevoz goriva i druge robe (CPC 7131)	(1), (2) i (3): nema ograničenja, osim što uslugu moraju pružiti pravne osobe osnovane u skladu s čileanskim pravom, a pružanje usluge može podlijevati koncesiji na temelju nacionalnog tretmana.
Usluge popravka i održavanja zrakoplova	(1): bez obveze. (2) i (3): Nema ograničenja.
Prodaja i oglašavanje usluga zračnog prijevoza	(1), (2) i (3): Nema ograničenja.
Usluge računalnih sustava rezervacija (CRS)	(1), (2) i (3): Nema ograničenja.
Zemaljske usluge	(1), (2) i (3): Nema ograničenja.
Usluge posebnog zračnog prijevoza	(1), (2) i (3): bez obveze.
Svemirski prijevoz i iznajmljivanje svemirskih letjelica	(1), (2) i (3): bez obveze.

IZVLAŠTENJE

Stranke potvrđuju da su suglasne u pogledu sljedećeg:

1. Izvlaštenje na temelju članka 17.19. može biti izravno ili neizravno i:
  - (a) izravno izvlaštenje nastaje ako je ulaganje nacionalizirano ili je na neki drugi način izravno izvlašteno službenim prijenosom vlasništva ili bezuvjetnom pljenidbom;
  - (b) neizravno izvlaštenje nastaje ako jedna ili više mjera stranke ima učinak jednakovrijedan izravnom izvlaštenju na način da se njima ulagatelju bitno uskraćuju temeljna obilježja vlasništva nad imovinom u koju je uložio, uključujući pravo na korištenje i raspolaganje svojim ulaganjem te uživanje u njemu, bez službenog prijenosa vlasništva ili bezuvjetne pljenidbe.
2. Za utvrđivanje čini li u određenoj situaciji mjera ili niz mjera stranke neizravno izvlaštenje potrebna je istraga pojedinačnih slučajeva koja se temelji na činjenicama u kojoj se, među ostalim, uzimaju u obzir sljedeći čimbenici:
  - (a) gospodarski učinak mjere ili niza mjera stranke, iako sama činjenica da mjera ili niz mjera stranke ima negativan učinak na gospodarsku vrijednost ulaganja ne znači da je došlo do neizravnog izvlaštenja;

(b) trajanje mjere ili niza mjera stranke; i

(c) narav mjere ili niza mjera stranke, uključujući njihov predmet, svrhu i kontekst.

3. Podrazumijeva se da nediskriminirajuće mjere stranke koje su osmišljene i primjenjuju se kako bi se ostvarili legitimni ciljevi politike, kao što su zaštita javnog zdravlja, socijalne usluge, obrazovanje, sigurnost, okoliš, uključujući klimatske promjene, javni moral, socijalna zaštita ili zaštita potrošača, privatnost i zaštita podataka ili promicanje i zaštita kulturne raznolikosti, ne predstavljaju neizravna izvlaštenja, osim ako je učinak mjere ili niza mjera toliko ozbiljan s obzirom na njihovu svrhu da je očito pretjeran.

PRIJENOSI ČILE¹

1. Neovisno o članku 17.20., Čile zadržava pravo Središnje banke Čilea (*Banco Central de Chile*) da zadrži ili donese mjere u skladu sa Zakonom 18.840, Ustavnim organskim zakonom o Središnjoj banci Čilea (*Ley 18.840, Ley Orgánica Constitucional del Banco Central de Chile*), Općim zakonom o bankama (*Ley General de Bancos*) i Zakonom o tržištu vrijednosnih papira br. 18.045 (*Ley de Mercado de Valores N°18.045*) kako bi se osigurali stabilnost valute i normalno funkcioniranje domaćih i stranih plaćanja. Takve mjere uključuju, među ostalim, utvrđivanje ograničenja tekućih plaćanja i prijenosa (kretanja kapitala) u Čile ili iz Čilea, kao i s njima povezane transakcije, kao što je zahtjev da depoziti, ulaganja ili krediti iz strane zemlje ili u stranu zemlju podliježu obveznoj pričuvi (*encaje*).

2. Neovisno o stavku 1. obvezna pričuva koju Središnja banka Čilea može primijeniti u skladu s člankom 49. N°2 Zakona br. 18.840, ne prelazi 30 % prenesenog iznosa i ne određuje se za razdoblje dulje od dvije godine.

---

¹ Podrazumijeva se da se ovaj Prilog primjenjuje na prijenose obuhvaćene člankom 17.20. i poglavljem 27.

SPORAZUMI IZMEĐU DRŽAVA ČLANICA

I ČILEA IZ ČLANKA 17.23

1. Sporazum između Belgijsko-luksemburške gospodarske unije i Republike Čilea o promicanju i uzajamnoj zaštiti ulaganja, sastavljen u Bruxellesu 15. srpnja 1992.;
2. Sporazum između Vlade Češke Republike i Vlade Republike Čilea o uzajamnom promicanju i zaštiti ulaganja, sklopljen u Pragu 24. travnja 1995.;
3. Sporazum između Vlade Kraljevine Danske i Vlade Republike Čilea o promicanju i uzajamnoj zaštiti ulaganja, sklopljen u Kopenhagenu 28. svibnja 1993.;
4. Sporazum između Savezne Republike Njemačke i Republike Čilea o promicanju i uzajamnoj zaštiti ulaganja, sklopljen u Santiagu de Chileu 21. listopada 1991.;
5. Sporazum između Vlade Helenske Republike i Vlade Republike Čilea o promicanju i uzajamnoj zaštiti ulaganja, sklopljen u Ateni 10. srpnja 1996.;

6. Sporazum između Kraljevine Španjolske i Republike Čilea o uzajamnoj zaštiti i promicanju ulaganja, sklopljen u Santiagu de Chileu 2. listopada 1991.;
7. Sporazum između Vlade Francuske Republike i Vlade Republike Čilea o uzajamnom promicanju i zaštiti ulaganja, sklopljen u Parizu 4. srpnja 1992.;
8. Sporazum između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Republike Čilea o uzajamnom promicanju i zaštiti ulaganja, sklopljen u Santiagu de Chileu 28. studenoga 1994.;
9. Sporazum između Vlade Republike Čilea i Vlade Talijanske Republike o promicanju i zaštiti ulaganja, sklopljen u Santiagu de Chileu 8. ožujka 1993.;
10. Sporazum između Republike Austrije i Republike Čilea o promicanju i uzajamnoj zaštiti ulaganja, sklopljen u Santiagu de Chileu 8. rujna 1997.;
11. Sporazum između Vlade Republike Poljske i Vlade Republike Čilea o uzajamnom promicanju i zaštiti ulaganja, sklopljen u Varšavi 5. srpnja 1995.;
12. Sporazum između Portugalske Republike i Republike Čilea o promicanju i uzajamnoj zaštiti ulaganja, sklopljen u Lisabonu 28. travnja 1995.;

13. Sporazum između Vlade Rumunjske i Vlade Republike Čilea o uzajamnom promicanju i zaštiti ulaganja, sklopljen u Bukureštu 4. srpnja 1995.;
  14. Sporazum između Vlade Republike Finske i Vlade Republike Čilea o promicanju i uzajamnoj zaštiti ulaganja, sklopljen u Helsinkiju 27. svibnja 1993.;
  15. Sporazum između Vlade Kraljevine Švedske i Vlade Republike Čilea o promicanju i uzajamnoj zaštiti ulaganja, sklopljen u Stockholmu 24. svibnja 1993.
-

JAVNI DUG

1. Nikakva pritužba o tome da se restrukturiranjem duga stranke krši obveza iz poglavlja 17. odjeljka C ne može se podnijeti, ili ako je već podnesena, razmatrati na temelju odjeljka D tog poglavlja ako je restrukturiranje dogovoreno u trenutku podnošenja pritužbe ili se o njemu postigne dogovor nakon podnošenja.
2. Neovisno o članku 17.30. i podložno stavku 1. ovog Priloga, ulagatelj druge stranke ne može podnijeti pritužbu na temelju poglavlja 17. odjeljka D da se restrukturiranjem duga stranke krši članak 17.9. ili 17.11.¹ ili obveza iz poglavlja 17. odjeljka C, osim ako je prošlo 270 dana od datuma kada je podnositelj zahtjeva podnio pisani zahtjev za savjetovanje u skladu s člankom 17.27.

---

¹ Podrazumijeva se da do kršenja članka 17.9. ili članka 17.11. ne dolazi samo zbog različitog postupanja koje stranka osigurava određenim kategorijama ulagatelja ili ulaganja na temelju različitog makroekonomskog učinka, na primjer radi izbjegavanja sistemskih rizika ili učinaka prelijevanja, ili na temelju prihvatljivosti za restrukturiranje duga.

3. Za potrebe ovog Priloga:

- (a) „dogovoreno restrukturiranje” znači restrukturiranje ili reprogramiranje duga stranke koje je provedeno i. izmjenom dužničkih instrumenata, kako je predviđeno u skladu s njihovim uvjetima, uključujući mjerodavno pravo, ili ii. zamjenom duga ili drugim sličnim postupkom u kojem su imatelji najmanje 66 % ukupnog iznosa glavnice nepodmirenog duga koji podliježe restrukturiranju, osim duga koji drži ta stranka ili subjekti u njezinu vlasništvu ili pod njezinom kontrolom, pristali na takvu zamjenu duga ili drugi postupak;
- (b) „primjenjivo pravo dužničkog instrumenta” znači pravni i regulatorni okvir koji se primjenjuje na dužnički instrument.

4. Podrazumijeva se da „dug stranke” uključuje, u slučaju stranke EU-a, dug vlade države članice na središnjoj, regionalnoj ili lokalnoj razini.

MEHANIZAM POSREDOVANJA ZA SPOROVE IZMEĐU ULAGATELJA I DRŽAVE

1. Pokretanje postupka
  - (a) Stranka u sporu u bilo kojem trenutku može zatražiti pokretanje postupka posredovanja. Takav se zahtjev u pisanom obliku šalje drugoj stranci u sporu. Ako se zahtjev odnosi na navodno kršenje odredaba iz članka 17.25. stavka 1. koje je počinilo tijelo stranke EU-a, a tuženik nije utvrđen u skladu s člankom 17.28., takav se zahtjev upućuje Europskoj uniji. Ako se zahtjev prihvati, u odgovoru se navodi hoće li Europska unija ili predmetna država članica biti stranka u postupku posredovanja¹.
  - (b) Stranka u sporu kojoj je takav zahtjev upućen razmatra zahtjev u dobroj namjeri te ga prihvaća ili odbija u pisanom obliku u roku od 20 radnih dana od dana primitka zahtjeva.

---

¹ Ako se zahtjev odnosi na navodno kršenje od strane Europske unije, podrazumijeva se da je stranka u postupku posredovanja Europska unija, a svaka predmetna država članica u potpunosti se uključuje u posredovanje. Ako se zahtjev odnosi isključivo na navodno kršenje od strane države članice, stranka u postupku posredovanja jest predmetna država članica, osim ako zatraži da Europska unija bude stranka.

2. Pravila o postupku posredovanja

- (a) Stranke u sporu nastoje postići sporazumno rješenje u roku od 90 dana od imenovanja posrednika. Do postizanja konačnog sporazuma stranke mogu razmotriti moguća privremena rješenja.
- (b) Sporazumna rješenja moraju biti javno dostupna. Međutim, objavljena verzija ne smije sadržavati informacije koje je stranka u sporu označila kao povjerljive ili zaštićene.

3. Povezanost s rješavanjem sporova

- (a) Postupak u okviru ovog mehanizma posredovanja ne služi kao osnova za postupke rješavanja sporova na temelju ovog Sporazuma ili nekog drugog sporazuma. Stranka u sporu u takvim se postupcima rješavanja sporova ne oslanja na sljedeće i ne iznosi sljedeće kao dokaz niti sudsko tijelo razmatra sljedeće:
  - i. stajališta koja je stranka u sporu zauzela u postupku posredovanja;
  - ii. činjenicu da je stranka u sporu izrazila svoju spremnost da prihvati rješenje za mjeru koja je predmet posredovanja; ili
  - iii. savjete ili prijedloge posrednika.

- (b) Mehanizmom posredovanja ne dovode se u pitanje prava i obveze stranaka i stranaka u sporu iz poglavlja 17. odjeljka D i poglavlja 38.
- (c) Osim ako se stranke u sporu dogovore drukčije i ne dovodeći u pitanje članak 17.27., svi su koraci postupka povjerljivi, uključujući savjete ili predložena rješenja. Stranka koja sudjeluje u postupku posredovanja može objaviti da je postupak u tijeku.

KODEKS PONAŠANJA ZA SUCE, ČLANOVE I POSREDNIKE

1. Područje primjene

Ovaj Kodeks ponašanja primjenjuje se na suca, člana žalbenog suda i kandidata te, *mutatis mutandis*, na posrednike, u skladu s poglavljem 17. odjeljkom D.

2. Definicije

Za potrebe ovog Kodeksa ponašanja:

- (a) „kandidat” znači fizička osoba koju se razmatra za imenovanje sucem ili članom žalbenog suda, ali koja još nije potvrđena u toj ulozi;
- (b) „*ex parte* komunikacija” znači svaka komunikacija suca ili člana žalbenog suda sa strankom u sporu, njezinim pravnim savjetnikom, članom društva kćeri ili drugom povezanom osobom u vezi s postupkom pred sudom ili žalbenim sudom, bez prisutnosti ili znanja druge stranke u sporu ili njezina pravnog savjetnika;
- (c) „sudac” znači fizička osoba koja je imenovana na prvostupanjski sud; i

(d) „član žalbenog suda” znači fizička osoba koja je imenovana na žalbeni sud.

3. Neovisnost i nepristranost

(a) Suci i članovi žalbenog suda neovisni su i nepristrani.

(b) Podstavak (a) uključuje sljedeće obveze:

- i. na njih ne smije utjecati odanost stranci u sporu ili bilo kojoj drugoj osobi ili subjektu;
- ii. ne smiju primati upute ni od koje vlade, organizacije ili osobe o bilo kojem pitanju koje se razmatra u postupku pred sudom ili žalbenim sudom;
- iii. na njih ne smije utjecati bilo koji prošli, sadašnji ili budući financijski, poslovni, profesionalni ili osobni odnos;
- iv. ne smiju iskorištavati svoj položaj kako bi poboljšali bilo koji financijski ili osobni interes koji bi mogli imati u odnosu na stranku u sporu ili ishod postupka pred sudom ili žalbenim sudom;
- v. ne smiju preuzimati nikakvu funkciju ili prihvatiti bilo kakve koristi koje bi mogle utjecati na obavljanje njihovih dužnosti; ili

vi. ne smiju poduzimati radnje kojima se stvara dojam nedostatka neovisnosti ili nepristranosti.

4. Ograničenje višestrukih uloga

- (a) Sudac ili član žalbenog suda ne smije obnašati nikakve političke ili administrativne funkcije. Sudac ili član žalbenog suda ne smije obavljati nikakvu drugu profesionalnu djelatnost koja je nespojiva s obvezom neovisnosti i nepristranosti ili sa zahtjevima mandata. Konkretno, sudac ili član žalbenog suda ne smije djelovati kao pravni savjetnik ili vještak kojeg je imenovala stranka ili svjedok u drugom postupku u skladu s člankom 17.36. stavkom 1.
- (b) Sudac ili član žalbenog suda prijavljuje sve druge funkcije ili zanimanja Zajedničkom odboru i predsjedniku suda ili predsjedniku žalbenog suda, ovisno o slučaju. Svako pitanje u vezi s točkom (a) rješava predsjednik suda ili predsjednik žalbenog suda.
- (c) Bivši sudac ili član žalbenog suda ne smije se ni na koji način uključiti ni u koji postupak pred sudom ili žalbenim sudom koji je bio u tijeku tijekom njegova mandata.
- (d) Bivši sudac ili član žalbenog suda ne smije djelovati kao pravni savjetnik odnosno kao vještak ili svjedok kojeg je imenovala stranka ni u kojem postupku pred sudom ili žalbenim sudom u razdoblju od tri godine nakon isteka svojeg mandata.

5. Dužnost pažnje

Sudac ili član žalbenog suda obavlja dužnosti u okviru te funkcije savjesno i u skladu s mandatom.

6. Integritet i stručnost

(a) Sudac ili član žalbenog suda:

- i. dužan je provoditi postupke kompetentno i u skladu s visokim standardima integriteta, pravednosti i uzajamnog poštovanja;
- ii. posjeduje potrebnu stručnost i vještine te ulaže sve razumne napore kako bi održao razinu znanja odnosno povećao znanje, vještine i kvalitete potrebne za obavljanje svoje dužnosti; i
- iii. ne smije delegirati donošenje odluka koje je u njegovoj nadležnosti.

7. *Ex parte* komunikacija

Zabranjena je komunikacija *ex parte*, osim ako je to dopušteno mjerodavnim pravilima o rješavanju sporova.

8. Povjerljivost

- (a) Osim ako je to dopušteno mjerodavnim pravilima o rješavanju sporova, sudac, član žalbenog suda ili bivši sudac ili član žalbenog suda ne smije:
- i. otkrivati ili upotrebljavati informacije koje se odnose na postupak ili do kojih je došao u vezi s postupkom pred sudom ili žalbenim sudom;
  - ii. otkrivati nijedan nacrt odluke pripremljen u postupku pred sudom ili žalbenim sudom;
ili
  - iii. otkrivati sadržaj vijećanja u postupku pred sudom ili žalbenim sudom.
- (b) Osim ako je to dopušteno primjenjivim pravilima o rješavanju sporova, sudac ili član žalbenog suda ne komentira odluku donesenu u postupku pred sudom ili žalbenim sudom, a bivši sudac ili član žalbenog suda ne komentira odluku donesenu u postupku pred sudom ili žalbenim sudom u razdoblju od tri godine nakon isteka svojeg mandata.
- (c) Obveze utvrđene u ovom stavku ne primjenjuju se ako i u mjeri u kojoj je sudac ili član žalbenog suda, ili bivši sudac ili član žalbenog suda, pravno obvezan otkriti informacije na sudu ili drugom nadležnom tijelu ili ako mora otkriti takve informacije kako bi zaštitio ili ostvario svoja zakonska prava ili u vezi sa sudskim postupkom na sudu ili pred drugim nadležnim tijelom.

9. Obveze otkrivanja informacija

- (a) Kandidat i sudac ili član žalbenog suda dužan je otkriti sve okolnosti koje bi mogle izazvati opravdane sumnje u njegovu neovisnost ili nepristranost.
- (b) Neovisno o tome je li to propisano točkom (a), kandidat otkriva sve postupke u koje je trenutačno uključen ili je bio uključen u posljednjih pet godina kao arbitar, pravni savjetnik, vještak ili svjedok.
- (c) Neovisno o tome je li to propisano točkom (a), sudac ili član žalbenog suda otkriva sljedeće informacije u vezi s postupkom u kojem odlučuje ili se očekuje da će odlučivati:
- i. svaki financijski, poslovni, profesionalni ili bliski osobni odnos u posljednjih pet godina:
- (A) sa strankom u sporu u predmetnom postupku;
- (B) s pravnim savjetnikom stranke u sporu;
- (c) s vještakom ili svjedokom u postupku; ili

(D) s osobama ili subjektima za koje stranka u sporu utvrdi da su povezani ili da imaju izravan ili neizravan interes u ishod postupka, uključujući treću stranu koja osigurava financiranje; i

ii. bilo kakav financijski ili osobni interes u:

(A) ishod postupka;

(B) svaki drugi postupak koji se odnosi na istu mjeru; ili

(c) svaki drugi postupak koji uključuje stranku u sporu ili osobu ili subjekt za koje je stranka u sporu utvrdila da su povezani.

(d) Za potrebe točaka (a), (b) i (c), kandidat i sudac ili član žalbenog suda poduzimaju sve razumne radnje kako bi saznali za takve okolnosti ili informacije.

(e) Kandidat o tome obavješćuje Zajednički odbor prije nego što bude potvrđen za suca ili člana žalbenog suda.

- (f) Sudac ili član žalbenog suda otkriva informacije u skladu s primjenjivim pravilima o rješavanju sporova čim sazna za okolnosti i informacije iz podstavaka (a) i (c). Otkrivene se informacije prema potrebi dostavljaju predsjedniku suda ili predsjedniku žalbenog suda. Sudac ili član žalbenog suda ima trajnu obvezu daljnjeg otkrivanja informacija na temelju novih ili novootkrivenih okolnosti i informacija.
- (g) Kandidat, sudac i član žalbenog suda trebao bi se odlučiti za otkrivanja informacija ako nije siguran u to hoće li se informacije otkriti.
- (h) Činjenica neotkrivanja sama po sebi ne dokazuje nužno nedostatak neovisnosti ili nepristranosti.

10. Usklađenost s Kodeksom

Usklađenost s ovim Kodeksom uređena je pravilima iz odjeljka D poglavlja 17.

POSLOVNI POSJETITELJI U SVRHU OSNIVANJA POSLOVNE JEDINICE, OSOBE
PREMJESTENE UNUTAR DRUŠTVA, ULAGATELJI I POSLOVNI POSJETITELJI U
KRATKOROČNOM POSJETU

1. Sve postojeće nesukladne mjere navedene u ovom Prilogu mogu se zadržati, nastaviti primjenjivati, odmah obnoviti ili izmijeniti, pod uvjetom da se izmjenom ne smanjuje sukladnost takve mjere s člancima 19.3. i 19.4., kakva je postojala neposredno prije izmjene.
2. Članci 19.3. i 19.4. ne primjenjuju se na postojeće nesukladne mjere navedene u ovom Prilogu u mjeri u kojoj su nesukladne.
3. Uz nesukladne mjere navedene u ovom Prilogu, svaka stranka može donositi ili provoditi mjeru koja se odnosi na zahtjeve u pogledu kvalifikacija, postupke u vezi s kvalifikacijama, tehničke norme, zahtjeve za izdavanje dozvola ili postupke izdavanja dozvola, a koja ne predstavlja ograničenje u smislu članaka 19.3. i 19.4. Te mjere mogu uključivati obvezu pribavljanja dozvole, pribavljanja priznanja kvalifikacija u reguliranim sektorima ili polaganja posebnih ispita, kao što su jezični ispiti, ispunjavanja uvjeta za članstvo u određenoj profesiji, kao što je članstvo u strukovnoj organizaciji, ili bilo koji nediskriminirajući drugi zahtjev prema kojima nije dopušteno obavljati određene djelatnosti u zaštićenim zonama ili područjima. Iako nisu navedene u ovom Prilogu, takve se mjere i dalje primjenjuju.

4. Rasporedi u stavcima 7. i 8. ovog Priloga primjenjuju se samo na državno područje Čilea i područje stranke EU-a u skladu s člankom 41.2. i relevantni su samo u kontekstu trgovinskih odnosa između stranke EU-a i Čilea. Ti rasporedi ne utječu na prava i obveze država članica na temelju prava Europske unije.

5. Podrazumijeva se da obveza stranke EU-a da odobri nacionalni tretman ne podrazumijeva zahtjev da se na fizičke ili pravne osobe iz Čilea tretman odobren u državi članici, u skladu s Ugovorom o funkcioniranju Europske unije ili bilo kojom mjerom donesenom u skladu s tim ugovorom, uključujući njihovu provedbu u državi članici, proširi na:

- (a) fizičke osobe ili osobe s boravištem u drugoj državi članici; ili
- (b) pravne osobe koje su osnovane ili organizirane u skladu s pravom druge države članice ili Europske unije i čije se registrirano sjedište, središnja uprava ili glavno mjesto poslovanja nalazi u stranci EU-u.

6. U sljedećim stavcima upotrebljavaju se sljedeće pokrate:

AT Austrija

BE Belgija

BG Bugarska

CY Cipar

CZ Češka

DE Njemačka

DK Danska

EE Estonija

EL Grčka

ES Španjolska

EU Europska unija, uključujući sve njezine države članice

FI Finska

FR Francuska

HR Hrvatska

HU Mađarska

IE Irska

IT Italija

LT Litva

LU Luksemburg

LV Latvija

MT Malta

NL Nizozemska

PL Poljska

PT Portugal

RO Rumunjska

SE Švedska

SI Slovenija

SK Slovačka

7. Nesukladne su mjere stranke EU-a:

Poslovni posjetitelji u svrhu osnivanja poslovne jedinice

Svi sektori	<p>AT, CZ: Poslovni posjetitelj u svrhu osnivanja poslovne jedinice mora raditi za poduzeće koje nije neprofitna organizacija jer u protivnom: bez obveze.</p> <p>SK: Poslovni posjetitelj u svrhu osnivanja poslovne jedinice mora raditi za poduzeće koje nije neprofitna organizacija jer u protivnom: bez obveze. obvezna je radna dozvola, uključujući ispitivanje gospodarskih potreba.</p> <p>CY: dopušteno trajanje privremenog boravka: najviše 90 dana tijekom bilo kojeg razdoblja od dvanaest mjeseci. Poslovni posjetitelj u svrhu osnivanja poslovne jedinice mora raditi za poduzeće koje nije neprofitna organizacija jer u protivnom: bez obveze.</p>
-------------	--

Osobe premještene unutar društva

Svi sektori	<p>AT, CZ, SK: osobe premještene unutar društva moraju biti zaposlene u poduzeću koje nije neprofitna organizacija jer u protivnom: bez obveze.</p> <p>FI: rukovodeće osoblje mora biti zaposleno u poduzeću koje nije neprofitna organizacija.</p> <p>HU: fizičke osobe koje su bile partner u poduzeću ne mogu se premještati kao osobe premještene unutar društva.</p> <p>Pripravnici</p> <p>AT, CZ, DE, FR, ES, HU, LT: osposobljavanje pripravnika mora biti povezano sa stečenom sveučilišnom diplomom.</p>
-------------	---

Poslovni posjetitelji u kratkoročnom posjetu

Svi poslovni posjetitelji u kratkoročnom posjetu	<p>CY, DK, HR: ako poslovni posjetitelj u kratkoročnom posjetu pruža usluge, obvezna je radna dozvola, uključujući ispitivanje gospodarskih potreba.</p> <p>LV: za obavljanje poslova ili djelatnosti na temelju ugovora obvezna je radna dozvola.</p> <p>MT: obvezna je radna dozvola. Nisu provedena ispitivanja gospodarskih potreba.</p> <p>SI: jedinstvena boravišna i radna dozvola potrebna je za pružanje usluga u razdoblju duljem od 14 dana i za određene aktivnosti (istraživanje i dizajn; seminari za osposobljavanje; kupnja; komercijalne transakcije; pismeno i usmeno prevođenje). Ispitivanje gospodarskih potreba nije potrebno.</p> <p>SK: za pružanje usluge na državnom području Slovačke dulje od sedam dana u mjesecu ili 30 dana u kalendarskoj godini obvezna je radna dozvola, uključujući ispitivanje gospodarskih potreba.</p>
Instalateri i osoblje za održavanje	<p>AT: obvezna je radna dozvola, uključujući ispitivanje gospodarskih potreba. Fizičke osobe koje osposobljavaju radnike za pružanje usluga i koje posjeduju specijalizirano znanje oslobođene su obveze ispitivanja gospodarskih potreba.</p> <p>CY: radna dozvola obvezna je za više od sedam dana u mjesecu ili 30 dana u kalendarskoj godini.</p> <p>CZ: radna dozvola obvezna je ako rad traje dulje od sedam uzastopnih kalendarskih dana ili ukupno 30 dana u kalendarskoj godini.</p> <p>ES: obvezna je radna dozvola. Instalateri te osoblje za popravak i održavanje moraju biti zaposleni kod pravne osobe koja dobavlja robu ili pruža uslugu ili poduzeća koje je član iste grupe kao matična pravna osoba, i to najmanje tri mjeseca koja neposredno prethode danu podnošenje zahtjeva za ulazak, te moraju imati najmanje tri godine odgovarajućeg stručnog iskustva, ako je to primjenjivo, stečenog nakon punoljetnosti.</p> <p>FI: ovisno o djelatnosti, može biti obvezna boravišna dozvola.</p> <p>SE: obvezna je radna dozvola, osim za i. fizičke osobe koje sudjeluju u osposobljavanju, ispitivanju, pripremi ili dovršavanju isporuka ili u sličnim aktivnostima u okviru poslovne transakcije ili ii. instalatere ili tehničke instruktore povezano s hitnom instalacijom ili popravkom strojeva do dva mjeseca, u kontekstu hitne situacije. Nije obvezno ispitivanje gospodarskih potreba.</p>

Ulagatelji

Svi sektori:	<p>AT: ispitivanje gospodarskih potreba.</p> <p>CY: boravak od najviše 90 dana unutar bilo kojeg šestomjesečnog razdoblja.</p> <p>CZ, SK: radna dozvola, uključujući ispitivanje gospodarskih potreba, obvezna je za ulagatelje koji su zaposleni u poduzeću.</p> <p>DK: boravak od najviše 90 dana unutar bilo kojeg šestomjesečnog razdoblja. Ako ulagatelj želi osnovati poduzeće u Danskoj kao samozaposlena osoba, obvezna je radna dozvola.</p> <p>FI: ulagatelji moraju biti zaposleni u poduzeću koje nije neprofitna organizacija na položaju srednje ili glavne uprave.</p> <p>HU: boravak od najviše 90 dana ako ulagatelj nije zaposlen u poduzeću u Mađarskoj. Ispitivanje gospodarskih potreba potrebno je ako je ulagatelj zaposlen u poduzeću u Mađarskoj.</p> <p>IT: ispitivanje gospodarskih potreba potrebno je ako ulagatelj nije zaposlen u poduzeću.</p> <p>LT, NL, PL: kategorija ulagatelja nije priznata u pogledu fizičkih osoba koje predstavljaju ulagatelja.</p> <p>LV: za fazu prije ulaganja najdulje trajanje boravka ograničeno je na 90 dana unutar bilo kojeg šestomjesečnog razdoblja. Produljenje u fazi nakon ulaganja na godinu dana, podložno kriterijima iz nacionalnog zakonodavstva, kao što su područje i iznos ulaganja.</p> <p>SE: obvezna je radna dozvola ako se ulagatelj smatra zaposlenim.</p>
--------------	---

8. Nesukladne su mjere Čilea sljedeće:

Poslovni posjetitelji u svrhu osnivanja poslovne jedinice

Svi sektori	Nema ograničenja
-------------	------------------

Osobe premještene unutar društva

Svi sektori	Nema ograničenja
-------------	------------------

Poslovni posjetitelji u kratkoročnom posjetu

Svi sektori	Nema ograničenja
-------------	------------------

Ulagatelji:

Svi sektori	Nema ograničenja
-------------	------------------

Djelatnosti koje smiju obavljati poslovni posjetitelji stranke EU-a u kratkoročnom posjetu, pod uvjetom da njihovo glavno mjesto poslovanja, stvarno mjesto isplate primitaka i glavno mjesto obračuna dobiti ostanu izvan Čilea, jesu:

- (a) sudjelovanje na sastancima ili konferencijama ili savjetovanje s poslovnim kolegama;
- (b) primanje narudžbi ili pregovaranje o ugovorima s poduzećem koje se nalazi u Čileu, ali koje ne prodaje robu i ne pruža usluge široj javnosti;
- (c) provođenje poslovnih savjetovanja u vezi s osnivanjem, širenjem ili likvidacijom poduzeća ili ulaganjem u Čileu; ili
- (d) instaliranje, popravak ili održavanje opreme ili strojeva, pružanje usluga ili osposobljavanje radnika za pružanje usluga, u skladu s jamstvom ili drugim ugovorom o uslugama povezanim s prodajom ili najmom takve opreme ili strojeva, tijekom trajanja jamstva ili ugovora o uslugama.

UGOVORNI PRUŽATELJI USLUGA I SAMOSTALNI DJELATNICI

1. Stranke dopuštaju ugovornim pružateljima usluga ili neovisnim stručnjacima druge stranke da pružaju usluge na njihovim državnim područjima putem prisutnosti fizičkih osoba, u skladu s člankom 19.5., za sektore navedene u ovom Prilogu i podložno primjenjivim ograničenjima.
2. Popisi u stavcima 11. i 12. sastoje se od sljedećih elemenata:
  - (a) prvi stupac u kojem se navodi sektor ili podsektor za koji je kategorija ugovornih pružatelja usluga i neovisnih stručnjaka liberalizirana; i
  - (b) drugi stupac u kojem su opisana primjenjiva ograničenja.
3. Osim popisa rezervi iz ovog Priloga, svaka stranka može donositi ili provoditi mjeru koja se odnosi na zahtjeve u pogledu kvalifikacija, postupke u vezi s kvalifikacijama, tehničke norme, zahtjeve za izdavanje dozvola ili postupke izdavanja dozvola koja ne predstavlja ograničenje u smislu članka 19.5. Te mjere mogu uključivati obvezu pribavljanja dozvole, pribavljanja priznanja kvalifikacija u reguliranim sektorima ili polaganja posebnih ispita, kao što su jezični ispiti, ispunjavanja uvjeta za članstvo u određenoj profesiji, kao što je članstvo u strukovnoj organizaciji, ili bilo koji drugi nediskriminirajući zahtjev prema kojem nije dopušteno obavljati određene djelatnosti u zaštićenim zonama ili područjima. Iako nisu navedene u ovom Prilogu, takve se mjere i dalje primjenjuju.

4. Stranke ne preuzimaju nikakve obveze za ugovorne pružatelje usluga i neovisne stručnjake u području gospodarskih djelatnosti koje nisu uvrštene na popis u ovom Prilogu.

5. U sektorima u kojima se primjenjuju ispitivanja gospodarskih potreba, njihovi glavni kriteriji bit će procjena:

(a) za Čile, relevantnog stanja na tržištu u Čileu; i

(b) za stranku EU, relevantnog stanja na tržištu u državi članici ili regiji u kojoj će se usluga pružati, među ostalim u pogledu broja pružatelja usluga koji već pružaju uslugu u trenutku procjene i u pogledu utjecaja na te pružatelje.

6. Rasporedi u stavcima 11. i 12. ovog Priloga primjenjuju se samo na državno područje Čilea i područje stranke EU-a u skladu s člankom 41.2. i relevantni su samo u kontekstu trgovinskih odnosa između stranke EU-a i Čilea. Ti rasporedi ne utječu na prava i obveze država članica na temelju prava Europske unije.

7. Podrazumijeva se da obveza stranke EU-a da odobri nacionalni tretman ne podrazumijeva zahtjev da se na fizičke ili pravne osobe iz Čilea tretman odobren u državi članici, u skladu s Ugovorom o funkcioniranju Europske unije ili bilo kojom mjerom donesenom u skladu s tim Ugovorom, uključujući njihovu provedbu u državama članicama, proširi na:

(a) fizičke osobe ili osobe s boravištem u drugoj državi članici; ili

(b) pravne osobe koje su osnovane ili organizirane u skladu s pravom druge države članice ili Europske unije i čije se registrirano sjedište, središnja uprava ili glavno mjesto poslovanja nalazi u stranci EU-u.

8. U popisima u nastavku upotrebljavaju se sljedeće pokrate:

AT Austrija

BE Belgija

BG Bugarska

CY Cipar

CZ Češka

DE Njemačka

DK Danska

EE Estonija

EL Grčka

ES Španjolska

EU Europska unija, uključujući sve njezine države članice

FI Finska

FR Francuska

HR Hrvatska

HU Mađarska

IE Irska

IT Italija

LT Litva

LU Luksemburg

LV Latvija

MT Malta

NL Nizozemska

PL Poljska

PT Portugal

RO Rumunjska

SE Švedska

SI Slovenija

SK Slovačka

UPU Pružatelji ugovornih usluga

NS Neovisni stručnjaci

Pružatelji ugovornih usluga

9. Podložno popisu rezervi iz stavaka 11. i 12. ovog Priloga, stranke preuzimaju obveze u skladu s člankom 19.5. u pogledu ugovornih pružatelja usluga u sljedećim sektorima ili podsektorima:

- (a) pravne usluge za pravno savjetovanje u vezi s međunarodnim javnim pravom i pravom matične države;
- (b) računovodstvene i knjigovodstvene usluge;

- (c) usluge poreznog savjetovanja;
- (d) arhitektonske usluge te usluge urbanističkog planiranja i krajobrazne arhitekture;
- (e) inženjerske usluge i usluge integriranog inženjerstva;
- (f) medicinske i stomatološke usluge;
- (g) veterinarske usluge;
- (h) usluge primalja;
- i. usluge medicinskih sestara, fizioterapeuta i pomoćnog medicinskog osoblja;
- (j) računalne i srodne usluge;
- (k) usluge istraživanja i razvoja;
- (l) usluge oglašavanja;
- (m) istraživanje tržišta i ispitivanje javnog mnijenja;
- (n) usluge savjetovanja u pogledu upravljanja;

- (o) usluge povezane sa savjetovanjem u pogledu upravljanja;
- (p) usluge tehničkog ispitivanja i analize;
- (q) srodne usluge znanstvenog i tehničkog savjetovanja;
- (r) rudarstvo;
- (s) održavanje i popravak plovila;
- (t) održavanje i popravak opreme za željeznički prijevoz;
- (u) održavanje i popravak motornih vozila, motocikala, motornih sanjki i opreme za cestovni prijevoz;
- v. održavanje i popravak zrakoplova i njihovih dijelova;
- (w) održavanje i popravak metalnih proizvoda, (neuredskih) strojeva, (neprijevozne i neuredske) opreme te predmeta za osobnu upotrebu i kućanstvo;
- (x) usluge pismenog i usmenog prevođenja;
- (y) telekomunikacijske usluge;

- (z) poštanske i kurirske usluge;
- (aa) graditeljstvo i povezane inženjerske usluge;
- (bb) usluge istraživanja lokacije;
- (cc) usluge u području visokog obrazovanja;
- (dd) usluge povezane s poljoprivredom, lovom i šumarstvom;
- (ee) usluge u području okoliša;
- (ff) osiguranje i usluge povezane s osiguranjem (savjetodavne i konzultantske usluge);
- (gg) ostale financijske usluge (savjetodavne i konzultantske usluge);
- (hh) ostale financijske usluge navedene u Prilogu 25. – samo za Čile;
- ii. savjetodavne i konzultantske usluge u području prometa;
- (jj) usluge putničkih agencija i turoperatora;
- (kk) usluge turističkih vodiča;
- (ll) savjetodavne i konzultantske usluge u području proizvodnje.

Neovisni stručnjaci

10. Podložno popisu rezervi iz stavaka 11. i 12. ovog Priloga, stranke preuzimaju obveze u skladu s člankom 19.5. u pogledu neovisnih stručnjaka u sljedećim sektorima ili podsektorima:

- (a) pravne usluge za pravno savjetovanje u vezi s međunarodnim javnim pravom i pravom matične države;
- (b) arhitektonske usluge te usluge urbanističkog planiranja i krajobrazne arhitekture;
- (c) inženjerske usluge i usluge integriranog inženjerstva;
- (d) računalne i srodne usluge;
- (e) usluge istraživanja i razvoja;
- (f) istraživanje tržišta i ispitivanje javnog mnijenja;
- (g) usluge savjetovanja u pogledu upravljanja;
- (h) usluge povezane sa savjetovanjem u pogledu upravljanja;

- i. rudarstvo;
- (j) usluge pismenog i usmenog prevođenja;
- (k) telekomunikacijske usluge;
- (l) poštanske i kurirske usluge;
- (m) usluge u području visokog obrazovanja;
- (n) usluge povezane s osiguranjem (savjetodavne i konzultantske usluge);
- (o) ostale financijske usluge (savjetodavne i konzultantske usluge);
- (p) ostale financijske usluge navedene u Prilogu 25. – samo za Čile;
- (q) savjetodavne i konzultantske usluge u području prometa;
- (r) savjetodavne i konzultantske usluge u području proizvodnje.

11. Stranka EU ima sljedeće rezerve:

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
Svi sektori	<p>UPU:</p> <p>EU: Broj osoba obuhvaćenih ugovorom o uslugama ne smije biti veći nego što je potrebno za ispunjenje ugovora, kako se to zahtijeva zakonima i propisima stranke u kojoj se usluga pruža.</p>
Pravne usluge za pravno savjetovanje u vezi s međunarodnim javnim pravom i pravom matične jurisdikcije (CPC 861 (dio))	<p>UPU:</p> <p>U AT, BE, CY, DE, EE, EL, ES, FR, HR, IE, IT, LU, NL, PL, PT, SE: Nema ograničenja.</p> <p>U BG, CZ, DK, FI, HU, LT, LV, MT, RO, SI, SK: ispitivanje gospodarskih potreba.</p> <p>NS:</p> <p>U AT, CY, DE, EE, FR, HR, IE, LU, LV, NL, PL, PT, SE: Nema ograničenja.</p> <p>U BE, BG, CZ, DK, EL, ES, FI, HU, IT, LT, MT, RO, SI, SK: ispitivanja gospodarskih potreba.</p>
Računovodstvene i knjigovodstvene usluge (CPC 86212 osim „usluge revizije”, 86213, 86219 i 86220)	<p>UPU:</p> <p>U AT, BE, DE, EE, ES, HR, IE, IT, LU, NL, PL, PT, SI, SE: Nema ograničenja.</p> <p>U BG, CZ, CY, DK, EL, FI, FR, HU, LT, LV, MT, RO, SK: ispitivanje gospodarskih potreba.</p> <p>NS:</p> <p>EU: bez obveze.</p>

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
Usluge poreznog savjetovanja (CPC 863) ¹	<p>UPU:</p> <p>U AT, BE, DE, EE, ES, FR, HR, IE, IT, LU, NL, PL, SI, SE: Nema ograničenja.</p> <p>U BG, CZ, CY, DK, EL, FI, HU, LT, LV, MT, RO, SK: ispitivanje gospodarskih potreba.</p> <p>U PT: bez obveze.</p> <p>NS:</p> <p>EU: bez obveze.</p>
Arhitektonske usluge te usluge urbanističkog planiranja i krajobrazne arhitekture (CPC 8671 i 8674)	<p>UPU:</p> <p>U BE, CY, EE, ES, EL, FR, HR, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Nema ograničenja.</p> <p>U FI: nema ograničenja, osim: fizička osoba mora dokazati da posjeduje posebna znanja relevantna za uslugu koja se pruža.</p> <p>U BG, CZ, DE, HU, LT, LV, RO, SK: ispitivanje gospodarskih potreba.</p> <p>U DK: ispitivanje gospodarskih potreba osim za privremeni boravak UPU-a do tri mjeseca.</p> <p>U AT: samo usluge planiranja, pod uvjetom: ispitivanje gospodarskih potreba.</p> <p>NS:</p> <p>U CY, DE, EE, EL, FR, HR, IE, LU, LV, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Nema ograničenja.</p> <p>U FI: nema ograničenja, osim: fizička osoba mora dokazati da posjeduje posebna znanja relevantna za uslugu koja se pruža.</p> <p>U BE, BG, CZ, DK, ES, HU, IT, LT, RO, SK: ispitivanje gospodarskih potreba.</p> <p>U AT: samo usluge planiranja, pod uvjetom: ispitivanje gospodarskih potreba.</p>

¹ Ne uključuju usluge pravnog savjetovanja i pravnog zastupanja u poreznim pitanjima koje su obuhvaćene pravnim uslugama u skladu s međunarodnim javnim pravom i pravom matične jurisdikcije.

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
<p>Usluge inženjerstva i integrirane inženjerske usluge (CPC 8672 i 8673)</p>	<p>UPU:</p> <p>U BE, CY, EE, ES, EL, FR, HR, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Nema ograničenja.</p> <p>U FI: nema ograničenja, osim: fizička osoba mora dokazati da posjeduje znanje relevantno za uslugu koja se pruža.</p> <p>U BG, CZ, DE, HU, LT, LV, RO, SK: ispitivanje gospodarskih potreba.</p> <p>U DK: ispitivanje gospodarskih potreba osim za privremeni boravak UPU-a do tri mjeseca.</p> <p>U AT: samo usluge planiranja, pod uvjetom: ispitivanje gospodarskih potreba.</p> <p>NS:</p> <p>U CY, DE, EE, EL, FR, HR, IE, LU, LV, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Nema ograničenja.</p> <p>U FI: nema ograničenja, osim: fizička osoba mora dokazati da posjeduje znanje relevantno za uslugu koja se pruža.</p> <p>U BE, BG, CZ, DK, ES, HU, IT, LT, RO, SK: ispitivanje gospodarskih potreba.</p> <p>U AT: samo usluge planiranja, pod uvjetom: ispitivanje gospodarskih potreba.</p>
<p>Medicinske usluge (uključujući psihologe) i stomatološke usluge (CPC 9312 i 85201 (dio))</p>	<p>UPU:</p> <p>U SE: Nema ograničenja.</p> <p>U CY, CZ, DE, DK, EE, ES, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SI: ispitivanje gospodarskih potreba.</p> <p>U FR: ispitivanje gospodarskih potreba, osim za psihologe, u odnosu na koje: bez obveze.</p> <p>U AT: bez obveze, osim za usluge psihologa i stomatologa, u odnosu na koje: ispitivanje gospodarskih potreba.</p> <p>U BE, BG, EL, FI, HR, HU, LT, LV, SK: bez obveze.</p> <p>NS:</p> <p>EU: bez obveze.</p>

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
Veterinarske usluge (CPC 932)	UPU: U SE: Nema ograničenja. U CY, CZ, DE, DK, EE, EL, ES, FI, FR, IE, IT, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SI: ispitivanje gospodarskih potreba. U AT, BE, BG, HR, HU, LV, SK: bez obveze. NS: EU: bez obveze.
Usluge primalja (CPC 93191 (dio))	UPU: U IE, SE: Nema ograničenja. U AT, CY, CZ, DE, DK, EE, EL, ES, FR, IT, LT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SI: ispitivanje gospodarskih potreba. U BE, BG, FI, HR, HU, SK: bez obveze. NS: EU: bez obveze.
Usluge medicinskih sestara, fizioterapeuta i paramedicinskog osoblja (CPC 93191 (dio))	UPU: U IE, SE: Nema ograničenja. U AT, CY, CZ, DE, DK, EE, EL, ES, FR, IT, LT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SI: ispitivanje gospodarskih potreba. U BE, BG, FI, HR, HU, SK: bez obveze. NS: EU: bez obveze.

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
Računalne i srodne usluge (CPC 84)	<p>UPU:</p> <p>U BE, DE, EE, EL, ES, FR, HR, IE, IT, LU, LV, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Nema ograničenja.</p> <p>U FI: nema ograničenja, osim: fizička osoba mora dokazati da posjeduje posebna znanja relevantna za uslugu koja se pruža.</p> <p>U AT, BG, CZ, CY, HU, LT, RO, SK: ispitivanje gospodarskih potreba.</p> <p>U DK: ispitivanje gospodarskih potreba osim za privremeni boravak UPU-a do tri mjeseca.</p> <p>NS:</p> <p>U DE, EE, EL, FR, IE, LU, LV, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Nema ograničenja.</p> <p>U FI: nema ograničenja, osim: fizička osoba mora dokazati da posjeduje posebna znanja relevantna za uslugu koja se pruža.</p> <p>U AT, BE, BG, CZ, CY, DK, ES, HU, IT, LT, RO, SK: ispitivanje gospodarskih potreba.</p> <p>U HR: bez obveze.</p>
Usluge istraživanja i razvoja (CPC 851, 852 osim usluga psihologa ¹ i 853)	<p>UPU:</p> <p>EU osim u NL, SE: zahtijeva se sporazum o gostovanju s odobrenom istraživačkom organizacijom².</p> <p>EU, osim u CZ, DK, SK: Nema ograničenja.</p> <p>U CZ, DK, SK: ispitivanje gospodarskih potreba.</p> <p>NS:</p> <p>EU osim u NL, SE: zahtijeva se sporazum o gostovanju s odobrenom istraživačkom organizacijom³.</p> <p>EU, osim u BE, CZ, DK, IT, SK: Nema ograničenja.</p> <p>U BE, CZ, DK, IT, SK: ispitivanje gospodarskih potreba.</p>

¹ CPC 85201(dio), koji je naveden pod medicinskim i stomatološkim uslugama.

² Za sve države članice osim za DK, odobrenje istraživačke organizacije i sporazum o gostovanju moraju ispunjavati uvjete iz Direktive (EU) 2016/801 od 11. svibnja 2016.

³ Za sve države članice osim za DK, odobrenje istraživačke organizacije i sporazum o gostovanju moraju ispunjavati uvjete iz Direktive (EU) 2016/801 od 11. svibnja 2016.

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
<p>Usluge oglašavanja (CPC 871)</p>	<p>UPU: U BE, DE, EE, ES, FR, HR, IE, IT, LU, NL, PL, PT, SI, SE: Nema ograničenja. U AT, BG, CZ, CY, DK, EL, FI, HU, LT, LV, MT, RO, SK: ispitivanje gospodarskih potreba. NS: EU: bez obveze, osim NL. U NL: Nema ograničenja.</p>
<p>Usluge istraživanja tržišta i ispitivanja javnog mnijenja (CPC 864)</p>	<p>UPU: U BE, DE, EE, ES, FR, IE, IT, LU, NL, PL, SE: Nema ograničenja. U AT, BG, CZ, CY, DK, EL, FI, HR, LV, MT, RO, SI, SK: ispitivanje gospodarskih potreba. U PT: nema ograničenja, osim za usluge ispitivanja javnog mnijenja (CPC 86402), pod uvjetom: bez obveze. U HU, LT: ispitivanje gospodarskih potreba, osim za usluge ispitivanja javnog mnijenja (CPC 86402), pod uvjetom: bez obveze. NS: U DE, EE, FR, IE, LU, NL, PL, SE: Nema ograničenja. U AT, BE, BG, CZ, CY, DK, EL, ES, FI, HR, IT, LV, MT, RO, SI, SK: ispitivanje gospodarskih potreba. U PT: nema ograničenja, osim za usluge ispitivanja javnog mnijenja (CPC 86402), pod uvjetom: bez obveze. U HU, LT: ispitivanje gospodarskih potreba, osim za usluge ispitivanja javnog mnijenja (CPC 86402), pod uvjetom: bez obveze.</p>

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
<p>Usluge savjetovanja u pogledu upravljanja (CPC 865)</p>	<p>UPU: U BE, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HR, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Nema ograničenja. U AT, BG, CZ, CY, HU, LT, RO, SK: ispitivanje gospodarskih potreba. U DK: ispitivanje gospodarskih potreba osim za privremeni boravak UPU-a do tri mjeseca. NS: U CY, DE, EE, EL, FI, FR, IE, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Nema ograničenja. U AT, BE, BG, CZ, DK, ES, HR, HU, IT, LT, RO, SK: ispitivanje gospodarskih potreba.</p>
<p>Usluge povezane sa savjetovanjem u pogledu upravljanja (CPC 866)</p>	<p>UPU: U BE, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HR, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Nema ograničenja. U AT, BG, CZ, CY, LT, RO, SK: ispitivanje gospodarskih potreba. U DK: ispitivanje gospodarskih potreba osim za privremeni boravak UPU-a do tri mjeseca. U HU: ispitivanje gospodarskih potreba, osim za usluge arbitraže i mirenja (CPC 86602), pod uvjetom: bez obveze. NS: U CY, DE, EE, EL, FI, FR, IE, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Nema ograničenja. U AT, BE, BG, CZ, DK, ES, HR, IT, LT, RO, SK: ispitivanje gospodarskih potreba. U HU: ispitivanje gospodarskih potreba, osim za usluge arbitraže i mirenja (CPC 86602), pod uvjetom: bez obveze.</p>

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
Usluge tehničkog ispitivanja i analize (CPC 8676)	UPU: U BE, DE, EE, EL, ES, FR, HR, IE, IT, LU, NL, PL, SI, SE: Nema ograničenja. U AT, BG, CZ, CY, FI, HU, LT, LV, MT, PT, RO, SK: ispitivanje gospodarskih potreba. U DK: ispitivanje gospodarskih potreba osim za privremeni boravak UPU-a do tri mjeseca. NS: EU: bez obveze, osim NL. U NL: Nema ograničenja.
Srodne usluge znanstvenog i tehničkog savjetovanja (CPC 8675)	UPU: U BE, EE, EL, ES, HR, IE, IT, LU, NL, PL, SI, SE: Nema ograničenja. U AT, CZ, CY, DE, DK, FI, HU, LT, LV, MT, PT, RO, SK: ispitivanje gospodarskih potreba. U DE: nema ograničenja, osim za javno imenovane geodete, pod uvjetom: bez obveze. U FR: nema ograničenja, osim za postupke „izmjere” povezane s utvrđivanjem prava vlasništva i zemljišnih zakona, pod uvjetom: bez obveze. U BG: bez obveze. NS: EU: bez obveze, osim NL. U NL: Nema ograničenja.

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
Rudarstvo (CPC 883, samo usluge savjetovanja i konzultantske usluge)	<p>UPU:</p> <p>U BE, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HR, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Nema ograničenja.</p> <p>U AT, BG, CZ, CY, HU, LT, RO, SK: ispitivanje gospodarskih potreba.</p> <p>U DK: ispitivanje gospodarskih potreba osim za privremeni boravak UPU-a do tri mjeseca.</p> <p>NS:</p> <p>U DE, EE, EL, FI, FR, HR, IE, LV, LU, MT, NL, PT, SI, SE: Nema ograničenja.</p> <p>U AT, BE, BG, CZ, CY, DK, ES, HU, IT, LT, PL, RO, SK: ispitivanje gospodarskih potreba.</p>
Održavanje i popravak plovila (CPC 8868 (dio))	<p>UPU:</p> <p>U BE, EE, EL, ES, FR, HR, IT, LV, LU, NL, PL, PT, SI, SE: Nema ograničenja.</p> <p>U AT, BG, CZ, CY, DE, DK, FI, HU, IE, LT, MT, RO, SK: ispitivanje gospodarskih potreba.</p> <p>NS:</p> <p>EU: bez obveze, osim NL.</p> <p>U NL: Nema ograničenja.</p>
Održavanje i popravak opreme za željeznički promet (CPC 8868 (dio))	<p>UPU:</p> <p>U BE, EE, EL, ES, FR, HR, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Nema ograničenja.</p> <p>U AT, BG, CZ, CY, DE, DK, FI, HU, IE, LT, RO, SK: ispitivanje gospodarskih potreba.</p> <p>NS:</p> <p>EU: bez obveze, osim NL.</p> <p>U NL: Nema ograničenja.</p>

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
<p>Održavanje i popravak motornih vozila, motocikala, motornih sanjki i opreme za cestovni prijevoz (CPC 6112, 6122, 8867 (dio))i 8868 (dio))</p>	<p>UPU: U BE, EE, EL, ES, FR, HR, IT, LV, LU, NL, PL, PT, SI, SE: Nema ograničenja. U AT, BG, CZ, CY, DE, DK, FI, HU, IE, LT, MT, RO, SK: ispitivanje gospodarskih potreba. NS: EU: bez obveze, osim NL. U NL: Nema ograničenja.</p>
<p>Održavanje i popravak zrakoplova i njihovih dijelova (CPC 8868 (dio))</p>	<p>UPU: U BE, EE, EL, ES, FR, HR, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Nema ograničenja. U AT, BG, CZ, CY, DE, DK, FI, HU, IE, LT, RO, SK: ispitivanje gospodarskih potreba. NS: EU: bez obveze, osim NL. U NL: Nema ograničenja.</p>
<p>Održavanje i popravak metalnih proizvoda, (neuredskih) strojeva, (neprijevozne i neuredske) opreme te proizvoda za osobnu uporabu i uporabu u kućanstvu¹ (CPC 633, 7545, 8861, 8862, 8864, 8865 i 8866)</p>	<p>UPU: U BE, EE, EL, ES, FR, HR, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Nema ograničenja. U AT, BG, CZ, CY, DE, DK, HU, IE, LT, RO, SK: ispitivanje gospodarskih potreba. U FI: bez obveze, osim u kontekstu ugovora nakon prodaje ili nakon iznajmljivanja; za održavanje i popravak proizvoda za osobnu uporabu i uporabu u kućanstvu (CPC 633): ispitivanje gospodarskih potreba. NS: EU: bez obveze, osim NL. U NL: Nema ograničenja.</p>

¹ Usluge održavanja i popravka uredskih strojeva i opreme uključujući i računala (CPC 845) navedene su pod računalnim uslugama.

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
<p>Usluge pismenog i usmenog prevođenja (CPC 87905, osim službenih ili certificiranih djelatnosti)</p>	<p>UPU: U BE, CY, DE, EE, EL, ES, FR, HR, IT, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Nema ograničenja. U AT, BG, CZ, DK, FI, HU, IE, LT, LV, RO, SK: ispitivanje gospodarskih potreba. NS: U CY, DE, EE, FR, LU, LV, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Nema ograničenja. U AT, BE, BG, CZ, DK, EL, ES, FI, HU, IE, IT, LT, RO, SK: ispitivanje gospodarskih potreba. U HR: bez obveze.</p>
<p>Telekomunikacijske usluge (CPC 7544, samo usluge savjetovanja i konzultantske usluge)</p>	<p>UPU: U BE, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HR, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Nema ograničenja. U AT, BG, CZ, CY, HU, LT, RO, SK: ispitivanje gospodarskih potreba. U DK: ispitivanje gospodarskih potreba osim za privremeni boravak UPU-a do tri mjeseca. NS: U DE, EE, EL, FI, FR, HR, IE, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Nema ograničenja. U AT, BE, BG, CZ, CY, DK, ES, HU, IT, LT, RO, SK: ispitivanje gospodarskih potreba.</p>

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
Poštanske i kurirske usluge (CPC 751, samo savjetodavne i konzultantske usluge)	UPU: U BE, DE, EE, EL, ES, FR, HR, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Nema ograničenja. U AT, BG, CZ, CY, FI, HU, LT, RO, SK: ispitivanje gospodarskih potreba. U DK: ispitivanje gospodarskih potreba osim za privremeni boravak UPU-a do tri mjeseca. NS: U DE, EE, EL, FR, HR, IE, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Nema ograničenja. U AT, BE, BG, CZ, CY, DK, ES, FI, HU, IT, LT, RO, SK: ispitivanje gospodarskih potreba.
Graditeljstvo i povezane inženjerske usluge (CPC 511, 512, 513, 514, 515, 516, 5117 i 518) BG: CPC 512, 5131, 5132, 5135, 514, 5161, 5162, 51641, 51643, 51644, 5165 i 517)	UPU: EU: Ne preuzimaju se obveze osim u BE, CZ, DK, ES, NL i SE. U BE, DK, ES, NL, SE: Nema ograničenja. U CZ: ispitivanje gospodarskih potreba. NS: EU: bez obveze, osim NL. U NL: Nema ograničenja.
Usluge istraživanja lokacije (CPC 5111)	UPU: U BE, DE, EE, EL, ES, FR, HR, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Nema ograničenja. U AT, BG, CZ, CY, FI, HU, LT, LV, RO, SK: ispitivanje gospodarskih potreba. U DK: ispitivanje gospodarskih potreba osim za privremeni boravak UPU-a do tri mjeseca. NS: EU: bez obveze.

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
Usluge visokog obrazovanja (CPC 923)	<p>UPU:</p> <p>EU osim u LU, SE: bez obveze.</p> <p>U LU: bez obveze, osim za sveučilišne profesore, pod uvjetom: Nema ograničenja.</p> <p>U SE: nema ograničenja, osim za pružatelje obrazovnih usluga financiranih iz javnih i privatnih izvora s nekom vrstom državne potpore, pod uvjetom: bez obveze.</p> <p>NS:</p> <p>EU, osim u SE: bez obveze.</p> <p>U SE: nema ograničenja, osim za pružatelje obrazovnih usluga financiranih iz javnih i privatnih izvora s nekom vrstom državne potpore, pod uvjetom: bez obveze.</p>
Usluge povezane s poljoprivredom, lovom i šumarstvom (CPC 881, samo savjetodavne i konzultantske usluge)	<p>UPU:</p> <p>EU, osim u BE, DE, DK, ES, FI, HR i SE: bez obveze.</p> <p>U BE, DE, ES, HR, SE: Nema ograničenja.</p> <p>U DK: ispitivanje gospodarskih potreba.</p> <p>U FI: bez obveze, osim za savjetodavne i konzultantske usluge koje se odnose na šumarstvo, pod uvjetom: Nema ograničenja.</p> <p>NS:</p> <p>EU: bez obveze.</p>
Usluge u području okoliša (CPC 9401, 9402, 9403, 9404, dio 94060, 9405, dio 9406 i 9409)	<p>UPU:</p> <p>U BE, EE, ES, FI, FR, HR, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Nema ograničenja.</p> <p>U AT, BG, CZ, CY, DE, DK, EL, HU, LT, LV, RO, SK: ispitivanje gospodarskih potreba.</p> <p>NS:</p> <p>EU: bez obveze.</p>

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
<p>Osiguranje i usluge povezane s osiguranjem (samo usluge savjetovanja i konzultantske usluge)</p>	<p>UPU: U BE, DE, EE, EL, ES, FR, HR, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Nema ograničenja. U AT, BG, CZ, CY, FI, LT, RO, SK: ispitivanje gospodarskih potreba. U DK: ispitivanje gospodarskih potreba osim za privremeni boravak UPU-a do tri mjeseca. U HU: bez obveze.</p> <p>NS: U DE, EE, EL, FR, HR, IE, LV, LU, MT, NL, PT, SI, SE: Nema ograničenja. U AT, BE, BG, CZ, CY, DK, ES, FI, IT, LT, PL, RO, SK: ispitivanje gospodarskih potreba. U HU: bez obveze.</p>
<p>Ostale financijske usluge (samo usluge savjetovanja i konzultantske usluge)</p>	<p>UPU: U BE, DE, ES, EE, EL, FR, HR, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Nema ograničenja. U AT, BG, CZ, CY, FI, LT, RO, SK: ispitivanje gospodarskih potreba. U DK: ispitivanje gospodarskih potreba osim za privremeni boravak UPU-a do tri mjeseca. U HU: bez obveze.</p> <p>NS: U DE, EE, EL, FR, HR, IE, LV, LU, MT, NL, PT, SI, SE: Nema ograničenja. U AT, BE, BG, CZ, CY, DK, ES, FI, IT, LT, PL, RO, SK: ispitivanje gospodarskih potreba. U HU: bez obveze.</p>

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
Promet (CPC 71, 72, 73 i 74, samo savjetodavne i konzultantske usluge)	<p>UPU:</p> <p>U DE, EE, EL, ES, FI, FR, HR, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Nema ograničenja.</p> <p>U AT, BG, CZ, CY, HU, LT, RO, SK: ispitivanje gospodarskih potreba.</p> <p>U DK: ispitivanje gospodarskih potreba osim za privremeni boravak UPU-a do tri mjeseca.</p> <p>U BE: bez obveze.</p> <p>NS:</p> <p>U CY, DE, EE, EL, FI, FR, HR, IE, LV, LU, MT, NL, PT, SI, SE: Nema ograničenja.</p> <p>U AT, BG, CZ, DK, ES, HU, IT, LT, RO, SK: ispitivanje gospodarskih potreba.</p> <p>U PL: ispitivanje gospodarskih potreba, osim za zračni prijevoz, pod uvjetom: Nema ograničenja.</p> <p>U BE: bez obveze.</p>
Usluge putničkih agencija i organizatora grupnih putovanja (turoperatora) (uključujući vođitelje putovanja ¹) (CPC 7471)	<p>UPU:</p> <p>U AT, CY, CZ, DE, EE, ES, FR, HR, IT, LU, NL, PL, SI, SE: Nema ograničenja.</p> <p>U BG, EL, FI, HU, LT, LV, MT, PT, RO, SK: ispitivanje gospodarskih potreba.</p> <p>U DK: ispitivanje gospodarskih potreba osim za privremeni boravak UPU-a do tri mjeseca.</p> <p>U BE, IE: bez obveze, osim za vođitelje putovanja, u odnosu na koje: Nema ograničenja.</p> <p>NS:</p> <p>EU: bez obveze.</p>

¹ Pružatelji usluga čija je funkcija pratiti skupinu na putovanju koja se sastoji od najmanje 10 fizičkih osoba, a ne djeluju kao vođiči na konkretnim lokacijama

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
Usluge turističkih vodiča (CPC 7472)	<p>UPU:</p> <p>U NL, PT, SE: Nema ograničenja.</p> <p>U AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, EE, FI, FR, EL, HU, IE, IT, LV, LU, MT, RO, SK, SI: ispitivanje gospodarskih potreba.</p> <p>U ES, HR, LT, PL: bez obveze.</p> <p>NS:</p> <p>EU: bez obveze.</p>
Proizvodnja (CPC 884 i 885, samo savjetodavne i konzultantske usluge)	<p>UPU:</p> <p>U BE, DE, EE, EL, ES, FI, FR, HR, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: Nema ograničenja.</p> <p>U AT, BG, CZ, CY, HU, LT, RO, SK: ispitivanje gospodarskih potreba.</p> <p>U DK: ispitivanje gospodarskih potreba osim za privremeni boravak UPU-a do tri mjeseca.</p> <p>NS:</p> <p>U DE, EE, EL, FI, FR, HR, IE, LV, LU, MT, NL, PT, SI, SE: Nema ograničenja.</p> <p>U AT, BE, BG, CZ, CY, DK, ES, HU, IT, LT, PL, RO, SK: ispitivanje gospodarskih potreba.</p>

12. Rezerve su Čilea sljedeće:

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
Pravne usluge za pravno savjetovanje u vezi s međunarodnim javnim pravom i pravom matične jurisdikcije (CPC 861 (dio))	Nema ograničenja.
Računovodstvene i knjigovodstvene usluge (CPC 86212 osim „usluge revizije”, 86213, 86219 i 86220)	Nema ograničenja.
Usluge poreznog savjetovanja (CPC 863) ¹	Nema ograničenja.
Arhitektonske usluge te usluge urbanističkog planiranja i krajobrazne arhitekture (CPC 8671 i 8674)	Nema ograničenja.
Usluge inženjerstva i integrirane inženjerske usluge (CPC 8672 i 8673)	Nema ograničenja.
Medicinske usluge (uključujući psihologe) i stomatološke usluge (CPC 9312 i 85201 (dio))	Nema ograničenja.
Veterinarske usluge (CPC 932)	Nema ograničenja.
Usluge primalja (CPC 93191 (dio))	Nema ograničenja.
Usluge medicinskih sestara, fizioterapeuta i paramedicinskog osoblja (CPC 93191 (dio))	Nema ograničenja.
Računalne i srodne usluge (CPC 84)	Nema ograničenja.
Usluge istraživanja i razvoja (CPC 851, 852 osim usluga psihologa ² i 853)	Nema ograničenja.
Usluge oglašavanja (CPC 871)	Nema ograničenja.
Usluge istraživanja tržišta i ispitivanja javnog mnijenja (CPC 864)	Nema ograničenja.

¹ Ne uključuju usluge pravnog savjetovanja i pravnog zastupanja u poreznim pitanjima koje su obuhvaćene pravnim uslugama u skladu s međunarodnim javnim pravom i pravom matične jurisdikcije.

² CPC 85201(dio), koji je naveden pod medicinskim i stomatološkim uslugama.

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
Usluge savjetovanja u pogledu upravljanja (CPC 865)	Nema ograničenja.
Usluge povezane sa savjetovanjem u pogledu upravljanja (CPC 866)	Nema ograničenja.
Usluge tehničkog ispitivanja i analize (CPC 8676)	Nema ograničenja.
Srodne usluge znanstvenog i tehničkog savjetovanja (CPC 8675)	Nema ograničenja.
Rudarstvo (CPC 883, samo usluge savjetovanja i konzultantske usluge)	Nema ograničenja.
Održavanje i popravak plovila (CPC 8868 (dio))	Nema ograničenja.
Održavanje i popravak opreme za željeznički promet (CPC 8868 (dio))	Nema ograničenja.
Održavanje i popravak motornih vozila, motocikala, motornih sanjki i opreme za cestovni prijevoz (CPC 6112, 6122, 8867 (dio)) i 8868 (dio))	Nema ograničenja.
Održavanje i popravak zrakoplova i njihovih dijelova (CPC 8868 (dio))	Nema ograničenja.
Održavanje i popravak metalnih proizvoda, (neuredskih) strojeva, (neprijevozne i neuredske) opreme te proizvoda za osobnu uporabu i uporabu u kućanstvu ¹ (CPC 633, 7545, 8861, 8862, 8864, 8865 i 8866)	Nema ograničenja.
Usluge pismenog i usmenog prevođenja (CPC 87905, osim službenih ili certificiranih djelatnosti)	Nema ograničenja.
Telekomunikacijske usluge (CPC 7544, samo usluge savjetovanja i konzultantske usluge)	Nema ograničenja.
Poštanske i kurirske usluge (CPC 751, samo savjetodavne i konzultantske usluge)	Nema ograničenja.

¹ Usluge održavanja i popravka uredskih strojeva i opreme uključujući i računala (CPC 845) navedene su pod računalnim uslugama.

Sektor ili podsektor	Opis rezervi
Graditeljstvo i povezane inženjerske usluge (CPC 511, 512, 513, 514, 515, 516, 5117 i 518) BG: CPC 512, 5131, 5132, 5135, 514, 5161, 5162, 51641, 51643, 51644, 5165 i 517)	Nema ograničenja.
Usluge istraživanja lokacije (CPC 5111)	Nema ograničenja.
Usluge visokog obrazovanja (CPC 923)	Nema ograničenja.
Poljoprivreda, lov i šumarstvo (CPC 881, samo savjetodavne i konzultantske usluge)	Nema ograničenja.
Usluge u području okoliša (CPC 9401, 9402, 9403, 9404, dio 94060, 9405, dio 9406 i 9409)	Nema ograničenja.
Osiguranje i usluge povezane s osiguranjem (samo usluge savjetovanja i konzultantske usluge)	Nema ograničenja.
Ostale financijske usluge (samo usluge savjetovanja i konzultantske usluge)	Nema ograničenja.
Ostale financijske usluge (navedene u odjeljku B Dodatka 25.-2.)	Nema ograničenja.
Promet (CPC 71, 72, 73 i 74, samo savjetodavne i konzultantske usluge)	Nema ograničenja.
Usluge putničkih agencija i organizatora grupnih putovanja (turoperatora) (uključujući voditelje putovanja ¹) (CPC 7471)	Nema ograničenja.
Usluge turističkih vodiča (CPC 7472)	Nema ograničenja.
Proizvodnja (CPC 884 i 885, samo savjetodavne i konzultantske usluge)	Nema ograničenja.

¹ Pružatelji usluga čija je funkcija pratiti skupinu na putovanju koja se sastoji od najmanje 10 fizičkih osoba, a ne djeluju kao vodiči na konkretnim lokacijama.

KRETANJE FIZIČKIH OSOBA U POSLOVNE SVRHE

Postupovne obveze povezane s ulaskom i privremenim boravkom

1. Stranke bi trebale osigurati da se pri obradi zahtjeva za ulazak i privremeni boravak u skladu s njihovim obvezama iz dijela III. ovog Sporazuma poštuje dobra upravna praksa. U tu svrhu:
  - (a) svaka stranka osigurava da naknade koje naplaćuju nadležna tijela za obradu zahtjeva za ulazak i privremeni boravak neopravdano ne narušavaju ni ne odgađaju trgovinu uslugama na temelju ovog dijela ovog Sporazuma;
  - (b) podložno diskrecijskoj ocjeni nadležnih tijela, dokumenti koji se traže od podnositelja zahtjeva za odobrenje ulaska i privremenog boravka poslovnog posjetitelja u kratkoročnom posjetu trebali bi biti razmjerni svrsi njihova prikupljanja;
  - (c) potpuni zahtjevi za odobrenje ulaska i privremenog boravka obrađuju se u najkraćem mogućem roku;

- (d) nadležna tijela stranke nastoje bez nepotrebnog odlaganja pružiti informacije kao odgovor na svaki razuman upit podnositelja zahtjeva u pogledu statusa zahtjeva za ulazak i privremeni boravak;
- (e) ako nadležna tijela stranke od podnositelja zahtjeva zahtijevaju dodatne informacije kako bi obradila zahtjev za ulazak i privremeni boravak, ta tijela nastoje o tome bez nepotrebne odgode obavijestiti podnositelja zahtjeva;
- (f) nadležna tijela svake stranke obavješćuju podnositelja zahtjeva o ishodu zahtjeva za ulazak i privremeni boravak odmah nakon donošenja odluke;
- (g) ako je zahtjev za ulazak i privremeni boravak odobren, nadležna tijela svake stranke obavješćuju podnositelja zahtjeva o razdoblju boravka i drugim relevantnim uvjetima;
- (h) ako je zahtjev za ulazak i privremeni boravak odbijen, nadležna tijela stranke, na zahtjev podnositelja zahtjeva ili na vlastitu inicijativu, podnositelju zahtjeva stavljaju na raspolaganje informacije o svim dostupnim postupcima preispitivanja i žalbe;
- i. svaka stranka će nastojati prihvaćati i obrađivati zahtjeve u elektroničkom obliku.

2. Sljedeće dodatne postupovne obveze primjenjuju se na osobe premještene unutar društva i njihove članove obitelji¹:

- (a) nadležna tijela svake stranke donose odluku o zahtjevu za ulazak ili privremeni boravak osobe premještene unutar društva ili njegovu obnovu te o toj odluci obavješćuju podnositelja zahtjeva, u skladu s postupcima obavješćivanja u skladu s nacionalnim pravom, što je prije moguće, a najkasnije 90 dana od datuma podnošenja potpunog zahtjeva;
- (b) ako su informacije ili dokumentacija kojima se potkrepljuje zahtjev za ulazak ili privremeni boravak ili obnavljanje zahtjeva za ulazak ili privremeni boravak osobe premještene unutar društva nepotpuni, nadležna tijela stranke u razumnom roku obavješćuju podnositelja zahtjeva o dodatnim potrebnim informacijama i određuju razuman rok za njihovo dostavljanje; razdoblje iz točke (a) obustavlja se dok nadležna tijela ne prime potrebne dodatne informacije;
- (c) stranka EU proširuje pravo na privremeni ulazak i boravak na članove obitelji fizičkih osoba iz Čilea koje su premještene unutar društva u stranku EU, koje se članovima obitelji osobe premještene unutar društva dodjeljuje u skladu s člankom 19. Direktive o osobama premještenima unutar društva;

---

¹ Točke (a), (b) i (c) ne primjenjuju se na države članice na koje se ne primjenjuje Direktiva 2014/66/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o uvjetima za ulazak i boravak državljana trećih zemalja u okviru premještaja unutar društva (SL EU L 157, 27.5.2014., str. 1.) („Direktiva o premještaju unutar društva”).

- (d) Čile članovima obitelji fizičkih osoba stranke EU-a koje su poslovni posjetitelji u svrhu osnivanja poslovne jedinice, ulagatelji, osobe premještene unutar društva, ugovorni pružatelji usluga i neovisni stručnjaci izdaje vizu kao uzdržavanim osobama kojom se tim članovima obitelji ne dopušta obavljanje plaćenih djelatnosti u Čileu; međutim, uzdržavanim članovima obitelji može se dopustiti obavljanje plaćene djelatnosti u Čileu na temelju posebnog zahtjeva za vlastitu vizu za nezavisnu osobu, u skladu s dijelom III. ovog Sporazuma ili općim pravilima o useljavanju; takav se zahtjev može podnijeti i obraditi u Čileu.

Suradnja u pogledu vraćanja i ponovnog prihvata

3. Stranke potvrđuju da pojačano kretanje fizičkih osoba koje proizlazi iz stavaka 1. i 2. zahtijeva punu suradnju u pogledu vraćanja i ponovnog prihvata fizičkih osoba koje ne ispunjavaju ili više ne ispunjavaju uvjete za ulazak, prisutnost ili boravište na državnom području druge stranke.
4. Za potrebe stavka 3. stranka može suspendirati primjenu odredaba stavaka 1. i 2. ako procijeni da druga stranka ne poštuje svoju obvezu na temelju međunarodnog prava da bezuvjetno ponovno prihvati svoje državljane. Stranke ponovno potvrđuju da su suglasne oko toga da takva procjena ne podliježe preispitivanju na temelju poglavlja 38.

SMJERNICE ZA DOGOVORE O PRIZNAVANJU STRUČNIH KVALIFIKACIJA

ODJELJAK A

OPĆE ODREDBE

1. Ovaj Prilog sadržava smjernice za dogovore o uvjetima za priznavanje stručnih kvalifikacija („dogovori”), kako je utvrđeno u članku 21. stavku 1.
2. U skladu s tim člankom ove smjernice treba uzeti u obzir pri izradi zajedničkih preporuka strukovnih tijela ili tijela stranaka („zajedničke preporuke”).
3. Smjernice su neobvezujuće, nepotpune i ne mijenjaju niti utječu na prava i obveze stranaka iz dijela III. ovog Sporazuma. U njima se iznose uobičajeni sadržaj dogovora i opći pokazatelji u pogledu gospodarske vrijednosti dogovora i usklađenosti relevantnih režima stručnih kvalifikacija.

4. Neki elementi ovih smjernica možda nisu relevantni u svim slučajevima, a strukovna i nadležna tijela mogu u svoje zajedničke preporuke uključiti sve druge elemente koje smatraju relevantnima za uređenje predmetne profesije i profesionalnih djelatnosti, u skladu s dijelom III. ovog Sporazuma.

5. Zajedničko vijeće trebalo bi te smjernice uzeti u obzir pri odlučivanju o izradi i donošenju dogovora. Njima se ne dovode u pitanje preispitivanje usklađenosti zajedničkih preporuka s dijelom III. ovog Sporazuma i diskrecijsko pravo da se uzmu u obzir elementi koji se smatraju relevantnima, uključujući one sadržane u zajedničkim preporukama, na temelju njega.

ODJELJAK B

OBLIK I SADRŽAJ DOGOVORA

6. U ovom se odjeljku utvrđuje tipičan sadržaj dogovora, od kojih neki nisu u nadležnosti strukovnih ili nadležnih tijela koja pripremaju zajedničke preporuke. Međutim, u tom su sadržaju obuhvaćene korisne informacije koje treba uzeti u obzir pri pripremi zajedničkih preporuka kako bi se bolje prilagodile mogućem području primjene dogovora.

7. Pitanja posebno navedena u dijelu III. ovog Sporazuma koja se primjenjuju na dogovore, kao što je zemljopisno područje primjene dogovora; njegova interakcija s planiranim nesukladnim mjerama; sustav rješavanja sporova; ili mehanizmi praćenja i preispitivanja dogovora ne bi trebali biti obuhvaćeni zajedničkim preporukama.

8. U okviru dogovora mogu se predvidjeti različiti mehanizmi za priznavanje stručnih kvalifikacija unutar stranke. Može se ograničiti i na utvrđivanje područja primjene dogovora, postupovnih odredaba, učinaka priznavanja i dodatnih zahtjeva te administrativnih dogovora.

9. Dogovor koji donese Zajedničko vijeće trebao bi sadržavati stupanj diskrecije koji se namjerava očuvati za nadležna tijela koja odlučuju o priznavanju.

Područje primjene dogovora

10. U okviru dogovora trebalo bi utvrditi sljedeće:

- (a) reguliranu profesiju ili profesije, relevantne stručne nazive i djelatnost ili skupinu djelatnosti obuhvaćene opsegom obavljanja regulirane profesije u strankama („opseg obavljanja profesije”); i
- (b) je li njime obuhvaćeno priznavanje stručnih kvalifikacija u svrhu pristupa profesionalnim djelatnostima na određeno ili neodređeno vrijeme.

Uvjeti za priznavanje

11. U dogovoru se mogu posebno utvrditi:

- (a) stručne kvalifikacije potrebne za priznavanje u skladu s dogovorom, na primjer dokaz o formalnoj osposobljenosti, stručnom iskustvu ili druga potvrda kompetencije;
- (b) stupanj diskrecije koji zadržavaju tijela za priznavanje pri procjeni zahtjeva za priznavanje tih kvalifikacija; i
- (c) postupci koji se primjenjuju u slučaju razlika i nedostataka između stručnih kvalifikacija i sredstva za premošćivanje tih razlika, među ostalim mogućnost uvođenja kompenzacijskih mjera i drugih relevantnih uvjeta i ograničenja.

Postupovne odredbe

12. U dogovoru se mogu utvrditi:

- (a) potrebni dokumenti i oblik u kojem bi ih trebalo predložiti, na primjer, elektroničkim ili drugim sredstvima, odnosno bi li ih trebalo potkrijepiti prijevodima ili potvrđama o vjerodostojnosti;

- (b) koraci i faze u postupku priznavanja, uključujući one koji se odnose na moguće kompenzacijske mjere, odgovarajuće obveze i rokove; i
- (c) dostupnost informacija relevantnih za sve aspekte postupaka i zahtjeva priznavanja.

Učinci priznavanja i dodatni zahtjevi

13. Dogovorom se mogu utvrditi odredbe o učincima priznavanja i, ako je relevantno, s obzirom na različite načine ostvarenja.

14. U dogovoru se mogu opisati svi dodatni zahtjevi za učinkovito obavljanje regulirane profesije u stranci domaćinu. Takvi zahtjevi mogu obuhvaćati:

- (a) zahtjeve za registraciju kod lokalnih tijela;
- (b) odgovarajuće jezične vještine,
- (c) dokaz dobrog karaktera;
- (d) usklađenost sa zahtjevima stranke domaćina u pogledu upotrebe poslovnog naziva ili tvrtke,

- (e) poštovanje etičkih pravila i zahtjeva stranke domaćina u pogledu neovisnosti i profesionalnog ponašanja,
- (f) potrebu za osiguranjem od profesionalne odgovornosti,
- (g) pravila o disciplinskim mjerama, financijskoj odgovornosti i profesionalnoj odgovornosti; i
- (h) zahtjeve za kontinuirani profesionalni razvoj.

Upravljanje dogovorom

15. U dogovoru bi trebalo utvrditi uvjete pod kojima ga se može preispitati ili opozvati te učinke preispitivanja ili opoziva. Može se razmotriti i uvrštenje odredaba o učincima svih prethodno dodijeljenih priznanja.

ODJELJAK C

GOSPODARSKA VRIJEDNOST PREDVIĐENOG DOGOVORA

16. U skladu s člankom 21.1. stavkom 2. točkom (a) zajedničke preporuke potvrđuju se procjenom gospodarske vrijednosti predviđenog dogovora koji se temelji na dokazima. Gospodarska vrijednost može se sastojati od ocjene gospodarskih koristi koje bi dogovor trebao donijeti gospodarstvima stranaka. Takva procjena može pomoći Zajedničkom vijeću pri izradi i donošenju dogovora.
17. Aspekti kao što su postojeća razina otvorenosti tržišta, potrebe industrije, tržišni trendovi i kretanja, očekivanja i zahtjevi klijenata te poslovne prilike bili bi korisni elementi za ocjenu iz stavka 16.
18. Ocjena ne mora biti potpuna i detaljna gospodarska analiza, no trebala bi objasniti interese profesije za donošenje dogovora i očekivane koristi za stranke od njegova donošenja.

ODJELJAK D

USKLAĐENOST ODGOVARAJUĆIH REŽIMA STRUČNIH KVALIFIKACIJA

19. U skladu s točkom (b) članka 21.1. stavka 2. zajedničke preporuke potkrepljuju se procjenom usklađenosti odgovarajućih režima stručnih kvalifikacija koja se temelji na dokazima. Takva procjena može pomoći Zajedničkom vijeću pri izradi i donošenju dogovora.

20. Svrha je sljedećeg postupka usmjeriti stručna i nadležna tijela pri ocjenjivanju usklađenosti relevantnih stručnih kvalifikacija i djelatnosti radi pojednostavnjenja i olakšavanja priznavanja stručnih kvalifikacija.

Prvi korak: procjena opsega obavljanja profesije i stručnih kvalifikacija potrebnih za obavljanje regulirane profesije u svakoj stranci.

21. Procjena opsega djelatnosti i stručnih kvalifikacija potrebnih za obavljanje regulirane profesije u svakoj stranci trebala bi se temeljiti na svim relevantnim informacijama.

22. Potrebno je utvrditi sljedeće elemente:

(a) djelatnosti ili skupine djelatnosti obuhvaćene opsegom obavljanja regulirane profesije u svakoj stranci; i

- (b) stručne kvalifikacije potrebne u svakoj stranci za obavljanje regulirane profesije, koje mogu uključivati bilo koji od sljedećih elemenata:
- i. minimalnu razinu obrazovanja (na primjer uvjeti upisa, stupanj obrazovanja, trajanje i sadržaj studija),
  - ii. minimalnu razinu stručnog iskustva (na primjer mjesto, trajanje i uvjeti praktičnog osposobljavanja ili stručne prakse pod nadzorom prije registracije, licenciranja ili jednakovrijedne dozvole),
  - iii. položene ispite, posebno ispite stručne osposobljenosti; i
  - iv. stjecanje licencije ili jednakovrijedne dozvole kojom se potvrđuje, na primjer, ispunjavanje potrebnih zahtjeva u pogledu stručnih kvalifikacija za obavljanje profesije.

Drugi korak: evaluacija razlika u opsegu obavljanja profesije ili stručnih kvalifikacija potrebnih za obavljanje regulirane profesije u svakoj stranci.

23. Pri evaluaciji razlika u opsegu obavljanja profesije ili stručnih kvalifikacija potrebnih za obavljanje regulirane profesije u svakoj stranci trebalo bi posebno utvrditi znatne razlike.

24. Znatna razlika u opsegu obavljanja profesije može postojati ako su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:

- (a) jedna ili više djelatnosti obuhvaćenih reguliranom profesijom u stranci domaćinu nije obuhvaćena odgovarajućom profesijom u stranci podrijetla;
- (b) za takve djelatnosti u stranci domaćinu potrebno je posebno osposobljavanje; i
- (c) osposobljavanje za takve djelatnosti u stranci domaćinu obuhvaća pitanja koja se bitno razlikuju od onih obuhvaćenih kvalifikacijama podnositelja zahtjeva.

25. Znatne razlike u stručnim kvalifikacijama potrebnima za obavljanje regulirane profesije mogu postojati ako postoje razlike u zahtjevima stranaka u pogledu stupnja, trajanja ili sadržaja osposobljavanja potrebnog za obavljanje djelatnosti obuhvaćenih reguliranom profesijom.

Treći korak: mehanizmi priznavanja.

26. Ovisno o okolnostima mogući su različiti mehanizmi za priznavanje stručnih kvalifikacija. Mogući su različiti mehanizmi unutar stranke.

27. Ako u opsegu obavljanja profesije i u stručnim kvalifikacijama potrebnima za obavljanje regulirane profesije nema znatnih razlika, dogovorom se može predvidjeti jednostavniji postupak priznavanja nego ako takve znatne razlike postoje.

28. Ako postoje znatne razlike, dogovorom se mogu predvidjeti kompenzacijski zahtjevi koji su dostatni za ispravljanje takvih razlika.

29. Ako se za smanjenje znatnih razlika koriste kompenzacijski zahtjevi, oni bi trebali biti razmjerni razlikama koje se njima nastoje riješiti. Svako praktično stručno iskustvo ili službeno potvrđeno osposobljavanje moglo bi se uzeti u obzir pri procjeni opsega potrebnih kompenzacijskih zahtjeva.

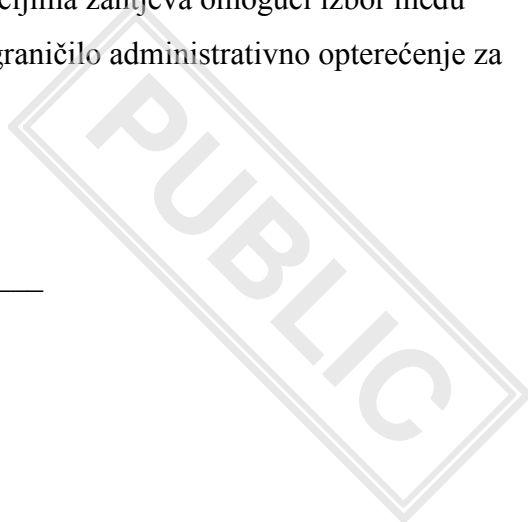
30. Bez obzira na to jesu li razlike znatne ili nisu, dogovorom se može uzeti u obzir stupanj diskrecije koji namjeravaju zadržati nadležna tijela pri odlučivanju o zahtjevima za priznavanje.

31. Kompenzacijski zahtjevi mogu biti u različitim oblicima, uključujući:

- (a) obavljanje regulirane profesije pod nadzorom u stranci domaćinu tijekom određenog razdoblja, po mogućnosti popraćeno daljnjim usavršavanjem pod nadzorom kvalificirane osobe i podložno reguliranoj procjeni;
- (b) ispit koji provode ili priznaju odgovarajuća tijela stranke domaćina radi procjene sposobnosti podnositelja zahtjeva za obavljanje regulirane profesije u toj stranci; i
- (c) privremeno ograničenje opsega obavljanja profesije.

32. Dogovorom bi se moglo predvidjeti da se podnositeljima zahtjeva omogući izbor među različitim kompenzacijskim zahtjevima ako bi se time ograničilo administrativno opterećenje za podnositelje zahtjeva i ako su takvi zahtjevi istovjetni.

UZAJAMNO PRIZNAVANJE STRUČNIH KVALIFIKACIJA

Na temelju članka 21.1. stavka 3. i članka 8.5. stavka 1. točke (a) Zajedničko vijeće može donijeti odluku radi utvrđivanja ili izmjene dogovora za uzajamno priznavanje utvrđenih u ovom Prilogu.

FINANCIJSKE USLUGE

Uvodne napomene

1. U rasporedima svake stranke u dodacima 25.-1. i 25.-2. utvrđuje se, u skladu s člankom 25.10., sljedeće:
  - (a) u odjeljku A utvrđuju se posebni sektori, podsektori ili djelatnosti na koje se primjenjuju obveze iz članka 25.7.;
  - (b) u odjeljku B utvrđuju se posebni podsektori ili djelatnosti u kojima ta stranka preuzima obveze u skladu s člankom 25.6.;
  - (c) u odjeljku C utvrđuju se posebni sektori, podsektori ili djelatnosti za koje ta stranka zadržava postojeću mjeru koja ne podliježe nekim ili svim obvezama koje nameće:
    - i. člankom 25.3.;
    - ii. člankom 25.5.;
    - iii. člankom 25.7.;

iv. člankom 25.8.; i

v. člankom 25.9.;

(d) u odjeljku D utvrđuju se posebni sektori, podsektori ili djelatnosti za koje ta stranka može zadržati postojeće ili donijeti nove ili restriktivnije mjere koje nisu u skladu s nekim ili svim prethodno navedenim obvezama.

2. U svim odjeljcima za stranku EU određeni su posebni podsektori ili djelatnosti u skladu s člankom 25.2. U odjeljku B obveze za Čile razvrstavaju se prema CPC-u.

3. Rezerva donesena u pogledu obveza utvrđenih u člancima koji su člankom 25.7. uključeni u poglavlje 25. predviđena je navođenjem naslova tih članaka i upućivanjem na konkretnu uključenu obvezu.

4. Odjeljak B sadržava samo nediskriminirajuća ograničenja pristupa tržištu. Diskriminirajuća ograničenja predviđena su u odjeljcima C ili D.

5. Podrazumijeva se da se rezervama stranke ne dovode u pitanje prava i obveze stranaka iz GATS-a.

6. U odjeljcima C i D u svakoj rezervi navode se sljedeći elementi:

(a) „podsektor” se odnosi na posebni sektor za koji se donosi rezerva;

- (b) „vrsta rezerve” ili „predmetna obveza” znači obveza iz stavka 1. za koju se donosi rezerva;
- (c) „razina vlasti” označuje razinu vlasti koja zadržava mjeru za koju se donosi rezerva;
- (d) u odjeljku C „mjere” označuje zakone ili druge mjere kako su obuhvaćeni, gdje je to naznačeno, elementom „opis”, za koji se donosi rezerva. „Mjera” navedena u elementu „mjere”:
- i. znači mjera kako je izmijenjena, nastavljena ili obnovljena od datuma stupanja na snagu ovog Sporazuma;
  - ii. uključuje sve podređene mjere koje su donesene ili se zadržavaju u okviru opsega primjene te mjere i dosljedno u pogledu te mjere; i
  - iii. u odnosu na raspored stranke EU-a, uključuje sve zakone ili druge mjere kojima se određena direktiva provodi na razini države članice;
- (e) u odjeljku D „postojeće mjere” označuje, u cilju transparentnosti, postojeće mjere koje se primjenjuju na podsektor ili djelatnosti koji su obuhvaćeni rezervom; i
- (f) „opis” utvrđuje nesukladne aspekte mjere za koju se donosi rezerva.

7. Podrazumijeva se da, u pogledu odjeljka C, ako stranka donese novu mjeru na razini vlasti različitoj od one na kojoj je rezerva prvotno donesena, a ta nova mjera učinkovito zamjenjuje, na području na koje se primjenjuje, nesukladni aspekt izvorne mjere navedene u elementu „mjere”, nova se mjera smatra „izmjenom” izvorne mjere u smislu članka 25.10. stavka 1. točke (c).
8. Pri tumačenju rezerve uzimaju se u obzir svi elementi rezerve. Rezerva se tumači s obzirom na relevantne obveze u odnosu na koje se rezerva donosi. U odjeljku C element „mjere” i u odjeljcima B i D element „opis” imaju prednost pred svim ostalim elementima.
9. Rezerva donesena na razini Europske unije primjenjuje se na mjeru Europske unije, mjeru države članice na središnjoj razini ili na mjeru vlasti unutar države članice, osim ako je država članica isključena na temelju rezerve. Rezerva koju je donijela država članica primjenjuje se na mjeru vlasti na središnjoj, regionalnoj ili lokalnoj razini unutar te države članice. Za potrebe rezerva Belgije središnjom razinom vlasti obuhvaćena je savezna vlast te vlasti regija i zajednica jer svaka od njih ima jednakovrijedne zakonodavne ovlasti. Za potrebe rezervi Europske unije i njezinih država članica regionalna razina vlasti u Finskoj znači Ålandski otoci. Rezerva donesena na razini Čilea primjenjuje se na mjeru vlasti na središnjoj ili lokalnoj razini.

10. Raspored stranke ne uključuje mjere povezane sa zahtjevima i postupcima koje fizička ili pravna osoba mora ispuniti kako bi dobila, izmijenila ili obnovila odobrenje, tj. zahtjeve i postupke u pogledu kvalifikacija, tehničke norme te zahtjeve i postupke za izdavanje dozvola, ako ne predstavljaju ograničenje u smislu članaka 25.3., 25.6. ili 25.7. Te mjere mogu uključivati obvezu pribavljanja ovlaštenja, obvezu registracije, ispunjavanja obveza univerzalne usluge, posjedovanja priznatih kvalifikacija u reguliranim sektorima, polaganja posebnih ispita, uključujući jezične ispite, ispunjavanja uvjeta za članstvo u određenoj profesiji, npr. članstvo u strukovnoj organizaciji, angažiranja lokalnog agenta za usluge ili posjedovanja lokalne adrese ili bilo koji drugi nediskriminirajući zahtjev kojim se zabranjuje obavljanje određenih djelatnosti u zaštićenim zonama ili područjima. Iako nisu navedene u rasporedu stranke, takve se mjere mogu primjenjivati.

11. Podrazumijeva se da za stranku EU obveza odobravanja nacionalnog tretmana ne podrazumijeva zahtjev da se na fizičke ili pravne osobe iz Čilea tretman odobren u državi članici, u skladu s Ugovorom o funkcioniranju Europske unije ili bilo kojom mjerom donesenom u skladu s tim Ugovorom, uključujući njihovu provedbu u državama članicama, proširi na:

- (a) fizičke osobe ili osobe s boravištem u drugoj državi članici; ili
- (b) pravne osobe koje su osnovane ili organizirane u skladu s pravom druge države članice ili Europske unije i čije se registrirano sjedište, središnja uprava ili glavno mjesto poslovanja nalazi u Europskoj uniji.

12. Tretmanom odobrenim pravnim osobama koje su ulagatelji jedne stranke osnovali u skladu s pravom druge stranke (uključujući, u slučaju stranke EU-a, pravo države članice), a čije se registrirano sjedište, središnja uprava ili glavno mjesto poslovanja nalazi u toj drugoj stranci ne dovode se u pitanje uvjeti ili obveze u skladu s poglavljem 17. koji su možda određeni tim pravnim osobama u trenutku osnivanja u drugoj stranci i koji se i dalje primjenjuju.

13. Za razliku od inozemnih društava kćeri, podružnice koje su u državi članici izravno osnovale financijske institucije izvan Europske unije, uz određene ograničene iznimke, ne podliježu bonitetnim propisima usklađenima na razini Europske unije kojima se tim društvima kćerima omogućuje da iskoriste poboljšane mogućnosti za osnivanje novih poslovnih jedinica i pružanje prekograničnih financijskih usluga u cijeloj Uniji. Tim se podružnicama stoga izdaju odobrenja za rad na državnom području države članice prema uvjetima istovjetnima onima koji se primjenjuju na domaće financijske institucije u toj državi članici i od njih se može zahtijevati da ispune niz određenih bonitetnih zahtjeva kao što su, u slučaju bankarstva i vrijednosnih papira, odvojena kapitalizacija i drugi uvjeti koji se odnose na solventnost, financijsko izvješćivanje i objavljivanje financijskih izvještaja ili, u slučaju osiguranja, posebni uvjeti koji se odnose na jamstva i depozite, odvojenu kapitalizaciju i lokalizaciju u dotičnoj državi članici imovine koja predstavlja tehničke rezerve i najmanje jednu trećinu granice solventnosti.

14. Za Čile, pravne i fizičke osobe koje sudjeluju na čileanskom financijskom tržištu mogu regulirati, nadzirati i odobriti Komisija za financijsko tržište (*Comisión para el Mercado Financiero*) i drugi javni subjekti. Domaće i strane pravne i fizičke osobe ispunjavaju nediskriminirajući zahtjeve i obveze iz propisa financijskog sektora i od njih se može zahtijevati da ispune niz posebnih bonitetnih zahtjeva kao što su odvojena kapitalizacija, pravni zahtjevi koji se odnose na imovinu, zahtjevi u pogledu solventnosti, zahtjevi u pogledu izvješćivanja i objavljivanja financijskih izvještaja, postupak osnivanja, posebni zahtjevi u pogledu osiguranja i depozita.

15. Rasporedi stranaka primjenjuju se samo na državna područja Čilea i stranke EU-a u skladu s člankom 41.2. i relevantni su samo u kontekstu trgovinskih odnosa između stranke EU-a i Čilea. Ne utječu na prava i obveze država članica koje proizlaze iz prava Europske unije.

16. Podrazumijeva se da svaka stranka zadržava pravo donositi li provoditi mjere koje se odnose na prekogranično pružanje u pogledu svih sektora, podsektora i aktivnosti za financijske usluge koje nisu navedene u odjeljku A.

17. U rasporedima stranaka upotrebljavaju se sljedeće pokrate:

EU Europska unija, uključujući sve njezine države članice

AT Austrija

BE Belgija

BG Bugarska

CY Cipar

CZ Češka

DE Njemačka

DK Danska

EE Estonija

EL Grčka

ES Španjolska

FI Finska

FR Francuska

HR Hrvatska

HU Mađarska

IE Irska

IT Italija

LT Litva

LU Luksemburg

LV Latvija

MT Malta

NL Nizozemska

PL Poljska

PT Portugal

RO Rumunjska

SE Švedska

SI Slovenija

SK Slovačka

EGP Europski gospodarski prostor

CMF *Comisión para el Mercado Financiero* (Komisija za financijsko tržište)

REZERVE: REZERVE I OBVEZE U POGLEDU PRISTUPA TRŽIŠTU

ODJELJAK A

OBVEZE ZA PREKOGRANIČNU TRGOVINU FINANCIJSKIM USLUGAMA

Obveze iz članka 25.7. primjenjuju se na sljedeće podsektore ili djelatnosti:

Osiguranje i usluge povezane s osiguranjem

U EU, osim CY, EE, LV, LT, MT i PL:

1. osiguranje od rizika koji se odnose na sljedeće:
  - (a) pomorski prijevoz, komercijalni zračni prijevoz i lansiranje svemirskih letjelica i tereta, uključujući satelite, s tim osiguranjem koje pokriva robu koja se prevozi, vozilo koje prevozi robu ili odgovornost koja proizlazi iz tog prijevoza; i
  - (b) robu u međunarodnom provozu;

2. Reosiguranje i retrocesija;
3. pomoćne usluge u osiguranju iz članka 25.2. točke (d) podtočke i.(D); i
4. posredovanje u osiguranju, kao što su posredovanje i zastupništvo, od rizika osiguranja povezanih s uslugama navedenima u stavku 1 točkama (a) i (b).

U CY:

1. usluge izravnog osiguranja (uključujući suosiguranje) za osiguranje od rizika koji se odnose na sljedeće:
  - (a) pomorski prijevoz, komercijalni zračni prijevoz i lansiranje svemirskih letjelica i tereta, uključujući satelite, s tim osiguranjem koje pokriva robu koja se prevozi, vozilo koje prevozi robu ili odgovornost koja proizlazi iz tog prijevoza; i
  - (b) robu u međunarodnom provozu;
2. posredovanje u osiguranju;
3. Reosiguranje i retrocesija; i
4. pomoćne usluge u osiguranju iz članka 25.2. točke (d) podtočke i.(D).

U EE:

1. izravno osiguranje (uključujući suosiguranje);
2. Reosiguranje i retrocesija;
3. posredovanje u osiguranju; i
4. pomoćne usluge u osiguranju iz članka 25.2. točke (d) podtočke i.(D).

U LV i LT:

1. osiguranje od rizika koji se odnose na sljedeće:
  - (a) pomorski prijevoz, komercijalni zračni prijevoz i lansiranje svemirskih letjelica i tereta, uključujući satelite, s tim osiguranjem koje pokriva robu koja se prevozi, vozilo koje prevozi robu ili odgovornost koja proizlazi iz tog prijevoza; i
  - (b) robu u međunarodnom provozu;
2. Reosiguranje i retrocesija; i
3. pomoćne usluge u osiguranju iz članka 25.2. točke (d) podtočke i.(D).

U MT:

1. osiguranje od rizika koji se odnose na sljedeće:
  - (a) pomorski prijevoz, komercijalni zračni prijevoz i lansiranje svemirskih letjelica i tereta, uključujući satelite, s tim osiguranjem koje pokriva robu koja se prevozi, vozilo koje prevozi robu ili odgovornost koja proizlazi iz tog prijevoza; i
  - (b) robu u međunarodnom provozu;
2. Reosiguranje i retrocesija; i
3. pomoćne usluge u osiguranju iz članka 25.2. točke (d) podtočke i.(D).

U PL:

1. osiguranje od rizika koji se odnose na robu u međunarodnoj trgovini; i
2. reosiguranje i retrocesija rizika koji se odnose na robu u međunarodnoj trgovini;
3. bankarstvo i ostale financijske usluge (osim osiguranja i usluga povezanih s osiguranjem).

U EU, osim BE, CY, EE, LV, LT, MT, SI i RO:

1. pružanje i prijenos financijskih informacija te obrada financijskih podataka i s time povezani softver iz članka 25.2. točke (d) podtočke ii.(K); i
2. savjetodavne i druge pomoćne financijske usluge povezane s bankarskim i ostalim financijskim uslugama iz članka 25.2. točke (d) podtočke ii.(L), osim posredovanja iz te točke.

U BE:

pružanje i prijenos financijskih informacija te obrada financijskih podataka i povezani softver iz članka 25.2. točke (d) podtočki ii.(K).

U CY:

1. trgovanje prenosivim vrijednosnim papirima za vlastiti račun ili za račun klijenata, na burzi, izvanburzovnom tržištu ili na neki drugi način, kako je navedeno u članku 25.2. točki (d) podtočki ii.(F)(5).;
2. pružanje i prijenos financijskih informacija te obrada financijskih podataka i s time povezani softver iz članka 25.2. točke (d) podtočke ii.(K); i

3. savjetodavne i druge pomoćne financijske usluge povezane s bankarskim i ostalim financijskim uslugama iz članka 18.2. točke (d) podtočke ii.(L), osim posredovanja iz te točke.

U EE i LT:

1. prihvaćanje depozita;
2. sve vrste kreditiranja;
3. financijski *leasing*;
4. sve usluge plaćanja i prijenosa novca;
5. jamstva i obveze;
6. trgovanja za vlastiti račun ili za račun klijenta, na burzi ili izvanburzovnom tržištu;
7. sudjelovanje u izdavanju svih vrsta vrijednosnih papira, uključujući njihovo pokroviteljstvo i plasiranje u svojstvu agenta, javno ili u privatnom svojstvu te pružanje usluga koje se odnose na takva izdavanja;

8. brokerski novčani poslovi;
9. upravljanje imovinom, npr. upravljanje gotovinom ili portfeljem, svi oblici zajedničkog ulaganja;
10. usluge upravljanja, usluge skrbništva, usluge pohrane i fiducijarne usluge;
11. usluge namire i klirinške usluge za financijsku imovinu, uključujući vrijednosne papire, financijske izvedenice i druge prenosive instrumente;
12. pružanje i prijenos financijskih informacija te obrada financijskih podataka i s time povezani softver iz članka 25.2. točke (d) podtočke ii.(K); i
13. savjetodavne i druge pomoćne financijske usluge povezane s bankarskim i ostalim financijskim uslugama iz članka 25.2. točke (d) podtočke ii.(L), osim posredovanja iz te točke.

U LV:

1. sudjelovanje u izdavanju svih vrsta vrijednosnih papira, uključujući njihovo pokroviteljstvo i plasiranje u svojstvu agenta, javno ili u privatnom svojstvu te pružanje usluga koje se odnose na takva izdavanja;

2. pružanje i prijenos financijskih informacija te obrada financijskih podataka i s time povezani softver iz članka 25.2. točke (d) podtočke ii.(K); i

3. savjetodavne i druge pomoćne financijske usluge povezane s bankarskim i ostalim financijskim uslugama iz članka 25.2. točke (d) podtočke ii.(L), osim posredovanja iz te točke.

U MT:

1. prihvaćanje depozita;

2. sve vrste kreditiranja;

3. pružanje i prijenos financijskih informacija te obrada financijskih podataka i s time povezani softver iz članka 25.2. točke (d) podtočke ii.(K); i

4. savjetodavne i druge pomoćne financijske usluge povezane s bankarskim i ostalim financijskim uslugama iz članka 25.2. točke (d) podtočke ii.(L), osim posredovanja iz te točke.

U RO:

1. prihvaćanje depozita;
2. sve vrste kreditiranja;
3. jamstva i obveze;
4. brokerski novčani poslovi;
5. pružanje i prijenos financijskih informacija te obrada financijskih podataka i s time povezani softver iz članka 25.2. točke (d) podtočke ii.(K); i
6. savjetodavne i druge pomoćne financijske usluge povezane s bankarskim i ostalim financijskim uslugama iz članka 25.2. točke (d) podtočke ii.(L), osim posredovanja iz te točke.

U SI:

1. sve vrste kreditiranja;

2. prihvaćanje jamstava i obveza stranih kreditnih institucija u domaćim pravnim subjektima i obrtima;
3. pružanje i prijenos financijskih informacija te obrada financijskih podataka i s time povezani softver iz članka 25.2. točke (d) podtočke ii.(K); i
4. savjetodavne i druge pomoćne financijske usluge povezane s bankarskim i ostalim financijskim uslugama iz članka 25.2. točke (d) podtočke ii.(L), osim posredovanja iz te točke.

ODJELJAK B

OBVEZE U POGLEDU PRISTUPA TRŽIŠTU U VEZI S LIBERALIZACIJOM ULAGANJA

1. Sljedeći podsektori i djelatnosti obvezuju se u pogledu liberalizacije ulaganja:

U EU-u: sve financijske usluge.

2. Sljedeća nediskriminirajuća ograničenja primjenjuju se u pogledu liberalizacije ulaganja – pristup tržištu:

Sve financijske usluge

U EU-u: pravo da od pružatelja financijske usluge, osim od podružnice, zahtijeva da u državi članici uspostavi poslovni nastan u određenom pravnom obliku i na nediskriminirajućoj osnovi.

Osiguranje i usluge povezane s osiguranjem

U AT: kako bi dobili dozvolu za otvaranje podružnice, strani osiguratelji u svojoj matičnoj zemlji imaju pravni oblik koji odgovara dioničkom društvu ili udruženju uzajamnog osiguranja ili je usporediv s tim pravnim oblicima.

Bankarske i ostale financijske usluge

U RO: operateri tržišta jesu pravne osobe osnovane kao dionička društva u skladu s odredbama Zakona o trgovačkim društvima. Alternativnim sustavima trgovanja (multilateralna trgovinska platforma, MTF) na temelju Direktive 2014/65/EU Europskog parlamenta i Vijeća¹ (Direktiva MiFID II.) može upravljati operator sustava osnovan u skladu s prethodno navedenim uvjetima ili investicijsko društvo koje je ovlastilo financijsko nadzorno tijelo (Autoritatea de Supraveghere Financiară, ASF).

---

¹ Direktiva 2014/65/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o tržištima financijskih instrumenata i izmjeni Direktive 2002/92/EZ i Direktive 2011/61/EU (SL EU L 173, 12.6.2014., str. 349.).

U SI: mirovinsko osiguranje može pružati uzajamni mirovinski fond (koji nije pravni subjekt i stoga njime upravlja društvo za osiguranje, banka ili mirovinsko društvo), mirovinsko društvo ili društvo za osiguranje. Osim toga, mirovinsko osiguranje mogu pružati i pružatelji mirovinskog osiguranja koji su osnovani u skladu s uredbama koje se primjenjuju u državi članici.

U SK: investicijske usluge mogu pružati samo ona društva za upravljanje koja imaju pravni oblik dioničkog društva u kojem je vlasnički udio utvrđen u skladu sa zakonodavstvom Slovačke.

U SE: osnivač štedionice mora biti fizička osoba.

ODJELJAK C

POSTOJEĆE MJERE

Rezerva br. 1: Podsektor: Osiguranje i usluge povezane s osiguranjem

Vrsta rezerve: Nacionalni tretman

Tretman najpovlaštenije nacije

Lokalna prisutnost

Razina vlasti: EU/država članica (osim ako je navedeno drukčije)

Opis:

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman i tretman najpovlaštenije nacije:

U IT: pristup zanimanju aktuara samo putem fizičkih osoba. Dopušteno je poslovno udruživanje fizičkih osoba (osim u obliku trgovačkih društava). Za obavljanje zanimanja aktuara obvezno je državljanstvo države članice EU-a, a stranim državljanima obavljanje djelatnosti može se odobriti na temelju reciprociteta.

Mjere:

IT: članak 29. Zakonika o privatnom osiguranju (Zakonodavni dekret br. 209 od 7. rujna 2005.); i Zakon 194/1942, članak 4., Zakon 4/1999 o registru.

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine financijskim uslugama – lokalna prisutnost:

U BG: mirovinsko osiguranje pruža dioničko društvo koje ima dozvolu za rad u skladu sa Zakonikom o socijalnom osiguranju i registrirano je u skladu sa Zakonom o trgovačkim društvima ili zakonodavstvom druge države članice (bez podružnica).

U BG, ES, PL i PT: Izravno širenje poslovne mreže nije dopušteno za posredovanje u osiguranju, koje je ograničeno na trgovačka društva osnovana u skladu s pravom države članice (obvezno je osnivanje društva u zemlji). Za PL, zahtjev u pogledu boravišta za posrednike u osiguranju.

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman:

U PL: za mirovinske fondove. Izravno širenje poslovne mreže nije dopušteno za posredovanje u osiguranju, koje je ograničeno na trgovačka društva osnovana u skladu s pravom države članice (obvezno je osnivanje društva u zemlji).

Mjere:

BG: Zakonik o osiguranju, članci 12., od 56. do 63., 65. i 66. te članak 80. stavak 4., Zakonik o socijalnom osiguranju, članci od 120.a do 162., od 209. do 253. i od 260. do 310.

ES: Reglamento de Ordenación, Supervisión y Solvencia de Entidades Aseguradoras y Reaseguradoras (RD 1060/2015, de 20 de noviembre de 2015), članak 36.

PL: Zakon o djelatnostima osiguranja i reosiguranja od 11. rujna 2015. (*Službeni list* iz 2020., točke 895. i 1180.); Zakon o distribuciji osiguranja od 15. prosinca 2017. (*Službeni list* 2019., točka 1881.); Zakon o organizaciji i radu mirovinskih fondova od 28. kolovoza 1997. (*Službeni list* iz 2020., točka 105.); Zakon od 6. ožujka 2018. o pravilima primjenjivima na gospodarsku djelatnost stranih poduzetnika i drugih stranih osoba na državnom području PL.

PT: članak 7. Uredbe sa zakonskom snagom 94-B/98 ukinute Uredbom sa zakonskom snagom 2/2009, 5. siječnja; i poglavlje I., odjeljak VI. Uredbe sa zakonskom snagom 94-B/98, članak 34., točke 6. i 7. te članak 7. Uredbe sa zakonskom snagom 144/2006, koja je opozvana Zakonom 7/2019 od 16. siječnja; članak 8. pravnog sustava kojim se uređuje djelatnost distribucije osiguranja i reosiguranja, odobren Zakonom 7/2019 od 16. siječnja.

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman:

U AT: Uprava podružnice sastoji se od barem dvije fizičke osobe rezidenata u AT.

U BG: Za članove upravljačkog i nadzornog tijela društava za (re)osiguranje i sve osobe ovlaštene za upravljanje društvom za (re)osiguranje i njegovo zastupanje obvezno je boravište u BG.

Predsjednik uprave, predsjednik upravnog odbora, izvršni direktor i voditelj mirovinskih osiguravajućih društava moraju imati stalnu adresu ili trajnu boravišnu dozvolu u Bugarskoj.

Mjere:

AT: Zakon o nadzoru osiguranja iz 2016., članak 14. stavak 1. br. 3., *Savezni službeni list I* br. 34/2015 (Versicherungsaufsichtsgesetz 2016, § 14 Abs. 1 Z 3, BGBl. I. Nr. 34/2015.).

BG: Zakonik o osiguranju, članci 12., od 56. do 63., 65. i 66. te članak 80. stavak 4., Zakonik o socijalnom osiguranju, članci od 120.a do 162., od 209. do 253. i od 260. do 310.

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman:

U BG: prije osnivanja podružnice ili zastupništva za pružanje usluga osiguranja strani osiguratelj ili reosiguratelj u svojoj zemlji podrijetla mora dobiti odobrenje za pružanje istih vrsta osiguranja koje želi pružati u Bugarskoj.

Prihodi fondova dodatnog dobrovoljnog mirovinskog osiguranja te slični prihodi izravno povezani s dobrovoljnim mirovinskim osiguranjem koje obavljaju osobe koje su registrirane u skladu sa zakonodavstvom druge države članice i koje mogu, u skladu s predmetnim zakonodavstvom, izvršavati aktivnosti povezane s dobrovoljnim mirovinskim osiguranjem nisu oporezivi u skladu s postupkom utvrđenim u Zakonu o porezu na dobit.

U ES: prije osnivanja podružnice ili zastupništva za pružanje određenih vrsta osiguranja u ES strani osiguratelj mora imati odobrenje za pružanje istih vrsta osiguranja u zemlji podrijetla najmanje pet godina.

U PT: kako bi se osnovala podružnica ili zastupništvo, strana društva za osiguranje moraju imati odobrenje za obavljanje djelatnosti osiguranja ili reosiguranja u skladu s mjerodavnim nacionalnim pravom najmanje pet godina.

Mjere:

BG: Zakonik o osiguranju, članci 12., od 56. do 63., 65. i 66. te članak 80. stavak 4., Zakonik o socijalnom osiguranju, članci od 120.a do 162., od 209. do 253. i od 260. do 310.

ES: Reglamento de Ordenación, Supervisión y Solvencia de Entidades Aseguradoras y Reaseguradoras (RD 1060/2015, de 20 de noviembre de 2015), članak 36.

PT: članak 7. Uredbe sa zakonskom snagom 94-B/98 i poglavlje I., odjeljak VI. Uredbe sa zakonskom snagom 94-B/98, članak 34., točke 6. i 7. te članak 7. Uredbe sa zakonskom snagom 144/2006; članak 215. pravnog sustava kojim se uređuje osnivanje i obavljanje djelatnosti osiguranja i reosiguranja, odobren Zakonom 147/2005 od 9. rujna.

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine financijskim uslugama – nacionalni tretman:

U AT: promidžbena djelatnost i posredovanje u ime društva kćeri koje nije osnovano u Europskoj uniji ili podružnice koja nije osnovana u Austriji (osim za reosiguranje i retrocesiju) zabranjeni su.

U pogledu prekogranične trgovine financijskim uslugama – lokalna prisutnost:

U DK: osoba ili društvo (uključujući društva za osiguranje), osim društava za osiguranje koja su ovlaštena na temelju danskog zakonodavstva ili koja su ovlastila danska nadležna tijela, ne smije u poslovne svrhe sudjelovati u pružanju djelatnosti izravnog osiguranja za osobe s boravištem u DK, za danske brodove ili za imovinu u DK.

U DE, HU i LT: da bi društva za osiguranje koja nisu osnovana u Europskoj uniji mogla pružati usluge izravnog osiguranja, moraju osnovati podružnicu i pribaviti odobrenje za nju.

U pogledu prekogranične trgovine financijskim uslugama – nacionalni tretman, lokalna prisutnost:

U EL: poduzetnici za osiguranje i reosiguranje sa sjedištem u trećim zemljama mogu poslovati u Grčkoj tako da osnuju društvo kćer ili podružnicu, pri čemu podružnica nema posebni pravni oblik, već znači trajnu prisutnost na državnom području države članice (odnosno EL) za poduzetnika čije je glavno sjedište izvan Europske unije, a koji dobiva ovlaštenje u toj državi članici (EL) i koji se bavi djelatnostima osiguranja.

U SE: stranom osiguravatelju dopušteno je pružati usluge neposrednog osiguranja samo posredstvom pružatelja usluga osiguranja ovlaštenog u SE, pod uvjetom da strani osiguravatelj i švedsko osiguravajuće društvo pripadaju istoj skupini trgovačkih društava ili imaju sporazum o suradnji.

U SE: da bi mogli pružati usluge posredovanja u osiguranju, poduzetnici koji nisu osnovani u EGP-u obvezni su zasnovati komercijalnu prisutnost (zahtjev u pogledu lokalne prisutnosti).

U SK: osiguranje u zračnom i pomorskom prijevozu, koje pokriva zrakoplove/plovila i odgovornost, mogu ugovarati samo osiguravajuća društva s poslovnim nastanom u Europskoj uniji ili podružnice osiguravajućih društava bez poslovnog nastana u Europskoj uniji koje su ovlaštene u SK.

Mjere:

AT: Zakon o nadzoru osiguranja iz 2016., članak 13. stavci 1. i 2., *Savezni službeni list* br. 34/2015 (Versicherungsaufsichtsgesetz 2016, § 13 Abs. 1 und 2, BGBl. I. Nr. 34/2015.).

DE: Versicherungsaufsichtsgesetz (VAG); za sve usluge osiguranja; u vezi s Luftverkehrs-Zulassungs-Ordnung (LuftVZO) samo u području obveznog osiguranja od odgovornosti u zračnom prometu.

DK: Lov om finansiel virksomhed jf. lovbekendtgørelse 182 af 18. februar 2015.

EL: članak 130. Zakona 4364/ 2016 (*Službeni list* 13/ A/ 5.2.2016.)

HU: Zakon LX. iz 2003. LT: Zakon o osiguranju, 18. rujna 2003., br. IX-1737, kako je zadnje izmijenjen 13. lipnja 2019. br. XIII-2232.

SE: Zakon o poslovanju stranih osiguravatelja (Lag om försäkringsdistribution) (poglavlje 3. odjeljak 3., 2018:1219); i Zakon o poslovanju stranih osiguravatelja u Švedskoj (poglavlje 4. odjeljci 1. i 10., 1998:293).

SK: Zakon 39/2015 o osiguranju.

Rezerva br. 2: Podsektor: Bankarske i ostale financijske usluge

Vrsta rezerve: Nacionalni tretman

Lokalna prisutnost

Razina vlasti: EU/država članica (osim ako je navedeno drukčije)

Opis:

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine financijskim uslugama – lokalna prisutnost:

U BG: za obavljanje djelatnosti kreditiranja sredstvima koja nisu prikupljena depozitima ili drugim povratnim sredstvima, stjecanjem udjela u kreditnoj ili drugoj financijskoj instituciji, financijskim *leasingom*, transakcijama jamstava, stjecanjem tražbina na zajmove i druge oblike financiranja (faktoring, forfeitiranje itd.), nebankarske financijske institucije podložne su režimu registriranja pri Bugarskoj narodnoj banci; glavno mjesto poslovanja financijske institucije mora biti na državnom području BG.

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine financijskim uslugama – lokalna prisutnost:

U BG: banke koje nisu iz EGP-a mogu obavljati bankarsku djelatnost u BG ako su od Bugarske narodne banke dobile licenciju za obavljanje poslovnih djelatnosti u BG preko podružnice.

U IT: kako bi bilo ovlašteno upravljati sustavom za namiru vrijednosnih papira ili pružati usluge središnjeg depozitorija vrijednosnih papira s poslovnim nastanom u IT, društvo mora biti osnovano u Italiji (bez podružnica).

Kad je riječ o kolektivnim investicijskim programima, osim subjekata za zajednička ulaganja u prenosive vrijednosne papire (UCITS), usklađenih na temelju zakonodavstva Europske unije, povjerenik ili depozitar mora imati poslovni nastan u IT ili u drugoj državi članici i imati podružnicu u IT.

Društva za upravljanje investicijskim fondovima koja nisu usklađena sa zakonodavstvom Europske unije isto tako moraju biti osnovana u IT (bez podružnica).

Samo banke, osiguravajuća društva, investicijska društva i društva koja upravljaju UCITS-om usklađena na temelju zakonodavstva Europske unije s glavnim uredom u Europskoj uniji te UCITS-i osnovani u IT mogu obavljati djelatnost upravljanja sredstvima mirovinskih fondova.

U obavljanju djelatnosti prodaje od vrata do vrata posrednici moraju koristiti ovlaštenog financijskog trgovca rezidenta na državnom području države članice.

Predstavništva posrednika iz zemalja izvan Unije ne mogu obavljati djelatnosti usmjerene na pružanje investicijskih usluga, uključujući trgovanje za vlastiti račun i za račun klijenata, plasiranje i pokroviteljstvo financijskih instrumenata (obvezna je podružnica).

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman:

U PT: usluge upravljanja mirovinskim fondovima mogu pružati samo specijalizirana trgovačka društva osnovana u PT u tu svrhu te osiguravajuća društva osnovana u PT i ovlaštena za obavljanje poslova životnog osiguranja ili subjekti ovlaštene za pružanje usluga upravljanja mirovinskim fondovima u drugim državama članicama. Izravne podružnice iz zemalja koje nisu članice Europske unije nisu dopuštene.

Mjere:

BG: Zakon o kreditnim institucijama, članak 2. stavak 5., članak 3.a i članak 17.; Zakonik o socijalnoj sigurnosti, članci 121., 121.b, 121.f; i Zakon o valutama, članak 3.

IT: Zakonodavni dekret 58/1998, članci 1., 19. i 28., od 30. do 33. te 38., 69. i 80.; Zajednička uredba Talijanske središnje banke i Consoba od 22. veljače 1998., članci 3. i 41.; Uredba Talijanske središnje banke od 25. siječnja 2005.; glava V., poglavlje VII., odjeljak II., Uredba Consoba 16190 od 29. listopada 2007., članci od 17. do 21., od 78. do 81. te od 91. do 111.; i podložno: Uredbi (EU) br. 909/2014 Europskog parlamenta i Vijeća¹.

---

¹ Uredba (EU) br. 909/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. srpnja 2014. o poboljšanju namire vrijednosnih papira u Europskoj uniji i o središnjim depozitorijima vrijednosnih papira te izmjeni direktiva 98/26/EZ i 2014/65/EU te Uredbe (EU) br. 236/2012 (SL EU L 257, 28.8.2014., str. 1.).

PT: Uredba sa zakonskom snagom 12/2006, kako je izmijenjena Uredbom sa zakonskom snagom 180/2007, Uredba sa zakonskom snagom 357-A/2007, Uredba 7/2007-R, kako je izmijenjena Uredbom 2/2008-R, Uredba 19/2008-R, Uredba 8/2009; i članak 3. pravnog sustava kojim se uređuje osnivanje i funkcioniranje mirovinskih fondova i njihovih upravljačkih subjekata, odobren Zakonom 27/2020 od 23. srpnja.

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman:

U HU: podružnice društava za upravljanje investicijskim fondovima sa sjedištem izvan EGP-a ne mogu upravljati investicijskim fondovima Europske unije niti pružati usluge upravljanja imovinom privatnim mirovinskim fondovima.

Mjere:

HU: Zakon CCXXXVII. iz 2013. o kreditnim institucijama i finansijskim poduzećima; Zakon CCXXXVII. iz 2013. o kreditnim institucijama i finansijskim poduzećima; i Zakon CXX. iz 2001. o tržištu kapitala.

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman:

U BG: bankom zajedno upravljaju te je zajednički zastupaju najmanje dvije osobe. Osobe koje vode i predstavljaju banku moraju biti osobno prisutne na adresi njezine uprave. Pravne osobe ne mogu biti izabrane u upravu ili upravni odbor banke.

Mjere:

BG: Zakon o kreditnim institucijama, članak 10.; Zakonik o socijalnom osiguranju, članak 121.e; i Zakon o valutama, članak 3.

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman:

U HU: upravni odbor kreditne institucije mora imati najmanje dva člana koji se priznaju kao rezidenti u skladu s deviznim propisima i koji su prethodno imali trajno boravište u Mađarskoj tijekom najmanje godine dana.

Mjere:

HU: Zakon CCXXXVII. iz 2013. o kreditnim institucijama i financijskim poduzećima; Zakon CCXXXVII. iz 2013. o kreditnim institucijama i financijskim poduzećima; i Zakon CXX. iz 2001. o tržištu kapitala.

U pogledu prekogranične trgovine financijskim uslugama – lokalna prisutnost:

U HU: društva sa sjedištem izvan EGP-a mogu pružati financijske usluge ili sudjelovati u pomoćnim uslugama povezanim s financijskim uslugama isključivo preko podružnice u HU.

Mjere:

HU: Zakon CCXXXVII. iz 2013. o kreditnim institucijama i financijskim poduzećima; Zakon CCXXXVII. iz 2013. o kreditnim institucijama i financijskim poduzećima; i Zakon CXX. iz 2001. o tržištu kapitala.

ODJELJAK D

BUDUĆE MJERE

Rezerva br. 1: Podsektor: Osiguranje i usluge povezane s osiguranjem

Vrsta rezerve: Nacionalni tretman

Lokalna prisutnost

Razina vlasti: EU/država članica (osim ako je navedeno drukčije)

Opis:

EU zadržava pravo donositi ili provoditi mjere koje se odnose na sljedeće:

U pogledu prekogranične trgovine financijskim uslugama – lokalna prisutnost:

U BG: prometno osiguranje koje pokriva robu, osiguranje vozila kao takvih i osiguranje od odgovornosti u vezi s rizicima, koji se nalaze u Bugarskoj ne mogu neposredno ugovarati strana osiguravajuća društva.

U DE: ako je strano osiguravajuće društvo osnovalo podružnicu u Njemačkoj, može ugovarati ugovore o osiguranju u Njemačkoj koji se odnose na međunarodni prijevoz samo putem podružnice osnovane u Njemačkoj.

Postojeće mjere:

DE: Luftverkehrsgesetz (LuftVG); i Luftverkehrszulassungsordnung (LuftVZO).

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine financijskim uslugama – lokalna prisutnost:

U ES: za obavljanje zanimanja aktuara obvezno je boravište ili dvije godine iskustva.

U FI: za pružanje usluga posrednika u osiguranju uvjet je stalno mjesto poslovanja u Europskoj uniji.

Samo osiguravatelji s glavnim uredom u Europskoj uniji ili s podružnicom u Finskoj mogu nuditi usluge izravnog osiguranja, uključujući suosiguranje.

Postojeće mjere:

FI: Zakon o stranim osiguravajućim društvima (*Laki ulkomaisista vakuutusyhtiöistä*) (398/1995);

Zakon o osiguravajućim društvima (*Vakuutusyhtiölaki*) (521/2008);

Zakon o distribuciji osiguranja (*Laki vakuutusten tarjoamisesta*) (234/2018).

U pogledu prekogranične trgovine finansijskim uslugama – lokalna prisutnost:

U FR: osiguranje od rizika povezanih s kopnenim prijevozom mogu ugovoriti samo osiguravajuća društva osnovana u Europskoj uniji.

Postojeće mjere:

FR: Zakonik o osiguranju (*Code des assurances*).

U HU: samo pravne osobe iz Europske unije i podružnice registrirane u Mađarskoj mogu pružati usluge izravnog osiguranja.

Postojeće mjere:

HU: Zakon LX. iz 2003.

U IT: prometno osiguranje koje pokriva robu, osiguranje vozila kao takvih i osiguranje od odgovornosti u vezi s rizicima, koji se nalaze u Italiji mogu ugovarati samo osiguravajuća društva osnovana u Uniji, osim međunarodnog prijevoza koji uključuje uvoz u Italiju.

Nije dopušteno prekogranično pružanje aktuarskih usluga.

Postojeće mjere:

IT: članak 29. Zakonika o privatnom osiguranju (Zakonodavni dekret br. 209 od 7. rujna 2005.).

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine financijskim uslugama – lokalna prisutnost:

U PT: osiguranje u zračnom i pomorskom prijevozu koje se odnosi na robu, zrakoplove, trup i osiguranje od odgovornosti mogu ugovarati samo poduzeća i pravne osobe stranke EU-a. Samo fizičke osobe stranke EU-a ili poduzeća s poslovnim nastanom u stranci EU-u mogu obavljati djelatnost posrednika za takve osiguravajuće poslove u PT.

Postojeće mjere:

PT: članak 3. Zakona 147/2015, članak 8. Zakona 7/2019.

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine uslugama – lokalna prisutnost:

U SK: strani državljani mogu osnovati osiguravajuće društvo u obliku dioničkog društva ili mogu obavljati djelatnost osiguranja preko svojih podružnica s registriranim sjedištem u Slovačkoj Republici. U oba slučaja odobrenje podliježe evaluaciji nadzornog tijela.

Postojeće mjere:

SK: Zakon 39/2015 o osiguranju.

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman:

U FI: Najmanje polovina članova upravnog odbora i nadzornog odbora te izvršni direktor osiguravajućeg društva koje pruža usluge obveznog mirovinskog osiguranja moraju imati boravište u EGP-u, osim ako nadležna tijela odobre izuzeće. Strani osiguravatelji ne mogu ishoditi dozvolu u FI kao podružnica za pružanje usluga obveznog mirovinskog osiguranja. Najmanje jedan revizor mora imati stalni boravak u EGP-u.

Za ostala osiguravajuća društva obvezno je boravište u EGP-u za najmanje jednog člana upravnog odbora, nadzornog odbora i izvršnog direktora. Najmanje jedan revizor mora imati stalni boravak u EGP-u. Glavni zastupnik osiguravajućeg društva iz Čilea mora imati boravište u Finskoj, osim ako se glavni ured društva nalazi u Europskoj uniji.

Postojeće mjere:

FI: Zakon o stranim osiguravajućim društvima (*Laki ulkomaisista vakuutusyhtiöistä*) (398/1995);
Zakon o osiguravajućim društvima (*Vakuutusyhtiölaki*) (521/2008);
Zakon o posredovanju u osiguranju (*Laki vakuutusedustuksesta*) (570/2005);
Zakon o distribuciji osiguranja (*Laki vakuutusten tarjoamisesta*) (234/2018). i
Zakon o društvima koja pružaju usluge obveznog mirovinskog osiguranja (*Laki työeläkevakuutusyhtiöistä*) (354/1997).

Rezerva br. 2: Podsektor: Bankarske i druge financijske usluge

Vrsta rezerve: Nacionalni tretman

Viša uprava i upravni odbori

Lokalna prisutnost

Razina vlasti: EU/država članica (osim ako je navedeno drukčije)

Opis:

EU zadržava pravo donositi ili provoditi mjere koje se odnose na sljedeće:

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman i u pogledu prekogranične trgovine financijskim uslugama – lokalna prisutnost:

U EU-u: samo pravne osobe s registriranim sjedištem u Europskoj uniji mogu obavljati djelatnost depozitorija imovine investicijskih fondova. Za obavljanje djelatnosti upravljanja zajedničkim fondovima, uključujući otvorene investicijske fondove te investicijskim društvima, ako je to dopušteno u okviru nacionalnog prava, obvezna je uspostava specijaliziranog društva za upravljanje koje ima glavni ured i registrirano sjedište u istoj državi članici.

Postojeće mjere:

EU: Direktiva 2009/65/EZ Europskog parlamenta i Vijeća¹; i Direktiva 2011/61/EU Europskog parlamenta i Vijeća².

U pogledu prekogranične trgovine financijskim uslugama – lokalna prisutnost:

U EE: za prihvaćanje depozita obvezni su odobrenje estonskog tijela za financijski nadzor i registracija dioničkog društva, društva kćeri ili podružnice u skladu s estonskim zakonodavstvom.

Postojeće mjere:

EE: Zakon o kreditnim institucijama (Krediidiasutuste seadus), članci 206. i 21.

---

¹ Direktiva 2009/65/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o usklađivanju zakona i drugih propisa u odnosu na subjekte za zajednička ulaganja u prenosive vrijednosne papire (UCITS) (SL EU L 302, 17.11.2009., str. 32.).

² Direktiva 2011/61/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 8. lipnja 2011. o upraviteljima alternativnih investicijskih fondova i o izmjeni direktiva 2003/41/EZ i 2009/65/EZ te uredbi (EZ) br. 1060/2009 i (EU) br. 1095/2010 (SL EU L 174, 1.7.2011., str. 1.).

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman, viša uprava i upravni odbor:

U FI: najmanje jedan osnivač kreditne institucije i najmanje jedan član upravnog odbora te glavni direktor moraju imati trajno boravište ili, ako je osnivač pravna osoba, imati registrirano sjedište u EGP-u osim ako tijelo za financijski nadzor odobri izuzeće na temelju toga. Izuzeće se može odobriti ako ne ugrožava učinkovit nadzor kreditne institucije i upravljanje kreditnom institucijom u skladu s dobrim i razboritim poslovnim načelima. Najmanje jedan revizor mora imati stalni boravak u EGP-u.

Za usluge plaćanja može biti obvezno boravište ili domicil u Finskoj.

Postojeće mjere:

FI: Zakon bankama i drugim kreditnim institucijama u obliku društva s ograničenom odgovornošću (Laki liikepankeista ja muista osakeyhtiömuotoo komercijalnimisista luottolaitoksista) (1501/2001); Zakon o štedionicama (Säästöpankkilaki) (1502/2001); Zakon o zadružnim bankama i drugim kreditnim institucijama u obliku zadružnih banaka (Laki osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista) (423/2013); Zakon o društvima za hipotekarne kredite (Laki hypoteekkiyhdistyksistä) (936/1978); Zakon o institucijama za platni promet (Maksulaitoslaki)(297/2010) ; Zakon o poslovanju stranih institucija za platni promet u Finskoj (Laki ulkomaisen maksulaitoksen toiminnasta Suomessa) (298/2010); i Zakon o kreditnim institucijama (Laki luottolaitostoiminnasta) (610/2014).

U pogledu liberalizacije ulaganja – nacionalni tretman:

U IT: usluge financijskih savjetnika (*consulenti finanziari*). U obavljanju djelatnosti prodaje od vrata do vrata posrednici moraju angažirati ovlaštenog financijskog trgovca rezidenta na državnom području države članice.

Postojeće mjere:

IT: članci od 91. do 111. Uredbe Državne komisije za trgovačka društva i burzu (Consob) o posrednicima (br. 16190 od 29. listopada 2007.).

U pogledu prekogranične trgovine financijskim uslugama – lokalna prisutnost:

U LT: samo banke s registriranim sjedištem ili podružnicom u LT koje imaju odobrenje za pružanje investicijskih usluga u EGP-u mogu obavljati djelatnost depozitorija imovine mirovinskih fondova. Barem jedan član uprave banke mora govoriti litavski.

Postojeće mjere:

LT: Zakon o bankama Republike Litve od 30. ožujka 2004. br. IX-2085, kako je izmijenjen Zakonom br. XIII-729 od 16. studenoga 2017.; Zakon Republike Litve o subjektima za zajednička ulaganja od 4. srpnja 2003. br. IX-1709, kako je izmijenjen Zakonom br. XIII-1872 od 20. prosinca 2018.; Zakon Republike Litve o dodatnom dobrovoljnom mirovinskom osiguranju od 3. lipnja 1999. br. VIII-1212 (kako je izmijenjen Zakonom br. XII-70 od 20. prosinca 2012.); Zakon Republike Litve o platnom prometu od 5. lipnja 2003. br. IX-1596, kako je zadnje izmijenjen 17. listopada 2019. br. XIII-2488; i Zakon Republike Litve o ustanovama za platni promet od 10. prosinca 2009. br. XI-549 (nova verzija zakona: br. XIII-1093 od 17. travnja 2018.).

ČILE: REZERVE I OBVEZE U POGLEDU PRISTUPA TRŽIŠTU

ODJELJAK A

OBVEZE ZA PREKOGRANIČNU TRGOVINU FINANCIJSKIM USLUGAMA

Čile zadržava pravo donositi ili provoditi mjere u pogledu članka 15.7., osim za sljedeće podsektore i financijske usluge definirane u skladu s relevantnim čileanskim zakonima i propisima te podložno uvjetima i ograničenjima navedenima u nastavku.

Smatra se da se obveze stranke u pogledu usluga savjetovanja u području prekograničnog ulaganja same po sebi ne smiju tumačiti kao da se od te stranke zahtijeva da na svojem državnom području dopusti javnu ponudu vrijednosnih papira (kako je definirano njezinim relevantnim zakonima i propisima) prekograničnim pružateljima druge stranke koji pružaju ili žele pružati takve usluge savjetovanja u pogledu ulaganja. Stranka može usluge prekograničnog pružatelja uvjetovati regulatornim zahtjevima i zahtjevima za registraciju, uključujući zahtjev za pružanje iste kategorije usluge u zemlji podrijetla te nadzor u njihovoj zemlji podrijetla.

Sektor	Podsektor
Osiguranje i usluge povezane s osiguranjem	Prodaja osiguranja za međunarodni pomorski prijevoz, za međunarodni komercijalni zračni prijevoz i lansiranje svemirskih letjelica i tereta (uključujući satelite) te robe u međunarodnom provozu (uključujući robu koja se prevozi). Ne obuhvaća nacionalni prijevoz (kabotažu).
	Posrednik u osiguranju za međunarodni pomorski prijevoz, za međunarodni komercijalni zračni prijevoz i lansiranje svemirskih letjelica i tereta (uključujući satelite) te robe u međunarodnom provozu (uključujući robu koja se prevozi, vozilo koje prevozi robu i svaku građansku odgovornost koja proizlazi iz toga). Ne obuhvaća nacionalni prijevoz (kabotažu).
	Reosiguranje i retrocesija; posredništvo u reosiguranju; i savjetodavne usluge, aktuarske usluge i usluge procjene rizika.
Bankarske i ostale financijske usluge (osim osiguranja)	Pružanje i prijenos financijskih informacija i obrada financijskih podataka te s time povezani softver od strane pružatelja drugih financijskih usluga.
	Savjetodavne i druge pomoćne financijske usluge, osim posredovanja te bonitetne informacije i analizu, koji se odnose na bankarske i druge financijske usluge.

ODJELJAK B

OBVEZE U POGLEDU PRISTUPA TRŽIŠTU U VEZI S LIBERALIZACIJOM ULAGANJA

Čile zadržava pravo donositi ili provoditi mjere u pogledu članka 25.6., osim za sljedeće podsektore i financijske usluge definirane u skladu s relevantnim čileanskim zakonima i propisima te podložno uvjetima i ograničenjima navedenima u nastavku.

1. U čileanskom sektoru financijskih usluga postoji djelomična segmentacija. Naime, domaće i strane ustanove ovlaštene za obavljanje bankarskih djelatnosti ne mogu izravno obavljati osigurateljnu djelatnost ili poslovati s vrijednosnim papirima i obrnuto.
2. Čile zadržava pravo donositi mjere za regulaciju financijskih konglomerata, uključujući subjekte koji čine dio tih konglomerata.

Sektor ili podsektor	Ograničenja pristupa tržištu
Sve financijske usluge	Čile može na nediskriminirajućoj osnovi ograničiti ili zahtijevati posebnu vrstu pravne osobe, uključujući korporacije, strane podružnice, predstavništva ili bilo koji oblik komercijalne prisutnosti, preko koje subjekti koji djeluju u svim podsektorima financijskih usluga mogu pružati financijske usluge. Čile može na nediskriminirajućoj osnovi ograničiti ili zahtijevati posebnu vrstu trgovačkog društva.

Sektor ili podsektor	Ograničenja pristupa tržištu
Sve usluge osiguranja i u vezi s osiguranjem	<p>U Čileu se osigurateljna djelatnost dijeli u dvije skupine: prvu skupinu čine društva koja osiguravaju robu ili imovinu od rizika gubitka ili štete, a drugu čine društva koja daju pokriće u slučaju osobnih rizika ili jamče, unutar ili na kraju određenog razdoblja, glavnice, uplaćenu premiju ili prihod osiguraniku ili njegovim korisnicima. Isto društvo ne mora svojim osnivanjem obuhvatiti pokriće za obje kategorije rizika.</p> <p>Društva za osiguranje kredita moraju biti osnovana kao pravni subjekti isključivo u svrhu pokrića te vrste rizika, na primjer gubitka imovine ili štete na imovini osiguranika kao posljedice neispunjavanja novčanog duga ili zajma, pri čemu je dopušteno pokriti i jamstva i rizike vjernosti.</p> <p>Osiguravajuća društva mogu biti pravno osnovana isključivo u skladu s odredbama Zakona o trgovačkim društvima (<i>ley sobre sociedades anónimas</i>). Podružnice stranih društava koje mogu djelovati u čileanskom sektoru osiguranja trebale bi biti osnovane u Čileu kao „agencija za strana društva (<i>agencia de sociedad anónima extranjera</i>)” koja je ovlaštena u te svrhe.</p> <p>Osiguranje se može sklopiti izravno ili preko registriranih posrednika u osiguranju koji moraju biti upisani u registar kako bi se bavili tom djelatnošću.</p>

Sektor ili podsektor	Ograničenja pristupa tržištu	
Izravno osiguranje	Prodaja izravnog životnog osiguranja (ne obuhvaća osiguranje povezano sa sustavom socijalnog osiguranja) (CPC 81211).	Usluge osiguranja smiju pružati samo osiguravajuća društva koja su u Čileu osnovana kao trgovačka društva (<i>sociiedades anónimas</i>) ili kao podružnice stranih trgovačkih društava čija je isključiva svrha razvoj te djelatnosti.
	Prodaja izravnog općeg osiguranja (CPC 8129, osim za CPC 81299) osim zdravstvenih ustanova socijalne sigurnosti (<i>Instituciones de Salud Previsional</i> , ISAPRES), na primjer pravne osnove osnovane u svrhu pružanja zdravstvenog osiguranja fizičkim osobama koje odluče postati članovi ili se financiraju kroz obvezne doprinose oporezivog dohotka ili viši iznos, ovisno o slučaju. Njime se isključuje i Nacionalni zdravstveni fond (<i>Fondo Nacional de Salud</i> , FONASA), javna agencija koju financiraju vlada i obvezni doprinosi oporezivog dohotka, koja je odgovorna za plaćanje zdravstvenog osiguranja osobama koje nisu članovi ISAPRES-a. Ovime nije obuhvaćena prodaja osiguranja za pomorski prijevoz, za međunarodni komercijalni zračni prijevoz i robu u međunarodnom provozu.	Usluge osiguranja smiju pružati samo osiguravajuća društva koja su u Čileu osnovana kao trgovačka društva (<i>sociiedades anónimas</i>) ili kao podružnice stranih trgovačkih društava čija je isključiva svrha razvoj te djelatnosti, izravnog životnog osiguranja ili izravnog općeg osiguranja. U slučaju općeg osiguranja kredita (CPC 81296) poduzeće mora biti osnovano kao osiguravajuće društvo s poslovnim nastanom u Čileu isključivo u svrhu pokrića te vrste rizika.

Sektor ili podsektor	Ograničenja pristupa tržištu	
	<p>Prodaja osiguranja za međunarodni pomorski prijevoz, za međunarodni komercijalni zračni prijevoz i lansiranje svemirskih letjelica (uključujući satelite) te robe u međunarodnom provozu (uključujući robu koja se prevozi). Ne obuhvaća nacionalni prijevoz (kabotažu).</p>	<p>Osiguravajuća društva osnovana u Čileu isključivo u svrhu razvoja djelatnosti izravnog općeg osigurava mogu nuditi osiguranje za međunarodni pomorski prijevoz, za međunarodni komercijalni zračni prijevoz i lansiranje svemirskih letjelica i tereta (uključujući satelite) te robe u međunarodnom provozu (uključujući robu koja se prevozi).</p>
<p>Reosiguranje i retrocesija</p>	<p>Reosiguranje i retrocesija (obuhvaća posrednike u reosiguranju)</p>	<p>Reosiguranje pružaju društva za reosiguranje osnovana u Čileu i koja je odobrio CMF. Osiguravajuća društva mogu pružati usluge reosiguranja i kao nadopunu svojoj djelatnosti osiguranja ako to dopušta njihov statut.</p> <p>Usluge reosiguranja i retrocesije mogu pružati i strani reosiguratelji i strani posrednici u reosiguranju koji su upisani u registar koji vodi CMF („registar“).</p>

Sektor ili podsektor	Ograničenja pristupa tržištu	
Posredovanje u osiguranju	Posredovanje u osiguranju (osim osiguranja za međunarodni pomorski prijevoz, za međunarodni komercijalni zračni prijevoz i lansiranje svemirskih letjelica i tereta, uključujući satelite te robe u međunarodnom provozu).	Samo pravne osobe osnovane u skladu sa zakonom u Čileu u tu određenu svrhu mogu pružati usluge posredovanja u osiguranju.
	Posredovanje u osiguranju za međunarodni pomorski prijevoz, međunarodni komercijalni zračni prijevoz te lansiranje svemirskih letjelica i tereta (uključujući satelite) te robe u međunarodnom provozu (uključuje robu koja se prevozi, vozilo koje prevozi robu i svaku građansku odgovornost koja proizlazi iz toga). Ne obuhvaća nacionalni prijevoz (kabotažu).	Posrednici u osiguranju za međunarodni pomorski prijevoz, međunarodni komercijalni zračni prijevoz te lansiranje svemirskih letjelica i tereta (uključujući satelite) te robe u međunarodnom provozu moraju biti upisani u registar i ispunjavati zahtjeve koje je utvrdio CMF. Samo pravne osobe osnovane u skladu sa zakonom u Čileu u tu određenu svrhu mogu pružati ovu uslugu.
Pomoćne osigurateljne usluge, primjerice usluge savjetovanja, aktuarske usluge, usluge procjene rizika te usluge naplate odštetnih zahtjeva	Usluge naknade štete.	Usluge naknade štete mogu nuditi izravno osiguravajuća društva osnovana u Čileu ili pravne osobe osnovane u Čileu.
	Prateće osigurateljne usluge (obuhvaća samo savjetovanje, aktuarske usluge i procjenu rizika).	Prateće osigurateljne usluge mogu pružati samo pravne osobe osnovane u Čileu.

Sektor ili podsektor	Ograničenja pristupa tržištu	
	Upravljanje planovima dobrovoljne mirovinske štednje (<i>ahorro previsional voluntario</i>) putem životnog osiguranja.	Bez obveze u odnosu na članak 25.6. stavak 1. točku (e). Planove dobrovoljne mirovinske štednje mogu nuditi samo društva za životno osiguranje osnovana u Čileu u skladu s prethodno navedenim. Te planove i odnosne police mora prethodno odobriti CMF.
Bankarske usluge	<p>Inozemne bankarske ustanove moraju biti bankarska društva (<i>sociedades bancarias</i>), osnovana u matičnoj državi u skladu sa zakonom, s kapitalom u iznosu propisanom čileanskim zakonom.</p> <p>Strane bankarske institucije mogu poslovati samo:</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) putem udjela u čileanskim bankama koje su osnovane kao trgovačka društva (<i>sociedades anónimas</i>) u Čileu; (b) tako što će postati trgovačko društvo u Čileu; ili (c) kao podružnice stranih trgovačkih društava osnovane kao agencije za strana društva (<i>agencia de sociedad anónima extranjera</i>), u slučaju čega se priznaje pravna osobnost u zemlji podrijetla. Kod poslovanja podružnica stranih banaka u Čileu uzima se u obzir stvarno uloženi kapital u Čileu, a ne temeljni kapital matičnog društva. Povećanja kapitala ili rezervi koja ne proizlaze iz kapitalizacije drugih rezervi tretirat će se na isti način kao i početni kapital i rezerve. U transakcijama između podružnice i njezina glavnog ureda u inozemstvu oboje će se smatrati neovisnim subjektima. 	

Sektor ili podsektor	Ograničenja pristupa tržištu
	<p>Ni domaće ni strane fizičke i pravne osobe ne mogu ni izravno ni preko trećih osoba stjecati dionice banke, koje same ili pribrojene dionicama koje ta osoba već posjeduje predstavljaju 10 % kapitala banke, bez prethodnog odobrenja CMF-a.</p> <p>Nadalje, dioničari ili članovi financijske ustanove ne mogu ustupati postotak svojih prava ili dionica svojeg društva ako on prelazi 10 % kapitala bez prethodne suglasnosti CMF-a.</p> <p>Bankarske ustanove moraju biti osnovane kao trgovačka društva (<i>sociedades anónimas</i>) ili kao podružnice, na temelju čileanskih zakona i propisa, u skladu s Općim zakonom o bankama (DFL N°3) i sa zakonom <i>Sociedades Anónimas</i> (Ley N°18.046), koji se odnose na osnivanje agencije za strana društva.</p> <p>Kapital i rezerve koje strane banke prenose svojim podružnicama moraju se učinkovito prenijeti i preračunati u domaću valutu u skladu s bilo kojim sustavom odobrenim zakonom ili od strane Banco Central de Chile. Povećanja kapitala ili rezervi koja ne proizlaze iz kapitalizacije drugih rezervi tretirat će se na isti način kao i početni kapital i rezerve. U transakcijama između podružnice i njezina glavnog ureda u inozemstvu oboje će se smatrati neovisnim subjektima. Nijedna strana banka neće se moći pozvati na prava koja proizlaze iz njezina državljanstva u pogledu transakcija koje njezina podružnica može obavljati u Čileu.</p> <p>Financijske usluge koje su srodne glavnoj bankarskoj djelatnosti mogu izravno pružati ustanove nakon prethodne suglasnosti ili preko društava kćeri koje odredi CMF.</p>

Sektor ili podsektor	Ograničenja pristupa tržištu	
Primanje depozita i ostalih povratnih sredstava od građana	<p>Primanje depozita (samo tekući računi (<i>cuentas corrientes bancarias</i>), štednja po viđenju, oročena štednja, štedni računi, ugovori o otkupu financijskih instrumenata i depoziti za bankovne garancije).</p> <p>Kupnja vrijednosnih papira na javnoj ponudi (samo kupnja obveznica, akreditiva, preuzimanje i plasman dionica, obveznica i akreditiva (<i>underwriting</i>) u svojstvu agenta.)</p> <p>Skrbništvo nad vrijednosnim papirima.</p>	Samo banke osnovane u Čileu u skladu s prethodnim odredbama.

Sektor ili podsektor	Ograničenja pristupa tržištu	
Davanje zajmova svih vrsta, uključujući potrošačke kredite, hipotekarne kredite, faktoring i financiranje komercijalnih transakcija	Odobrovanje kredita (obuhvaća uobičajene kredite, potrošačke kredite, kredite akreditivima, hipoteke, hipoteke s akreditivima, kupnju financijskih instrumenata na temelju ugovora o daljnjoj prodaji, kredite za izdavanje bankovnih garancija ili drugih vrsta financiranja, izdavanje i prenošenje uvoznih i izvoznih akreditiva, izdavanje i potvrđivanje <i>stand-by</i> akreditiva.)	Samo banke osnovane u Čileu u skladu s prethodnim odredbama.
	Faktoring.	Bez obveze u odnosu na članak 25.6. stavak 1. točku (e). Usluge faktoringa smatraju se dopunskim bankarskim uslugama i time podliježu odobrenju CMF-a. CMF može nametnuti strože nediskriminirajuće zahtjeve.
	Sekuritizacija.	Usluge sekuritizacije smatraju se dopunskim bankarskim uslugama.

Sektor ili podsektor	Ograničenja pristupa tržištu	
Financijski <i>leasing</i>	Financijski <i>leasing</i> (CPC 81120) (ta društva mogu, na zahtjev svojeg klijenta, nuditi ugovore o financijskom najmu za kupljenu robu, ali ne mogu kupiti robu, skladištiti je i nuditi u financijski <i>leasing</i>).	Usluge financijskog <i>leasinga</i> smatraju se dopunskim bankarskim uslugama i mogu se pružati putem banaka ili društava kćeri koja su izričito ovlaštena u te svrhe. CMF može nametnuti strože nediskriminirajuće zahtjeve.
Sve usluge plaćanja i prijenosa novca, uključujući kreditne, platne i debitne kartice, putničke čekove i bankovne mjenice	Izdavanje kreditnih i debitnih kartica i upravljanje njima (CPC 81133) (obuhvaća samo kreditne kartice izdane u Čileu). Putnički čekovi. Prijenos novčanih sredstava (bankovne doznake). Diskontiranje i stjecanje mjenica i zadužnica.	Samo banke osnovane u Čileu u skladu s prethodnim odredbama.
Jamstva i obveze	Indosiranje i jamčenje obveza trećih strana u čileanskoj i stranoj valuti.	Samo banke osnovane u Čileu u skladu s prethodnim odredbama.

Sektor ili podsektor	Ograničenja pristupa tržištu	
Trgovanje za vlastiti račun ili za račun klijenta, na burzi ili izvanburzovnom tržištu ili na drugi način	Posredovanje povezano s javno ponuđenim vrijednosnim papirima (CPC 81321)	Posredovanje povezano s javno ponuđenim vrijednosnim papirima smatra se dopunskom bankarskom uslugom i može se pružati putem banaka kroz društva kćeri osnovana u Čileu, agente za vrijednosne papire ili burzovne brokere, koji su izričito ovlašteni.
Ostale financijske usluge	Savjetodavne i druge pomoćne financijske usluge (CPC 8133) (obuhvaća samo usluge u ovom popisu navedene kao usluge u bankarskom podsektoru).	Nema ograničenja.

Sektor ili podsektor	Ograničenja pristupa tržištu	
Ostale financijske usluge	Planovi dobrovoljne mirovinske štednje (<i>Planes de Ahorro Previsional Voluntario</i>).	Bez obveze u odnosu na članak 25.6. stavak 1. točku (e). Planove dobrovoljne mirovinske štednje mogu nuditi isključivo banke osnovane u Čileu sukladno jednom od prethodno spomenutih dogovora.
	Poslovi upravljanja zakladama (<i>administración de fideicomisos</i>).	Samo banke osnovane u Čileu u skladu s prethodnim odredbama.
	Pružanje i prijenos financijskih informacija i obrada financijskih podataka te povezanog softvera od strane drugih pružatelja financijskih usluga	Nema ograničenja.
	Poslovanja burze koja se provode u skladu s propisima koja je izdala ili će izdati Središnja banka Čilea.	Samo banke, pravne osobe, burzovni brokери i agenti za vrijednosne papire, koji moraju biti osnovani u Čileu kao pravni subjekti, mogu djelovati na službenoj burzi. Pravne osobe, burzovni brokери i agenti za vrijednosne papire moraju imati prethodno odobrenje Središnje banke Čilea (<i>Banco Central de Chile</i>) za djelovanje na službenoj burzi.

Sektor ili podsektor	Ograničenja pristupa tržištu	
Ostale financijske usluge/usluge povezane s vrijednosnim papirima	<ol style="list-style-type: none"> 1. Javno ponuđenim vrijednosnim papirima mogu trgovati pravne osobe čija je isključiva svrha posredovanje u poslovanju vrijednosnim papirima, bilo kao članovi burze (burzovni brokeri) ili izvan burze (agenti za vrijednosne papire), a moraju biti upisani pri CMF-u. Međutim, na burzi dionica ili njihovih derivata (opcije upisa) mogu trgovati isključivo burzovni brokeri. Ostalim vrijednosnim papirima koji nisu dionice mogu trgovati upisani burzovni brokeri ili agenti za vrijednosne papire. 2. Usluge ocjenjivanja rizika javno ponuđenih vrijednosnih papira pružaju rejting agencije koje su osnovane isključivo u svrhu procjene javno ponuđenih vrijednosnih papira, a te agencije moraju biti upisane u Registar rejting agencija (<i>Registro de Entidades Clasificadoras de Riesgo</i>) koji vodi CMF. Nadzire ih i kontrolira CMF. S druge strane, nadzor rejting agencija u pogledu rejtinga vrijednosnih papira koje izdaju banke i financijska društva odgovornost je CMF-a. 3. Samo banke, pravne osobe, burzovni brokeri i agenti za vrijednosne papire, koji moraju biti osnovani u Čileu kao pravni subjekti, mogu djelovati na službenoj burzi. Pravne osobe, burzovni brokeri i agenti za vrijednosne papire moraju imati prethodno odobrenje Središnje banke Čilea (<i>Banco Central de Chile</i>) za djelovanje na službenoj burzi. 4. Kako bi mogli trgovati na burzi, posrednici (burzovni brokeri) moraju u Čileu biti osnovani kao pravne osobe. Moraju steći jednu dionicu odnosno burze te biti prihvaćeni kao članovi navedene burze. 	
Podsektor	Ograničenja pristupa tržištu	
<p>Posredovanje povezano s javno ponuđenim vrijednosnim papirima, osim dionica (CPC 81321).</p> <p>Preuzimanje i plasman u svojstvu agenata (<i>underwriting</i>).</p>	<p>Brokerske usluge moraju se pružati preko pravne osobe osnovane u Čileu. CMF može zahtijevati strože nediskriminirajuće zahtjeve.</p>	

Sektor ili podsektor	Ograničenja pristupa tržištu	
	Posredovanje povezano s javno ponuđenim dionicama društava (CPC 81321) (obuhvaća preuzimanje i plasman u svojstvu agenata, <i>underwriting</i>).	Kako bi mogli trgovati na burzi, posrednici (burzovni brokeri) moraju u Čileu biti osnovani kao pravne osobe. Moraju steći jednu dionicu odnosno burze te biti prihvaćeni kao članovi navedene burze. CMF može nametnuti strože nediskriminirajuće zahtjeve.
	Poslovi s izvedenicama na burzi koje je odobrio CMF (obuhvaća samo budućnosnice u dolaru i kamatne budućnosnice te opcije na dionice). Dionice moraju ispunjavati zahtjeve koje je utvrdila odgovarajuća klirinška kuća (<i>Cámara de Compensación</i>).	Kako bi mogli trgovati na burzi, posrednici (burzovni brokeri) moraju u Čileu biti osnovani kao pravne osobe. Moraju steći jednu dionicu odnosno burze te biti prihvaćeni kao članovi navedene burze. CMF može nametnuti strože nediskriminirajuće zahtjeve.
	Trgovanje metalima na burzi (obuhvaća samo zlato i srebro).	Trgovati zlatom i srebrom na burzi mogu burzovni brokeri za svoj račun ili za račun trećih osoba u skladu s pravilima burze. Kako bi mogli trgovati na burzi, posrednici (burzovni brokeri) moraju u Čileu biti osnovani kao pravne osobe. Moraju steći jednu dionicu odnosno burze te biti prihvaćeni kao članovi navedene burze. CMF može nametnuti strože nediskriminirajuće zahtjeve.

Sektor ili podsektor	Ograničenja pristupa tržištu	
	<p>Ocjenjivanje rizika vrijednosnih papira (odnosi se isključivo na ocjenjivanje javno ponuđenih vrijednosnih papira ili davanje mišljenja o njima).</p>	<p>U Čileu moraju biti osnovani kao društva osoba (<i>sociedad de personas</i>). Jedan od posebnih uvjeta jest da najmanje 60 % kapitala moraju držati glavni članovi (fizičke ili pravne osobe iz ove djelatnosti s najmanje 5 % vlasničkih prava u rejting agenciji).</p>
	<p>Skrbništvo nad vrijednosnim papirima koje obavljaju posrednici za vrijednosne papire (CPC 81319) (ne uključuje usluge koje nude dobavljači koji kombiniraju skrbništvo, namir i kliring (depozitoriji vrijednosnih papira, <i>depósitos de valores</i>)).</p>	<p>Kako bi mogli obavljati djelatnost skrbništva nad vrijednosnim papirima, posrednici (burzovni brokeri i agenti za vrijednosne papire) moraju biti osnovani u Čileu kao pravne osobe.</p> <p>Skrbništvo nad vrijednosnim papirima mogu obavljati posrednici za vrijednosne papire (burzovni brokeri i agenti za vrijednosne papire) kao dodatnu djelatnost svojem predmetu poslovanja. Tu uslugu mogu pružati i subjekti koji pružaju usluge depozitorija i skrbništva nad vrijednosnim papirima, a koji subjekti moraju biti osnovani kao posebna dionička društva kojima je jedina djelatnost depozitorij javno ponuđenih vrijednosnih papira koje primaju od zakonom ovlaštenih subjekata i omogućavanje prijenosa navedenih vrijednosnih papira (središnji depozitoriji vrijednosnih papira, <i>depósitos centralizados de valores</i>).</p>

Sektor ili podsektor	Ograničenja pristupa tržištu	
	Skrbništvo koje obavljaju društva za usluge depozitorija i skrbništva nad vrijednosnim papirima.	Društva za usluge depozitorija i skrbništva nad vrijednosnim papirima moraju biti osnovana u Čileu kao trgovačka društva kojima je to jedina djelatnost.
	Upravljanje financijskim portfeljem koje pružaju posrednici za vrijednosne papire (ni u kojem slučaju ne obuhvaća Fond za opće upravljanje (<i>Administradora General de Fondos</i>), upravljanje uzajamnim fondovima, investicijske fondove stranog kapitala, investicijske fondove i mirovinske fondove).	Usluge upravljanja financijskim portfeljem koje pružaju posrednici za vrijednosne papire osnovani u Čileu kao pravne osobe. CMF može nametnuti strože nediskriminirajuće zahtjeve.
	Usluge financijskog savjetovanja koje pružaju posrednici za vrijednosne papire (CPC 81332) (financijski savjet odnosi se samo na usluge povezane s vrijednosnim papirima za koje se preuzimaju obveze u pogledu pristupa tržištu).	Usluge financijskog savjetovanja koje pružaju posrednici za vrijednosne papire osnovani u Čileu kao pravne osobe. CMF može nametnuti strože nediskriminirajuće zahtjeve. Usluge financijskog savjetovanja, koje obuhvaćaju pružanje savjeta o mogućnostima financiranja, procjenu ulaganja, mogućnosti ulaganja i strategije reprogramiranja dugova, mogu pružati posrednici za vrijednosne papire (burzovni brokeri i agenti za vrijednosne papire) kao dodatnu djelatnost svojem predmetu poslovanja.

Sektor ili podsektor	Ograničenja pristupa tržištu	
	<p>Upravljanje fondovima trećih osoba od strane:</p> <p>(to ni u kojem slučaju ne obuhvaća upravljanje mirovinskim fondovima i planovima dobrovoljne mirovinske štednje (<i>planes de ahorro previsional voluntario</i>))</p> <ul style="list-style-type: none"> — društva za upravljanje uzajamnim fondovima, — društva za upravljanje investicijskim fondovima, — društva za upravljanje investicijskim fondovima stranog kapitala. 	<p>Usluge upravljanja fondovima mogu pružati društva osnovana u Čileu kojima je to jedina djelatnost, uz prethodnu suglasnost CMF-a. Investicijskim fondovima stranog kapitala mogu upravljati i društva za upravljanje investicijskim fondovima.</p>
	<p>Upravljanje planovima dobrovoljne mirovinske štednje (<i>planes de ahorro previsional voluntario</i>).</p>	<p>Bez obveze u odnosu na članak 25.6. stavak 1. točku (e). Planove dobrovoljne mirovinske štednje mogu nuditi samo upravitelji uzajamnih fondova i investicijskih fondova osnovani u Čileu u skladu s prethodno navedenim. Za te je planove potrebna prethodna suglasnost CMF-a.</p>
	<p>Usluge klirinških kuća za derivate (budućnosnice i opcije na dionice)</p>	<p>Klirinške kuće za budućnosnice i opcije na dionice moraju biti osnovane u Čileu kao dionička društva koja obavljaju samo tu djelatnost, uz prethodnu suglasnost CMF-a. Osnovati ih mogu samo burze i njihovi burzovni agenti.</p>

Sektor ili podsektor	Ograničenja pristupa tržištu	
	Opća carinska skladišta (skladištenja) (odgovaraju uslugama skladištenja robe uz izdavanje certifikata o depozitu i potvrde o hipoteci na pokretnoj imovini (<i>vale de prenda</i>)).	Samo pravne osobe osnovane u skladu sa zakonom u Čileu kojima je jedina djelatnost pružanje usluga skladištenja.
	Usluge izdavanja vrijednosnih papira i upisa (CPC 81332) (ne obuhvaća usluge depozita i skrbništva nad vrijednosnim papirima).	Nema ograničenja.
	Burze stoke i poljoprivrednih proizvoda. Usluge klirinških kuća za budućnosnice i opcije za stoku i poljoprivredne proizvode.	Subjekti moraju biti osnovani kao trgovačka društva posebne namjene (<i>sociedades anónimas especiales</i>) na temelju čileanskog zakona.
	Posredovanje stokom i poljoprivrednim proizvodima.	Djelatnost posrednika za stoku i poljoprivredne proizvode moraju obavljati pravni subjekti osnovani na temelju čileanskog zakona.
	Burze.	Burze moraju biti osnovane kao trgovačka društva posebne namjene (<i>sociedades anónimas especiales</i>) na temelju čileanskog zakona.

Sektor ili podsektor	Ograničenja pristupa tržištu	
Ostale financijske usluge	Upravljanje hipotekama kako je utvrđeno u <i>Decreto con Fuerza de Ley N° 251, Ley de Seguros</i> , glava V.	Agencije za upravljanje hipotekarnim kreditima moraju biti osnovane kao trgovačka društva (<i>sociedades anónimas</i>).
Ostale usluge povezane s financijskim uslugama	Predstavništva stranih banaka u svojstvu poslovnih zastupnika (ta predstavništva ni u kojem slučaju ne smiju izvršavati radnje koje su primjerene bankarskom poslovanju).	<p>CMF može ovlastiti strane banke za vođenje predstavništava koja djeluju u svojstvu poslovnih zastupnika za svoje glavne urede i na njih primjenjuje isto nadzorno tijelo koje je CMF-u dodijeljeno Općim zakonom o bankama (<i>Ley General de Bancos</i>).</p> <p>Ovlaštenje koje je CMF odobrio predstavništvima podliježe opozivu ako se utvrdi da je njegovo vođenje neprikladno, kako je navedeno u Općem zakonu o bankama (<i>Ley General de Bancos</i>).</p>

UVODNE NAPOMENE za ODJELJKE C i D

1. Obveze u sektoru financijskih usluga na temelju poglavlja 25. preuzimaju se podložno ograničenjima i uvjetima utvrđenima u ovim uvodnim napomenama i Dodatku u nastavku.
2. Na pravne osobe koje pružaju financijske usluge i koje su osnovane na temelju čileanskog zakona i propisa primjenjuju se nediskriminirajuća ograničenja pravnog oblika. Na primjer, partnerstva (*sociedades de personas*) općenito nisu prihvatljivi pravni oblici za financijske institucije u Čileu. Cilj ove uvodne napomene nije da ona sama po sebi utječe na izbor financijske institucije stranke EU-a između podružnica i društava kćeri ili ga na drugi način ograničava, osim ako je tako predviđeno čileanskim zakonima i propisima.

ODJELJAK C

POSTOJEĆE MJERE

Sektor:	Financijske usluge
Podsektor:	Bankarske i ostale financijske usluge
Predmetne obveze:	Nacionalni tretman Viša uprava i upravni odbori
Razina vlasti:	Središnja
Mjere:	Ley N° 18.045, <i>Službeni list</i> od 22. listopada 1981., Ley de Mercado de Valores, glave VI. i VII., članci 24., 26. i 27.
Opis:	Direktori, administratori, upravitelji ili pravni predstavnici pravnih subjekata ili fizičke osobe koje obavljaju djelatnosti burzovnog brokera ili agenta za vrijednosne papire moraju biti državljani Čilea ili strani državljani s trajnom boravišnom dozvolom.

Sektor:	Financijske usluge
Podsektor:	Osiguranje i usluge povezane s osiguranjem
Predmetne obveze:	Nacionalni tretman (članak 25.3.)
Razina vlasti:	Središnja
Mjere:	Decreto con Fuerza de Ley N°251, <i>Službeni list</i> od 22. svibnja 1931., Ley de Seguros, glava I., članak 16.
Opis:	Posredništvo u reosiguranju mogu obavljati strani posrednici u reosiguranju. Ti posrednici moraju biti pravne osobe, moraju dokazati da je subjekt zakonito organiziran u svojoj zemlji podrijetla i ima odobrenje za posredovanje u rizicima ustupljenima iz inozemstva te moraju navesti datum izdavanja tog odobrenja. Ti subjekti moraju imenovati predstavnika u Čileu koji će ih zastupati sa širokim ovlastima. Predstavniku se može uputiti sudski poziv i mora imati boravište u Čileu.

Sektor:	Financijske usluge
Podsektor:	Osiguranje i usluge povezane s osiguranjem
Predmetna obveza:	Nacionalni tretman Viša uprava i upravni odbori
Razina vlasti:	Središnja
Mjera:	Decreto con Fuerza de Ley 251, <i>Službeni list</i> od 22. svibnja 1931., Ley de Seguros, glava III., članci 58. i 62., Decreto Supremo N° 863 de 1989 del Ministerio de Hacienda, <i>Službeni list</i> od 5. travnja 1990., Reglamento de los Auxiliares del Comercio de Seguros, glava I., članak 2., točka (c).
Opis:	Administratori i pravni predstavnici pravnih subjekata i fizičke osobe koje obavljaju djelatnost obrade odštetnih zahtjeva i posredovanja u osiguranju moraju biti državljani Čilea ili strani državljani s trajnom boravišnom dozvolom.

Sektor:	Financijske usluge
Podsektor:	Osiguranje i usluge povezane s osiguranjem
Predmetne obveze:	Nacionalni tretman
Razina vlasti:	Središnja
Mjere:	Decreto con Fuerza de Ley N°251, <i>Službeni list</i> od 22. svibnja 1931., Ley de Seguros, glava I., članak 20.
Opis:	U slučaju vrsta osiguranja obuhvaćenih u Decreto Ley 3.500, uključujući ustupanje obveza reosiguranja stranim reosigurateljima, odbitak za reosiguranje ne smije premašiti 40 % ukupnih tehničkih rezervi povezanih s tim vrstama osiguranja ili veći postotak ako ga odredi Povjerenstvo za vanjska tržišta (<i>Comisión para el Mercado Financiero</i>).

Sektor:	Financijske usluge
Podsektor:	Osiguranje i usluge povezane s osiguranjem
Predmetne obveze:	Nacionalni tretman
Razina vlasti:	Središnja
Mjere:	Decreto con Fuerza de Ley N° 251, <i>Diario Oficial</i> , 22. svibnja 1931., Ley de Seguros, glava I.
Opis:	Djelatnost reosiguranja mogu pružati strani subjekti koji su prema međunarodno dobro poznatim agencijama za procjenu rizika kako je navelo Povjerenstvo za financijska tržišta (<i>Comisión para el Mercado Financiero</i>), razvrstani najmanje u kategoriju rizika BBB ili drugu istovjetnu kategoriju. Ti subjekti moraju imati predstavnika u Čileu koji će ih zastupati sa širokim ovlastima. Predstavniku se može uputiti sudski poziv. Neovisno o prethodno navedenom imenovanje predstavnika neće biti potrebno ako posrednik u reosiguranju, upisan u evidenciju Komisije, obavlja poslove reosiguranja. Za sve potrebe, posebno one koje se odnose na primjenu i izvršenje u zemlji u kojoj je sklopljen ugovor o reosiguranju, taj se posrednik mora smatrati pravnim predstavnikom reosiguratelja.

Sektor:	Financijske usluge
Podsektor:	Bankarske i ostale financijske usluge
Predmetne obveze:	Nacionalni tretman
Mjere:	Ley N° 18.045, <i>Službeni list</i> od 22. listopada 1981., Ley de Mercado de Valores, glave VI. i VII., članci 24. i 26.
Opis:	Fizičke osobe koje obavljaju djelatnost burzovnog brokera i agenta za vrijednosne papire u Čileu moraju biti državljani Čilea ili strani državljani s boravišnom dozvolom.

Sektor: Financijske usluge

Podsektor: Sve

Predmetne obveze: Nacionalni tretman

Viša uprava i upravni odbori

Zahtjevi u pogledu rezultata

Razina vlasti: Središnja

Mjere: D.F.L. 1 Ministarstva rada i socijalne skrbi, *Službeni list*, 24. siječnja 1994., Zakon o radu, preliminarni naslov, knjiga I., poglavlje III. (D.F.L. 1 del Ministerio del Trabajo y Previsión Social, *Diario Oficial*, enero 24, 1994, Código del Trabajo, Título Preliminar, Libro I, Capítulo III).

Opis:

Najmanje 85 % zaposlenika koji rade za istog poslodavca moraju biti fizičke osobe državljanji Čilea ili strani državljanji s boravištem u Čileu dulje od pet godina. To se pravilo primjenjuje na poslodavce s više od 25 zaposlenika na temelju ugovora o radu (*contrato de trabajo*¹). Stručno tehničko osoblje ne podliježe ovoj odredbi, kako je utvrdila Uprava za rad (*Dirección del Trabajo*). Smatra se da zaposlenik znači svaka fizička osoba koja pruža intelektualne ili materijalne usluge, u ovisnom ili podređenom odnosu, na temelju ugovora o radu.

---

¹ Podrazumijeva se da ugovor o radu (*contrato de trabajo*) nije obvezan za pružanje prekogranične trgovine uslugama.

ODJELJAK D

BUDUĆE MJERE

Sektor:	Financijske usluge
Podsektor:	Svi
Predmetne obveze:	Prekogranično pružanje financijskih usluga
Razina vlasti:	Središnja
Opis:	Kupnja financijskih usluga od strane osoba koje se nalaze na području Čilea i njegovih državljana bez obzira na to gdje se nalaze, od pružatelja financijskih usluga stranke EU-a podliježu deviznim propisima koje je donijela ili provodi banka Banco Central de Chile u skladu sa svojim Organskim zakonom (Ley 18.840).
Postojeće mjere:	Ley 18.840, <i>Službeni list</i> od 10. listopada 1989., Ley Orgánica Constitucional del Banco Central de Chile, glava III.

Sektor:	Financijske usluge
Podsektor:	Bankarske i ostale financijske usluge
Predmetne obveze:	Nacionalni tretman
Razina vlasti:	Središnja
Opis:	Čile može donositi ili provoditi mjere kojima se čileanskoj banci u državnom vlasništvu Banco del Estado de Chile dodjeljuju ovlasti za izvršavanje funkcija povezanih s financijskom upravom države koje jesu ili bi mogle biti osnovane u skladu s čileanskim zakonima i propisima. Te mjere uključuju upravljanje financijskim sredstvima čileanske vlade koje se ostvaruje depozitima na računima banke Cuenta Única Fiscal i njezinih podružnica, koji se svi moraju voditi u banci Banco del Estado de Chile.
Postojeće mjere:	Decreto Ley N° 2.079, <i>Službeni list</i> od 18. siječnja 1978., Ley Orgánica del Banco del Estado de Chile Decreto Ley N° 1.263, <i>Službeni list</i> od 28. studenoga 1975., Decreto Ley Orgánico de Administración Financiera del Estado, članak 6.

Sektor:	Financijske usluge
Podsektor:	Osiguranje i usluge povezane s osiguranjem
Predmetne obveze:	Prekogranično pružanje financijskih usluga
Razina vlasti:	Središnja
Opis:	<p>Nijedna vrsta osiguranja¹ koja je obvezna ili može postati obvezna na temelju čileanskog zakona i nijedno osiguranje koje se odnosi na socijalnu sigurnost ne mogu se ugovoriti izvan Čilea.</p> <p>Ta se rezerva ne primjenjuje u slučaju da čileansko pravo propisuje obvezno osiguranje za međunarodni pomorski prijevoz, za međunarodni komercijalni zračni prijevoz i lansiranje svemirskih letjelica i tereta (uključujući satelite) te robe u međunarodnom provozu (uključujući robu koja se prevozi). To se izuzeće ne primjenjuje na osiguranje za kabotažu ili povezane djelatnosti.</p>
Postojeće mjere:	Decreto con Fuerza de Ley N°251, <i>Službeni list</i> od 22. svibnja 1931., Ley de Seguros, glava I., članak 4.

---

¹ Podrazumijeva se da se ta rezerva ne primjenjuje na usluge reosiguranja.

Sektor: Financijske usluge

Podsektor: Socijalne usluge

Predmetne obveze: Pristup tržištu

Prekogranično pružanje financijskih usluga

Zahtjevi u pogledu rezultata

Razina vlasti: Središnja

Opis: Čile zadržava pravo donijeti ili zadržati mjere koje se odnose na pružanje usluga provedbe zakona i izvršavanja kazni i sljedećih usluga ako je riječ o socijalnim uslugama čije je uvođenje ili daljnje pružanje u javnom interesu: sigurnost ili osiguranje dohotka, socijalna sigurnost ili osiguranje, socijalna skrb, javno obrazovanje, javno osposobljavanje, zdravstvena skrb i skrb za djecu.

Sektor: Financijske usluge

Podsektor: Svi

Predmetne obveze: Nacionalni tretman

Viša uprava i upravni odbori

Opis: U slučaju prijenosa ili raspolaganja nekim udjelom u kapitalu ili imovinom postojećeg državnog ili vladinog subjekta, Čile zadržava pravo zabrane ili uvođenja ograničenja prava vlasništva nad navedenim udjelom ili imovinom te nad pravom stranih ulagatelja ili njihovih ulaganja da upravljaju društvom u državnom vlasništvu koje je stvoreno u okviru toga ili da upravljaju ulaganjima koje je to društvo ostvarilo. U vezi s takvim prijenosom ili raspolaganjem Čile može donijeti ili provoditi bilo koju mjeru koja se odnosi na državljanstvo članova više uprave i upravnog odbora. Državno trgovačko društvo znači bilo koje trgovačko društvo u vlasništvu Čilea ili kojim upravlja Čile putem udjela u vlasništvu istog i uključuje trgovačko društvo osnovano nakon datuma stupanja na snagu ovog Sporazuma isključivo u svrhu prodaje ili raspolaganja vlastitim udjelom u kapitalu ili imovinom postojećeg državnog trgovačkog društva ili vladinog subjekta.